

กรรมการนิสิต 2505

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ฝ่ายบริหาร

หัวหน้านิสิต
ชมรมนิสิตหญิง
ผู้แทนคณะ
เลขานุการ
ประธานเชียร์
ปฏิคม
เหรียญกษาปณ์

นายสิน พวงสุวรรณ
น.ส. จรัสศรี อัดถาวร
นายสามัคคี ศรีสุวรรณ
นายวิวัฒน์ เตมียพันธ์
นายธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร
นายมติ ตั้งพานิช
น.ส. ศจี บุรณศิริ

ประธานแผนกกีฬา

รักบี้
ฟุตบอลล์
เนตบอลล์
บาสเกตบอลล์
กลางแจ้ง
ในร่ม
แบดมินตัน, ตะกร้อ
เทนนิส
ว่ายน้ำ
ต่อสู้และป้องกันตัว

นายเติมศักดิ์ ณ เชียงใหม่
นายนิรันดร์ ณ นคร
น.ส. ประนอม วัชรปาด
นายสมพงษ์ เล็กอุคม
นายวราวุธ เตมียบุตร
นายมานพ พงศทัต
นายชาญชัย รังสิขวัฒน์
ธิตี เสงร์รัมย์
สาธิต จัยสิน
นายเฉลิมพล อินทะ

เผยแพร์

สารานุกรม
ศิลปกรรม
ปาฐกถา
ก่อสร้าง
ถาวรรูป
ดนตรี
ละคร

นายกาพย์ กิจธรรม
นายผยอง อ่องระเบียบ
น.ส. ทองเชิษฐ์ หงส์ถาวรภัก
นายสุธรรม บุษปะผลึก
นายสมเกียรติ เสตะพันธ์
นายอุฬาร ศรีสุข
นายสักรินทร์ ปุณญฤทธิ์

สวัสดิการ

สวัสดิการ

นายสมรรถ บุษบรต์พันธ์

To those of you studying architecture, town planning may appear to be nothing more than a common-sense approach to ordering the urban environment. Or it may conjure up pictures of large impressive buildings placed at focal points; wide, tree-lined avenues and boulevards; large municipal parks; or simply fountains to be looked at—elements of urban design. It is to the latter idea that this paper is addressed. Urban design is just one part of town planning and of the city, and although it is of great importance, it often overlooks the primary objective of town planning — the people of the city.

Town planning has undergone a great deal of change since the days when cities were laid out for defensive or royal purposes. It has even changed since the "City Beautiful" movement of the early 20th century. This is only natural, since cities have changed and are constantly changing. The major question to be raised here is this: are the values subscribed to today by urban designers and city planners consistent with the values of the people they are planning for?

VALUES FOR URBAN DESIGN

by Sumner M. Sharpe

Today, planners and urban designers are under the strong influence of two separate ideas, and although they do not come from the same source, they create similar effects when applied indiscriminately. Both of these tend to overlook the realities and warmth of human life and try to replace this with a machine-like sterility. What is forgotten is that the city should provide for the greatest range of individual human choices through variety and diversity.

The two concepts to be considered here are superblock planning and restrictive zoning principles as historically practiced by town planners. The need to examine these more closely is perhaps more relevant to Thailand than to western countries. This is especially true because of the strong attraction of Western ideas which are often imitated because it is felt that they are the best ideas possible.

But imitation without proper regard for the country in which such ideas are used is not the correct approach,

and each country should be developing techniques and principles of design which it can call its own. The whole idea of innovation includes both invention and borrowing but invention is still the key element.

In Thailand there are features of city life which should be inspected more closely for ideas and clues to what the future will and should be. Intensive study of these elements may indicate future patterns of growth and ways of everyday life which will be much more meaningful than simply imposing Western notions of the neighborhood, superblock, zoning, etc. (These ideas don't always produce the best results in Western countries either.) In this short paper, two features of Thai life will be pointed out, albeit rather superficially. The hope is that this may create interest in a closer look at the Thai way of life by those of you who will be the future designers of city-places in Thailand.

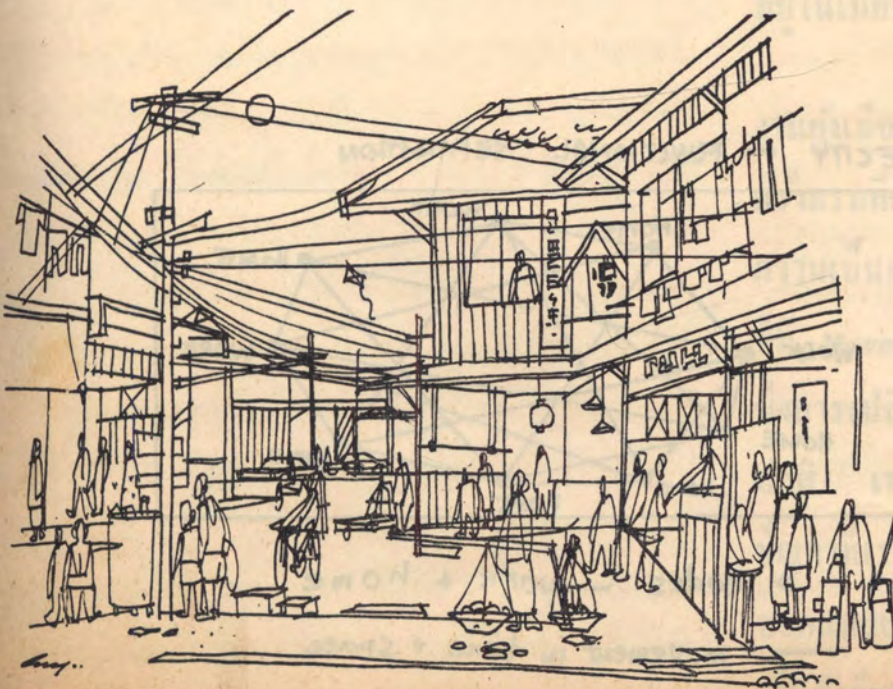
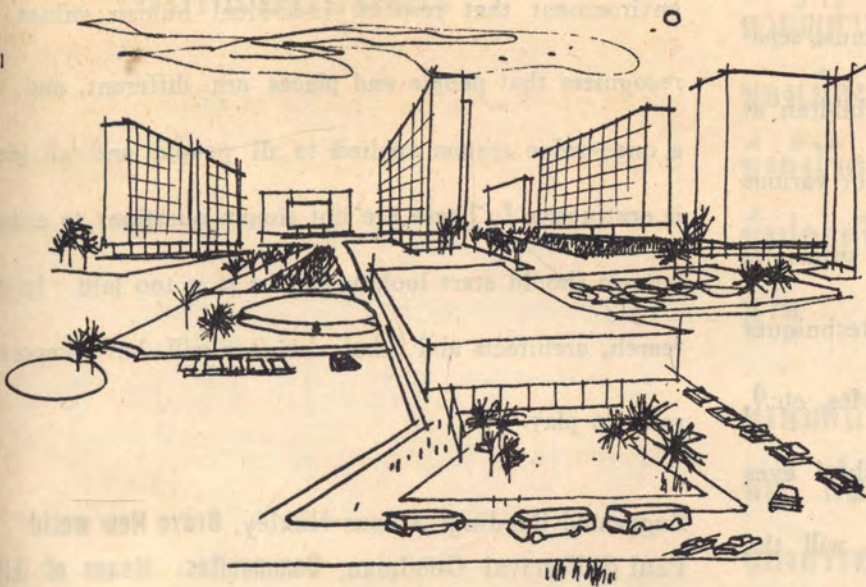
Superblock planning and design has different aspects, but here we are mainly concerned with apartment blocks which are placed in open green spaces without any attempt to define the open space. In Thailand, apartment living is for those people with high enough incomes who can afford this way of life. (Perhaps they are the only ones who want it.) Other people with less income may choose this way of life, but usually prefer to live in their suburban hideaways (behind their fences) and enjoy the seclusion this offers them. But people with very low incomes live in areas where there is comparatively little privacy, where there are few fences, and where there is very

intensive daily contact with the people living near them. Do all of these low-income families wish to change their way of life? To assume that, when and if housing is built for them, they want the way of life that goes with middle—and high-income living, would be to perpetuate a fallacy often adhered to in Western countries. Those people who have always lived at high densities, with low buildings surrounding them, perhaps will not enjoy the inverted way of life that living in an apartment block surrounded by green space gives them. The intensity of contact with people; the feeling of movement, space, and sounds of daily life; and the ability to easily help each other; these are all lost when their environment is turned inside out. What is being done is that middle—and high-income values are being imposed on these people, without first seriously questioning whether this new order offers them the same choices and opportunities for life that the old way offered. In the English New Towns and in many American housing projects, people have been moved from a high density urban environment into a so-called "garden city" environment, and the results have not yet proved to be entirely successful. Should we continue to use these ideas or should we wait to judge whether this new enforced environment will actually change the values of these people? The experiments have been made and perhaps we should now allow time to evaluate the results. Are these approaches actually what the people want or are they what the planner—designer wants based on his own values (probably middle or upper class)? (See fig 1')

(As an aside, I would like to suggest that perhaps small, enclosed city spaces have more meaning to the individual and to everyday life than wide open spaces do.)

The second concept, restrictive zoning, could also play havoc with the Thai way of life, if used unchecked. The people living in Thai cities, large or small, quite often maintain a business and a home within the same building. The sterility of American zoning (a concept which is out-of-date and needs revision) would suggest that this mixture of uses is a bad thing for the people. Like a new building of steel and glass, the proponents of restrictive zoning think that the city must be made neat, clean, and straightforward. But this means that the people must become like the buildings (machine-like), or else conflict in values will arise. To give one example from city-life in Thailand—if we have a row of shop-houses lining a

FIG 1

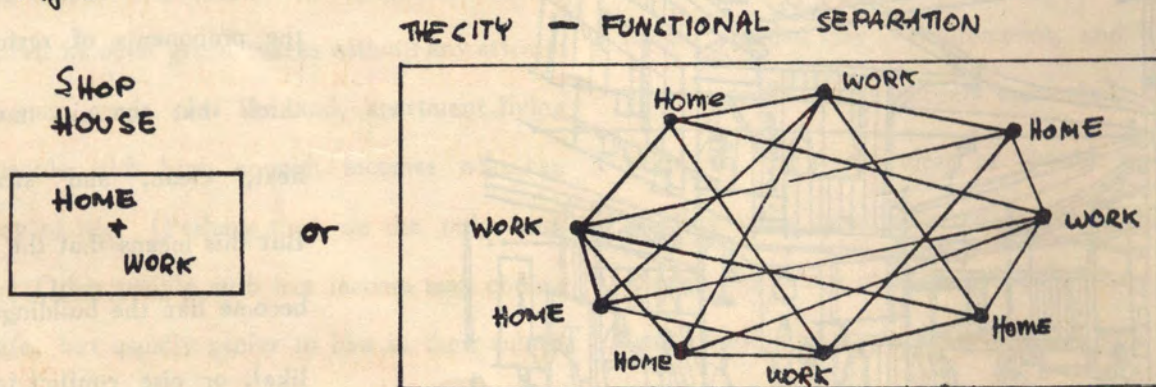

sidewalk, where do the children play? Where do the shopkeepers sit to watch for prospective customers and to watch their children at play? The answer is quite simple - the sidewalk. The planner-designer, now a zoning official, then comes along and suggests that we must separate the business from the house from the children at play, because the mixture is not a healthy one for various reasons. This all sounds good according to the principles of supermarket display and modern packaging techniques (separate meat from fish from fruit from vegetables, etc.), but how will the children play under the watchful eyes for their parents or other adults? And how will the parents watch the store, the house, and the children all at the same time if we separate these things? (See fig 2.)

Can we design an urban environment that does not force a disruption of a traditional way of life, but at the same time offers the advantages that go with increased knowledge and a growing technology? Can we design an environment that respect, individual human values and recognizes that people and places are different, and that a one-value system applied to all people and all places is destructive? These are not simple questions to answer, but we should start looking before it is too late. In this search, architects and urban designer will have important roles to play.

Suggested Reading: Aldous Huxley, **Brave New world.**
 Paul & Percival Goodman, **Communitas: Means of Livelihood and Ways of Life.**
 Jane Jacobs, **The Death and Life of Great American Cities.**
 Joseph S. Himes, **Social Planning in America.**

Fig 2

• nodes - work + home

— movement in time + space

VALUES

สำหรับการ ออกแบบชุมชน

สำหรับผู้ซึ่งศึกษาสถาปัตยกรรม วิชาผังเมือง ซึ่งเรียกกันไปต่างๆ เช่น City planning, Community planning, Urban planning, Metropolitan planning และ ฯลฯ คงจะนึกว่าวิชานี้ไม่มีอะไรมากไปกว่าใช้สามัญลักษณ์ ในการจัดระเบียบแก่สิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ของเมือง หรือไม่อีกทีก็คงนึกถึงภาพอาคารอันมหัศจรรย์ที่ตั้งไว้ตามจุดสำคัญต่าง ๆ ของเมือง - ถนนอันกว้างซึ่งปลูกต้นไม้สองฟาก สวนสาธารณะใหญ่ หรือ น้ำพุ

ทั้งหมดนี้เป็น Elements ในการนำมาออกแบบที่ชุมชน และการออกแบบชุมชนเป็น Element อันหนึ่งของการออกแบบเมือง แต่สิ่งที่เราควรใส่ใจอย่างยิ่งก็เพราะว่า การออกแบบดังกล่าวนี้ ผู้ออกแบบมิได้เข้าไปสู่สิ่งสำคัญที่สุดของเมือง นั่นคือ มนุษย์ผู้อยู่ในเมือง

งานผังเมืองได้เปลี่ยนแปลงแก้ไขมามากต่อมากนับแต่ครั้งแรกที่สร้างเมืองขึ้นเพื่อป้องกันศัตรู หรือเพื่อความมั่นคงของผู้ครองเมือง ในต้นศตวรรษที่ ๒๐ ก็มี Movement อันหนึ่งซึ่งเรียกว่า City Beautiful ซึ่งการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของเมืองนี้เป็นของสามัญปกติ เพราะเมืองจะต้องเปลี่ยน และไม่มีวันหยุดปัญหาที่เราควรหยิบขึ้นพิจารณา ก็คือว่า สิ่งที่น่าออกแบบผังเมืองคิดว่าดีและหยิบยื่นให้แก่เรานั้น มัน เป็นสิ่งที่เหมาะแก่ประชาชนของเราหรือไม่

นักออกแบบผังเมืองในปัจจุบันนี้ อยู่ภายใต้อิทธิพลความคิดสองอย่างคือ การใช้ Superblock planning และการแบ่งเมืองออกเป็น Zone (Zoning principles) ถึงแม้ว่าความคิดทั้งสองประการนี้จะมีได้เริ่มจากต้นตอเดียวกันก็จริง แต่ผลจากการใช้มีผลคล้ายคลึงกัน—นั่นคือ การมองข้ามความซับซ้อนของชีวิตมนุษย์ โดยการพยายามนำความเป็นเครื่องจักรมาใส่ให้แทนโดยลืมนำว่า เมืองนั้นมีไว้สำหรับมนุษย์ซึ่งมีระดับชีวิตแตกต่างกันอย่างมาก

ความคิดในเรื่องการใช้ Super block planning และ Zoning principle ซึ่งเคยใช้กันมานานแล้วโดยนักผังเมืองนั้น ควรจะพิจารณาให้ดี โดยเฉพาะสำหรับการนำมาใช้ในประเทศไทยเรา

เป็นความจริง ที่มักจะมีผู้นำหรือลอกความคิดของชาวตะวันตกมาใช้โดยคิดว่า เป็นวิธีแก้ปัญหาที่ดีที่สุด หรือเป็นสิ่งเดียวที่ใช้ได้ การลอกเรียนโดยปราศจากการพิจารณาให้ถี่ถ้วนเป็นสิ่งที่ไม่บังควร ประเทศแต่ละประเทศควรมีเทคนิค และ Principles ในการออกแบบของตนเองโดยเฉพาะ มีการแก้ไขของเก่าที่ทำไว้เดิม โดยการขอยืมจากอื่นและคิดขึ้นเองใหม่ แต่อย่างไร การคิดขึ้นเองใหม่ ย่อมเป็นสิ่งที่ดีที่สุด

สำหรับประเทศไทย มี Elements หลายอย่างในเมืองที่ควรนำมาเพื่อพิจารณา ด้วยวิธีนี้เราจะได้ความคิดและลู่วางในกาว่างแนวของชีวิตชาวเมืองของเราในอนาคตว่าควรจะเป็นไปอย่างไร และจะมีความหมาย และมีค่าแก่คนไทยเรามากกว่าจะไปขอยืมมาจากตะวันตกทั้งแท้ (ในตะวันตกเองก็มีใช้ว่าการใช้ Super blocks และการใช้ Zoning ฯลฯ จะดีเสมอไป) ในบทความอันสั้นของผมนี้ ผมอยากจะขอเสนอ Elements สองประการของชีวิตคนไทย ถึงแม้ว่าอาจจะเป็นเพียงผิวเผินก็ตาม แต่ก็หวังว่าจะทำให้คุณ ๆ ซึ่งในอนาคตจะเป็นผู้ออกแบบสถานที่ต่าง ๆ ในเมืองของคุณเอง มีความสนใจและใส่ใจขึ้น

Superblock Planning นั้น เรามักจะคิดถึงการวางอาคารที่พักหลาย ๆ ชั้นซ้อนบนที่กว้าง ๆ ซึ่งเขียวขจีด้วยพรรณไม้ ในประเทศไทย อาคารแบบที่กล่าวมานี้ผู้ที่อยู่ได้คือผู้ที่มีรายได้สูงมากหรือพูดอีกอย่าง คนรวยเท่านั้นที่ต้องการ apartment ผู้มีรายได้อาจปานกลางอาจปรารถนาเหมือนกัน แต่ตามความเป็นจริง บุคคลประเภทนี้อยู่แถวชานเมือง (หลังรั้วที่ปิดกันทึบมิดชิด และมีความสุขในการแยกอยู่โดยเฉพาะ) ผู้มีรายได้นั้นอยู่ในที่ ๆ มีความเฉพาะตัว (Privacy) น้อยมาก ไม่มีรั้วกัน ดำรงชีวิตประจำวันของตนแบบแออัด ถ้าหากว่ามีอาคารสงเคราะห์แบบ apartment ให้คิดว่าบุคคลประเภทนี้ ประสงค์หรือ ที่จะเปลี่ยนวิถี ความเป็นอยู่แบบเดิมของตน เข้ามาร่วมกับผู้มีรายได้อีกปานกลางและรายได้สูง ผมคิดว่าความคิดที่ให้ร่วมชั้นแบบนี้ ไม่มีวันถูก เพราะแม้ในประเทศไทยตะวันตก มันก็ไม่ถูกไปแล้วเหมือนกัน

บุคคลประเภทรายได้ต่ำอันคุ้นกับชีวิตแบบแออัด ทึบมิดชิดด้วยอาคารสูงไม่เกินสองชั้น (Low Building) คงจะไม่ปรารถนาความเป็นอยู่แบบใน apartment อันมีลานเขียวขจีทึบมิดชิด เพราะชีวิตประจำวันซึ่งสัมผัสและสัมพันธ์กับเพื่อนบ้านนั้นแนบแน่น ชีวิตที่เบียดไปด้วยเรื่องราวของเพื่อนบ้านเรือนเคียง ความซุกซน ความเอืออวรีในการเอ่ยปาก และหยิบยืม ทั้งหมดนี้จะสิ้นสุดทันทีเมื่อสภาพที่แวดล้อมชีวิตเปลี่ยนแบบหน้าเป็นหลัง บุคคลเหล่านี้เท่ากับถึงที่สุด เท่ากับที่เราเอาคนรายได้สูงกว่ามาทับหัวไว้นั้นเอง คิดหรือว่า วิถีแบบใหม่ที่เรายื่นให้ จะมีผลดีกว่าหรือเท่ากับวิถีชีวิตของเขาแบบเดิม ซึ่งเขาเป็นผู้เลือกและคุ้นเคยแล้ว ปัญหาขอให้เราคิดกันให้จริงจังสักหน่อย ในอังกฤษและอเมริกามีหลายเมืองซึ่งใช้วิธีย้ายประชาชนซึ่งเคยอยู่ในที่แออัดไปยังที่ใหม่อันเรียกว่าแบบเมืองอุทยาน (Garden City) แต่ก็ยังไม่ได้รับผลเป็นที่พอใจเต็มที่ เราจะนำวิธีนี้มาใช้ที่นั่นที่ หรือว่าเราจะรอคอยผลลัพธ์ในการทดลองนี้ไปก่อน จนกว่าเวลาที่ล่วงไปจะเป็นผู้แจ้งให้ทราบ

สำหรับตัวผมเอง ผมคิดว่าการออกแบบที่เบ็ดเสร็จไม่ใหญ่นัก บริเวณนั้นแวดล้อมด้วยอาคาร จะเป็นที่ปรารถนาของประชาชน มากกว่าการใช้ที่เบ็ดเสร็จชนิดกว้างเต็มที

ความคิดประการที่สอง คือการแบ่งเขต (Zone) ของเมืองออกเป็นสัดส่วน ผมว่ามันจะสร้างความปั่นป่วนแก่ชีวิตคนไทยมากกว่า ถ้านำมาใช้โดยไม่พิจารณาให้ดี

ประชาชนที่อาศัยในเมืองไม่ว่าจะเล็กหรือใหญ่ เราจะพบว่าส่วนมากที่ลุดนั้น ใช้อาคารหลังเดียวกันในการทำธุรกิจการค้าและเป็นที่อยู่อาศัย ในอเมริกา นักผังเมืองเห็นว่าการปะปนกันแบบนี้ของไม่ดีแก่ประชาชน (ความคิดแบบนี้ในอเมริกา ผมเห็นว่าเป็นหมันเสียแล้ว. พันสมัยและควรต้องปรับปรุงใหม่เสียที) นักผังเมืองเห็นว่า เมืองต้องสะอาดประณีต — ตรงตามหน้าที่ใช้สอยแบบเดียวกับอาคารสมัยใหม่ ซึ่งประกอบขึ้นด้วยเหล็กและกระจก ถ้าเช่นนั้นก็หมายความว่าคนก็เหมือนอาคาร เหมือนเครื่องจักร

ในเมืองไทยเราปัจจุบันนี้ อาคารร้านค้าตั้งอยู่ข้างบาทวิถีนั้น เราจะพบว่า เด็ก ๆ ใช้บาทวิถีเป็นที่เล่น และเจ้าของร้านค้าใช้เป็นที่นั่งรับและดูลูกค้าของตน

ที่นี้เมื่อนักออกแบบเมืองเกิดความคิดว่าจะต้องแยกธุรกิจการค้าออกจากที่พักอาศัย และออกจากที่เด็ก ๆ เล่นทั่ว เพราะเชื่อว่าการผสมแบบนี้ไม่เป็นผลดีแก่ประชาชน ฟัง ๆ ก็ที่อยู่ทรอก ถ้าถือตามหลักการของการค้าในตลาดสมัยใหม่ คือ แยกบริเวณจำหน่าย ผัก เนื้อ ผลไม้ ปลา ออกเป็นสัดส่วนไม่ปะปนกัน แต่ว่า เด็กจะเล่นกันที่ไหนโดยไม่ห่างจากตาผู้ใหญ่ของตน และเจ้าของจะเผ้าราน—เผ่าบ้าน—เผ่าลูกหลานได้พร้อมกันในเวลาเดียวกัน ถ้าเราเกิดแยกร้านค้าและที่พักออกจากกัน

ทำไม — เราจะออกแบบที่ชุมชนที่ไม่บังคับหรือทำลาย วิธีการครองชีพแบบเดิม แต่ในเวลาเดียวกันก็สนองความก้าวหน้า อันเกิดจากความรู้นิวและเทคนิคใหม่ได้ด้วย

ทำไม — เราจะ ออกแบบให้มีสภาพแวดล้อม ที่ส่งเสริม คุณค่าของมนุษย์ และเห็นว่ามีมนุษย์ และสถานที่ แต่ละแห่ง ๆ นั้น ย่อมไม่เหมือนกัน วิธีการอันเดียวกันแต่นำไปใช้เสียทุกหนทุกแห่ง แก่มนุษย์ทุกชั้นทุกชาติ ย่อมเป็นผลทำลายมากกว่าเสริมสร้าง

ทั้งหมดนี้ไม่ง่ายที่จะตอบ แต่เราควรจะเริ่มไหวตัว ก่อนที่จะสายเกินไป สถาปนิกและนักผังเมือง จะต้องเป็นผู้มีบทบาทในเรื่องนี้กล่าววน.

สมนึก แต่ง
เพื่อนไทยของสมนึก แปล

APHORISMS ON ARCHITECTURE AND FORM

BY MIES VAN DER ROHE

- We refuse to recognize problems of form, but only problems of building.
- Form is not the aim of our work, but only the result.
- Form, by itself, does not exist.
- Form as an aim is formalism; and that we reject.
- Essentially our task is to free the practice of building from the control of aesthetic speculators and restore it to what it should exclusively be : building.

ภาษิตกล่าวถึงสถาปัตยกรรมและรูปลักษณะ

โดย

มีส แวน เดอ โรห์

- เราปฏิเสธที่จะรับรองปัญหาต่าง ๆ ของรูปลักษณะ แต่เราจะยอมรับเฉพาะในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแก่อาคาร
- รูปลักษณะมิได้เป็นจุดมุ่งหมายของงานของเรา แต่เป็นเพียงผลที่เราได้มันมาในประการสุดท้ายเท่านั้น
- รูปลักษณะแต่เพียงอย่างเดียวดำรงอยู่ไม่ได้
- รูปลักษณะที่ได้มาด้วยความมุ่งหมายและตั้งใจเป็นลักษณะที่เกิดจากแบบแผนประเพณีนั้น เราปฏิเสธ
- ภาระของเรา โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการมิให้การปฏิบัติในการออกแบบอาคารอยู่ภายใต้การบงการของนักแฟชั่น และมุ่งดำเนินต่อไปสู่ความเป็นอาคารแต่อย่างเดียว

คัดและแปลโดย
เรื่องศักดิ์ กั้นตะบุตร

แต่เพื่อน

มนุษย์ครองโลกมานับแสนปี และสถาปัตยกรรมเป็นสมบัติของมนุษยชาติ ตั้งแต่เราเลือกอาศัยถ้ำหรือโพรงไม้เป็นที่กั้นอยู่หลบร้อน มาสร้างเพิงสร้างกระท่อมอยู่แทน ธรรมชาติเปรียบเสมือนพี่เลี้ยงของมนุษย์มาก่อน สอนให้เราฉลาดรู้จักต่อสู้ดิ้นรนที่จะเผชิญกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการคงอยู่ได้ มนุษย์มีปริมาณมากขึ้น จำต้องขยายหาที่อยู่ใหม่ กระท่อมหรือเพิงพักหลังแรกจะมี FORM อย่างไรก็ตาม มันคือชัยชนะของมนุษยชาติและจุดเริ่มต้นของสถาปัตยกรรม

จากกระท่อมซึ่งวิวัฒนาการมานับพันปี จนบัดนี้เรามีอาคารหลายชนิดตาม FUNCTION ของมัน : บ้าน อพาทเมนท์ สำนักงาน ร้านค้า โรงเรียน สถานมหรสพ โรงพยาบาล โบสถ์วิหาร และสุสานล้วนสนองความต้องการของสังคมมนุษย์ตลอดมาทั้งสิ้น มันแสดงออกถึง CULTURE ของแต่ละยุคคนนั้นในตัวมันเองด้วย

รูปโฉม [APPEARANCE] ขึ้นอยู่โดยตรงกับ IDEA มีส่วนประกอบของ MATERIAL และความรู้ทาง MECHANICS LIGHTING, ACOUSTICS, CLIMATE และ ART APPLIANCE ภายใต้บงการและรับผิดชอบของสถาปนิก สถาปนิก

ต้องผ่านการฝึกฝน เป็น อย่างดี ถึงประเด็นใหญ่ ๆ นี้นวมทั้งข้อปลีกย่อยอื่น ๆ อันผูกพันอยู่ด้วยเช่น ความเป็นอยู่ การคมนาคม และสภาพทางภูมิศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่น

ตามทฤษฎีของ DARWIN สัตว์เกิดขึ้นในโลกก่อนมนุษย์และสัตว์ก็มีการ ก่อสร้างของมันเองเช่นกัน เพราะฉะนั้นเราอาจเอาแบบอย่างมาจากสัตว์บ้างก็ได้ มนุษย์อาจปฏิเสธในข้อนี้ แต่ถ้านุโลมให้เป็นเรื่องของธรรมชาติก็จะพอยอมรับได้บ้างกระมัง

ในยุคที่กำลังจะผ่านไปเรามี MASTER ใหญ่ ๆ หลายท่าน ซึ่งเหตุผลและอุดมการณ์ อาจคล้ายคลึงหรือแตกต่างกันนาประการ ภาระของสถาปนิก คือการ สังสรรค์ งานอันสืบเนื่องมาในแต่ละยุค ก่อนประวัติศาสตร์ มนุษย์ต้องการเพียงที่อยู่อาศัยเท่านั้น แต่ ความต้องการของ มนุษย์ทวีขึ้นเรื่อย ๆ จนปรากฏให้เห็นดังสภาพของปัจจุบันนี้ แล้วเหตุใดเราจะมัวงมงายต่อผลงานของ MASTER เหล่านี้หรือคนใดคนหนึ่งโดยเฉพาะ แล้ว ทุ่มเดียวกัน เพื่อสาระใน วงจำกัด ประหนึ่งว่านี่คือ NUCLEUS ของสถาปัตยกรรม ปัจจุบัน บุคคลเหล่านั้นบางท่านตายไปแล้ว ที่เหลือก็ต้องตายไป จะไม่มี MASTER ใหม่เกิดขึ้นเลยหรือ

คง เป็นการ ดีกว่า ที่จะ ศึกษา แนว ความคิด [CONCEPTION] และอุดมการณ์ [IDEA] ของทุกท่านและวินิจฉัยไว้เป็นพื้นฐานเพื่อเผชิญกับภาวะอันเกิดขึ้นในเวลาต่อไป

ความผิดพลาดของการมงานในงานในอดีตนั้น ปรากฏให้เห็นจาก ยุคที่ผ่าน มา เช่น ROMANESQUE หรือ BAROQUE เป็นต้น — เราหลงทาง ควรจะยอมรับเมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนั้นและตั้งต้นใหม่

ใครไม่เคยทำผิดเลยคนนั้น — วิเศษ

ใครผิดแล้วยอมรับไม่ได้คนนั้น - ประหลาด

อัจฉริยะของ MASTER ทั้งหลายในอดีต เราควรระ งานของ ท่าน เรารักษาไว้จนถึงที่สุด แต่เราไม่ลอกแบบงานของท่านขึ้นอีกเป็นอันขาด ทำไมจะต้องทุ่มเทกำลังกาย กำลังทรัพย์ และกำลังความคิดที่เราได้สร้างมันขึ้นมาเพื่อความภูมิใจว่า—เราทำได้เหมือนแล้วพากันแห่แหนไปรอบ ๆ ด้วยความปีติ

ลองหันมาดูใกล้ ๆ ตัวเราบ้าง BANGKOK ๒๕๐๕ เราต่อสู้ดิ้นรนอย่างไรบ้าง...เรามีอุปสรรค ที่ไหนเล่าไม่มีอุปสรรค NEW YORK, PARIS, TOKYO หรือ BRA

ZILIA ที่เคยคลั่งกันนัก และกรุงเทพหรือประเทศไทยคือภาระของเรา ในภาระอันนี้ความกลัวความล้มไม่ช่วยอะไรเลย เราต้องกล้าและเด็ดเดี่ยว ลองพิจารณาตัวเราเองจะพบว่ามีความสามัคคีคือ ผู้มีฝีมือ ผู้มีฝีมือ และผู้มีความรู้ เมื่อไรเราสามารถรวมทั้งสามสิ่งนี้ไว้ใน คนคนเดียว นั่นคือผู้มีความสามารถ—โลกต้องการเขา

เขาพูดกันบ่อย ๆ ว่าสถาปัตย์ ๔ เรือนยังเฝ้า การออกแบบไม่เห็นยากอะไร มันลำบากที่จะชี้แจงให้เข้าใจ เพราะเขาไม่รู้ว่าอะไรคือสถาปัตยกรรม และดำเนินไปตามความรู้สึกของคนพวกนี้ กรุงเทพ ๔ คงจะมีคณะสถาปัตย์ ๔ มากพอ ๆ กับสถานสอนพิมพ์ดีดหรือโรงเรียนกวดวิชากระมัง นี่คือนักวิชาการเราอยู่ ยังมีพวกอื่น ๆ อีกที่เราจำต้องข้ามให้พ้น เรามี TECHNIQUE และ TACTICS ของแต่ละคนอยู่พร้อมแล้ว

งานที่เราจะดำเนินต่อไปต้องใช้เวลานานมาก นานพอที่จะเปลี่ยนเราเป็น IMITATOR หรือ CONFORMIST ถ้าเราตกเป็นทาสของ MASS. PSYCHOLOGY จริงอยู่เรามีเสรีภาพในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น แต่เรามีเสรีภาพในการเป็นตัวของตัวเองอยู่ด้วย

เดี๋ยวนี้ ตึกเรามีผู้มีความสามารถ หลายต่อหลายท่าน ซึ่งผ่านการฝึกฝนจากส่วนต่าง ๆ ของโลกคอยมอบแนวความคิด ความเชี่ยวชาญ และหลักวิชาทั้งหมดของวันนี้ตามทีสอนได้ รวมกับสิ่งที่สอนไม่ได้ซึ่งเราต้องค้นหาเอาเองเพื่อความป็นสถาปนิกของเรา—พรุ่งนี้

ทัศนชัย คุณเวท

วันหนึ่งมี ๒๔ ชั่วโมง

จินตนา ยศสุนทร

วันหนึ่งมี ๒๔ ชั่วโมง

เวลาเป็นเด็ก... เวลาช่างไม่มีความหมายอะไรเสียเลย เราจะตื่นแต่เช้าเพราะวัยเด็กของเรามันช่างเต็มไปด้วย
ด้วยความกระตือรือร้น อยากจะเข้าสู่วันใหม่ อยากจะได้อยู่ อยากจะได้เห็นอะไรอื่นนอกเหนือไปจากที่ได้รู้
ได้เห็นมาแล้วเมื่อวันก่อน จะคิดถึงเวลาบ้างก็คงจะมีแต่ยามเมื่อท้องหิวนี้ก็อยากจะให้ถึงเวลากินเสียเร็ว ๆ วัน
หนึ่ง ๆ จะผ่านไปเร็วกว่าที่นึก พอพระอาทิตย์ลับฟ้าไม่ทันไรเด็กก็นอน!

โตขึ้นมาอีกหน่อย... ความหมายของเวลาก็จะเพิ่มขึ้น มีกำหนดกฎเกณฑ์ตามมาพร้อม มีเวลาโรงเรียนเข้า
โรงเรียนเลิก มีวิชาที่ไม่ชอบเรียนที่ทำให้เวลาดูนานเสียจริง ๆ มีเวลาเล่นที่ดูช่างหมดเร็วเหลือเกิน มียาม
ค่าที่นัยตาอยากจะทำแต่ปิดไม่ได้เพราะมีการบ้านทำ และเวลาปีศาจก็มีวันคืนที่ว่างเปล่า ดูช่างยาวนาน
เกิน ๒๔ ชั่วโมง!

วัยรุ่น เป็นวัยของความช่างฝัน เป็นวัยที่เรียกร้องหาเวลา เป็นวัยของการริเริ่ม เวลากลางวันดูไม่มีความ
หมายเพราะโลกมันอึ้งคั่งงุ่นวายอยู่รอบตน ต่อเมื่อดาวขึ้นสู่ฟ้าแล้วต่างหากเวลาจึงจะเป็นของเรา เป็นของ

การบ้าน การเรียน การฝัน... โดยเฉพาะการฝัน จิตใจจะเหวี่ยงท่องไปโดยเสรี หวังฟ้าแม้จะมีมืดมิดก็จะ
ทำให้เกิดจินตนาการ ยิ่งถ้ามีจันทร์มีดาวประดับก็ยิ่งเร่งเร้าความคิดคำนึง เสียงดนตรีจากวิทยุยิ่งดังยิ่งส่ง
ยิ่งเพราะพริ้ง โคลงกลอนจะจับใจเขาก็ต่อเมื่อไ้ก่ขึ้น หรือความคิดฝันจะแจ่มจ้าเขาก็ตอนฟ้าสว่าง การนอน
เป็นเรื่องเล็ก

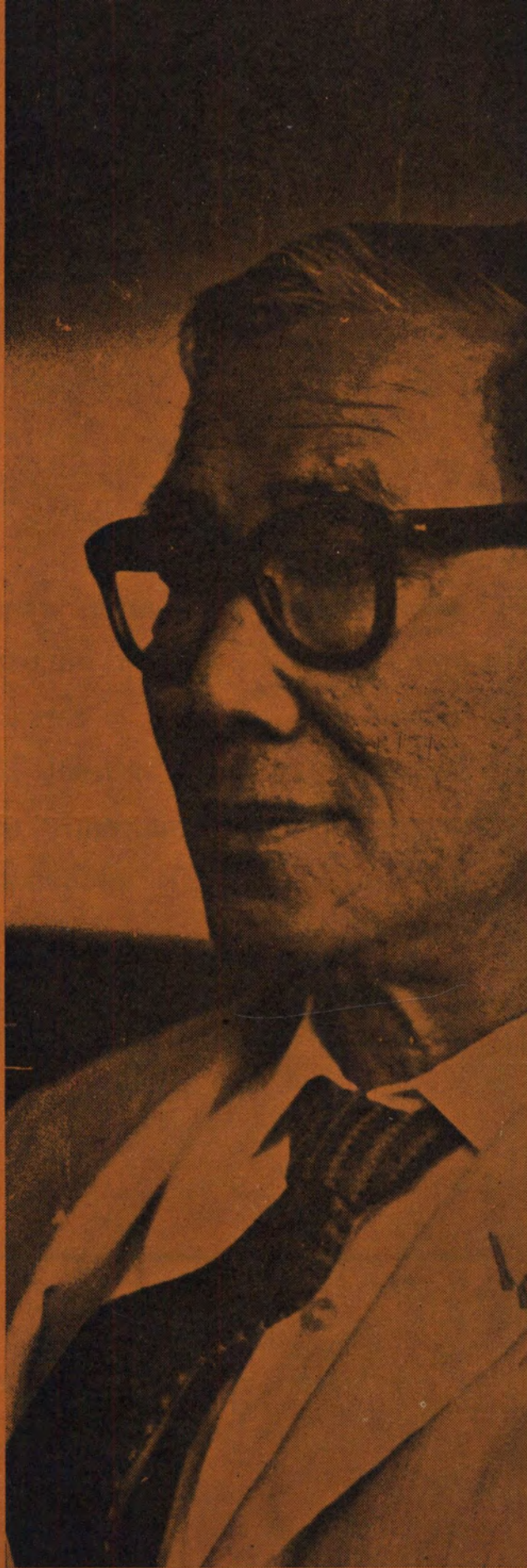
เมื่อเติบโตใหญ่เข้าจริง ๆ มีความรับผิดชอบ มีงานที่จะต้องทำ มีความสำคัญของตัวเองที่จะต้องรักษาให้คง
อยู่ มีอนาคตที่จะต้องคิดจะต้องสร้าง เวลากลายเป็นเรื่องใหญ่ เพราะไม่รู้หายไปไหนสิ้น ต้นแต่รุ่งสว่าง
นอนเลยยามสอง อาจจะต้องงยามสาม ไม่มีแล้วเรื่องของการฝัน การคิดคำนึง การเคลิบเคลิ้มฝันไป
กับภวีหรือดนตรี ราตรีจะประดับดาวหรือจะสกาเวเดือนก็ไม่มีเวลาจะสังเกต บ่อยครั้งจะต้องเป็นหนักการ
นอนตนเอง

ครั้นแล้วก็จะมาถึงวัยสุดท้าย วัยแห่งการวางมือ พักผ่อน ที่เขาว่่ากันว่า เป็นวัยอิสสระในสังคมของโลก
สมัยใหม่ อิสสระที่จะใช้เวลาตามใจชอบ กลับไปทำเรื่องของใจรักที่อาจจะไม่มีโอกาสทำมาก่อนในวัย
ต้น ๆ อิสสระที่จะกลับไปชมฟ้าชมดาวชมเดือน ฯลฯ ๒๔ ช.ม. เป็นของเราจริง ๆ

แต่...ใครจะรู้ว่า เมื่อถึงเวลานั้นเราจะไม่เหนื่อยหน่ายเกินไปเสียแล้วที่จะกลับไปเพื่อฝันทั้ง ๒๔ ช.ม. แต่
ตรงกันข้ามอาจจะยังไม่เหนื่อยอ่อนเกินไปที่ยังคงขอยู่ในเวทีชีวิตอีกอย่างน้อยสักวันละหลาย ๆ ชั่วโมง.

อาจารย์ นารถ โพธิประสาท

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ม.จ. โฉมยากร วรวรรณ	ประธานกรรมการคณะ
,, ม.จ. ประสมสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์	กรรมการ
,, เฉลิม รัตนทัศนีย์	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ เสมอใจ ไสละสูต	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญยง นิโครธานนท์	กรรมการ
,, ,, ม.ร.ว. แหลมฉาน หัสดีนทร	กรรมการ
อาจารย์ เอ็ม อนันตสานต์	กรรมการ
อาจารย์ ม.ล. สันชยา อิศรเสนา	เลขานุการคณะกรรมการ

ศาสตราจารย์ ม.จ. โฉมยากร วรวรรณ

คณบดี

รายพระนามและนามอาจารย์ประจำ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตราจารย์ ม.จ. โวฒยากร วรวรรณ

ศาสตราจารย์ ม.จ. ประสมสวัสดิ์ สุขสวัสดิ์

ศาสตราจารย์ เฉลิม รัตนทัศนีย์

รองศาสตราจารย์ เสมอใจ ไสละสูต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญยง นิโครธานนท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อัน นิมมานเหมินท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ทองระคน บุญเสษฐ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ม.ร.ว. แผลมฉาน หัสตินทร

อาจารย์เอื้อม อนันตคานต์

อาจารย์รำไพ ยাত্রมกราญ

อาจารย์แสงอรุณ รัตสิกร

อาจารย์เลิศ อรุณยานันท์

อาจารย์บรรหาร สนั่นพานิช

อาจารย์อุดมศรี บุรณศิริ

อาจารย์ ม.ล. สันธยา อิศรเสนา

อาจารย์บุญส่ง โรหิตะสุข

อาจารย์ กฤษณา อรุณวงศ์
อาจารย์ทรงคุณ อัดดากร
อาจารย์สมัยสารท สนิทวงศ์ ณ อยุธยา
อาจารย์เฉลิม สุจริต
อาจารย์สมถวิล อรัญญะนันท์
อาจารย์ ม.ร.ว. ทญิงแน่น้อย เกษมศรี
อาจารย์ประทีป จันทรเขตต์
อาจารย์ประพุทธ ยุกตริรัตน์
อาจารย์วิจิตร เจริญภักตร์
อาจารย์วีระ บุรณากาญจน์
อาจารย์ไชแสง ศุชะวัฒน์
อาจารย์ชุมพล สุรินทราบูรณ์
อาจารย์มัทนะพาธา วรมิศร์
อาจารย์สมพิศ กฤตติกากุล
อาจารย์สมนึก SUMNER M. SHARPE
อาจารย์อำนาจ แมนจักร

รายพระนามและอาจารย์พิเศษ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศ.จ. พระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าเปรมบุรฉัตร

หลวงปริญาโยควิบูลย์

อาจารย์ ม.ร.ว. พูนสวัสดิ์ กฤดากร

อาจารย์ จันทร์ลัดดา บุญยमानพ

อาจารย์ แสง โปธิเงิน

อาจารย์ ม.ร.ว. พรคพงศ์สนิท สนิทวงศ์

อาจารย์ อาจันต์ ประยูรหงษ์

อาจารย์ กำธร สนิทวงศ์

อาจารย์ นันทนา เสนีวงศ์ ณ อยุธยา

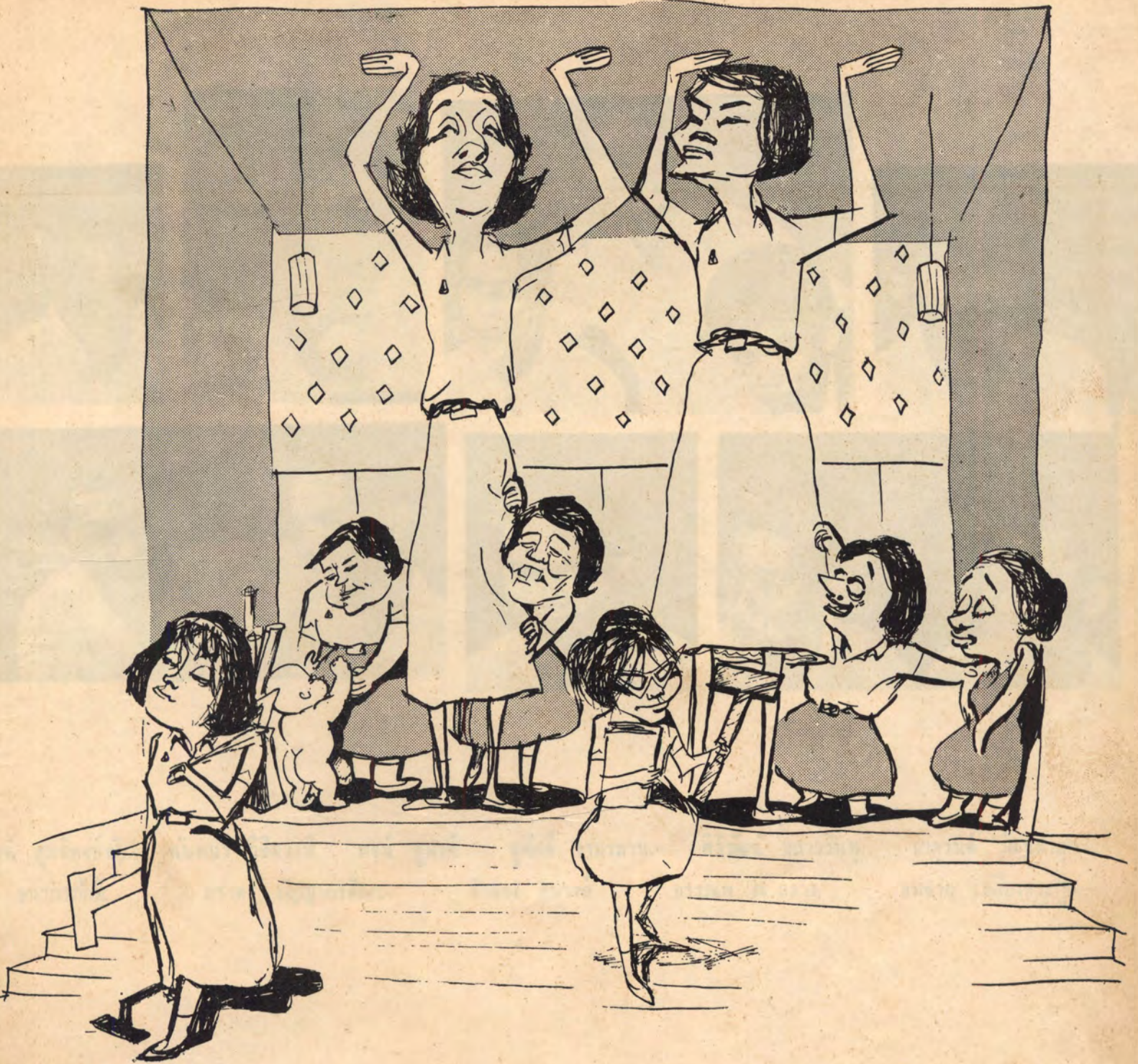
อาจารย์ พเยาว์ พุทธิแพทย์

อาจารย์ สดใส วานิชวัฒนา

อาจารย์ ลัดดา รัตกสิกร

อาจารย์ ดวง ยศสุนทร

อาจารย์ ม.ร.ว. อุตรากร วรวรรณ

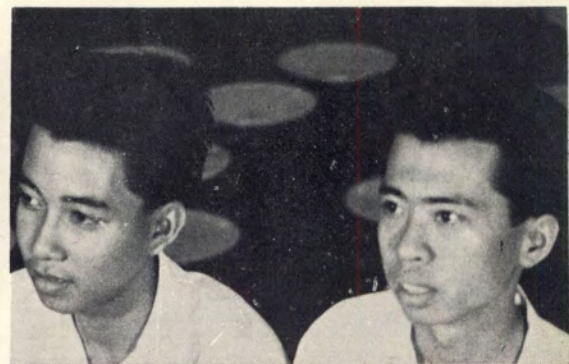
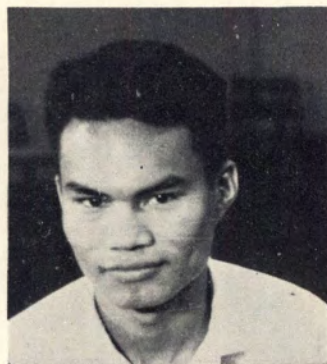
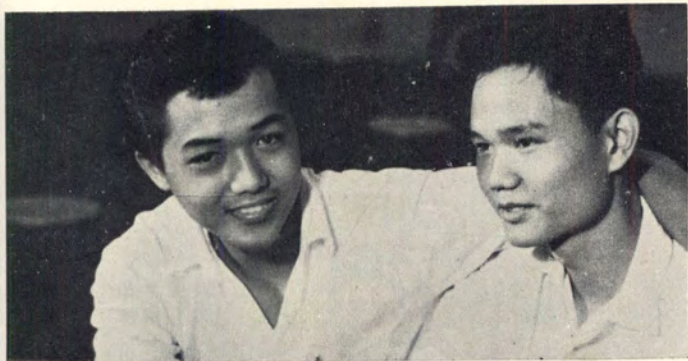
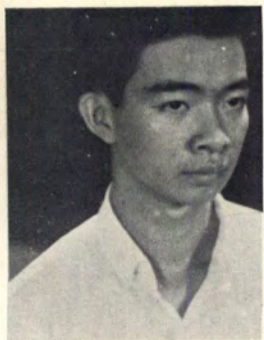

โดย ปกรณ์ สุทธิประการ

101-101

น้อง-น้อง

วิวัฒน์ สุทธิพงษ์ชัย.
วีระ ธนากรภักดิ์.

ฉันทนา วิชิตวาทी.
ภราดร รัญญากรติลล.

พจน์ ชูพงศ์.

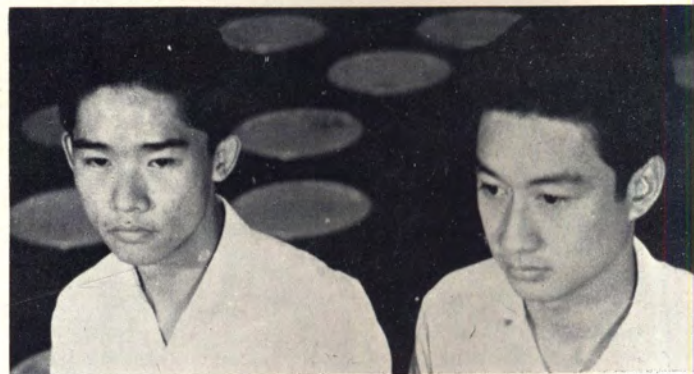
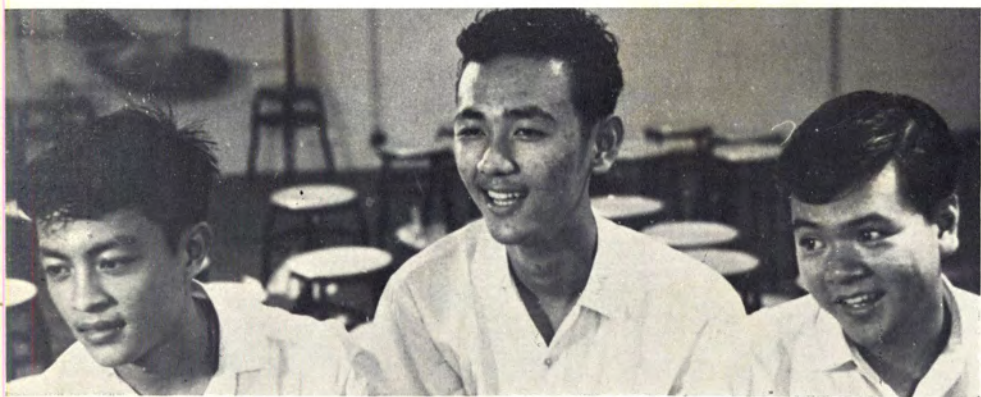
ชูศักดิ์ จามรมาน.
จำลอง สมวงศ์.

ศิริวัฒน์ สดาวรินทร์.

อรรณพ ณ ดกลาง.

จตุรนต์ วัฒนผาสุก.

สมชาย เหลืองตระกูล.

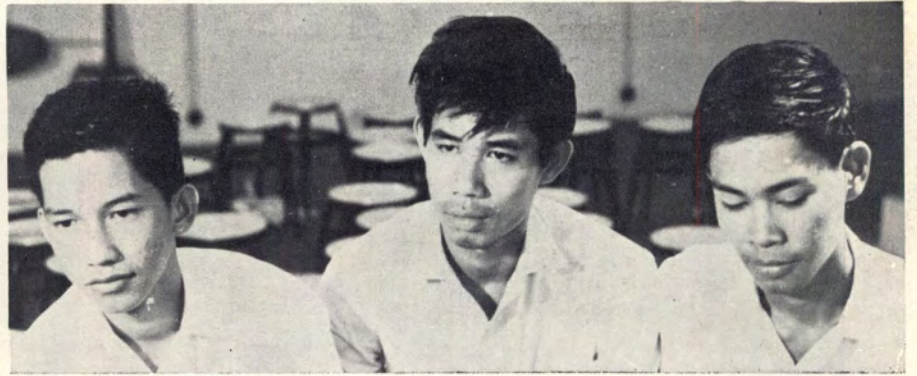
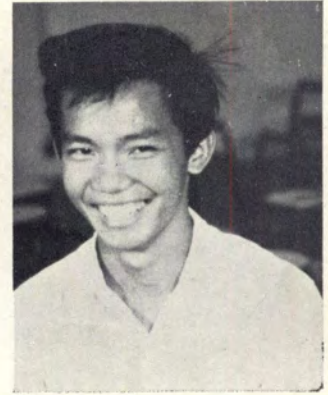
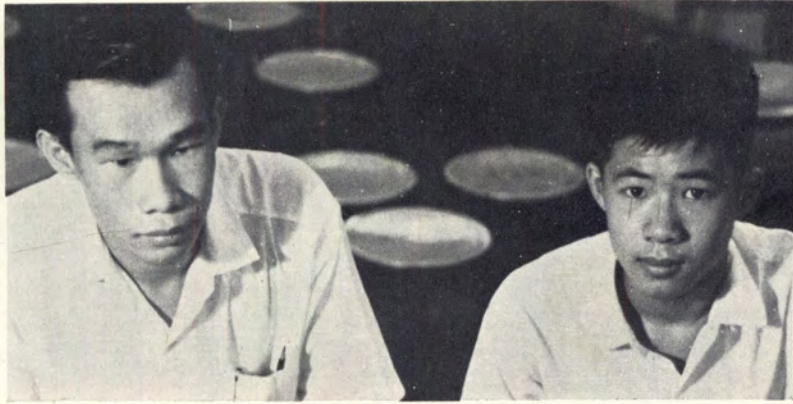
ชัยศักดิ์ สุวรรณศิริกุล.
สมบูรณ์ ปิยะสันติวงศ์.

อภิชาติ รูปหอม.
สมเกียรติ ภูประเสริฐ.

เจิ้งเม้ง แซ่ฉั่ว.
ม.ร.ว. จันทิรา จักรพันธ์.

ศักดิ์ดา ทองอุทัยศรี.
เชิดชัย ตันติธारा.

วัชรินทร์ นิมบุญจาช.
นราธร บุณนาค.

มณี ศักกะพันธ์.

มานพ บัณฑิตา.

สมบูรณ์ จันทรากุลรังษี.

สิริมา มาลัยแมน.

ยงยุทธ ฒ นคร.

กฤษกร จุลาสัย.

สนั่น กัญชนะ.

พิทยา สราญรมย์.

เชิดพันธ์ ภาคบงกช.

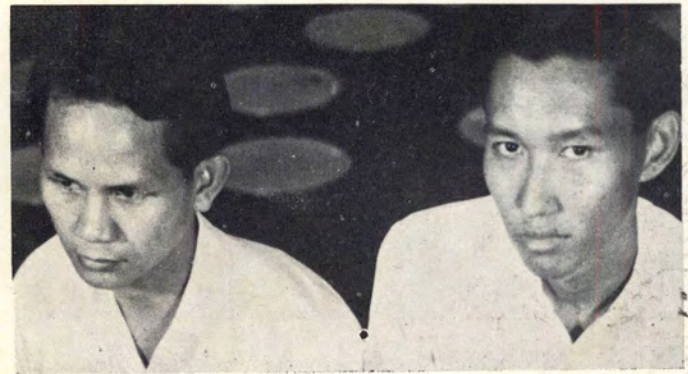
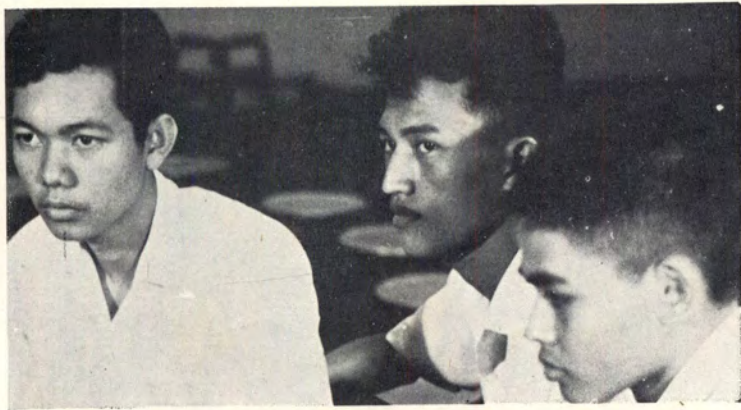
จิโรจน์ บุรณศิริ.
อัมพร สุขะนินทร์.

สุรพล วิรุฬห์รักษ์.
เอียงอ้อย แซ่ตั้ง.

สุชาดา ศิริวิโรจน์.

ประสพชัย ยูวะเวส.
สุขสม จิรวัดนติลก.

พงศ์ศักดิ์ ฤทธิพงษ์.
จุนทร์ อังศุรรังสี.

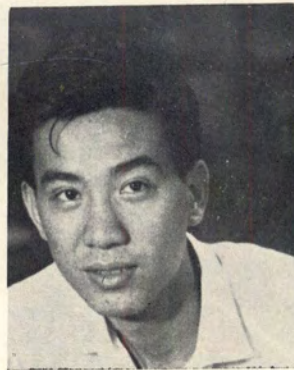

มานะวิทย์ หงสกุล.
กเมียง แซ่ตั้ง.

ดุสิต ฐิติวร. วีรชัย ฉายะจินดา.
นิโรธ ชโยดม.

ศศิธร สาริกะภูติ. วิชา กงรอด.
กมล เสวตสกุลานนท์.

จตุรภัทร์ อิศรางกูร ณ อยุธยา
ปรีदानันท์ สิริสาลี.

ดารณี กลิ่นสุคนธ์.
มานิจ ช่างสุพรรณ.

เทอดศักดิ์ สุจริตธรรม.
สุเกียรติ์ เกียรติชัย.

ยลชัย เขม้งกรณ์.
อนุสรณ์ ถนัดช่าง.

กำธร บุญपालิต.
วินัย ศันสนะเกียรติ.

วันชัย บัณฑิต.
เจตน์ บุญยประสพ.

สัมภาษณ์ น้องใหม่

ชัยศักดิ์ สุวรรณศิริกุล

มาจากอัสสัม เป็นคนไทยเลยชอบหมากรุก และหมาเก็บ ชอบเดินขบวน บิลเลียด ไม่กล้ามองผู้หญิงเพราะเกลียดการดูถูกคนจน

เจิ้งเม้ง แซ่ฉั่ว

อำนวยการศิลป์ร่น ข้ามมาอำนวยการศิลป์พระนคร นึกว่าเก่งวาดเขียนเลยมาสมัครเรียน เพราะเป็นนักเรียนบอร์ดจึงไม่หวั่นสตรีคเจอร์ตัวเดียวมาก เลยชอบชกมวย สุรา บุหรี่ ไม่นิยมซื้อเป็นตัว รูปไม่หล่อแต่ก็มีแฟน

อติชาติ รูปหอม

สวนกุหลาบ สูง ๑๘๒ จึงไม่กลัวจมน้ำตาย น้องใหม่หน้าตาดี โดยเฉพาะผู้ชาย ลครลิงเคยคิดอยากจะทำ แต่กลัวประธานเชียร์คุ

สนั่น กัญชนะ

พระนครวิทยาลัย อรชร สูง ๑๗๙ อยากจะเรียน เพราะชอบอิสระ กีฬา ฟุตบอล ตะกร้อ ยี่เกไม่เคยเล่น ชอบดูหนังบู๊ เลยไม่ชอบ คลิฟิซาร์ด

เชิดพันธ์ ภาคบงกช

เทพศิรินทร์ ต.อ. วิทว. เข้าเพราะคิดว่าที่นี่โคตรมาได้ นึกว่าสบายแต่เหลว เกลียดเข้า สตูดิโอ คติ: ทางแยกเหมือนทางผ่าน

ขงยุทธ ณ นคร

มหาวิทยาลัย สงขลา กีฬา บาส วัยน้ำสูง ๑๗๐ พี่แนะนำให้เรียน เพราะอยากเป็นมาสเตอร์ กระเรียน ๕ ปีจบแน่ ๆ ชอบลูกกลม ๆ ร่าว

วิชา คงรอด

สวนกุหลาบ วัดเบญจ แต่ก่อนอยู่สี่เสา โคนหลวงไล่ที่เลยหนีมาบางขุนพรหม สอบเข้ามา ๒ ปีแล้ว แต่เหลว พอเข้าได้ก็มีความรักเกิดขึ้น นิยมบอลล์ตั บิลเลียด เกลียดกะเทย

จตุรภัทร์ อิศรางกูร ณ อยุธยา

สวนกุหลาบ เคยสมัครเข้ามาแล้วแต่ไม่ได้สนใจคณะมาก่อน ชอบสีเหลืองเพราะเกิดวันจันทร์ ฟุตบอล เรียนเพราะอยากหาเพื่อนหญิง หน้าใจ [HISTORY]

วันชัย ปัจจุบันท์

วชิราวุธ เคยสอบมาแล้วไม่ได้เลยมู ไม่เคยรู้จักขวัญชัยมาก่อนเลย จริง ๆ ชอบร้องเพลงให้เพื่อน ๆ ฟัง ชอบวิสกี้ เพื่อนเลยจับเล่นลคร

กำธร บุญปาลิต

สวนกุหลาบ สูง ๑๖๐ เข้าได้เลยดีใจ พี่อยากให้เป็นหมอ กีฬา หยอดหลุม ทอยกอง ทำงานดี ๆ ไม่ได้ กลัวผี

ภราดร ชาญญากรดิถิก

สวนกุหลาบ เก่ง SKETCH มากเลยเข้ามาเรียน ชอบอาชีพนี้เพราะ อิสระ กีฬา ชอบดูมากกว่าเล่น เกิดที่ศิริราช แต่อยู่เสาชิงช้า ยังไม่ยอมมีแฟน

วีระ ชนากรภักดี

วัดบวร เข้าได้คุณแม่ผิดหวัง เคยสนใจตั้งแต่ ม. ๓ เคยเล่นกล้ำแต่กลัวรูปร่างใหญ่เลยเลิก เย็น ๆ เลียงน้อง มีเพื่อนหญิงแล้วก่อนใคร ๆ

ศิริวัฒน์ สถาวรินทุ

ประชาบาลรณ พระนคร ต.อ. เข้าสถาปัต เพราะไม่เชื่ออาจารย์ ไม่อยากมองผู้หญิง ไม่ชอบการเมือง เห็นว่าเขาพระวิหารเป็นของเรา เข้าจุฬาได้เลยใช้น้ำมันใส่ผมจุฬา พจน์ ชูพงศ์

มหาวิทยาลัย วชิราวุธ รูปร่างขาวท้วม หน้าหนัก ๕๐ ก.ก. เข้าเพราะเชื่อเพื่อน ๆ ช่วยคณะเต็มที่ ถ้าอดนอนหลาย ๆ คืนต้องขอนอน ชอบเที่ยวถ้ามีเงิน ชมประธานเชียร์รูปหล่อ

ชูศักดิ์ จามรมาน

ปานะพันธ์ ต.อ. สามพราน เข้ามาเพราะชอบ รักบี้ กระเรียนจนกว่าจะจบ รู้จักจันทร์มาาก่อน เคยเป็นปฏิคมสี่บ้านเย็น อยากจะลองเล่นม้า

สุชาดา ศิริวิโรจน์

“ต้อย” สายบุญญา เข้ามาเพราะเกลียด
เคมี ชีวะ คุณพ่อชอบ คุณแม่ผิดหวัง
หมากเก็บต้องเต เคยคัดเลือกว่ามือไม่ถึง
ชั้น ชอบกล้วยไม้ สีฟ้า เหลือง งานอดิเรก
เลี้ยงน้อง

อุรินทร์ อังสุธรรังสี

อัสสัมลำปาง เข้ามาเพราะสนใจ เล่นบาส
ฟุตบอล ตกน้ำตาย จะพยายามรู้จักเพื่อน
หญิงที่ห้อง ไม่หนักใจการเรียน เหล้า
บุหรีชอบซื้อ เกลียดการพนัน

จำลอง สมวงศ์

ต.อ. เกาะสมุย เกลียดการเจริญรอยตามพี่
เลยหนีมาเรียนสถาปัต มีความอายมากไม่
กล้าพูดกับผู้หญิงที่ห้อง พี่อยู่ วิทยา เหล้า
บุหรีมีเป็นสุข

จาตุรนต์ วัฒนผาสุก

สวนกุหลาบ อรชร ไม่อยากเรียนหมอ
ตามคุณพ่อ กีฬาไม่เล่น ร่างกายไม่อำนวย
สนใจการเมืองมาก เพื่อนเลยจับเป็นกรรม
การห้อง ๖๐ วายน้ำไม่เป็นเอาเสียเลย
ทางบ้านจึงเป็นห่วงมาก

วิวัฒน์ สุทธิพงษ์ชัย

อัสสัม อยากช่วยคณะเต็มที เลยมาสมัคร
เรียน ชอบสนุก วายน้ำ ฟุตบอล เคย
เป็นหัวหน้าจัดงานฉลอง ร.ร. อุดมคติ
ความพยายามก้าวหน้าไม่สิ้นสุด

มานะวิทย์ หงสกุล

สวนกุหลาบ เคยสนใจและเก่งวาดเขียน

มาก่อน อยู่ดี ๆ ไม่ได้สุขภาพไม่ดี การ
เรียนหนักมาก เลยชอบดูหนังและรำไทย
วีรชัย ฉายะจินดา

ทวีธา ต.อ. สีแสด เข้ามาเพราะสนใจพี ๆ
ที่ไพล่หน้าต่าง อายุ ๑๗ ปี คุณพ่ออยาก
ให้เป็นหมอ กระเรียน ๘ บั๊จบ เคยเป็น
ประธานขับร้องสีแสด เกลียดหนังเปลือย
อารมณ์ เลยอ่อน STILL LIFE

ดุสิต ฐิติวร

สวนกุหลาบ ชาวชลบุรี สนใจแต่เด็กเลย
เปลือยมาสมัคร บังเอิญเข้าได้ สุราชอบ
มาก การพนันชอบล้อต๊อก ชอบผู้หญิง
ที่ห้องทุกคน รู้จักแต่หน้า

กมล เสวตสกุลานนท์

มาจากวิศวะ อยู่ปากหนัง กีฬาไม่เป็นเลย
ไม่ชอบเล่นเพราะสุขภาพดีแล้ว ที่นี่สบาย
ใจดี การปกครองเป็นกันเอง
กีเมียง แซ่ตั้ง

อำนวยศิลป์ธน พี่บังคับให้เรียน อยู่ฝั่งธน
เลยวายน้ำทุกวัน ชอบท่องเที่ยว ดูหนัง
ผู้หญิงชอบมาก

ชลชัย เขมมิงกรณ

เซนต์คาเบรียล—สละวิทยา เข้าได้เพราะ
พระเจ้าช่วย กีฬาเล่นทุกอย่าง ชอบโปก-
เกอร์ เคยศึกษาเล่าที่เหลียมจากมาเวอริค
ชอบเบียร์เพราะราคาแพง ผู้หญิงคบเป็น
เพื่อน คบได้นานกว่า

มานพ บั๊ตภา

จากสันติราษฎร์ เคยสนใจอยากเรียนแต่

เด็ก ๆ บัจจุบันพักที่ท่าดินแดง ยังโสดสด
ชอบตกปลา เกลียดการล้างชาม เลยริเป็น
พ่อครัว

พิทยา สราญรมย์

พิษณุโลกพิทยาคม เข้ามาเพราะไม่รัก
อยากจะเรียนอะไร กีฬา ฟุตบอลเคยลง
แข่ง เพลงไทยชอบมาก วายน้ำและเหล้า
พอได้

เชิดชัย ตันติธारा

สมัครสอบ เกิดกรุงเทพฯ แต่ไปอยู่ราช
บุรี สนใจการเรียนมาก จึงเกลียดผู้หญิง
และกีฬา ชอบเพลงเก่า ๆ หนักประเภท
จารกรรม

ม.ร.ว. จันทิรา จักรพันธ์

“แดง” มาแต่รีเคอี่ ต.อ. สีม่วง คุณแม่
อยากให้เป็นหมอ เพราะสายตาสั้น แต่
ตัวเองชอบสถาปัตย์ หนักใจ เลี้ยงสุนัข
ชอบหนังเพลง ชอบสีข้าว กุหลาบสีเหลือง
เคยเป็นกรรมการ น.ส.พ.

สมเกียรติ ภูประเสริฐ

เบ็ญจมาชุกิต อยู่นคร บัจจุบันอยู่เทเวศร์
เชื่อว่าที่นี้ยากเลยอยากเรียน ตกน้ำเป็น
ตายเพราะวายน้ำไม่เป็น เหล้าบุหรี ชอบ
ให้สูบถึงจะสูบ เคยชกมวย กำลังตามล่า
แฟน แต่ยาก

นิโรธ ชโยดม

เซนต์คาเบรียล ต.อ. สีม่วง อยากเดิน
TOM—TOM เลยมาสมัครเรียน เป็นประ
ธานสีม่วง ชอบร้องเพลง แต่เกลียดคนฟัง

เกลียดการพนันเข้าไส้ พี่ ๆ ใจดี ชอบคุณ
พ่อรู้ดี

ศศิธร สารีกะภูติ

สาริต ปทุมวัน ต.อ. สีฟ้า รูปร่างบอบบาง
เลย ชื่อ "น้อย" ชอบคณะนี้เพราะเสียง
ประหลาดคนแปลก ๆ แต่งตัวดี เกลียดจัง
จก เลียงหมา กลัวประธานเชียร์ ชอบ
เล่นลิเก บทนางรอง สีฟ้า รำวง

จิโรจน์ บุรณะหิรัญ

วัดมกุฏ ต.อ. สีเขียว ตามพี่มา แต่โดน
พี่กัดกัน ชอบตีหัวคน แต่ไม่เคยตีหัวพี่
เพราะตีไม่ถึง ก็พาเป็นน้อยหน่อย

เอียงอู๋ แซ่ตั้ง

ชื่อจริง "เจียบอู๋" แปลว่างานใหญ่ อยาก
เป็นช่างไม้เลยมาเรียน เหล้าคม ๆ เล่นพอ
ได้ ชอบคุยมากโดยเฉพาะเพศตรงข้าม

อรรณพ ณ ถลาง

คริสเตียน ชาวพัทลุง ชอบดูการพนัน ไม่
กล้าเล่น เพราะกลัวตำรวจ ชอบตลกดอก
ดิน กะเรียนแค่ ๖ ปี ช่วยคณะหน้าที่ล้าง
ซามเต๋มที่

ฉันทนา วิจิตวาทิ

"ปุก" กลยาศรีธรรมราช คุณแม่อยาก
ให้เรียนเสสซ์ ไม่ตกลง เลยโยนหัวก้อย
ชอบมากเลยอยากเล่นละคร รำวง สีฟ้า
มาเวอริค ไม่กลัวจิ้งจก ชอบสุนัข ดอก
มะลิ ดนตรี ตีฉิ่ง เพื่อน ๆ ผู้ชายที่ห้อง
หน้าตาทะเล้น

เทอดศักดิ์ สุจริตธรรม

เข้ามาเพราะอยากเล่นบาส สูง ๑๘๒ มา
จาก อ.น.ศ. ฟุตบอลล์ไม่เล่นเพราะขี้เกียจ
วิ่ง ชอบเล่นการพนัน ปรากฏ หน้าใจ
CONS.

วัชรินทร์ นิมบุญจาช

อัสสัม อยากเข้ามา เพราะชอบดนตรี
ชอบเพื่อนหญิงที่ห้อง เกลียดการพนัน
แต่ไม่เกลียดคนเล่น งานอดิเรกเล่นดนตรี

กฤษกร จุลาศัย

เกิดที่ข้างม่อย เลยชื่อกฤษกร เป็นชาวต่าง
ประเทศถึงชอบเล่นบาส สอบเข้าสดาบัตย์
อันดับที่ ๓ วิชาเลข F มาจากปรีนซ์
รอมแยล

สุรพล วิรุฬห์รักษ์

หนีมาจากคริสเตียน อยากเป็นอิสระ ชอบ
ลครลิง เชิญพบได้ที่งานวัดเป็นประจำ
เคยริเล่นลครเป็นกระเทย คติประจำใจ
"อยากวิ่งแกเพื่อน"

ปรีदानันท์ สิริสาดี

หนีมาจากคริสเตียนพร้อมสุรพล อยาก
เรียนเพราะชอบลอกแบบ กลัวน้ำเลยว่ายน้ำ
น้ำไม่เป็น การพนันชอบมาก กะเรียน
หลาย ๆ ปี

นราธร บุญนาค

สวนกุหลาบ แล้วมาเตรียมอุดม สนใจ
คณะนี้มาแต่แรกเกิด อยากจะเล่นกีฬา
ดนตรี แต่กลัวโรคหืดกำเริบ

พงษ์ศักดิ์ ฤทธิพงษ์

วัดราชา ชาวนคร ชอบเล่นรักบี้ เพราะ
รูปร่างผิวดส่วน เคยโดนตีหัว แต่ไม่ล้ม
อยากพูดกับเพื่อนหญิงที่ห้อง แต่กลัวผิด
สัญญา

มณี ศักกะพันธ์

"ตุ้" มาจากอัปสรสวรรค์ ชอบวาดเขียน
พอ ๆ กับดนตรี พี่ ๆ ช่วยเหลือเสมอ
เกลียดคุย ชอบกุหลาบ เคยเป็นหัวหน้าห้อง
งานอดิเรกวาดรูป

สุขสม จิรวัดนคติกล

"เล็ก" จากราชบุรี หนีมาสตรีวิทยาเข้า
สดาบัต เพราะไม่รู้จะเรียนอะไร ชอบลิง
เพราะเกลียดการอยู่เฉย ๆ ชอบดอก
TULIP อ่านหนังสือนักสืบเป็นงานอดิเรก

สมบุญณ จันทรากุลรังษิ

มาจาก อ. พาน เชียงราย แล้วอยู่ ต.อ.
เสีย ๒ ปี อยากก้าวหน้าจึงมาเรียนสดาบัต
ที่บ้านไม่มีทะเล เลยไม่ยอมหัดว่ายน้ำ
เคยเล่นลครทุกครั้งกินสุรา

ดารณี กลิ่นสุคนธ์

"เจียบ" หนีจากเพชรบุรีวิทยาลัยมา
อยู่ ต.อ. สีเหลือง ชอบร้องเพลงไทยเดิม
จนได้เป็นประธานบันเทิง เกลียดการลง
เรือจ้าง จึงไม่คิดอยากว่ายน้ำ งานอดิเรก
ฟังลครวิทยุ เลี้ยงสุนัขเพราะสงสาร

ประสพชัย ยูวะเวส

ต.อ. สีฟ้า เสียเวลาพยายามเข้าตั้ง ๒ ปี
เกือบจะหมดกำลังใจ เคยเป็นประธาน

สีฟ้า สนใจงานวัดปากน้ำมาก งานว่าง
ชอบร้องเพลงเชียร์
สมัครบุรี ปีย์สันติวงศ์
มาจากพิบูลวิทยาลัย ลพบุรี เคยสมัคร
สอบ ๒ ปีแล้วแต่ดวงไม่ถึงเลยอด ชอบ
การปกครองของพี่ ๆ พอ ๆ กับว่ายน้
สมชาย เหลืองตระกูล
อรรชร เล่นกีตาร์ได้เลยคิดมาสมัครเรียน
สอบมา ๑ ปีแล้วอยากจะเป็นพระเอกหนัง
เลยพยายามหัดกินเหล้าสูบบุหรี่ ไม่หนัก
ใจการเรียน จึงชอบดูการ์ตูน
ศักดา ทองอุทัยศรี
จากนครพนม มาเข้าอำนวยการศิลป์ พยายาม
สอบ มาแล้ว เมื่อ ปีกลาย ชอบ CONS มาก
กว่าเพื่อนหญิงที่ห้อง เคยท่นว่ายน้ำข้าม
โขงบ่อย ๆ แต่ปัจจุบันไม่กล้ากลัวโดนยิง
มานิจ ช่างสุพรรณ
เป็นสาวโดยกำเนิด บางปลาหม่า แล้วหนี
มาทำชื่อให้ อ.น.ศ. ชอบเพลงเชียร์ จังหวัด
ชอบช่วยงานคณะ เลยหนักใจวิชาวล มี
น้องสาวอยู่บุรีรัมย์ จบแล้วจะกลับไปเป็น
สถาปนิกอำเภอ
เจตน์ บุญเปี่ยมประสพ
สวนกุหลาบ อยากจะสอบตกเลยคิดมา
เรียน คิดว่าหน้าตาพอเป็นพระเอกหนัง
ของคณะ ชอบให้ผู้หญิงมาสนใจ เคยตะ
ลุกเทนนิสบ่อย ๆ จนเดินกลับบ้านตื่นเปล่า

ศิริมา มาลัยแมน
ค.อ. สีเขียว งานอดิเรกของอู๊ด คือฟัง
เพลง เลี้ยงสุนัข ดูหนังกลางแปลง ไม่
หวั่นวิชาเรียน เลยชอบเที่ยวตามงานวัด
งานประจำเข้าวัดฟังเทศน์
อัมพร สุขะนิทร์
อยู่อัสสัม เรียนไม่ทันใจ เลยหันมาวาด
วิชา อยากเข้าเพื่อกิจการนอนโดยเฉพาะ
คติประจำใจไม่ยอดได้ดี เลยกะเรียนแค
อนุ
อนุสรณ์ รัตนช่าง
เซนต์คาเบรียล โคนโล่มาอยู่อรรชร กะ
เข้าแต่ปีกลาย อยากเรียนเพราะนามสกุล
กินเหล้า บุหรี่ เพื่อให้กล้า กะจะช่วย
คณะแคล้ม หนักใจเรื่องเครื่องบินตก
สุเกียรติ เกียรติชัย
สอบเทียบเล่น ๆ เลยได้ บ้านเดิมนคร
สวรรค์ คุณพ่อรับเหมาก่อสร้าง เลยบง
คับให้เรียน ดอกไม้ชอบกุหลาบสีด้า
(ถ้ามี) ชอบประชุมเชียร์
วินัย ศันสนะเกียรติ
อ.น.ศ. เล่นกีฬาได้ทุกอย่าง แต่ปัจจุบัน
หมอม้าม เหล้าไม่ดื่มเพราะเป็นโรคกระ
เพาะ การเรียนพอดูได้ ชอบเที่ยวไกล ๆ
ที่มีดี ๆ สลัว ๆ ชอบเดิน ๆ ไร่ ๆ

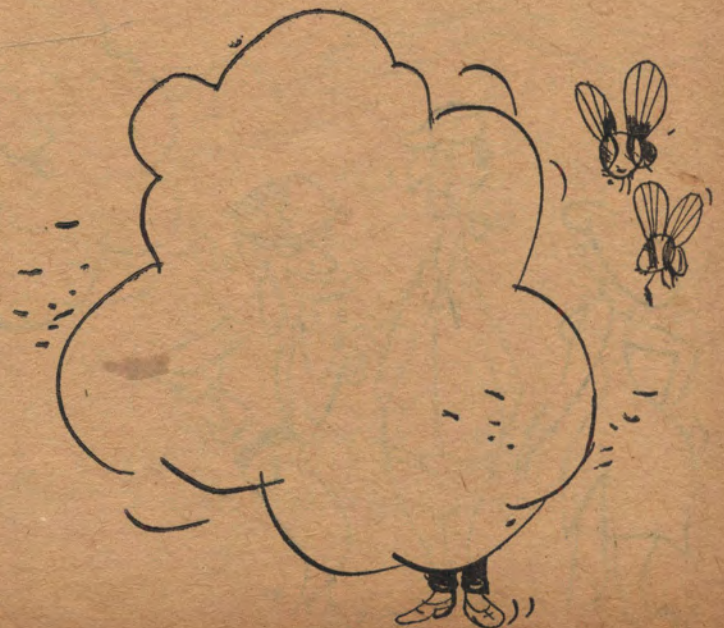
จากที่โน้น ถึง ที่นี่

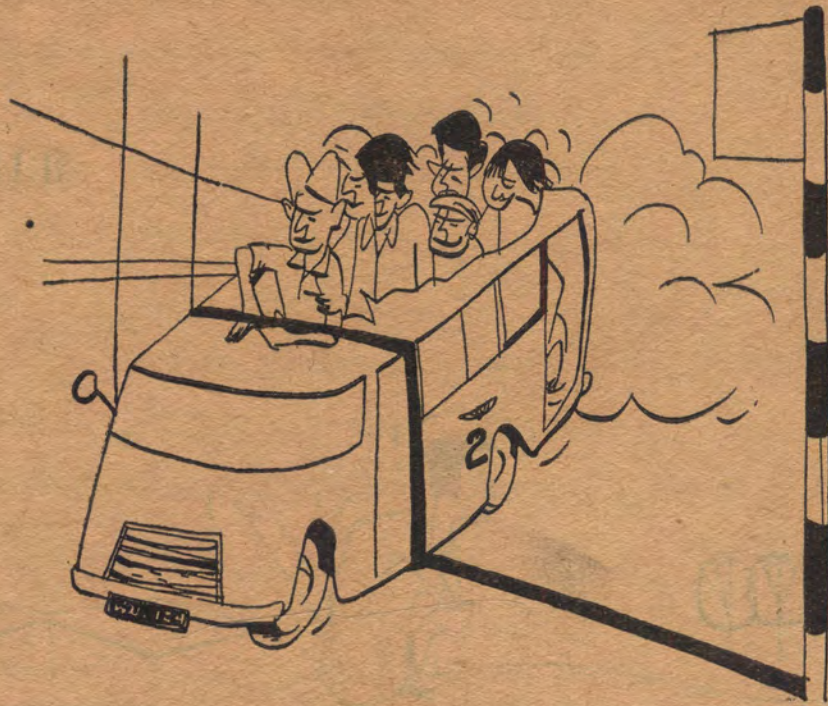
ถึงเพื่อน.....

เราไปอยู่โน้น ตั้งแต่เดือน พฤษภาคม
ที่นั่นจะดีกว่าที่นี่เสียอีก ถ้า...

ฝุ่นน้อยลงกว่านี้สักหน่อย และ
แมลงวันตายลงเสียบ้าง ที่นั่นคือ
บิลเลียด โຕีตะ เล็ก ของ กรุงเทพฯ ๗

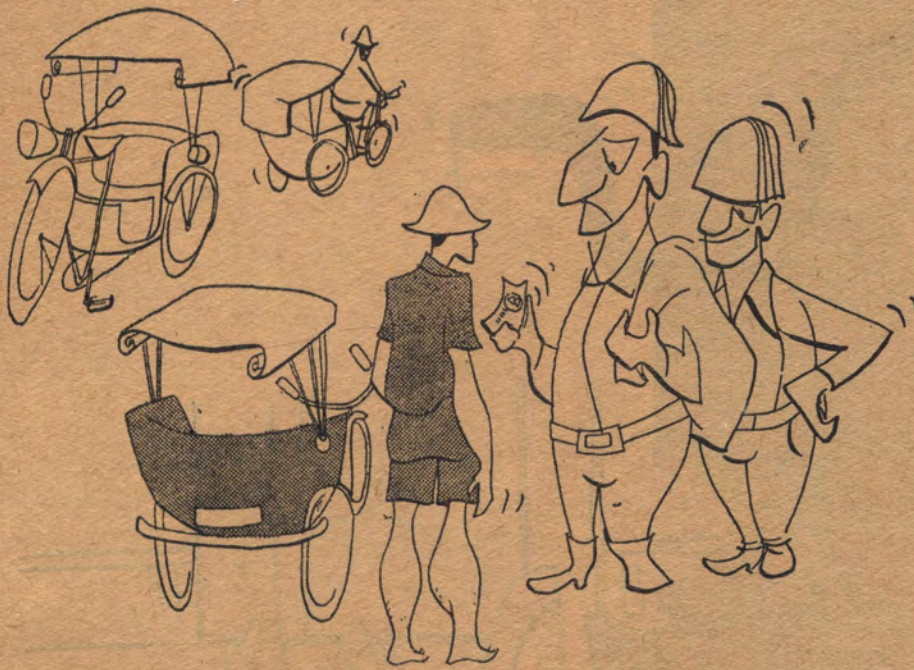

รถเมย์ที่มี

โรงแรม ที่มี ไนท์คลับ ที่มี
 คนสวย ที่มี คนไม่สวย ที่มี
 และ...คนพรวกนั้นก็มี (มาก) ▶

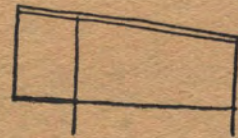

◀ พวกนั้น พูดอังกฤษ กัน เป็น น้ำ
 ต้า "มีโนไล" ก็แปลว่า "ฉันไม่ชอบ"

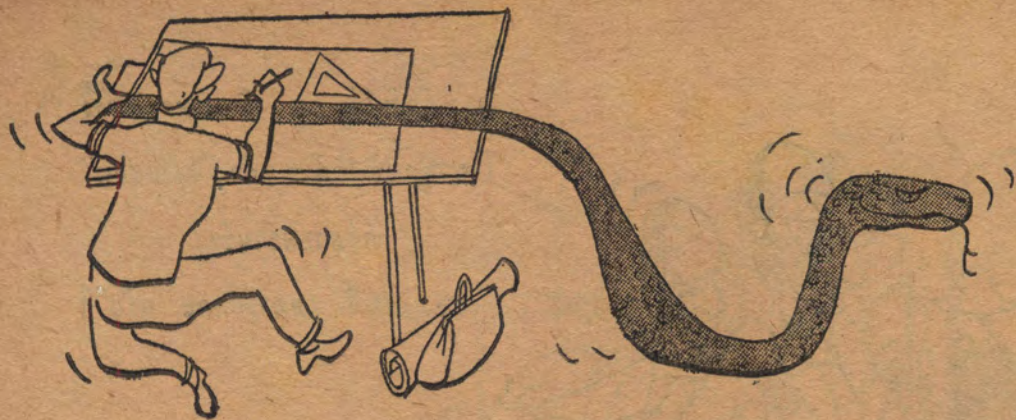
สามล้อที่โน่น มีแต่พรรคย์ยัง
 [เขาพูดฝรั่งได้ด้วย ถ้า "ไอโนแฮพ"
 ก็หมายความว่า
 "กระผมไม่มี (สตางค์ทอง) ครับ"]

คิดถึงที่โน่นอยู่ข้างเหมือนกัน
 ที่โน่นมีแต่ยังงี้

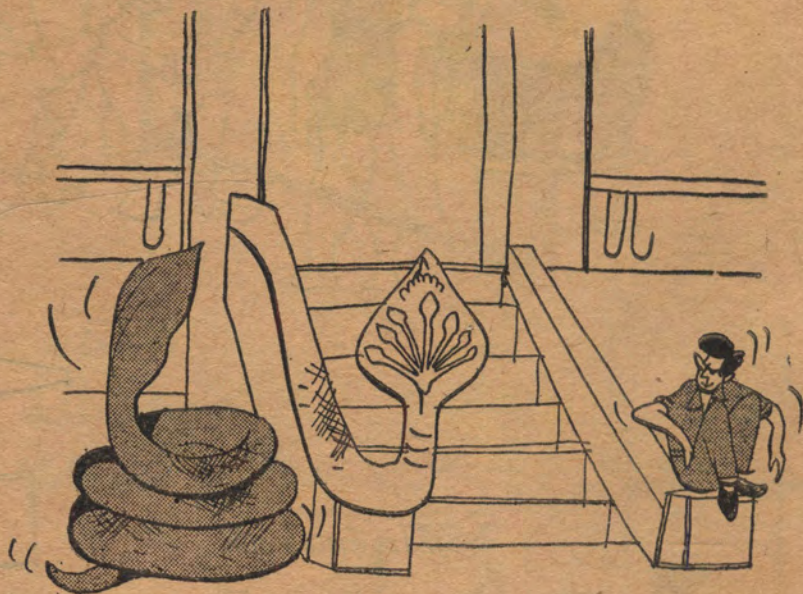

ไม่ยักมีไออย่างนี้ เสียหาย
 ส่งข่าวคราวของพวกเราไปถึงกันมั่ง

มีใครกำลังเป็นย้ง

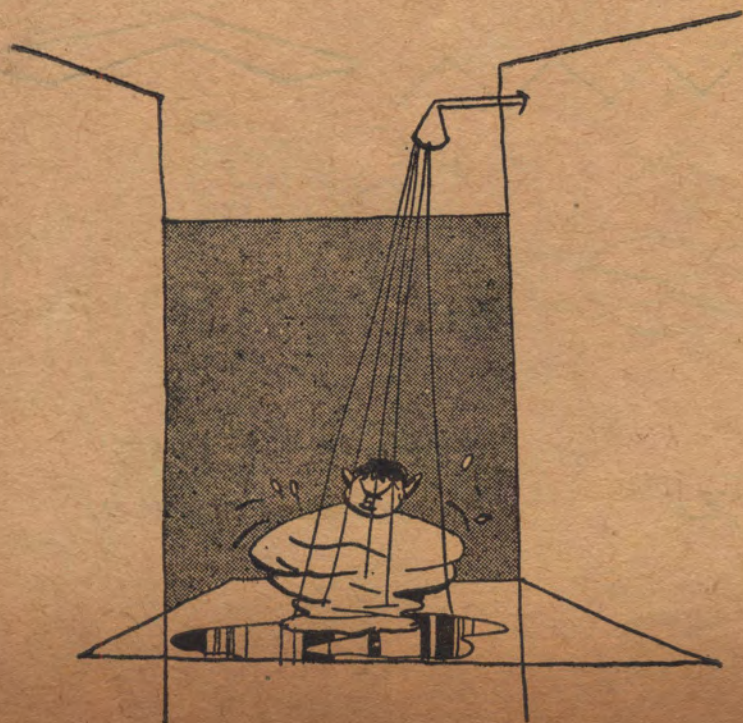

หรือใครกำลังเป็นย้ง

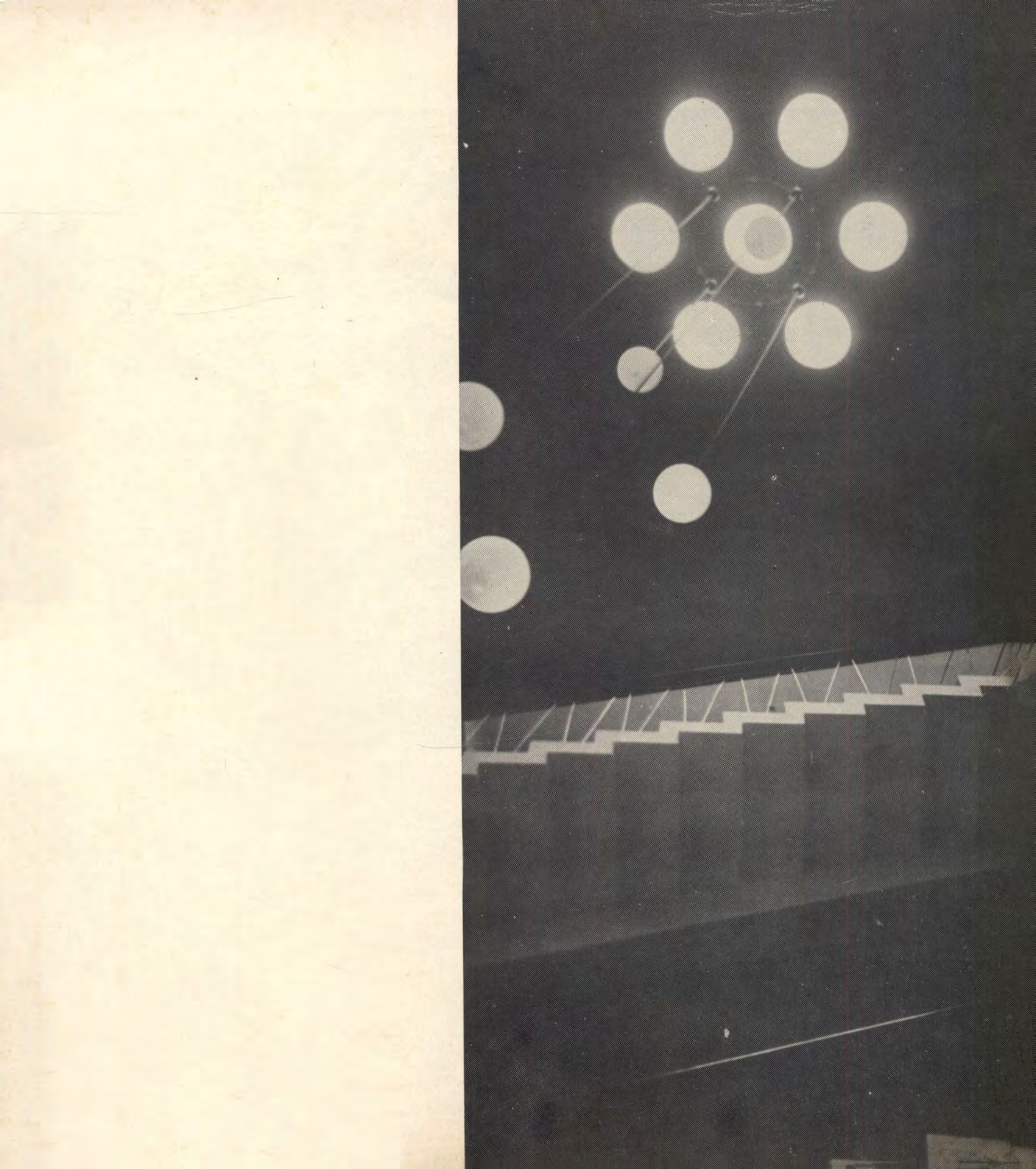
ประปาที่โนนไทรรังตี

(ไปเยี่ยมเราปลาย ๆ เดือนก็พอมักิน)

คิดถึง
จากเรา

๑๑ ต.ค. ๐๕

INDUSTRIAL ART รุ่นแรก 2505

One has to live in a desert in order to realize that water is indispensable for life. To the young and fortunate colleagues of mine in the field of architecture I want to say: Since the dawn of civilization, man drinks water and survives while he is inspired and be able to create for better survival. To many who know, inspiration is the fountainhead of architecture, the mother of all arts.

The unlimited sphere of activity of the human race is the huge laboratory for architects. If we only watch carefully, how country folks walk along side their cattles, the design of an ideal wide up country sidewalk will take shape, if it is feasible at all. On the other hand, if we observe how city ladies move light footedly with urban restraint, the rather elegant sidewalk pattern of a downtown shopping center would come into our vision. And if we only see once how a father would look through the glass partition of a nursing room of his new-born baby in a hospital, we would certainly understand that it is necessary to provide

perfect transparency here plus a tall armchair outside. Ranging between the informal lives and formal living of men and women, old and young, day long and nights over, there are a thousand dramas and hardships, romances and joys that will inspire us for the creation of human environments that will supplementarily enhance the constructive part of human nature. To experience and to capture the meaning of all these, age and maturity are helpful but keen and deep penetration into the core of life is more than possible for the sensitive minds of the young generation.

For ages, man is supposed to imitate nature, or to be inspired by nature rather. Then came the abstract painting one time and man carelessly began to claim for his own originality in protest against nature's mastery. Geometrical forms, sheer contrast between black and white, flashing and sparkling lines all came into being to glorify man's unjustified vanity for a moment and alas only one peep through the microscopic

INSPIRATION UNBOUNDED

lens will reveal the originality of these abstract elements in the domain of nature itself. Wright's play with organic compilation of geometrical forms certainly was inspired by the white freezing part and the honey-sweet part of nature and Corbusier's monastery simply has the quality of a tree trunk and its bark texture, whether the architect himself will know it or not. Right in my memory, I still freshly recall some one said to me once that a house designed by Mies would splendidly look like piece of jewelry and in contrast to this comments personally I would like to say that many of Wright's houses look like flowers and I tend to be sympathetic with Wright's approach and said that flowers is more preferable for daily life and jewelry is only appropriate for the occasional formal moments. But

what's use to argue it out which is better. Whichever is more deserving of our favor, Jewels as well as flowers are the product of nature and man is inspired by both of them.

From human life and nature, we learn about the content and the form of architecture. To visualize them, we often have to borrow the technique of design from painting and sculpture which by the way are the most compact crystallizations of man's artistic feeling and could be respectively referred to as two-dimensional and three-dimensional architecture and naturally considered supplementary to architecture itself.

Of all the inspirations that may benefit us, I believe, there is nothing more direct, more concentrated and more parallel to architecture than music. While form plays the melody spaces defined and enclosed are playing the accompaniment. When one want to design a militant or a patriarchal monument, Bethoven's sym-

phony or Chopin's Polonaise will be respectively inspiring to the utmost direct extent. Our soft pencil may run dry, but music will dampen it up and gives it the fluid life it so badly needs for creative composition in visual form. Music, in fact, is the first choice and the last resort of inspiration for architects.

In such a strong voice I am speaking of musical inspiration to architecture because man-made music too also belongs to nature and there is nothing beautiful that does not match with and therefore consequently become one part of nature.

And how about getting inspiration from architectural magazine? Like vitamin tablets I would say, architectural magazines are nourishing to our minds but unfortunately it will not give us the juicy joy of life which we experience when we chew a piece of meat with efforts. The best contribution of architectural magazine is that it tells us the physical

limitation we confront and therefore convinces us to make due decision without too much vain hope of acquiring a perfect solution, a vain hope which sometimes may easily kill a desperate architect who forgets that subconscious mentality often steers for us and that rigid rationalization of a problem at the surface often only serves as a stumbling blocks to our minds.

The reasons and ideas behind subconscious mentality is beyond telling. Architectural instruction therefore is a matter of guidance rather than a matter of conveyance of knowledge. It is therefore up to the students to see and to seek for the inspiration of their teachers whose eye-blinking, hand-waving, changes of colors of their faces, quite delight and abrupt excitement, their sighs as well as their cry of surprise between their verbal words would mean much more than the words they say.

Amos Chang

Aug. 6, 1962

ไม่มีขอบเขต ในแรงบันดาลใจ

โดย อาโมส ขาง

เมื่อเราอยู่ในทะเลทราย เราย่อมตระหนักว่า ชีวิตนี้จะขาดน้ำเสียมิได้ ข้าพเจ้าอยากจะทำต่อท่านทั้งหลายซึ่งมีโชคเข้ามาร่วมวงงานสถาปัตยกรรมเช่นข้าพเจ้าว่า นับแต่รุ่งอรุณแห่งความเจริญของมนุษย์ เราใช้ดื่มและใช้น้ำเพื่อดำรงชีวิตรอดมาในขณะเดียวกับที่เราเกิดความบังงัดใจที่จะสร้างความเป็นอยู่ของเราที่ดียิ่งขึ้นไปอีก

ความบังงัดใจเป็นเสมือน ต้นธารของสถาปัตยกรรม — มารดาของศิลปกรรมทุกแขนง

กิจกรรมของมนุษย์ชาติอันหาขอบเขตมิได้นั้น ก็คือห้องทดลองอันไพศาลสำหรับสถาปนิก

เมื่อเรามองอย่าง ฟินิจพิเคราะห์ต่อชาวชนบท ซึ่งเดินเคียงคู่ปลูสุสัตว์ของตน ความคิดที่จะออกแบบทางเดินที่กว้างขวางในชนบทย่อมจะก่อรูปขึ้น หรือเมื่อเราดูเหล่าสตรี ชาวเมืองซึ่งสัญจรด้วยความระหง และระวังระไว ความคิดที่จะทำบาทวิถีขึ้นหนึ่งตามแบบย่านสินค้ากลางใจเมืองก็คงจะเกิดขึ้น เมื่อเราเห็นพ่อซึ่งยืนดูลูกคนใหม่ของตนอยู่หน้าห้องบริบาลทารกในโรงพยาบาล เราจะเข้าใจได้ทันทีว่าควรจะมีเก้าอี้ نومชนิดพนักหลังสูงไว้ หน้าผนังกระจกใสที่ตีที่สุดด้วย*

ในการครองชีวิตมนุษย์ทั้งหญิงและชาย จะชนิดมีระเบียบแบบแผน หรือชนิดปล่อยตามสบาย จะแก่หรือหนุ่ม ทั้งคืนและทั้งวัน เราจะพบว่ามันมีอุปสรรค และ Drama นับเป็นพัน ๆ มีทั้งรัก

* หมายเหตุ ในอเมริกา และยุโรป พ่อจะเข้าไปกอดลูก หรือเยี่ยมลูกอ่อนของตนแบบไทยเราไม่ได้ จะต้องยื่นดูลูกของตนนอกห้องเลี้ยงเด็กโดยมีผนังกระจกเป็นเครื่องกั้น ทั้งนี้เพื่อกันไม่ให้โรคติดเด็ก และปกติพ่อชาวฝรั่งเขาไปรอเมียคลอดอย่างกระวนกระวาย และมักนั่งไม่ลง เดินกระสับกระส่าย การมีเก้าอี้ที่นั่ง เมื่อได้เห็นลูกของตน จึงจำเป็น)

โศกและหวานขึ้น ทั้งหมดนี้ย่อมจะคลลาลใจเราให้สร้างสภาพ
แวดล้อมของเรา อันเสมือนช่วยสร้างบางส่วนให้แก่ Human
nature

เพื่อที่จะ ได้รับ ประสบการณ์ และจับ ความหมาย ของสิ่ง เหล่านี้ ได้
ความมีอายุ และการเติบโตทางจิต (Mature) ย่อมจะช่วยให้มาก
แต่ในการแห่งทะเลแก่่นของชีวิต ด้วยจิตที่เฉียบไวย่อมเป็นสิ่งเป็น
ไปได้ของคนรุ่นเรา ๆ

แต่ไหนแต่ไรมา ย่อมเป็นที่เข้าใจว่า มนุษย์นั้นลอกเรียนธรรมชาติ
ชาติ หรือได้รับแรงดาลใจจากธรรมชาติ ครั้นต่อมาเมื่องานจิตร
กรรมประเภท abstract (นามธรรม?) เกิดขึ้น มนุษย์เราก็กเริ่ม
แสดงความเป็นเจ้าเข้าเจ้าของในฐานะที่เป็นผู้ให้กำเนิด ประทับ
ความยิ่งใหญ่ของธรรมชาติ

เราจะพบการใช้รูปแบบเรขาคณิตในงานประเภทนี้ หรือการใช้
การตัดกันอย่างรุนแรงของขาวและดำ เส้นที่ตัดฉวัดเฉวียนทั้ง
หมดนี้อาจช่วยผยองความหรุตัวของมนุษย์ได้ชั่วคราว และเมื่อมนุษย์
ก้มดูเข้าไปในกล้องจุลทัศน์* มนุษย์ก็จะพบว่างานประเภท
abstract นั้น เป็นสิ่งที่อยู่ในอาณาจักรของธรรมชาติมาแต่ไหน
แต่ไร

สถาปนิกผู้ออกแบบจะรู้หรือไม่ว่า งานของแฟรงค์ลอยไรท์
แสดงให้เห็นการสะสมแบบบอแอกเทนิคของรูปแบบเรขาคณิต ซึ่งคง
จะได้แรงบันดาลใจจากส่วนที่หนาวเหน็บ และส่วนที่หวานฉ่ำของ
ธรรมชาตินั่นเอง*

* คือการดูจุลชีพชั้นต่ำ เช่น แบคทีเรีย ไวรัส ผลึกของสสาร
เป็นต้น

* คำพูดตอนหนึ่งของผู้ประพันธ์คือ *white freezing part and the
honey sweet part of nature* ซึ่งเป็นคำพูดแบบกวีจิน อัน
หมายถึงผลึกหิมะ และรังของผึ้งที่ใช้เก็บน้ำหวาน

โบสถ์ซึ่งคอร์บูซีเอร์ออกแบบ แสดงให้เห็นถึงการคงไว้ซึ่งคุณสมบัติ
ของผิวเปลือก และลำต้นของไม้ใหญ่

ข้าพเจ้ายังจำได้ดีเมื่อมีผู้กล่าวกับข้าพเจ้าว่า บ้านที่มีสวนเดอโรท์
ออกแบบเหมือนกับทองรูปพรรณ (Jewelry) และข้าพเจ้าอยาก
จะออกความเห็นที่ตัดกับความเห็นนี้โดยพูดว่า บ้านหลายหลังโดย
แฟรงค์ ลอยไรท์ นั้นเหมือนดอกไม้ และข้าพเจ้าอยากจะเข้าข้าง
ไรท์โดยพูดว่าดอกไม้เหล่านั้นใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วนทองรูปพรรณ
นั้นสำหรับงานสังคมเป็นครั้งคราว แต่จะได้ประโยชน์อะไรที่จะ
มาเดียงว่าอะไรจะดีกว่ากัน จะเป็นอะไรก็ตามที่เราชอบมาก ทอง
รูปพรรณ หรือดอกไม้ ทั้งหมดเป็นผลผลิตของธรรมชาติ และ
มนุษย์ได้แรงบันดาลใจจากมันทั้งสอง

เราศึกษาเนื้อหาและรูปทรงของสถาปัตยกรรม จากธรรมชาติและ
ชีวิตมนุษย์ และเพื่อจะนึกออกเป็นภาพที่กระจ่าง (Visualize)
เรามักจะขอยืมเทคนิคการออกแบบจากงานจิตรกรรม และปฏิมา
กรรม ซึ่งงานดังกล่าวเป็นเสมือนการตกผลึกของความรู้สึกด้าน
สุนทรีย์ของมนุษย์

ทั้งจิตรกรรม และปฏิมากรรม อาจเรียกว่าเป็นรูปทรงสองมิติ และ
สามมิติได้ งานทั้งสองชนิดนี้ย่อมเป็นตัวประกอบของงานสถาปัตย์
อีกที

ในบรรดาความบันเทิงทั้งหลายที่จะให้ผลแก่สถาปนิก ข้าพเจ้า
เชื่อว่า ไม่มีอะไรจะตรงแนวแน่และเคียงคู่ไปกับงานของสถาปัตย์
กรรมของเราเท่ากับดนตรี

ในขณะที่ form เล่นทำนอง (Melody) Space (ซึ่งมีทั้ง
Defined และ Enclosed) จะเป็นตัวคอยคลอสนับสนุน (accom-
panied) เมื่อเราจะออกแบบอนุสรณ์ทางทหาร หรืออนุสรณ์ชาติ
นิยม งานมหากาพย์ (Symphony) ของคีตกวี เบโธเฟิน หรือ
งานของคีตกวีโชแปง อันชื่อว่า "แต่โปแลนด์" (Polonaise)
ย่อมจะช่วยให้เกิดแรงบันดาลใจได้ถึงขีดสุด ดินสอของเราอาจ
กระด้างได้ในบางครั้ง แต่ดนตรีจะช่วยทำให้มันอ่อน และไหล

สิ้น พร้อมทั้งมีชีวิตชีวา เพื่อที่เราจะร่างรูปทรงของสถาปัตยกรรม
ได้ คนตรีจึงเป็นสิ่งแรกที่จะเลือก และแหล่งสุดท้ายที่จะหา
สำหรับการบันดาลใจของสถาปนิก

ข้าพเจ้าขอกล่าวยืนยันว่า การได้แรงดาลใจจากดนตรีมีส่วนช่วย
งานสถาปัตยกรรม เพราะว่าดนตรีที่มนุษย์สร้างขึ้นนั้นเป็นของ
ธรรมชาติ อะไรที่งดงามแล้วจะไม่เข้ากับธรรมชาติ และเป็นส่วน
หนึ่งส่วนเดียวกันกับธรรมชาติ ย่อมไม่มี

นิตยสารสถาปัตยกรรม จะช่วยความบันดาลใจแก่เราได้อย่างไร
บ้าง ข้าพเจ้าคิดว่า มันเหมือนกับที่เรากินเม็ดวิตามิน
นิตยสารเหล่านี้อาจช่วยหล่อเลี้ยงปัญญาเราได้บ้าง แต่ทว่า มันไม่
อาจให้เราได้รับความชุ่มชื้นของชีวิต เหมือนเมื่อเราเคี้ยวกินเนื้อ
แม้จะต้องออกแรง ก็ร่อยกว่าบริโภคมินเม็ดวิตามิน

ส่วนที่ดีที่สุดของนิตยสารสถาปัตยกรรม จะให้แก่เราก็คือมันบอก
ให้เรารู้ถึงความจำกัดของกายและวัตถุ (Physical Limitation) ซึ่ง
เผชิญเราอยู่ ว่ามีอะไรบ้าง และช่วยให้เราสามารถตัดสินใจได้
โดยไม่ต้องสร้างความหวังลม ๆ แล้ง ๆ ว่าเราได้แก้ปัญหาของงาน
เราได้สมบูรณ์แล้ว เพราะความหวังลมแล้งแบบนี้ อาจทำลาย
สถาปนิกผู้จนปัญญาได้โดยง่าย

สถาปนิก (ผู้จนปัญญา) ลืมไปว่า ปัญญาในอนุสติของตนยังคงอยู่
ซึ่งปัญญานี้จะช่วยชี้ทางให้ การที่ตัวเองมัวพะวังแต่ใช้ Rigid
Rationalization (การพยายามหาเหตุผล) ในการแก้ปัญหา
ก็เท่ากับเอามันมาเป็นอุปสรรคแก่จิตใจของตนเอง

ปัญญาซึ่งอยู่ในอนุสตินี้ เป็นเรื่องที่อยู่เหนือคำบรรยายใด ๆ การ
สอนวิชาสถาปัตยกรรมนั้นพูดตามจริง มันเป็นเพียงแต่การแนะ
มากกว่าการถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นิสิต นิสิตเท่านั้นที่จะต้องดู—คอยทำ
ความคลลาลใจเอาเองจากครูผู้สอน ดูตาที่กระพริบ มือที่โบก ไบ
หน้าที่เปลี่ยนสี เมื่อพอใจ และตื่นตื่น การมอง—การอุทาน ฯลฯ
สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งไม่ใช่คำพูด ย่อมมีความหมาย และมีค่ามาก
กว่าคำบรรยายทั้งปวง.

ความจริงผู้หญิงสถาปัตย์ ๆ นั้นว่ามีความสำคัญอยู่ในคณะไม่น้อย ฉะนั้นถ้าไม่นำมากล่าวเสียเลย ก็นับว่าแปลกมาก
อย่างน้อยพวกผู้หญิงก็ช่วยไม่ให้คณะสถาปัตย์กลายเป็นของแข็งที่น่าเกรงขามจนเกินไป แต่ทำไมผู้หญิงสถาปัตย์จึงไม่
เหมือนผู้หญิงบัญชีหรืออักษรก็เพราะผู้หญิงสถาปัตย์เป็นผู้หญิงสถาปัตย์นะซี จึงมีคุณสมบัติพิเศษหลายประการ เช่น

ผู้หญิงทุกคนในคณะเล่นเนตบอลล์ได้ดี จนสามารถชูตุ๊ก ๑๐๐ ลูก โดยลงไม่เกิน ๕ ลูก และสามารถเล่นบาสเกต
ได้เก่งจนสามารถครองถ้วยชนะเลิศทุกปี เพิ่งจะไม่ได้ปีที่แล้วปีเดียว

ผู้หญิงสถาปัตย์ทุกคนสามารถวิ่งได้เร็วมาก จนนักวิ่งทีมชาติเช่นคุณเจตจรรย์กลัว วิ่งหนีทั้งระยะเป็นร้อย ๆ เมตรทีเดียว

ผู้หญิงสถาปัตย์ เล่นละครเป็น หาโฆษณาเก่ง และยังพันดาบได้อีกด้วย

นอกจากนี้ทุกคนยังเล่นรักบี้ และฟุตบอลล์ได้ดีเป็นเยี่ยม ถ้ามีผู้จัดการแข่งขันขึ้น

ดังนั้นเมื่อเราเก่งกาจขนาดนี้แล้ว จึงไม่พยายามที่จะกอบโกยความสามารถต่าง ๆ ไว้แต่ฝ่ายเดียว ต้องยอมเสียสละเปิด
โอกาสให้ผู้ชายสถาปัตย์หัดปรุงอาหารในการไป MEETING ทุก ๆ ครั้งบ้าง

เมื่อส่งงานทุกชิ้นแล้ว ผู้หญิงสถาปัตย์ทุกคนจะต้องพยายามสกดคลื่นความอิจฉาริษยา บรรดาพวกเขาที่พากันนอน
เหยียดยาวบนโต๊ะ DRAFT ใน STUDIO ดังนั้นทางออกที่ดีที่สุด ก็คือ ช่มใจ ผันตา ทรงกายกลับบ้าน โดยมีให้ชาว
บ้านสังเกตเห็นเป็นอันขาดว่าตนกำลังหลับบรรล แน่นอนที่สุดที่แต่ละคนย่อมมีวิธีการแตกต่างกันออกไป

ผู้หญิงสถาปัตย์

จรัสศรี อัครากร

เมื่อเปิดกระเป๋าถือของผู้หญิงสถาปัตย์จะพบ มีดโกน วงเวียน ดินสอ ตลอดไปจนถึง SCALE หรือไม้ T (ถ้ากระเป๋าใหญ่พอ) แทนที่แป้ง หวี กระจก หรือลิปสติก ดังนั้นพวกเธอจึงต้องแข็งแรงพอที่จะแบกเครื่องสำอางค์เหล่านั้นมาเรียนทุกวัน

ผู้หญิงสถาปัตย์จะต้องเป็นธนาคารที่สามารถให้กู้ยืมเงินโดยพยายามลิมจำนวนเงินทันทีที่จ่ายให้แก่เขาไป

ผู้หญิงสถาปัตย์ทุกคนจะต้องมีสมองที่ปราดเปรื่อง สามารถในการท่องจำได้อย่างรวดเร็ว เพื่อจะได้เข้าใจ ศัพท์แปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ถูกผลิตขึ้นในคณะทุกสัปดาห์

เมื่อเดินเข้าห้อง STUDIO หากพบผู้ชายสถาปัตย์ ตั้งแต่ ๕ ขึ้นไปจนถึง ๒๐ คนจับกลุ่มกัน เขาจะพากันหยุดพูดหรือแยกย้ายกันทันทีที่หันมาเห็นว่าผู้เข้ามาใหม่ไม่ใช่ผู้ชายแล้ว ผู้หญิงสถาปัตย์คนนั้น ต้องพยายามบอกตัวเองว่า “เรื่องธรรมดาอย่างนี้จึงจะเรียกว่า ผู้ชายสถาปัตย์”

ผู้หญิงสถาปัตย์ ย่อมจะได้รับเกียรติอย่างสูงเสมอ จากผู้ชายสถาปัตย์ เขามักกล่าวว่า “LADY FIRST” ทุกครั้งที่จะต้องมีการเจรจาหรือผู้ใหญ่หรือผู้น้อย

ทั้งหมดที่นำมากล่าวนี้ มิได้ต้องการเรียกร้องความเห็นอกเห็นใจจากท่านผู้หนึ่งผู้ใดเลย เพราะผู้หญิงสถาปัตย์ย่อมตกอยู่ในภาวะจำยอมดังกล่าวแล้ว ตั้งแต่ก้าวแรกจนวาระสุดท้าย แต่อย่างไรก็ตาม พวกเราทุกคนก็มีความภูมิใจที่ได้เป็นผู้หญิงสถาปัตย์

’กรรมชั้นสุดท้าย

ถ้าหากจะ เต็มข้อความ ที่ละไว้ ข้างหน้าของ ข้อเรื่องนี้ ให้สมบูรณ์แล้ว ความเข้าใจของผมนักผู้อ่านก็คงจะ เหมือนกัน คือ ต้องเติมคำว่า “สถาปตย” ลงไป จึงจะได้คำใหม่ออกมาคือ สถาปตยกรรม ต่อด้วย “ชั้นสุดท้าย” ความหมายของข้อความทั้งหมดก็จะ เป็น “กรรมของผู้ที่เรียนสถาปตยที่จะต้องทำเป็นชั้น สุดท้าย”

ก่อนที่จะออกจากความเป็นนิสิตคณะสถาปัตย์ฯ ธรรมดาที่ผมว่าน่าจะ
ขอมอบให้กับนิสิตชั้นปีที่ ๕ ผู้ซึ่งจะต้องทำ ธรรมดาอันนี้แต่ผู้เดียว
ธรรมดาอันนี้คือ Thesis หรือวิทยานิพนธ์นั่นเอง

Thesis เป็นสิ่งที่พวกเราทุกคนใฝ่ฝันอยากจะทำกันทุกคน แต่
คอย—คอยเท่าไรก็ยังไม่ได้ทำซักที ทั้งที่ระยะเวลาผ่านมาถึงแล้ว วิธี
ที่จะชนะอะไรต่ออะไร ก็มีคนแต่งออกเป็นหนังสือขายดีเป็นเทน้ำ
เทท่าแล้ว แต่ไม่ยักมีใครแต่งหนังสือชื่อ How to win Thesis
หรือ How to win Structures ดูบ้าง ผมคิดว่า เดล คาร์เนกี คง
ลืมนไป ในเรื่องที่ผมเขียนนี้จะไม่บอกว่าจะทำอะไร ถึงจะทำวิทยานิพนธ์
ให้ได้ออก เพราะผมเองก็ยังไม่เคยทำ (เป็นของตัวเอง
ซักที) แต่จะบอกว่า วิธีการทำวิทยานิพนธ์ หรือ ธรรมดาชั้นสุด
ท้ายที่ว่านี้ เขาทำกันอย่างไร!

หลังจากได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการให้ทำ Thesis ที่นิสิตกำหนด
เอาเองตามโครงการวิทยานิพนธ์แล้ว วิธีที่จะทำธรรมดาได้อย่างถูกต้อง
ก็ต้องทำ Research เพื่อค้นคว้าหาต้นตอที่มาแห่งธรรมดาอันเสีย
ก่อนในการทำ Research นี้ ด้านนิสิต หรือนิสิตา (ไม่ใช่ นิสิตนี่อย่าง
ที่คุณอะไร แห่งหน่วยสันติภาพ ของอเมริกา ที่สอนคณะรัฐศาสตร์ว่า
หรือ) ผู้ใดทำ ธรรมดาที่แหวกแนวออกไปจากของเก่า ๆ ท่านว่าผู้
นั้นจะต้องรับกรรมเพิ่มขึ้นอีกเป็น ๒ เท่า ใครอยากจะได้กรรมทวี
คูณอย่างนี้ก็เชิญไม่ขัดข้องแต่ประการใด เมื่อครบกำหนดส่งแบบ
ร่าง, Research, แล้ว ก็ส่ง ๆ กันไปอย่างนั้นเอง เรื่องอะไรจะต้อง
keep idea เสียตั้งแต่แรกเล่า เอาไว้ตอนท้ายดีกว่ามันลงตัวของ
มันเองเก่า ๆ เขาว่าอย่างนั้น ว่าด้วยเรื่องแบบร่างแล้ว มักเป็นตัว
ยุ่งที่สุดของการทำกรรม ให้ adviser คนนี้ตรวจ ท่านว่าดีแล้ว keep
idea ไว้นะเธอ เราก็นอนใจ พอส่งให้ adviser คนต่อ ๆ ไปตรวจ
ท่านก็ว่า ชื่นว่ามันยังไม่ดีนะเธอ มันควรจะเป็นยังงั้นยังงี้จะดีกว่า
นา ที่แรกนั้นก็ว่าจะ keep idea ไว้ แต่พอโดนเข้าแบบนี้ซักปอด idea
ที่คิดจะ keep ไว้หายเกือบหมด อันที่จริง ถ้าเรามีความแน่ใจแล้ว
จงหลีกเลี่ยงต่อการลังเลใจให้มากที่สุด มันจะทำให้ท่านมีความรู้สึก

เหมือนกับว่า ท่านได้ยืมฟันของคนอื่นมาเคี้ยวอาหาร หากความ
มันไม่ได้เลย สู้เคี้ยวด้วยฟันของเราเองไม่ได้ เว้นแต่ว่าฟันของ
ท่านจะเป็นแมงมุเสียเท่านั้น เมื่อแบบร่างถูกทำให้ลงตัวจะเป็น
ด้วยการ keep idea ไว้ หรือถูกหีบยัด idea ให้ก็ดี เสร็จเรียบ
ร้อยแล้วก็เริ่มจัดโต๊ะเขียนแบบ หากเครื่องไม้เครื่องมือต่าง ๆ ให้
ครบตามความต้องการ (ในเรื่องการจัดโต๊ะนี้ บางคนหาโต๊ะไว้
เผื่ออีก ๒-๓ ตัวก็มี) ก็เริ่มลงมือทำกันอย่างจริงจัง ๆ จัง ๆ เปล่า
มันไม่จริง ๆ จัง ๆ อย่างที่ว่าไว้แต่แรกหรอก การที่จะบรรยาย
อะไร ๆ ออกมา เป็นตัวอักษรลง บนกระดาษ หรือออกมาเป็น คำพูด
นั้น เก่า ๆ ท่านว่าไว้อีกแหละว่าเป็นวิธีการของคนที่มีปมด้อย
คือได้แต่พูดไม่เคยทำซักที หรือเมื่อทำออกมาแล้วก็หาสีม้อมิได้เลย
ยกเว้นคนที่แท้จริง ๆ เท่านั้น

ในวงการทำ Thesis หรือกรรมชั้นสุดท้ายนี้ มีบุคคลพวกหนึ่งได้
เข้ามามีส่วนกระทำกรรมกับผู้รับกรรมด้วย น้อยคนนักที่ทำ Thesis
โดยปราศจากบุคคลพวกนี้ โดยทั่ว ๆ ไปเราเรียกว่า มือปั้น อย่า
ตกใจครับ ผู้รับกรรมทั้งหลายไม่ได้จ้างมือปั้นไว้คอยขัดขวางหรือ
คอยเก็บ adviser ที่ชอบเข้ามาก่อวุ่นในขณะที่เรากำลังทำ กรรม
หรือครับ แต่มีไว้สำหรับเป็นเลขานุการคอยจดคำสั่งหรือ idea
ต่าง ๆ ของผู้รับกรรมลงบนกระดาษ Giant imperial size ด้วย
ดินสอบ้าง, graphos บ้าง บนโต๊ะที่ผู้รับกรรมทำให้ไว้ตั้งแต่ตอน
แรกต่างหาก มือปั้นที่ผู้รับกรรมหามาได้นั้นขึ้นอยู่กับความสามารถ
ของผู้รับกรรมแต่ละคนว่า จะหามือปั้นไว้จดคำสั่งงานของตนได้มาก
น้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับความเสนาหาของมือปั้นนั้น ๆ เป็นส่วนใหญ่
แต่ถ้าเป็นมือปั้นชนิดที่เค็นคอหรือลากคอบมาช่วยทำแล้ว กว่า
กระดาษแต่ละแผ่นจะเต็มไปด้วยเส้นสายของ กรรม มือปั้นประเภท
นี้จะอ้อมไปหลายมือ ผู้รับกรรมไม่พูดเพราะมันเป็นกรรมจรของ
ผู้รับกรรมอีกทีหนึ่ง ทางที่คิดอหลัก Less is more ไว้ดีกว่า มีน้อย
ทำได้มาก ดีกว่ามีมากแต่ทำได้น้อย

ในระหว่างที่ทำการอยู่นั้น ผู้รับกรรมต้องการความสดวกสบาย
ในเรื่อง service และ Circulation ของสถานที่ที่ใช้ทำการมากที่

สุด เรื่องนี้ทำให้ผมนึกถึงข้อความปลุกใจอันหนึ่ง ที่เรา ๆ รู้กัน
คืออยู่แล้วว่า สำหรับสถานที่อื่น ๆ อาจเป็นไปได้ตามข้อความนั้น
แต่สถานที่สำหรับทำกรรมของเราเนี่ย มัน Contrast กับข้อความนั้น
อย่างรุนแรง อย่างเช่นน้ำไหล อ่อนแออ่อน น้ามันจะต้องไหลออก
มาจากก๊อกประปาแน่ ๆ แต่มันไหล ออกมาทีละหยด ๆ พร้อมกับมี
เสียงซู่ซู่ ๆ ของรูออกมาด้วย กะว่าจะล้างมือล้างหน้าที่ไร พอ
ไปถึงก๊อกน้ำต้องเปลี่ยนใจทำ กลายเป็นเช็ดมือเช็ดหน้าไปหมด
มันน่าลุ่มจึ้ง ๆ **ไฟสว่าง** กำลังเขียนกรรมกันอยู่เพลิน ๆ ไฟดับ
ดับหมดทั้งห้อง ว่าง ๆ ก็ไปบอกช่างให้มาใส่ฟิวให้มันใหญ่หน่อย
ซิคครับ ใส่ฟิวให้มันใหญ่หน่อยดีก็ไม่มีพังหรอก **ทางดี** พุดเป็นเล่น
ไปได้ พอไฟดับอย่าขยับตัว ขึ้นทำเกาะกะเดินไปชนอะไรเข้าจะ
หาว่าไม่บอก จะเข้าออกภายในตึกออกจะสับสน ขึ้นข้างหน้าเจอ
ประตูใหญ่ เข้าข้างในเจอประตูเหล็กยัด มันเหมือนกับออกจาก
บ้านไปซื้อของชำที่ตลาด พอผ่านประตูเหล็กยัด ก็เจอร้านใต้ถุน
มันเข้ากับที่ผมว่าไว้ที่แรกพอดีพอดี กินข้าวเสร็จเดินผ่านประตู
เหล็กยัด เหมือนกับผ่านร้านค้า พอออกจากประตูใหญ่ก็เข้าบ้าน
พอดี **มีเงินใช้** ที่อื่น ๆ มันก็จริงหรอก แต่ที่ตึกเรา ส่วนมาก
รวมทั้งผมด้วย ไร้อำนาจกรรม ๙๐ บาท รวมทั้งค่าน้ำใหม่ยังไม่
ได้จ่ายให้คุณจ่าย (เหรฎญิก) เลยใจร้ายจัง! **ไร้โรคา** น่าฟัง
อยากรู้ว่าพวกเราช่วยกันมากน้อยเพียงไร ไปถามคุณหมอก็งเอา
เองก็แล้วกัน ที่กล่าวมานี้ก็เพื่อจะยกตัวอย่างให้เห็นว่า ทุกสิ่งทุก
อย่างในสถานที่ทำกรรม เป็นอุปสรรคต่อผู้ที่ทำกรรมและผู้ที่จะ
ได้ทำกรรมในอนาคต สิ่งที่จะ **พาให้สุขสมบูรณ์** นั้นไม่มีเลย
เหลือเวลาอีก ๑ อาทิตย์จะต้องส่งกรรม ผู้ใดที่ลงตัวแล้ว คือ แก้ว
ปัญหาต่าง ๆ ได้ครบถ้วนจะเฉย! แต่ผู้ที่ยังไม่ลงตัวจะ **ใช้ที่** คือ
หวาดผวายุ่งรายไป บางคนมือไวต่อการเขียนมากจนสันตึก ๆ ทำ
อะไรไม่ได้เลย บางคนใช้ที่จนบ่นบ่นไปหมดคือ ยิ่งเขียนมาก

เท่าไร ก็ยิ่งนำมาขึ้นเท่านั้น อย่างไรก็ตามการกระทำกรรมได้
ยังไม่ถูกวิธีเช่นนี้ ยังเป็นนิสัยของผู้กระทำกรรมอีกเป็นจำนวนเล็ก
น้อยเท่านั้น

เมื่อ Working Drawing เสร็จแล้ว พวกที่ลงตัวก็จะเริ่ม Presenta-
tion เริ่มตั้งแต่ Plan ไปจนถึง Elevation ในตอนนี้มีมือปั้นที่เก่ง
ทางฝนเงา, เขียนตีบ (Perspective) หรือเขียนตัว Doric จะขาย
ดี สำหรับพวกเขียนตัว Doric นี้ระวังจะไปเจอเอาคนที่เขียนตัว
Doric ให้หวัดเข้าจะลำบาก การฝนเงาด้วยดินสอสีนั้นไม่มีปัญหา
ฝนกันทั้งวันทั้งคืนจนกว่าจะส่ง Perspective สำหรับ Thesis เป็น
สิ่งที่สำคัญมาก เพราะจะเป็น สิ่งที่แสดงออกของกรรมที่ได้ทำไว้ว่า
จะมี Character ออกมาหรือไม่

การขอเลื่อนเวลาส่งรู้สึกว่าจะทำกันเป็น Tradition มากกว่า เท่า
ที่ผมเห็นแต่ละครั้ง ขอกันไปที่ไร ถูกคณะกรรมการ Veto กลับ
มาทุกที ชำร่ายบางที่ท่านเลื่อนเวลาส่งให้กระชั้นชิดขึ้นมาอีกเสีย
เข้าไป อย่างนี้เขาเรียกว่า กรรมอ้อม (Dative Case) มีกรรม
ตรง (Thesis) อยู่อย่างเดียวยังไม่พออีก ยิ่งดันมีกรรมอื่นเข้ามา
แซก ดูเอาเดอะท่านช่างทำได้ลงคอ

เมื่อเป็นเช่นนี้ พวกที่เสร็จไม่ทุกซักร้อน พวกที่ไม่เสร็จและมีใจเป็น
คนเด็ดจริง ๆ ก็ไม่ทุกซักร้อน ตัดสินใจเด็ดขาด Drop! ด้วยตัวของ
เขาเอง เอาไว้ไปรับกรรมใน Semester หน้าดีกว่า ไปดูหนัง
หรือชอกหมากรูกกันดีกว่า ยิ่งก็มีด้วย เวลากระชั้นชิดเข้ามาเหลือ
เวลาอีก ๑ คืนกับ ๑ วัน ทุก ๆ คนต่างปลงตกแล้วว่าจะต้อง
พยายามทำให้ดีที่สุด ระดมมือปั้นทุกชนิดโหมมันเข้าไป สำหรับ
บรรยากาศของระยะเวลา ๑ คืน กับ ๑ วันนี้ จะประทับอยู่ใน
ความทรงจำของทุกคนที่เคยทำกรรมอันนี้ด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง
พวกที่จบไปแล้ว บางคนทำกรรมอันนี้ด้วยน้ำตา, ด้วย
ความหมดอาลัยตายอยาก, บางคนก็ทำด้วยความเจ็บไข้ซึ่งเป็นใน
ขณะที่ทำกรรม ทุกคนที่อยู่ใน ณ ที่นั้นจะช่วยเหลือกันอย่างอุตลุด
ไม่เลือกว่าเป็นงานของใคร หยอดหมึกใส่เครื่องเขียน Doric
ก็ยังมี เอาภาวาทะระดาเขียนชื่อแปะลงบนกระดาษก็ทำไม่เลือก

ว่าจะเป็นงานอะไรหรือของใคร ทุกคนทำให้ด้วยความสงสาร
เห็นใจต่อเพื่อน ๆ ความโกลาหลอันนี้สุดที่ผมจะบรรยายให้หมดได้
มีมากเหลือเกิน ขอให้หนักเอาเองก็แล้วกันครับ

ก่อนจะถึงเวลาส่งเล็กน้อย เสร็จหรือไม่เสร็จก็ต้องเรียงแผ่นกระดาษ
ของกรรมตามลำดับให้ครบก่อนละ Layout, Plans, Sections,
Elevations, Perspectives, Details. เรียงกันไว้เป็นลำดับ พอเสียง
ฆ้องเป็นสัญญาณดังขึ้น อันเป็นเวลาหมดการทำกรรมและให้ส่งผล
ของกรรมได้แล้ว เสียงโห่ร้องก็จะดังขึ้นทั้ง Studio โห่กันหมดทุก
คน จะเสร็จหรือไม่เสร็จช่างมัน โห่เพื่อจะแสดงว่าเราหมดกรรมไป
ระยะหนึ่งแล้ว ผู้รับกรรมทั้งหมดจะค่อย ๆ ทะยอยส่งผลของกรรม
พร้อมกับสมุด Research ที่ห้องส่งงาน อาจารย์เออมเป็นผู้รับแล้ว
ส่งให้นายเต็ม หรือนายโพธิ์มัดผลกรรมเก็บไว้ด้วยเชือกสีชมพู

อย่างนี้ก็จะหลุดพ้นจากกรรมได้ง่าย ๆ ยังก่อนครับ จะต้องคอย
วันและเวลาเข้ารายงานตัว เพื่อประจักษ์ผลกรรม ของตัวเอง ต่อคณะ
กรรมการเสียก่อน ส่วนมากท่านใช้เวลาพักผ่อนประมาณ ๓ วัน
เท่านั้น ส่งวันศุกร์ให้มาประจักษ์ตัวในวันจันทร์ ๓ วันสำหรับ
การเตรียมตัว บางคนจะหลับเป็นตาย บางคนหายอมหลับนอนไม่
เที่ยวออกหาของดี เช่น พระรอด หรือมหานิยมเอาไว้เวลาถูกต้อน

บางคนก็ไปดูดวงชาตาว่าวันที่ตนเองถูกต้อนจะปลอดภัยไปรุ่งไหม ทั้งนี้
แล้วแต่วิธีการของใคร ชอบอย่างไรเอาอย่างนั้น

สำหรับการเข้าประจักษ์ตัวต่อคณะกรรมการนั้น อย่างว่าใครดวงดี
ก็จะหลุดจากกรรมอันนี้ ถ้าสามารถอธิบายแสดงวิธีการทำกรรมได้
อย่างถูกต้อง แสดงผลกรรม (Character) ให้ออกมาเป็นที่ชอบ
ของท่านแล้ว ผู้รับกรรมคนนั้นก็หลุดพ้นจากกรรม ซึ่งเป็น
กรรมของสถาปตย์ ชั้นสุดท้าย ก่อนที่จะออก มาครองความเป็นสถา-
ปนิก หรือมหาสถาปนิกอะไรเทือกนั้น กระทำกรรมในทางที่
ตนถนัดและชำนาญตามสถานที่ต่าง ๆ ต่อไป ส่วนใคร ๆ ที่จะได้
เกียรติยศอันดับ ๒ นั้น เป็นเรื่องของกรรมทำกรรมได้ดีกว่าคนอื่น ๆ
และมักจะได้โดยไม่รู้ตัว สำหรับเกียรติยศอันดับ ๑ นะหรือ ?
บอกผมหน่อยได้ไหมว่า ใครจะเป็นผู้ที่ได้รับจากสถานที่ผลิต
สถาปนิกแห่งนี้เป็นคนแรก

เท่าที่สาธยายมาแค่นี้ก็หวัด... เต็มที่แล้ว รู้สึกว่าผมจะทำกรรมไว้
ในการเขียนเรื่องนี้อย่างมากมายเหลือที่จะประมาณได้ กรรมใด ๆ
ก็ตามที่ผมได้ล่วงเกินแก่ท่านผู้ใด จะเป็นกรรม หรือมหกรรมก็ดี
ขอได้โปรดอโหสิกรรมทั้งหมดนั้นให้แก่ผมด้วย

แฉโดย "มือปืนประจำ"

เราอยู่ในโลกวานนี้?

ทรงคุณ อัครถาวร

บทความสำหรับนิสิตใหม่

ความรุ่งเรืองในอดีต

เรารู้จักอียิปต์เพราะความรุ่งเรืองในอดีต เพราะปิรามิดที่ยิ่งใหญ่มหัศจรรย์และชีวิตรักที่โรมานติกของคลีโอพัตรา ในกรีซเรารู้จัก Acropolis และจำสัดส่วนอันงดงามของ Parthenon ได้ชื่นใจ ตั้งแต่สมัยที่สร้างปิรามิดและ Acropolis ชาวอียิปต์และกรีกไม่เคยสร้างอะไรที่ยิ่งใหญ่และมีคุณค่าทัดเทียม ซึ่งไม่เป็นจริงสำหรับอังกฤษและอิตาลี เพราะ Crystal Palace ที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรมไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า St. Paul's และ Olympic stadium ที่ไม่ยิ่งหย่อนกว่า Roman Colossium. Crystal Palace และ Olympic stadium 'สะท้อน' สภาพอารยธรรมและความก้าวหน้าทางการก่อสร้างของประเทศนั้นในสมัยปัจจุบัน

เสรีภาพ

เมืองไทยเรามีความรุ่งเรืองในอดีตไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าประเทศดังกล่าว และเสรีภาพในการออกแบบของสถาปนิกก็ไม่มีขีดจำกัด *แต่สิ่งที่เราสร้างอยู่ในขณะนี้ยังไม่ 'สะท้อน' สภาพจิตใจและการกินอยู่' และความคิดพื้นฐานแท้จริงของเราในปัจจุบัน* ประมาณครั้งหนึ่งสร้างขึ้นเพื่อแสดงว่าปรัชญาคนไทยก็เข้าใจ แบบนี้คนไทยก็ทำได้ ซึ่งขาดความคิดริเริ่มของตัวเอง อีกประมาณครั้งหนึ่งก็หันกลับไปชุดอารยธรรมในอดีตซึ่งกำลังสูญหายไปอย่างรวดเร็วขึ้นมาใช้ทดแทน การกระทำทั้งสองอย่างนับว่าเป็นภัยอย่างยิ่ง เพราะฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ถอนราก และอีกฝ่ายหนึ่งเป็นผู้หลงมกมายในรากฐานของเดิม

ความพินาศของอาชีพ

เราต้องการนักโบราณคดีอีกมากเพื่อช่วยให้เรารู้อากฐานอันลึกซึ้งของอดีต แต่ไม่ใช่มีมากกว่าการสร้างของใหม่—มีมากกว่าสถาปนิก เมืองไทยเราจะเป็นเมืองชนิดไหน ถ้าทั้งเมืองเต็มไปด้วยนักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี มัคคุเทศ และนักทัศนารผู้นิยมชมชื่นแต่ความงามและความรุ่งเรืองของไทยในอดีต? และขณะเดียวกันเราก็ต้องเป็นสถาปนิกที่สามารถ 'ออกแบบ' จริง ๆ ไม่ใช่สถาปนิกที่เป็นครึ่งสถาปนิกครึ่งนักโบราณคดี!

ทางสามแพร่ง

ถนนตรงสายนี้ได้ใช้เดินกันมาช้านานแล้ว ผู้คนต่างอาศัยเดินถึงที่หมายกันไม่เว้นแต่ละวัน, เดือน, และปี ถนนสายนี้ได้รับใช้ผู้สัญจรมาด้วยความซื่อสัตย์ แม้ว่าเดิมจะเป็นเพียงทางเดินเล็กที่เป็นทางดินอันขรุขระและเต็มไปด้วยโคลนตม เวลาที่ผ่านมาและความต้องการที่บุคคลที่ต้องการอาศัยถนนนี้ ทำให้ถนนขยายกว้างออกและไกลออกไป เพิ่มทั้งปริมาณและคุณภาพตลอดมา จากถนนดินแฉะ ๆ เป็นถนนคอนกรีตที่กว้างใหญ่ ผู้คนและยวดยานต่างก็สัญจรกันขวักไขว่มากขึ้น บางครั้งถนนก็ชำรุด เป็นด้วยคุณภาพของตัวถนน หรือยวดยานที่ผ่านไปไม่คำนึงถึงถนน ความต้องการของคนที่ต้องการใช้ถนนมีเพิ่มขึ้นทุกวัน ถนนสายตรงเพียงสายเดียวจึงไม่เพียงพอ ความเจริญในบริเวณข้างเคียงจึงจำเป็นต้องตัดทางแยกเพิ่มขึ้น ทั้งซ้ายมือและขวามือของถนน. ไปสู่จุดหมายที่ไกลเคียงถนนตรงนี้จึงเกิดทางสามแยกขึ้น เป็นทางสามแพร่ง

ผู้ที่สัญจรที่เคยเดินไปตามทางสายตรง เคยไปถึงจุดหมายได้สมประสงค์ โดยไม่มีสิ่งอันใดที่จะต้องลงเลใจให้กังวลเดินไปด้วยความแน่วแนใจไม่ลังเล แต่ผู้ที่เข้ามาเดินใหม่ เดินมาจนถึงทางสามแพร่งนี้ ชักไม่แน่ใจว่าจะไปทางสายใด จำต้องหยุดคิด เราเคยเห็นแต่คนอื่นเดินไปตามทางสายตรงเดินไปด้วยความสะดวกและปลอดภัย เราเห็นความสำเร็จของเขา หรือเราจะเดินไปในทางดินที่จะตัดใหม่ ซึ่งเราเองจะต้องเป็นผู้กรุยทางใหม่นี้ เป็นแนวที่ไม่มีผู้ใดผ่านมาก่อน ผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้บุกเบิก จึงเป็นผู้ที่กล้าหาญและเด็ดเดี่ยว. กล้าผจญกับเหตุการณ์ที่ไม่เคยรู้จัก แต่เราก็ได้เตรียมตัวเตรียมใจพร้อม ที่จะรับไม่ว่าสิ่งที่เราประสบจะมาเป็นรูปใด เราคงไม่ลืมนึกว่าสิ่งที่ใคร ๆ นึกว่าจะเป็นไปไม่ได้ก็ได้ประสบความสำเร็จมากมาย ทางใหม่ที่เราจะบุกเบิกหาได้มีติดเสียทีเดียวไม่ เราหาได้กล้าไปอย่างสงัด เรามีการคาด

คะเนและเครื่องมือชี้ทางอยู่อย่างพรักพร้อม แต่เครื่องมือสำรวจ ก็เป็นแต่เพียงเข็มที่กระดิกไปให้เกิดความหวัง หรืออาจจะปรากฏ สัญญาณขึ้นบนจอภาพที่ให้ความรู้สึกเลื่อนลาง ผู้บุกเบิกรุ่นแรกจึง เป็นผู้ประสพการณ์ที่แท้จริง ถ้าเราปราศจากผู้ที่กล้าหาญและ เสียสละที่แท้จริงแล้ว เราก็คงไม่จำเป็นต้องตัดทางชนใหม่ เราก็คง เดินอยู่บนทางเก่า ทางที่คนอื่นเขาแผ้วถางให้เราเดิน ประสพ การณ์ต่าง ๆ ได้ปรากฏแล้ว ผู้ที่เคยเดินไปแล้วย่อมบอกเล่าให้เรา เตรียมรับเหตุการณ์ต่าง ๆ จนสิ้นแล้ว อะไรจะเหลือให้เราตื่นตื่น และได้ต่อสู้เล่า ทางสายเก่าซึ่งเบียดเสียดที่เราจะต้องแหกตัวลง ไประหว่างกลุ่มชนที่อัดแอ คนที่สามารถจริงเท่านั้นจึงจะแหก ตัวและผลักดันผู้ที่อยู่แล้วเพื่อทำที่ของตนให้กว้างขวางขึ้น

ทางใหม่ที่แว้งว่างปราศจากผู้คน แต่ก็ยังรอนักที่จะต้องแผ้วถาง กันเป็นการใหญ่ อาจจะมีอันตรายร้ายแปดที่ไม่มีใครรู้ หรือจะ พบสมบัติอันมหาศาลที่รออยู่ จึงจำเป็นที่เราจะต้องเตรียมตัว เตรียมใจไว้ให้มันคง ไม่นิยมดื้อนร่ายกับประสพการณ์ที่จะเกิดขึ้น ความพยายามของเราและการ เตรียมพร้อม จะเป็น หลักมันอันเดียว ที่จะช่วยชีวิตเราได้ ในคราวผจญหน้ากับอันตรายในขั้นสุดท้าย ที่เรายึดเป็นที่ตั้งที่จะโผล่ไปในก้าวใหม่เพื่อชัยชนะ การที่จะก้าว ไปต้องอาศัยสติและปัญญา พิจารณาสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ ช่วยตัวเราเองให้ไปตามถนนที่สะดวกจนถึงที่หมาย

ถนนสายใหม่อาจมีไม้ดอกหลายสีที่ล่อตาล่อใจมากมาย ดุจขนมหวานที่ยั่วและเชือเชิญให้รับประทาน แต่ชุกก็มีความสุขก่อนที่ จะตาย กับชาวไทยมากหลายเต็มโต๊ะล้นแต่สิ่งละอันพันละน้อย

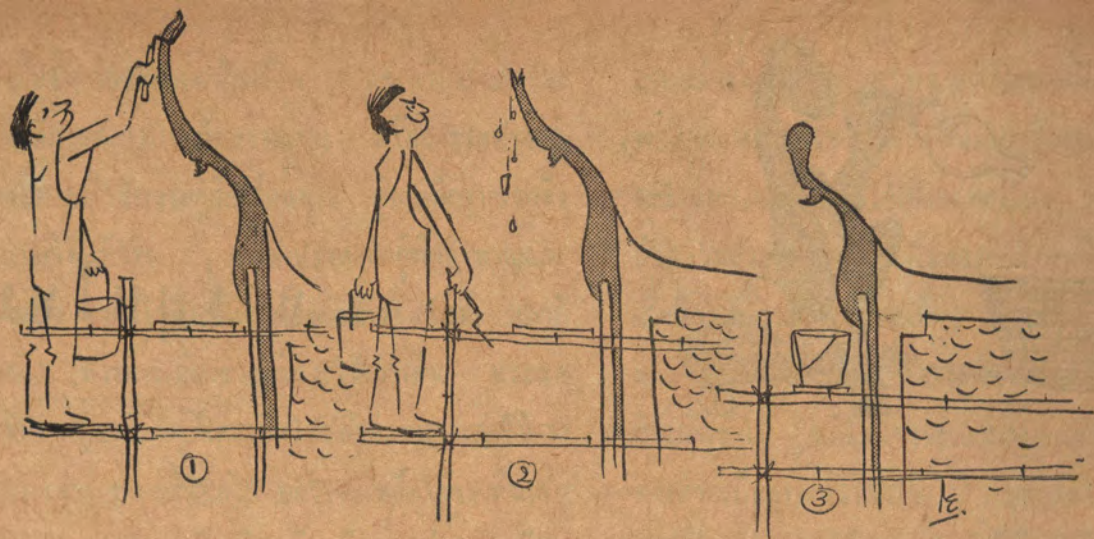
หรือย่นารับประทาน หรือเราจะเลือกแต่เพียงเส็กแต่จานเดียว เรา จะเลือกแหวนเพชรหรือแหวนนพเก้าซึ่งต่างก็เป็นหินด้วยกัน ไม่มี อะไรแน่นอนที่จะต้องได้เที่ยงแท้ลงไป เวลาและสถานที่ต้องมามี ส่วนร่วมด้วย แต่เราไม่ควรลืมนึกว่าทางเดินทุกสายก็คือทางเดินที่ เกิดขึ้นด้วยการต้องประสพอย่างเดียวกัน แตกต่างแต่คุณภาพ และสิ่งแวดล้อมหรือสภาพของภูมิประเทศ ทางจะไม่รับรู้ถึงสิ่งที่ ล่วงล้ำเข้าไป แม้แต่ใครจะเอาของสกปรกไปป้ายไว้ให้ เราเอง ต่างหากเป็นผู้ที่หวนไหวไป บุคคลต่างหากที่จะเก็บเกี่ยวแต่ผล ประโยชน์ อย่างดีที่ทางจะได้รับก็คือจากผู้รู้คุณที่ชอบใจ และไม่ ทำให้ทางชำรุด บางผู้จะเก็บเกี่ยวผลประโยชน์ที่ได้จากทางแล้ว ซ้ำซากเสมหะรดและเหยียดหยามส่งไป ความสำเร็จเป็นของ มนุษย์มากหน้าหลายตามที่มีทั้งเลวและดี

มนุษย์เป็นผู้ชี้ขั้วและกำหนดทางว่าจะเดินเท่าใด ต่างยินยอม รับรองกันเอง แต่ถนนแล้วจะทอดไปไม่รู้จบสิ้นไปตามสติกำลังของ ผู้ที่จะเดิน ถ้ามีกำลังมากก็เดินได้ไกลตามที่ประสพที่ไม่มีอะไร ชี้ขั้วหรือหวงห้าม เว้นแต่เราจะไม่เดินไปเองปล่อยให้ถนนทอด ไปด้วยความว่างเปล่า หรือปล่อยให้ถนนเกิดขึ้นเองตามยถากรรม ตามกำลังที่ผลักดัน ใครจะเดินก็เดินไป เดินไปตายเอาดาบหน้า หรือตกหน้าผาตาย เพราะถนนใหม่ไม่มีใครลาดคอนกรีตให้เรา เดิน ผู้บุกเบิกที่ตั้งหน้าเดินอยู่เรื่อยลุ่มแล้วลุกขึ้นเดินใหม่ หรือ จะคลานไปพบอรุณรุ่งที่สุดถนนข้างหน้าโน้นก็ตาม เราขอตบมือ ให้ผู้ชนะที่เดินทางจากทางสามแพร่งนี้.

เลิศ อรุณยานันท์

การ์ตูนไทย

โดย วิทยุ สุวรรณศิริ

พรหมลิขิตโดยทั่ว ๆ ไป เชื่อกันว่าเป็นสิ่งที่กำหนดชะตากรรม สร้างความแตกต่างเหลื่อมล้ำ ตลอดจน โชคชะตาและเคราะห์ของมนุษย์ พรหมลิขิตหากมีจริง ข้าพเจ้าคงเป็นผู้หนึ่งซึ่งถูกคลับันดาลให้ต้องขัด เซพเนจรพลัดพรากจากบ้านเกิดเมืองนอน เป็นเวลานานับสิบปี ในต่างประเทศ ณ ที่นั้นข้าพเจ้าประสบพบ เห็นชีวิตความเป็นอยู่ โดยเฉพาะคือการเรียนสถาปัตยกรรม ซึ่งคงจะเป็นที่น่าสนใจ จึงขอนำมาเล่าสู่กัน ฟัง ณ ที่นี้

เมื่อข้าพเจ้าเรียน สถาปัตยกรรมในต่างประเทศ

ภายหลังที่สอบ Matriculation ของมหาวิทยาลัยลอนดอนได้แล้ว ข้าพเจ้าตัดสินใจไปศึกษาวิชาสถาปัตยกรรม ที่มหาวิทยาลัยลิเวอร์พูลประเทศอังกฤษ ซึ่งมีอดีตท่านอาจารย์นารด โภธิประสาธได้เคยทำชื่อเสียงมามากแล้ว ที่นี้ข้าพเจ้าได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นในฐานะที่เป็นคนไทยคนหนึ่ง ข้าพเจ้าได้ พบนักศึกษานานาชาติเป็นจำนวนมาก เช่นอียิปต์ เดอร์รี่ จีน อินเดีย คนไทย (๒ คน รวมทั้งตัว ข้าพเจ้าด้วย) และผู้มาจากจักรภพต่าง ๆ ของประเทศอังกฤษ ซึ่งรวมทั้งหมดเป็นจำนวนกว่า ๓๐ เปอร์เซ็นต์ของนักเรียนทั้งหมด ทำให้ข้าพเจ้าไม่รู้สึกลัวเหว่มากนัก การเรียนในมหาวิทยาลัยลิเวอร์พูลสมัย นั้น แบ่งออกเป็นภาคปฐกถาและปฏิบัติ ชีวิตของนักศึกษาสถาปัตยกรรมที่นี่ไม่สู้จะแตกต่างกับที่อื่น เรา เข้าเรียนในห้องปฐกถา แต่เฉพาะวิชาที่มีการบรรยาย ส่วนเวลาที่เหลือนอกจากนั้น เรายกกันในห้อง ปฏิบัติการ (Studio) ซึ่งอาจจัดได้ว่าเป็นบ้านแห่งที่สอง เพราะเราใช้เวลากันที่นี่เป็นส่วนใหญ่ ทาง คณะเปิดห้องปฏิบัติการให้เป็นประจำตั้งแต่เวลา ๗.๐๐ น. เข้า ปิดเวลาประมาณ ๒๒.๐๐ น. เปิด โอกาสให้พวกเราเรียนกันได้อย่างเต็มที่โดยตนเอง ไม่มีอาจารย์ควบคุม ณ ห้องปฏิบัติการนี้ เราจะ ได้ยินเสียงร้องเพลงและฉิวปาก ตลอดจนเสียงหัวเราะอย่างสนุกสนานร่าเริงเป็นประจำ แต่ที่น่าแปลกใจยิ่ง ทั้ง ๆ ที่ทุกคนมีเสรีภาพในการร้องรำทำเพลง ส่วนใหญ่ก็ทำงานกันอย่างไม่หยุดมือ แม้แต่ เวลาร้องเพลงหรือฉิวปาก ยิ่งขุ่นขันสูง นักศึกษาจึงทำงานหนัก เสียงต่าง ๆ จะบันเทาลงก็ต่อเมื่อ อาจารย์เข้ามาตรวจงาน ซึ่งจะมีในตอนบ่าย อาทิตย์ละ ๒-๓ ครั้ง

เหตุการณ์ที่จะลืมเสียมิได้ในโอกาสหนึ่งก็คือวันต้อนรับน้องใหม่ ที่นั่นเรียกว่าวันผ้าขี้ริ้ว (Rag day) ใน วันหนึ่งที่เราไม่รู้ล่วงหน้ามาก่อน นักศึกษาใหม่มาโรงเรียนตามปรกติ จะถูกนักศึกษารุ่นพี่รวบตัวเอา ลงไปห้องใต้ดิน เปลื้องผ้าจนเหลือแต่กางเกงใน มัดมือไว้หลัง สวมกระสอบจนคล้ายคณะเป็นไอ้ไม่

นักศึกษาหญิงได้รับสิทธิพิเศษเพียงแต่มีกระสอบพันทับเสื้อผ้า แล้วเราก็ถูกล่าเสียงฆนรตบรรทุกสัตว์ซึ่งมีกลิ่น (มูลสัตว์) ที่ค่อนข้างฉุนฉิว ไปยังโรงนานนอกเมือง ที่นั่นนักศึกษารุ่นพี่ก็จะเอาสีเขียว ๆ แดง ๆ มาเขียนป้ายหน้า มือ แขนขา เป็นลวดลายจนดูเลอะเทอะไปหมด หลังจากนั้นเราก็จะถูกบงการให้ปฏิบัติต่าง ๆ เช่น ร้องเพลง กระโดดโลดเต้น เล่านิทานสกปรกแล้วเดินเข้าแถวร้องเพลง Auld Lang Syne จากนั้นพวกพี่ ๆ ก็จะฆนรตบรรทุกกลับโรงเรียน ปลอ่ยให้พวกเราเดินทางกลับในลักษณะที่เหลือแต่กางเกงในจริง ๆ! สร้างความตลกขบขันให้แก่ประชาชนชาวบ้านเป็นอันหมดพิธีต้อนรับน้องใหม่ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยลิเวอร์พูล พฤติการณ์เช่นนี้กล่าวกันว่าเป็น Tradition ที่ปฏิบัติกันเรื่อยมาเป็นเวลานาน อาจารย์จะไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว วิธีการเช่นนี้อาจกล่าวได้ว่ามีส่วนสร้างความสนิทสนม กลมเกลียวระหว่างนักศึกษาในคณะมิใช่น้อย อันจัดได้ว่าเป็นลักษณะพิเศษที่จะมีได้ก็แต่ในการเรียนคณะสถาปัตยกรรม ซึ่งโดยทั่วไปจะเป็นคณะเล็ก ๆ และเรียนกันอย่างใกล้ชิดสนิทสนมกันยิ่งกว่าคณะใด ๆ ข้าพเจ้าได้พบว่า นักเรียนร่วมชั้นที่สนิทสนมกันมาก ตลอดจนกระทั่งท่านศาสตราจารย์ผู้สอน ก็เปิดโอกาสให้ซักถามโต้แย้งได้เต็มที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเราออกไปทำ Measured Drawing ในต่างจังหวัด อาจารย์ผู้ควบคุมมักจะพาเราไปพักรวมกันอยู่ในหอพัก ภายหลังเวลารับประทานอาหารเย็น เรามักจะมีสุมมีอาจารย์มารวมกลุ่มด้วย แล้วเปิดสภาวู้ (Bull Session) เปิดการอภิปรายถึงทุกสิ่งทุกอย่างภายใต้ดวงอาทิตย์ อย่างเป็นที่สนุกสนาน นอกจากนี้ในวันธรรมดาเมื่อทางคณะปิดห้องปฏิบัติการ เวลา ๒๒.๐๐ น. แล้ว พวกเราทั้งหมดมักก็อวยงไม่ถึงเวลานอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้าพเจ้าซึ่งพักอยู่ที่บ้านห่างจากคณะไม่เกิน ๑๐๐ หลา จะนัดหมายเพื่อนเดินทางต่อไปยังโรงเตี๊ยมชายเหล้า (Pub) ใกล้ ๆ มหาวิทยาลัย ณ ที่นั้นเราก็สังเบียร์สดกันคนละแก้ว และกับแกล้มมารับประทาน แล้วเปิดสภาวู้กันต่อไป สิ่งที่น่ามาล่าวก็เกี่ยวกับการเรียนในชั้นวันนั้น มีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงวิชาและความรู้ใหม่ ๆ ที่ได้รับตลอดจนการกระแนะกระแหนครุบาอาจารย์บ้างตามสมควร แต่ก็

เป็นไปในทางตลกขบขันระคนกับความนับถือ ไม่ใช่เป็นการจ้องเกลียดจ้งจ้งแต่ประการใด เราเกลียดท่านไม่ลง เพราะท่านเปรียบเสมือนบิดามารดาของเราจริง ๆ นอกจากนั้นใครจะมีประสพการณ์พิศดาร แปลกประหลาดอย่างใด ๆ เช่นไปอ่านหนังสือที่ออกใหม่ ๆ ไปเห็นผลงานใหม่ ๆ แม้จนกระทั่งทฤษฎีทางการเมืองซึ่งกำลังเฟื่องฟูอยู่ในขณะนั้น ก็นำมาเล่าสู่กันฟังได้ทั้งสิ้น คนอื่นจะวิพากษ์วิจารณ์หรือเสริมก็ได้แล้วแต่กรณี เรื่องที่เป็นที่สนใจมากที่สุดเป็นเรื่องเกี่ยวกับศาสนา หรือปรัชญา เพศตรงข้าม การเมือง และสถาปัตยกรรม สิ่งที่ข้าพเจ้าแปลกใจคือ แทบจะไม่เห็นมีการทะเลาะวิวาท หรือการเล่นงานกันเป็นส่วนตัวเมื่อใครเริ่มเล่นงานใคร คนอื่นก็มักจะมาเล่นงานคนที่ก่อเรื่องขึ้น โดยกล่าวว่าเป็นการนำอายุที่ทำงานนั้น หรือไม่ว่า พวกกันที่ พอแล้ว เรามักจะเสียใจแทนผู้ที่มิใช่คร่ำย และยินดีเมื่อเขาได้ตีสิ่งที่มิได้อยู่เสมอในขณะนั้น ก็คือการเขียนหนังสือประท้วงรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศหรือมติของรัฐสภา ฯลฯ จะมีผู้เขียนหนังสือมาแล้วนักศึกษาพากันลงชื่อยาวเหยียด แต่สำหรับข้าพเจ้ามักจะขอตัวโดยอ้างว่าเป็นต่างตัว หรือไม่มีการเรียไรเงินไปส่งเคราะห์พวกโน้นพวกนี้ ส่วนมากมักเป็นประชาชนที่ถูกทารุณกรรมในต่างประเทศ อีกวาระหนึ่งที่ข้าพเจ้ายังจดจำได้ ก็คือการตัดสินใจประท้วงต่อคณะถึงวิธีการสอนบางวิชาในชั้น อันเป็นผลที่สภาวู้ได้ลงมติสอดคล้องกันอย่างเป็นเอกฉันท์ว่า เป็นเรื่องเสียหายร้ายแรง ทางคณะก็นัดหมายวันว่างแล้วเรียกประชุม โดยส่งอาจารย์อาวุโส ๒-๓ คนมาพบ สถานที่ประชุมก็คือห้อง Lecture ใหญ่ห้องหนึ่ง ทางฝ่ายเราก็จัดนักโต้ชนิดปากกล้า คารมดีไว้สู้ การประชุมเริ่มโดยฝ่ายเราโจมตีก่อน สลับกับเสียงเชียร์ปรบมือจากด้านนักศึกษา แล้วลงเอยโดยข้อเสนอว่า ทางคณะควรเปลี่ยนแปลงแก้ไขโดยเลิกกระทำวิธีนั้น ๆ เสีย เพราะไม่ถูกไม่ดี เมื่อเสร็จแล้วอาจารย์ก็ลุกขึ้นมาพูดอย่างยิ้มแย้มแจ่มใส บอกว่าเห็นใจด้วยกับทุกอย่างที่เข้ามา ท่านเองก็เคยคิดอย่างพวกเราเหมือนกัน และคงจะกระทำเช่นเดียวกัน ถ้ายังเป็นนักศึกษา

อยู่ ครั้นแล้วท่านก็ปล่อยลวดลายชั้นเชิงของมือชั้นอาจารย์จริง ๆ
ชี้ให้เห็นเหตุผลเบื้องหลังวิธีการที่คณะกำหนดขึ้น ทำให้เราพบว่า
มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เรายังไม่รู้ หรือไม่ได้คิดมาก่อน และทาง
คณะก็มีความห่วงใยว่าจะทำอะไรให้เราวิชาความรู้ ไม่น้อยกว่า
ความพยายามของพวกเขาที่จะทำให้คณะเจริญ ท่านชนะเราด้วย
เหตุผลอย่างชาวสะอาด ทุกคนที่ได้ฟังแล้วก็รู้สึกแจ่มกระจ่างพอใจ
ไม่มีใครติดใจกันอีก เราก็กวักกันปรบมือให้เกียรติ ส่วนในข้อ
ปลีกย่อยนั้นก็มีบางข้อที่เราเสนอไป อาจารย์ก็เห็นดีเห็นชอบ นำไป
เสนอต่อคณะดี แล้วตราออกมาเป็นระเบียบปฏิบัติต่อไป เหตุ
การณ์ในวันนั้นสร้างความตื่นตัวใจให้แก่พวกเรา ทำให้รู้สึกว่า
ทางคณะก็ยินดีรับฟังความคิดเห็นของพวกเขา แม้เรายังเป็นนัก
ศึกษาอยู่ เราก็มมีส่วนในความเจริญก้าวหน้าของคณะอันเป็นที่รัก
ของเรา และครูบาอาจารย์ก็เหมือนกับพ่อแม่ของเราจริง ๆ สองปี
ที่มหาวิทยาลัย Liverpool ทำให้ข้าพเจ้าได้รับความอบอุ่นระคน
กับการเรียนรู้สิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ อย่างกว้างอย่างที่จะไม่มีวันลืมได้
ข้าพเจ้าได้เตร็ดเตร่เข้าไปในโลกแห่งวิชาการอันแท้จริงแล้ว ข้าพ
เจ้าจำใจต้องเดินทางจากประเทศอังกฤษไปศึกษา ต่อที่สหรัฐอเมริกา
เมื่ออากาศยานของจอมเผด็จการฮิตเลอร์ เริ่มนำเอาระเบิดมหา
ประลัยมาไปรยตอนเหนือของประเทศอังกฤษ

คณะสถาปัตยกรรม มหาวิทยาลัย Cornell แห่งสหรัฐอเมริกา
เป็นโรงเรียนแห่งที่ ๒ ที่ข้าพเจ้าได้รับเทียบวิทยฐานะให้เข้าเรียน
ได้ ที่นี้มีสภาพหลายอย่างที่แตกต่างกับมหาวิทยาลัย Liverpool
เช่นตั้งอยู่บนยอดเขาเล็ก ๆ อากาศงาม แยกจากตัวเมืองมีป่าละเมาะ
และทะเลสาบอยู่รายรอบ บริเวณ (Campus) กว้างขวางจัดเป็น
อุทยานอย่างสวยงาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูใบไม้ร่วง ต้นไม้
นานาพันธุ์ จะเปลี่ยนสีสวยงามเป็น สีเหลือง น้ำตาล สีส้ม
และสีแดง แปรสภาพของย่านนั้นให้เป็นคล้ายอุทยานแห่งความ
ฝัน ณ ที่นี้ ข้าพเจ้าได้พบกับความอบอุ่น และมิตรภาพเช่น
เดียวกับที่มหาวิทยาลัย Liverpool ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ว่าที่อเมริกา

ก็เช่นเดียวกับอังกฤษ ครูบาอาจารย์นอกจากจะเป็นผู้ประสิทธิ
ประสาทให้วิชาความรู้แล้ว ยังเป็นเพื่อนที่น่านับถือยิ่งของนัก
ศึกษา เมื่อเรามีเวลาว่าง หรือมีปัญหาใด ๆ แม้จะไม่เกี่ยวกับ
เรียนก็เข้าพบปรึกษากับอาจารย์ได้ ในด้านการศึกษาข้าพเจ้าได้
รับความผิดหวังอยู่บ้าง กล่าวคือ แนวทางการสอนที่ Cornell ต่าง
กับที่ข้าพเจ้าเรียนมาจาก Liverpool อยู่มาก จนบางครั้งทำให้
รู้สึกอึดอัดใจ ในด้านนักศึกษา แม้จะได้รับความอบอุ่น แต่ก็ได้
รับความผิดหวังอยู่บ้าง เมื่อค้นพบว่า เด็กอเมริกันส่วนใหญ่สนใจ
แต่เฉพาะเรื่องการเรียน กับเรื่องเบาสมอง ความคิดที่จะได้เตร็ด
เตร่ในโลกของวิชาการต่อไปก็เหลือน้อยเต็มที ภายใน Studio
ข้าพเจ้าก็ประสบกับเสียงร้องเพลงหัวเราะ เช่นที่อื่น มีพิเศษหน่อย
ก็คือเสียงโก๋ขัน เสียงหมาเห่า และเสียงชายหญิงทะเลาะกัน (ทำ
เสียงโดยคน ๆ เดียว) เมื่อมีเสียงเช่นนี้ปรากฏขึ้นเป็นการสลับ
ฉาก ทุกคนจะอดหัวเราะฮาตึงไม่ได้ ข้าพเจ้าได้รับความสุข สนุก
สบายในรสชาติใหม่ เช่นการเที่ยวเตร่ทางรถยนต์ ที่ศานจร ฯลฯ
หลังจากที่ศึกษาเป็นเวลา ๑ ปีเศษ ข้าพเจ้าได้ ไปที่ศานจรดู
ร้อนที่เมืองบอสตัน เนื่องจากพี่ชายข้าพเจ้าเคยศึกษาอยู่ที่มหา
วิทยาลัย Harvard และท่านศาสตราจารย์ Gropius ได้ปฏิบัติกร
สอนสถาปัตยกรรมที่นั่น ข้าพเจ้าจึงสนใจในมหาวิทยาลัยนั้น
เป็นพิเศษ ได้สมัครเข้าเรียนวิชาบางวิชาในโรงเรียนฤดูร้อน และ
ในโอกาสว่างต่อมา ได้เข้าไปเตร็ดเตร่ชมบัณฑิตวิทยาลัยวิชาการ
ออกแบบ (Graduate School of Design) ณ ที่นั้น ข้าพเจ้าได้
พบว่า การสอนต่าง ๆ เป็นไปในแนวแบบใหม่ทั้งสิ้น เรียนหนัก
ไปในทางภาคปฏิบัติและทฤษฎีควบกันไป และเอาหลักวิชา
ศาสตร์ และเทคนิคแผนใหม่เข้ามาใช้ ซึ่งก็มีส่วนที่จัดได้ว่า
ละม้ายคล้ายคลึงกับที่ข้าพเจ้าเคยเรียนที่ Liverpool สิ่งที่ประทับใจ
ข้าพเจ้ามากที่สุดก็คือ นักเรียนทำหุ่นจำลองโครงสร้างใหญ่ ๆ งาน
Project ทุกชั้นเขียนบนกระดาษแก้วลงหมึกหรือดินสอดำ แบบที่
ทำในสำนักงานสถาปนิกทั่วไป ไม่ต้องมาพะวงถึงสีสรรอย่าง
ที่ข้าพเจ้าประสบมา นอกจากนั้นยังมีการทำหุ่นจำลองประกอบอีก

ด้วย ข้าพเจ้าจึงได้ตัดสินใจเข้าพบศาสตราจารย์ผู้ปกครอง และเรียนปรึกษาหารือในเรื่องที่จะขอโอนไปเรียน ณ ที่นั้น ซึ่งก็ได้รับฟังด้วยความเห็นใจยิ่ง เป็นอันว่าข้าพเจ้าได้โอนมาเป็นนักศึกษาที่บัณฑิตวิทยาลัยแห่งการออกแบบ ตั้งแต่เวลาเปิดเทอม โรงเรียนแห่งนี้กลายเป็นบ้านแห่งที่สอง และเป็นสถาบันแห่งสุดท้ายที่ข้าพเจ้าเลือกเอา จนสำเร็จทางสถาปัตยกรรม และผังเมือง

ที่ข้าพเจ้าได้มีประสบการณ์ที่แปลกกว่าแห่งใด ๆ อาคารอันเป็นที่ตั้งของโรงเรียนมีชื่อว่า Robinson Hall และ Hunt Hall มีอยู่รวมกันถึง ๓ คณะ คือคณะสถาปัตยกรรม ภูมิสถาปัตยกรรม และคณะผังเมือง ตั้งอยู่โดดเดี่ยวในมุม ๆ หนึ่งของ Harvard yard ห่างจากบ้านที่ข้าพเจ้าพักอาศัย ระยะเวลาเดิน ประมาณ ๓ นาที อาคารเรียนของเรามีนักเรียนทั้งหมดประมาณ ๑๐๐ คนเศษ และมีอาจารย์อีกเป็นจำนวนมาก ซึ่งรวมทั้งศาสตราจารย์ Gropius, Marcel Breuer และ Martin Wagner ก็ประจำอยู่ ณ ที่นั้น จำนวนอาจารย์ต่อนักศึกษามี เรโซ ๑:๔.๕ ซึ่งคงจะเป็นอัตราสูงสุดในโลก มีได้แค่มหาวิทยาลัยที่ร่ำรวยจริง ๆ เช่น Harvard นักศึกษาส่วนใหญ่ได้รับปริญญาตรีในสาขาต่าง ๆ มาแล้ว มีอายุอานามก็ราว ๓๐ ปี และมักจะมีครอบครัวกันแล้วเป็นส่วนใหญ่ ทำให้บรรยากาศที่แตกต่างจากที่อื่น ๆ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณเองเป็นผู้ใหญ่ขึ้นเป็นครั้งแรกตั้งแต่เรียนมา บรรยากาศในโรงเรียนมีลักษณะค่อนข้างเคร่งขรึม เอาจริงเอาจังเกิดความรู้สึกแข่งขันกันอย่างรุนแรงในระหว่างพวกนักเรียน แทบจะกล่าวได้ว่าการเรียนแบบเรียนบ้าง เล่นบ้างไม่มีเลยในที่นี้ ศาสตราจารย์ Gropius ผู้ซึ่งได้ปฏิวัติระบบการเรียนเป็นบุคคลสำคัญในการวางระเบียบกฎเกณฑ์ ปรากฏว่าแม้ก่อนหน้าที่ข้าพเจ้าเข้าไป ก็มีการรีไทร์นักศึกษาออกไปหลายคน ในฐานะหย่อนสมรรถภาพหรือไม่ตั้งใจจริง ๆ ภายในคณะของเราอาจกล่าวได้ว่า มีทุก สิ่งทุกอย่าง ที่จำเป็น แก่การศึกษาอย่างพร้อมบริบูรณ์ เช่น มีห้องสมุดสำหรับวิชาด้านสถาปัตยกรรม ๑

ห้อง และภูมิสถาปัตยกรรม และผังเมืองอีก ๑ ห้อง มีบรรณารักษ์ผู้สามารถยิ่งควบคุม หนังสือมีแทบทุกอย่าง นอกจากนี้ ถ้าเราอยากจะค้นคว้าให้ลึกซึ้งไปอีก ก็อาจเข้าไปใช้บริการ ของ หอสมุดกลางอันยิ่งใหญ่ (Widener Library) ของมหาวิทยาลัย Harvard นอกจากนี้ยังมีโรงงาน (Workshop) และพิพิธภัณฑสถานเป็นจำนวนมาก กระจัดกระจายรอบมหาวิทยาลัย นักศึกษาในคณะอาจสมัครเข้าเรียนวิชาพิเศษในคณะใด ๆ ก็ได้ตามใจชอบ สมกับที่เป็นสถาบันการศึกษาที่ยิ่งใหญ่ ของโลกจริง ๆ ความยิ่งใหญ่ของมหาวิทยาลัยแห่งนี้ เกิดจากการมีทุนรอนมหาศาล มีศาสตราจารย์ผู้สอนเป็นบุคคลชั้นม่นมอมของโลกร มีแนวการสอนอุปกรณ์อันดีเยี่ยม อีกทั้งนักศึกษาก็ได้รับการเลือกเฟ้นกลับกรองรับเอาแต่เฉพาะชั้นหัวกะทิจริง ๆ ประเทศไทยรู้จักสถาบันแห่งนี้ เพราะสมเด็จพระราชบิดาได้ทรงศึกษาวิชาการแพทยศาสตร์ที่นี่ จนถึงปัจจุบันนี้มีผู้สำเร็จจาก Harvard ประมาณ ๑๐๐ คน ข้าพเจ้าได้ประสบพบเห็นว่า บรรยากาศอันเคร่งขรึมเอาจริงเอาจังของคณะสถาปัตยกรรมแห่งนี้ เป็นแต่เพียงผิวเผิน เพราะเบื้องใต้นั้นก็คือความอบอุ่น ความเห็นอกเห็นใจ ความเอื้ออารีซึ่งกันและกันระหว่างนักศึกษาต่อนักศึกษา และอาจารย์ต่อนักศึกษา ข้าพเจ้าต้องตกใจในวาระแรกที่ได้ยิน อาจารย์ พูด กับ ข้าพเจ้า และ ลงท้าย ด้วยคำว่า "Sir" ซึ่งข้าพเจ้าได้ทราบภายหลังว่าเป็นเทรดิชันที่ใช้กันที่นั่น เพราะอาจารย์ถือว่า นักศึกษา เป็น สุภาพบุรุษ และ เป็นผู้ ใหญ่ แล้ว การเรียนอย่างคร่ำเคร่งระคน กับความ สนุกสนาน ทำให้รู้สึกมีชีวิตชีวา มาก ภายในห้องปฏิบัติการมักจะไม่สู้อะอะมากนัก เรามักจะเปิดวิทยุฟังเพลง Classic กันตลอดเวลา นอกจากการเรียนในชั้นแล้ว เรามักมีโอกาสดูออกไปเรียนนอกสถานที่กันอย่างมากมาย เช่นเมื่อได้เรียนออกแบบ Super Market อาจารย์ก็พาเราไปพบผู้จัดการของบริษัทแห่งหนึ่ง เราได้มีโอกาสดูกิจการของเขา ได้ตามซักไซ้ไล่เลียง หรือเมื่อเราหัดออกแบบโรงเรียน เราก็มีการสัมภาษณ์นักศึกษาคณะครุศาสตร์ ศึกษาธิการภาค ที่ควบคุมการศึกษาที่ศาลากลาง และเมื่อวางมาตรฐานเสร็จ เราก็ดำเนิน

การออกแบบโรงเรียนในความฝันของเรา เราไปยังศาลากลาง และศาลาเทศบาลของ Boston และ Cambridge นับไม่ถ้วนในคราวหนึ่งขณะที่ข้าพเจ้าออกไปยังศาลาเทศบาลเล็ก ๆ นอกตัวเมืองพร้อมกับอาจารย์และเพื่อน ๆ ซึ่งเป็นเวลาหลังจากที่ญี่ปุ่นประกาศสงครามกับอเมริกาแล้ว ภายหลังเมื่อข้าพเจ้าได้ถ่ายรูปศาลาเทศบาลแห่งนั้น ข้าพเจ้าก็ได้ทราบว่า มีนายตำรวจผู้หนึ่งติดตามข้าพเจ้ามา เพราะชาวบ้านไปรายงาน ว่า จารบุรุษญี่ปุ่นผู้หนึ่งไปสอดแนมแถวหน้าอาจารย์ต้องเสียเวลาอยู่พักหนึ่ง จึงสามารถชี้แจงให้นายตำรวจนั้นเข้าใจ เรามีโอกาสทำงานกันอย่างเต็มที่ โรงเรียนปิดเวลา ๕ โมง ทุกคืน ยกเว้นวันอาทิตย์ซึ่งปิดเวลา ๖ โมงเย็น ในวันสำคัญที่จะต้องส่งงานออกแบบนักศึกษา ก็จะขออนุญาตพิเศษ และก็มักได้รับอนุญาตให้ปฏิบัติงานได้ตลอดทั้งคืน ก่อนส่งแรกมักจะมี Tradition ในการดื่มเบียร์ และรับประทานอาหารในเวลาเร่งงาน

ในด้านสังคมแล้วข้าพเจ้าใคร่ จะกล่าวว่า เป็นระยะเวลาที่ข้าพเจ้ามีประสบการณ์มากที่สุด การเลี้ยง Cocktail เป็นปรากฏการณ์อย่างธรรมดา ศาสตราจารย์และอาจารย์ผัดเปลี่ยนกันเชิญนักเรียนทั้งคณะไปที่บ้าน ในด้าน นักศึกษาเอง ก็ได้จัด กลุ่มวิชันนา (Discussion Group) ซึ่งเป็นองค์การนักศึกษาในคณะจัดตั้งขึ้นร่วมมือกับนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัย M.I.T. มีนโยบายส่งเสริมความคุ้นเคยสนิทสนมระหว่างนักศึกษา ๒ มหาวิทยาลัย และครูบาอาจารย์ ตลอดจนความรู้ในวิชาชีพของเรา กลุ่มนี้จัดพิมพ์หนังสือเกี่ยวกับเรื่องสถาปัตยกรรมปีละ ๒ เล่ม มีการสร้างสรรค์ประมาณเดือนละ ๒-๓ ครั้ง เชื้อเชิญสถาปนิก ศิลปิน นายช่างผังเมืองผู้ทรงคุณวุฒิมาแสดงปาฐกถา เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้ซักถามไต่เบาะกันอย่างเต็มที่ เมื่อเสร็จการบรรยายแล้ว ก็จะมีการเลี้ยงมีชาหรือกาแฟ กับโดนัทที่นักศึกษาด้วยกันสละทุนซื้อมา ข้าพเจ้าได้พบว่า ทั้งคณะดีและศาสตราจารย์ Gropius และอาจารย์ทุกท่านให้ความ สนับสนุน ร่วมมือ กับองค์ การนี้อย่างเต็มที่ เช่น ให้ใช้สถานที่เรียนเป็นที่สร้างสรรค์และแสดงปาฐกถา และที่นำ

ชื่นใจที่สุด การจัดงานต่าง ๆ เหล่านี้ ซึ่งข้าพเจ้าได้มีส่วนได้รับเลือกเป็นกรรมการ นักศึกษาเป็นผู้ดำเนินการทั้งสิ้น จึงทำให้นักศึกษามีโอกาสรู้จักสถาปนิกและบุคคลสำคัญ ๆ เป็นจำนวนมาก รวมทั้งครูบาอาจารย์ อัตราเรโซอันสูงระหว่างอาจารย์และนักศึกษาทำให้เราอยู่อย่างใกล้ชิดสนิทสนมกับอาจารย์ การปรึกษาหารือเข้าหาอาจารย์เป็นปรากฏการณ์ธรรมดา นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้สึกต่อครูอาจารย์เสมือนหนึ่งบิดามารดาของตน นอกจากงานสร้างสรรค์ที่องค์การนักศึกษาจัดให้มีบ่อยครั้ง ก็ยังมีนักศึกษาเองที่จัดให้มี Cocktail กันบ่อย ๆ ซึ่งมีทั้งนักศึกษาหญิงและนักศึกษาชายซึ่งอยู่ตาม Apartment ทำให้รู้จักสนิทสนมกันมาก มีหลาย ๆ คน เช่น Martin Meyerson, Willo Von Moltke (ชื่อจริง Wilhelm Viggo Von Moltke), I.M. Pei, Paul Rudolph กลายเป็นคนมีชื่อในขณะนี้ อีกแห่งหนึ่งที่ข้าพเจ้าจดจำได้อยู่เสมอ ก็คือ นาย Philip Johnson ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการ Modern Art Museum แห่ง New York ก็มีฐานะเป็นนักศึกษาชั้นเดียวกับข้าพเจ้าท่านผู้นี้ได้สร้างบ้านแบบใหม่หลังหนึ่งข้าง ๆ มหาวิทยาลัย และจัดให้มีเลี้ยง Cocktail แทบทุกอาทิตย์เป็นประจำติดต่อกันหลายปี และข้าพเจ้าก็มักโชคดีได้รับเชิญอยู่เสมอ ข้าพเจ้าจะไม่ลืมถึงการเรียนในชั้นปริญญาโททางสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่มีศาสตราจารย์ Gropius เป็นผู้สอนประจำในวิชาออกแบบ การตรวจงานแต่ละครั้งมีอาจารย์เข้ามาที่ละ ๓-๔ คน คนหนึ่งเป็นวิศวกร Engineer อีกคนหนึ่งเป็น นักรัฐศาสตร์หรือผังเมือง และ Architect แต่ละคนก็เล่นงานในด้านต่าง ๆ ทำให้ต้องสู้ด้วยเหตุ และผลเป็นการสร้างความมั่นใจในตนเองอย่างเต็มที่ งานที่ทำงานใหญ่ก็เป็นงานที่เมอร์ค ที่นักเรียนในชั้นเดียวกันหัดทำงานเป็นที่ร่วมกับนักเรียนในคณะภูมิสถาปัตยกรรม ผังเมือง และบางครั้งคณะ วิศวกรรมหรือแม้ แต่คณะรัฐศาสตร์แห่งมหาวิทยาลัยเดียวกัน วาระอันน่าจดจำยิ่ง ก็คือเวลาส่งงานและตรวจให้คะแนน แต่ละคนเองงานของตนไปติดแผงในห้องแสดงงานใหญ่ นักเรียนทั้งคณะจะไปร่วมชุมนุม ยืนบ้าง นั่งยอง ๆ บ้าง ฝ่ายอาจารย์ก็

อ. นิมมานเหมินท์

คณะสถาปัตยกรรมไทย ม.ศ.ก.

จะมีอาจารย์ประจำชั้นและอาจารย์อื่น ๒-๔ คน เป็นกรรมการ
เจ้าของงานได้รับโอกาสให้ชี้แจง หลักการณ์ และเหตุผลใน การออก
แบบเต็มที่ ถ้าคุยเชื่องเกินไปก็จะมีเสียงหัวเราะเยาะ หรือไม่เมื่อ
พูดถูกเส้นก็มีนักศึกษาปรบมือเชียร์ อธิบายเสร็จแล้วคณะกรรมการ
ก็จะเข้ามาไล่เบียด แต่ละคนก็เข้ามาพูดในแง่ต่าง ๆ หากคำตอบ
ที่เราให้ไปเป็นที่ถูกต้องตามหลักวิชาการพร้อมฟังได้ และผลงาน
เข้าขั้นมาตรฐาน ก็ผ่านไปโดยสะดวก แต่โดยทั่วไปแล้วผู้ที่สอบตก
มีน้อยมาก ทั้งนี้เพราะนักศึกษาที่จะเข้ามาถนัดถนี่และเลือกเพื่
กันอย่างเต็มที่ ปัญหาที่มีจะมีแต่ว่าดีแค่ไหน เพียงไรเท่านั้นแนว
การสอนสถาปัตยกรรมที่ Harvard ขณะนั้นเป็นแบบใหม่ และ
เป็นแห่งแรกของสหรัฐอเมริกาจริง ๆ ในขณะที่โรงเรียนอื่น ๆ ยัง
สอนกันเป็นแบบ Beaux Art ศาสตราจารย์โกรเบียสได้เป็นผู้เริ่ม
(Pioneer) ปฏิวัติการสอนไปเป็นแบบสถาปัตยกรรมแบบปัจจุบัน
โดยเอาวิทยาศาสตร์เทคนิคแผนใหม่ เข้ามา ประกอบการเรียนอย่าง
เต็มที่ สอนให้สถาปนิกเป็นนักประสานงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ
ในแขนงอื่น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิศวกรเน้นให้นักศึกษามีวิชาการ
ความรู้ในแขนงวิชาที่เราเรียน เขียนแบบในชั้นในลักษณะที่เป็น
แบบก่อสร้างได้จริง ๆ อย่างที่ปฏิบัติในสำนักงานสถาปนิกทั่วไป ไม่
ยอมให้มีการเพ้อ ๆ ผ่น ๆ กันต่อไป ในด้านนักศึกษาเราก็ดำเนินเข้าไป
ในแนวทางของคณะ และให้การร่วมมือเต็มที่ เราต่างมีความรู้สึก
เช่นเดียวกับหมอสอน ศาสนาที่พยายาม อบรมแนะนำ ประชาชนให้

เข้าใจถึงวิธีเรียนสถาปัตยกรรมแบบของเรา นับว่าท่านศาสตรา
จารย์โกรเบียส ได้ประกอบคุณงามความดีต่อสหรัฐอเมริกาและโลก
เป็นอย่างมาก นี่ก็เป็นสาเหตุสำคัญให้สมาคมสถาปนิกอเมริกา
ตัดสินใจมอบเหรียญทองอันมีเกียรติให้แก่ท่านเมื่อปีกลายนี้ แทบ
ทุกมหาวิทยาลัยใน ส.ร.อ. นำเอาแบบ Harvard ไปใช้ในขณะนี้
ชีวิตที่ Harvard ทำให้ข้าพเจ้ารู้สึกอบอุ่นอย่างไม่เคยมีมาก่อนครั้ง
ใดในชีวิต และพร้อมกันนั้นก็ได้รับความรู้และวิชาการยิ่งกว่า
ในวัยใด ๆ จริงอยู่ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณค่าความสนุกสนานของวัยรุ่นไป
บ้าง เช่นในด้านการศึกษา การเที่ยวเตร่ แต่ก็ได้รับผลตอบแทน
อย่างคุ้มค่าในด้านวิชาการ สำหรับข้าพเจ้าแล้วไม่เป็นการเกิน
ความจริงเลยที่จะกล่าวว่า Harvard คือบ้านแห่งที่สองของข้าพเจ้า
ข้าพเจ้าต้องอำลามหาวิทยาลัยอันเป็นที่รัก ภายหลังจากที่ได้เดินเข้า ๆ
ออก ๆ นับต้นไม้ใน Harvard Yard เป็นเวลา ๖ ปีเศษ

แสงแดดยามสายเห็นตะวันชายสะท้อนจากเมฆลงทาบป่าสักเบื้องล่าง
เป็นสีเขียวอ่อนเมื่อตัดกับเงาเขียว หม่นของแมงไม้ตามไหล่เขาดูงาม
ยิ่งนัก ต่ำลงไปปรากฏหมู่บ้านชาวป่าเรียงรายตามริมห้วยระหาน
กลุ่มควันที่ลอยขึ้นมาจากหมู่บ้านนั้น เมื่อถึงระยะสูงจะม้วนตัว
คละเคล้าแผ่ซ่านไปกับกระแสลม ส่วนทางเบื้องตะวันตกไกลลิบลัว
สลับซับซ้อนด้วยขุนเขาตระหง่านงาม อาทิที่ย้อยสดงแสงสี
บานเย็นปนม่วงอ่อนจับท้องฟ้ายับโยยมแลเป็นฉากหลังช่วยขับให้
ทิวเขา หมื่นทีนแผ่ยาวเหยียดนั้นดูประหนึ่งแดนสวรรค์แห่งเทพ
ปภีรณัมในนิยายโบราณอันไกลแสนไกลยากที่มนุษย์จะย่างกรายไป
ถึง ม่านหมอกเริ่มแผ่ไปทั่วบริเวณโดยรอบเป็นสัญญาณเตือนว่าใน
ไม่ช้าทิวกาลจะสั่นลง... ในที่สุดทุกสิ่งทุกอย่างก็ตกอยู่ในความมืด
และวังเวง ได้ยินเสียงสัตว์ป่ากู่ร้องเรียกกันจากระยะไกล ข้าพเจ้า
ไม่สามารถจะกะเนว้ายืนอยู่บนยอดคanyonนั้นนานสักเพียงไร ลมเย็น
ยะเยือกพัดมากระทบกายจนหนาวสั่น บรรยายอากาศในยามพลบค่ำ

ของหุบเขาลำเนาไพรระคนกับเสียงเสนาะของซึ่งดังแว่วจากทับเลย
ดงพุ่มเรียงออกไป ช่วยโน้มน้าวจิตใจข้าพเจ้าให้รำลึกย้อนไปถึงบท
เพลงอมตะซึ่งยังตรึงอยู่ในความทรงจำ บทเพลงนั้นไม่เพียงแต่
สะท้อนความรู้สึกขมขื่นระทมทุกข์อย่างหนักหน่วง หากยังเพียบ
พร้อมด้วยสีสรรของเสียงทั้งดงมารัญจวนใจอีกด้วย เป็นงานที่
ผู้แต่งได้พยายามถ่ายทอดความ สะเทือนอารมณ์ ออกมาอย่าง ดีที่สุด
ชิ้นหนึ่งในชีวิตการสร้างสรรค์ นั่นคือ "ซิมโฟนีหมายเลข ๒" ซึ่ง
รัคมานีโนฟได้แต่งขึ้นจากประสบการณ์ในอดีต ซิมโฟนีชุดนี้ถ้า
เปรียบกับซิมโฟนีหมายเลข ๖ (Pathetic) ของไชคอฟสกี จะพบ
ว่ามีสิ่งที่คล้ายคลึงกันและต่างกัน ที่คล้ายกันคือ ซิมโฟนีทั้งสองนี้
ไม่แฝงความรู้สึกสดชื่นรื่นเริงอยู่เลย ตรงกันข้ามมีแต่ความเศร้า
หมองอันแสนจะหดหู่ใจ ทั้งสองแตกต่างกันตรงที่ของไชคอฟสกี
ให้อารมณ์ที่ตัดกันอย่างเห็นได้ชัด ไชคอฟสกีเป็นคนมีอารมณ์

รัคมานีโนฟ

เพลงนั้นเศร้าสดรันทดใจ

รุนแรง เมื่อผิดหวังก็จะเสียใจต่อทั้งหมดคล้ายตายอยากในชีวิต
ซิมโฟนีของไชคอฟสกี้จึงเต็มไปด้วยอารมณ์ที่วุ่นวาย ส่วนของ
รัคมานินอฟนั้นเปี่ยมด้วยอารมณ์เศร้าที่ไม่หวั่นไหวง่ายหากมันซ่อน
อยู่ในหัวใจอันสงบนิ่ง ถ้าเรา เข้าถึง ซิมโฟนีทั้งสองนี้ก็จะทราบ
แน่ชัดว่าของรัคมานินอฟ ลึกซึ้ง ต้มต่า และรัดทศกว่า ทั้งนี้
เนื่องจากมโนธรรมในการสร้างสรรค์งานของรัคมานินอฟเกิดจากความ
โศรกสลดที่กรุ่นในจิตใจอันมีอาจะสับสนได้นั่นเอง

ย้อนหลังกลับไปปี ๑๘๙๗ รัคมานินอฟได้นำซิมโฟนีหมายเลข ๑
ออกแสดงที่เซนต์ปีเตอ์สเบิร์ก แต่ปรากฏว่าได้รับการวิพากษ์
วิจารณ์อย่างสาหัสเสียเหลือ ในบรรดานักวิจารณ์เหล่านี้มี เซซาร์
คุย รวมอยู่ด้วย คงจำกันได้ว่าวงการดนตรีของรัสเซียในสมัยนั้น
แบ่งออกเป็นสองฝ่าย ฝ่ายแรกมีหัวในดนตรีชาตินิยมยึดถือ
Nationalism ในการสร้างบทเพลง ประกอบด้วยนักแต่งเพลง
๕ คน มี บาลาคิเรฟ, โบโรดิน, คุย, มุสซอกสกี และ
ริมสกี-คอร์ชคอฟ ส่วนอีกฝ่ายหนึ่ง คือ ไชคอฟสกี้และรูบินสไตน์
พี่น้อง ฝ่ายนี้ยึดถือแบบฉบับการประพันธ์ดนตรีโรแมนติกเยอรมัน
อย่างเคร่งครัด เมื่อเป็นเช่นนี้ความขัดแย้งในเรื่องดนตรีจึงมีขึ้น
เป็นธรรมดา เผอิญรัคมานินอฟได้มีโอกาสร่ำเรียนกับไชคอฟสกี้
อยู่ระยะหนึ่ง รัคมานินอฟยกย่องบูชาผลงานอันสะเทือนอารมณ์
ของไชคอฟสกี้มาก บทเพลงที่เขาแต่งขึ้นจึงได้รับอิทธิพลจาก
ไชคอฟสกี้ ดังนั้นเมื่อมีการวิจารณ์ตัดสินซิมโฟนีหมายเลข ๑
ของรัคมานินอฟขึ้น นักแต่งเพลงและนักวิจารณ์ส่วนใหญ่ใน
เซนต์ปีเตอ์สเบิร์ก ซึ่งล้วนแต่เป็นพวกพ้องของนักแต่งเพลงชาว
รัสเซียทั้งห้า จึงถือโอกาสโจมตีผลงานชิ้นนี้อย่างรุนแรงจนแทบจะ
ไม่มีส่วนดีเหลืออยู่เลย เป็นอันว่าซิมโฟนีหมายเลข ๑ ต้องประสบ
ความล้มเหลว ยิ่งความรังเกียจแก่รัคมานินอฟเป็นอย่างมากยิ่ง เขา

กลายเป็นคนเจ้าทุกข์ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และซ้ำร้ายเขาได้
ตกเป็นเหยื่อของโรคเส้นประสาท แต่ทุกอย่างยังไม่ร้ายจนเกินไป
รัคมานินอฟได้มาเป็นคนไข้ของด็อกเตอร์ ดาห์ล นายแพทย์ผู้
พยายามรักษาเขาอย่างสุดฝีมือ โดยใช้วิธีบำบัดโรคทางจิตใจที่
เรียกว่า Autosuggestion (การรักษาวิธีหนึ่งโดยอาศัยการสกดจิต
เข้าช่วย) วันแล้ววันเล่า คุณหมอดาห์ลได้เพียรใช้คำพูดเพียง
ไม่กี่ประโยคปลุกปลอบใจ “คุณจะต้องเริ่มงานชิ้นใหม่ คุณจะ
แต่งสำเร็จอย่างง่ายดาย และนั่นจะเป็นบทเพลงที่ยิ่งใหญ่” การ
รักษาให้รัคมานินอฟกลับมีศรัทธาเชื่อมั่นในตัวเองกินเวลาต่อมาอีก
หลายเดือน จนกระทั่งความโศรกเศร้าและความล่งเลใจค่อย
อันตรธาน รัคมานินอฟจึงเริ่มแต่งเปียโนคอนแชร์โต้หมายเลข ๒
และได้อุทิศให้ด็อกเตอร์ ดาห์ล ผู้ซึ่งช่วยให้เขามีพลังใจยืนหยัด
สร้างสรรค์งานดนตรีต่อไป

งานที่รัคมานินอฟได้แต่งขึ้นเมื่อจิตใจคืนสู่สภาพปกติ นอกจาก
เปียโนคอนแชร์โต้หมายเลข ๒ นี้ ยังมีผลงานอีกหลายต่อหลายชิ้น
ล้วนแล้วแต่มีชื่อเสียงโด่งดังและได้รับความนิยมชมชื่นจากผู้ฟังทั่วทุก
หนทุกแห่ง เป็นต้นว่า “Rhapsody on a Theme of Paganini”
สำหรับเปียโนและวงดุริยางค์ ซิมโฟนีคิโพเอม “The Isle of the
Dead;” งานเปียโนเดี่ยวชิ้นสั้น ๆ Prelude in C sharp minor
Melodie op. 3 No. 3 เพลง Vocalise และซิมโฟนีหมายเลข ๒

รัคมานินอฟได้เริ่มวางเค้าโครงของซิมโฟนีหมายเลข ๒ นี้
ปี ๑๙๐๖ หลังจากที่ได้ออนตัวจากตำแหน่งผู้อำนวยเพลงของ
แกรนด์ เธียเตอร์ ในกรุงมอสโคว์ และมาใช้ชีวิตอย่างสงบเงียบ
ที่เตรสเตน เขาได้นำซิมโฟนีบทนี้แสดงครั้งแรกที่มอสโคว์
เมื่อวันที่ ๘ กุมภาพันธ์ ปี ๑๙๐๗ โดยตัวเองเป็นผู้อำนวยเพลง

และได้รับการปรบมืออย่างกึกก้องเมื่อซิมโฟนีจบลง ในปี ๑๙๐๘
ซิมโฟนีหมายเลข ๒ ใน E ไมเนอร์ ได้รับรางวัล Glinka และผลงาน
ที่ได้รับรางวัลที่ ๒ ในโอกาสเดียวกันนั้นคือ Poem of Estasy
ของ Scriabin

ซิมโฟนีหมายเลข ๒ ใน E ไมเนอร์, ลำดับงานชิ้นที่ ๒๗

ซิมโฟนีชุดนี้มี ๔ กระทบวนคือ:-

- (1) Largo — Allegro moderato (ช้า—เร็วปานกลาง)
- (2) Allegro molto (เร็วมาก)
- (3) Adagio (ช้ามาก)
- (4) Allegro vivace (เร็วฉับพลัน)

(1) Largo — Allegro moderato :

เริ่ม introduction ด้วยเสียงต่ำหัวของเชลโลและดับเบิลเบส สร้าง
บรรยากาศมืดมนน่าสยอง ตามด้วยคอร์ดีซึ่งเล่นโดยเครื่อง
ลมไม้และฮอร์น และต่อด้วย theme ที่เร้าร้อนรุนแรงของไวโอลิน
หนึ่ง... จากนั้นดับเบิลเบสจะเดี่ยวทำนองและซ้ำอีกครั้งด้วยคอร์ดี
โดยเครื่องลมไม้และฮอร์น เพิ่มความเศร้าหมองหดหู่ซึ้งกว่าเดิม
(แนวของเครื่องเป่านี้จะพบอีกในกระทบวนที่สอง) theme ของ
ไวโอลินจะค่อยๆ พัฒนาอย่างกว้างขวาง และหลังจาก crescendo
จะต่อด้วยวลีสั้นๆ ของคอร์ริงเกลส์นำเข้าสู่ Allegro Moderato
(E minor) theme แรก (Molto espressivo) ของท่อนนี้ไวโอลิน
จะคร่ำครวญทำนองอ่อนหวานระคนเศร้า แล้วเปลี่ยนเป็น theme
ของดับเบิลเบสในรูป triplets (Poco a poco più vivo) จากนั้น
จะเปลี่ยนเป็น Moderato ใน G เมเจอร์ เริ่มด้วยการโต้ตอบ
ระหว่างเครื่องเป่ากับเครื่องสาย ซึ่งให้ความรู้สึกสะเทือนใจและ

เอื้อนต่อด้วยทำนองของเชลโลเดี่ยว... ต่อจากนั้น theme สำคัญของซิมโฟนีจะเริ่มคลี่คลายอย่างซับซ้อนด้วยไวโอลินเดี่ยว, เครื่องสาย และเครื่องลมไม้ theme นี้จะกระจิงกระจายให้ความรู้สึกลึกลับอ้างว้างแวงและค่อย ๆ ดั่งขึ้น... ดั่งขึ้น ในที่สุดแต่จะเป่าประกาศอย่างกึกก้อง ขณะเดียวกัน นั้นฮอร์น จะสอดแทรกเข้ามา และจะจบลงด้วย coda ที่ว่าวุ่นโกลาหล.

(2) Allegro molto (A minor):

theme แรกจะเริ่มขึ้นอย่างฉับพลันด้วยฮอร์นทั้ง ๔ ตัว เล่นทำนองที่ร่าเริงลอยเด่นตามด้วยเสียงจากกลุ่มไวโอลินและโอโบจะเข้าสมทบด้วย... เมื่อมาถึง Moderato เครื่องสายทั้งหมดนอกจากดับเบิลเบสจะเล่น cantabile... theme แรกที่เต็มไปด้วยพลังจะกลับมาอีกแล้วเชื่อมกับ trio (Meno mosso) เล่นโน้ตสั้น ๆ กระชั้นดีด้วยไวโอลินสอง และจะพัฒนาในลักษณะมาร์ชโดยแต่การเล่นประสานเสียงกัน จากนั้น Scherzo จะซ้ำ ตอนท้าย theme สำหรับพวกแตรใน introduction จะกลับมาอีก.

(3) Adagio (A major):

กระบวนนี้มีท่วงทำนองสำคัญ ๓ ทำนอง ทำนองแรกเริ่มด้วยไวโอลินหนึ่งต่อทำนองที่สองด้วยคลาริเน็ตซึ่งเล่นเดี่ยวอย่างไพเราะ มีเสน่ห์และคลอด้วยออเคสตรา ซึ่งเล่นเป็นฉากหลังอย่างอ่อนโยนละมุนละไม เป็นตอนที่งดงามที่สุดของซิมโฟนีบทนี้... ท่วงทำนองที่สามโอโบจะเล่นกับไวโอลิน ในตอนกลางกระบวนออเคสตราจะกลับไปเล่น theme สำคัญของซิมโฟนี เครื่องดนตรีต่าง ๆ จะโต้ตอบกันอย่างงดงาม... ทำนองจะไหลเอื่อยไปอย่างแผ่มช้า ก่อนจะจบจะซ้ำส่วนแรกอีกครั้ง.

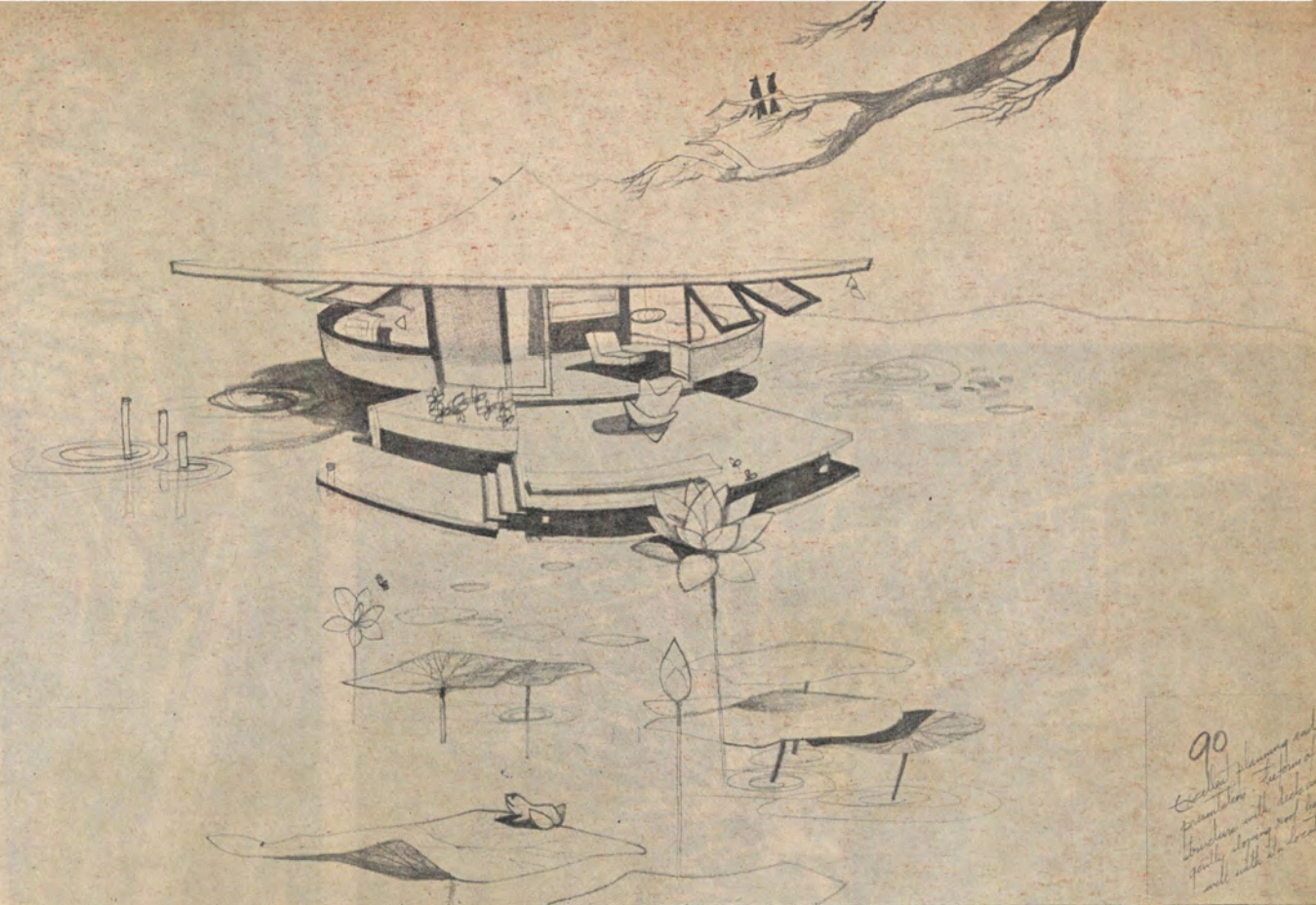
(4) Allegro Vivace (E major):

ออเคสตราเล่นบทนำที่แจ่มใสมีชีวิตชีวา เป็น canonic episode ของ Scherzo เน้นถึงความพยายามที่จะความโครกสลดอาดูรให้หมดสิ้นไป และพร้อมกันนั้นก็แสดงออกถึงชัยชนะ... ต่อจากบทนำจะตามด้วย theme ลักษณะมาร์ชเล่นด้วยเครื่องเป่า... ส่วนที่สองเป็นการเล่นของเครื่องสายในบันไดเสียง D เมเจอร์ ซึ่งให้ความชุ่มชื้นแก่จิตใจ... ทำนองต่าง ๆ ของซิมโฟนีจะกลับมาอีกและจะนำสู่จุดสุดยอดเมื่อแต่รประกาศ theme ของดับเบิลเบสในบทนำของ Largo ก่อนจะสิ้นสุดของซิมโฟนี theme ของ Adagio จะกลับมาประชันร่วมกับ dance theme ของตอน finale.

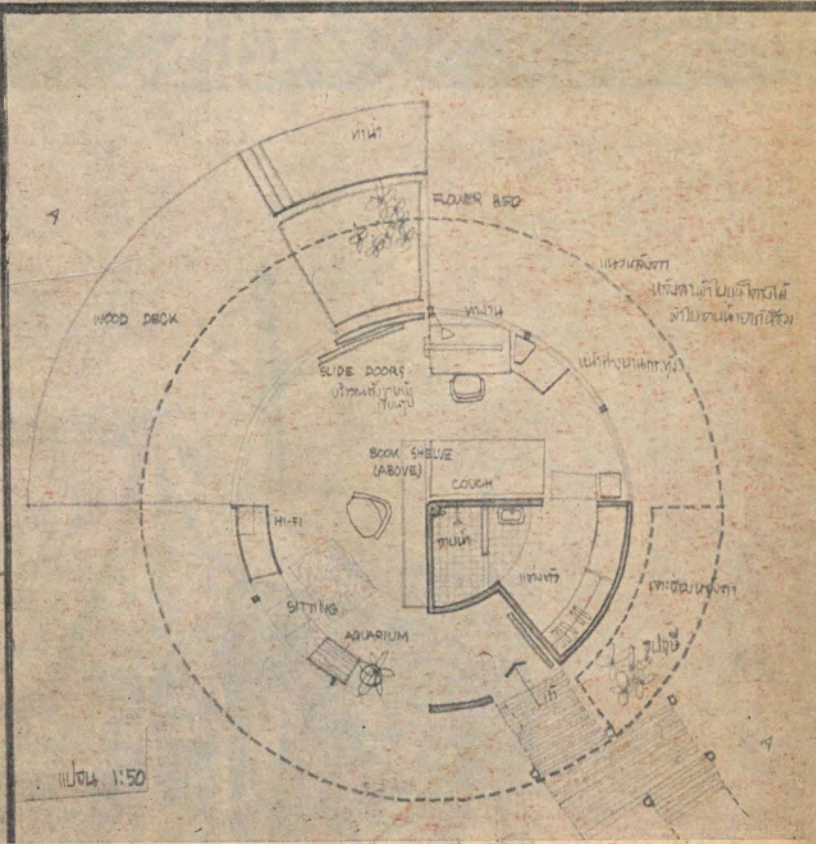
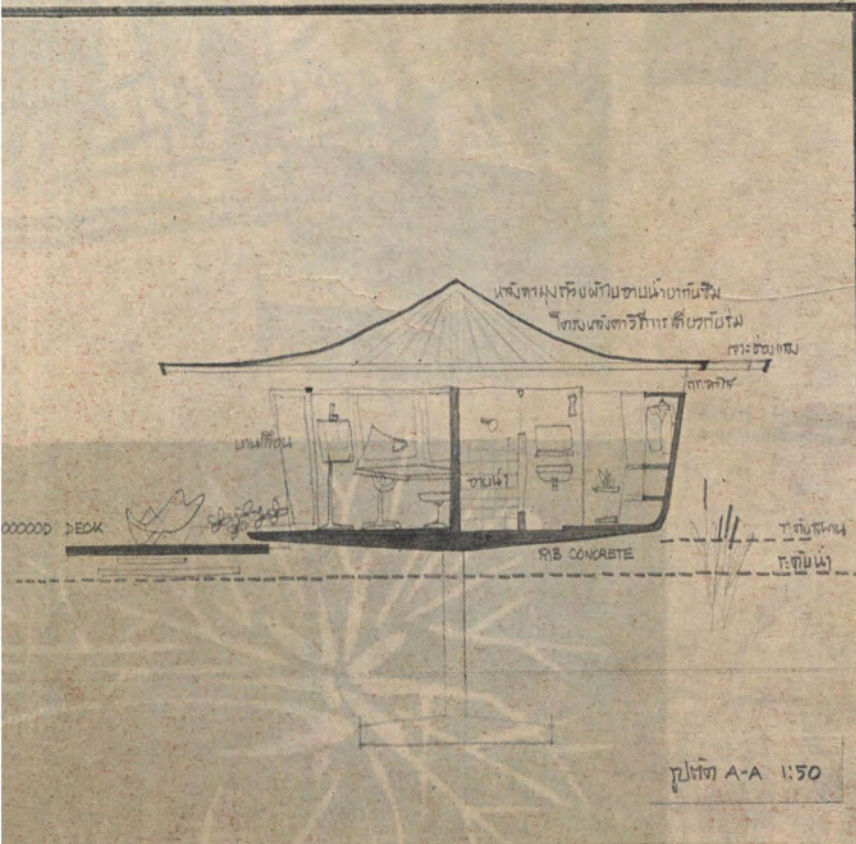
เครื่องดนตรีที่ใช้บรรเลงซิมโฟนีบทนี้มี ฟลูท ๓ (มีผู้เล่นคนหนึ่งเปลี่ยนไปเล่นปีคโคโล), โอโบ ๓, คอร์อังเกลส์ ๑, คลาริเน็ต ๒, เบสคลาริเน็ต ๑, บาสซูน ๒, ฮอร์น ๔, ทรัมเปต ๓, ทรอมโบน ๓, เบสทูบา ๑, ทิมปานี ๓, ไซต์ดรัม, เบสดรัม, ฉาบ, กล็อกเคนสปีล และเครื่องสาย.

แนะนำแผ่นเสียงสำหรับซิมโฟนีหมายเลข ๒ ของร็คมานินอฟ.
แผ่น MERCURY : SR 90019/MG 50141 Detroit Symphony Orchestra อำนวยเพลงโดย Paul Paray.
แผ่น CAPITOL : SP 8286/P 8386 The Los Angeles Philharmonic Orchestra อำนวยเพลงโดย Alfred Wallenstein.

90
Exterior planning and presentation. Features of structure with deck and fully design and layout with the structure.

SKETCH DESIGN 4 โฟจอร์รี่ ทูรานุกาพ

1

3

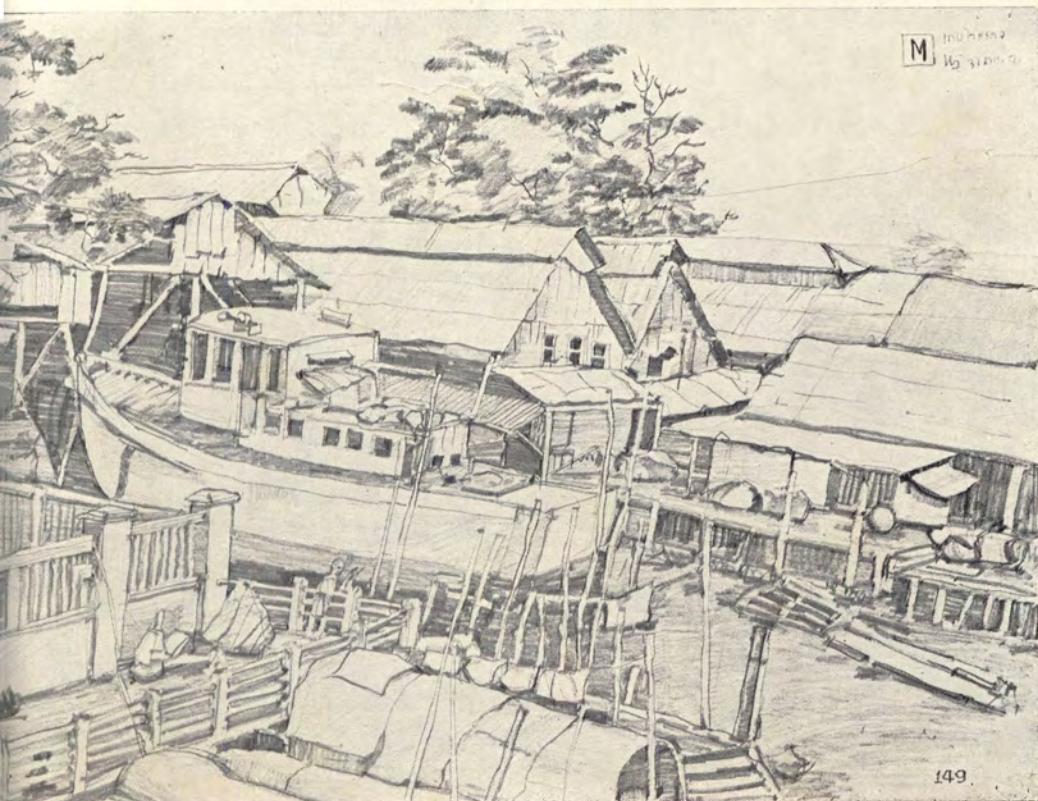
2

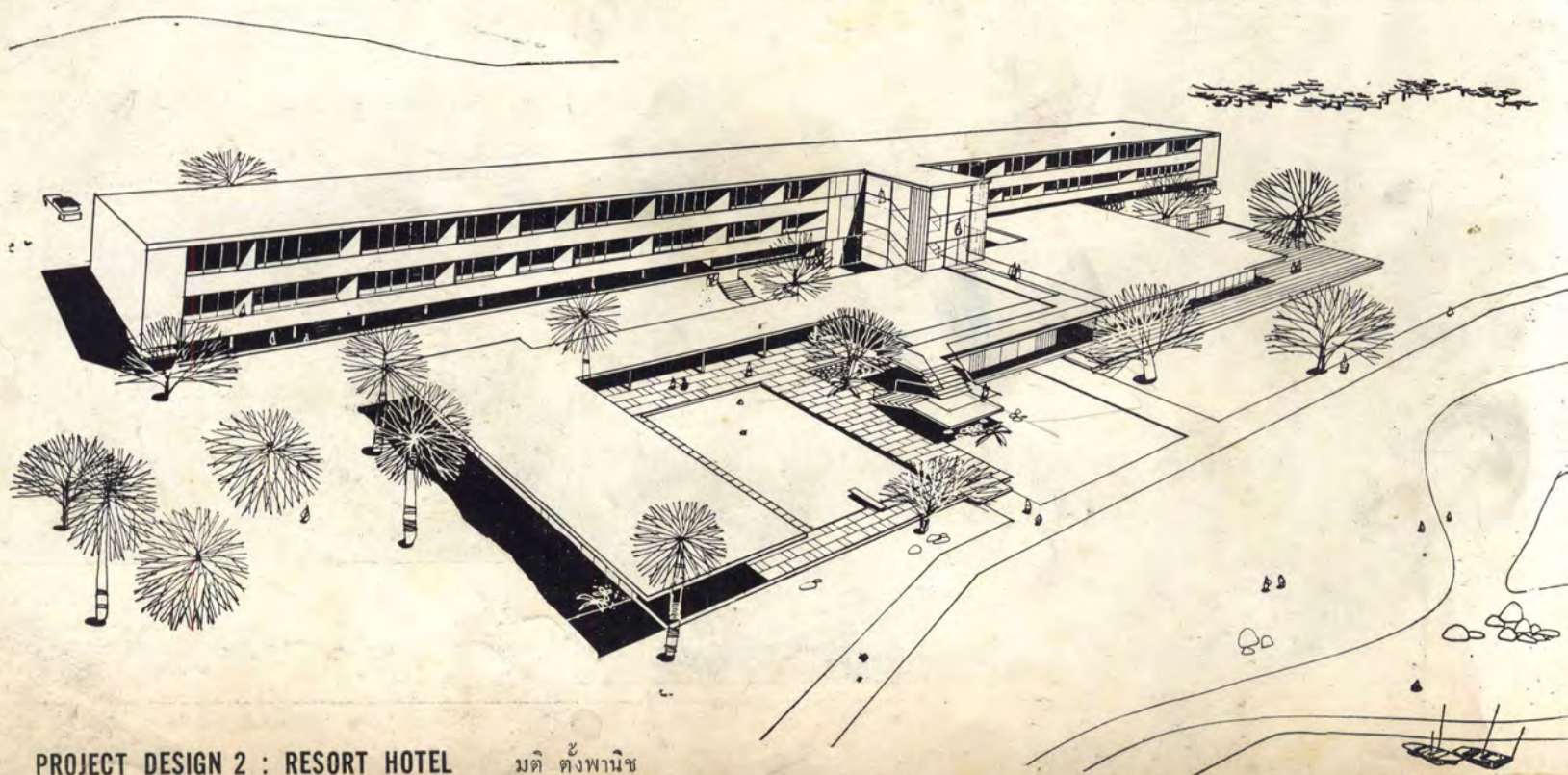
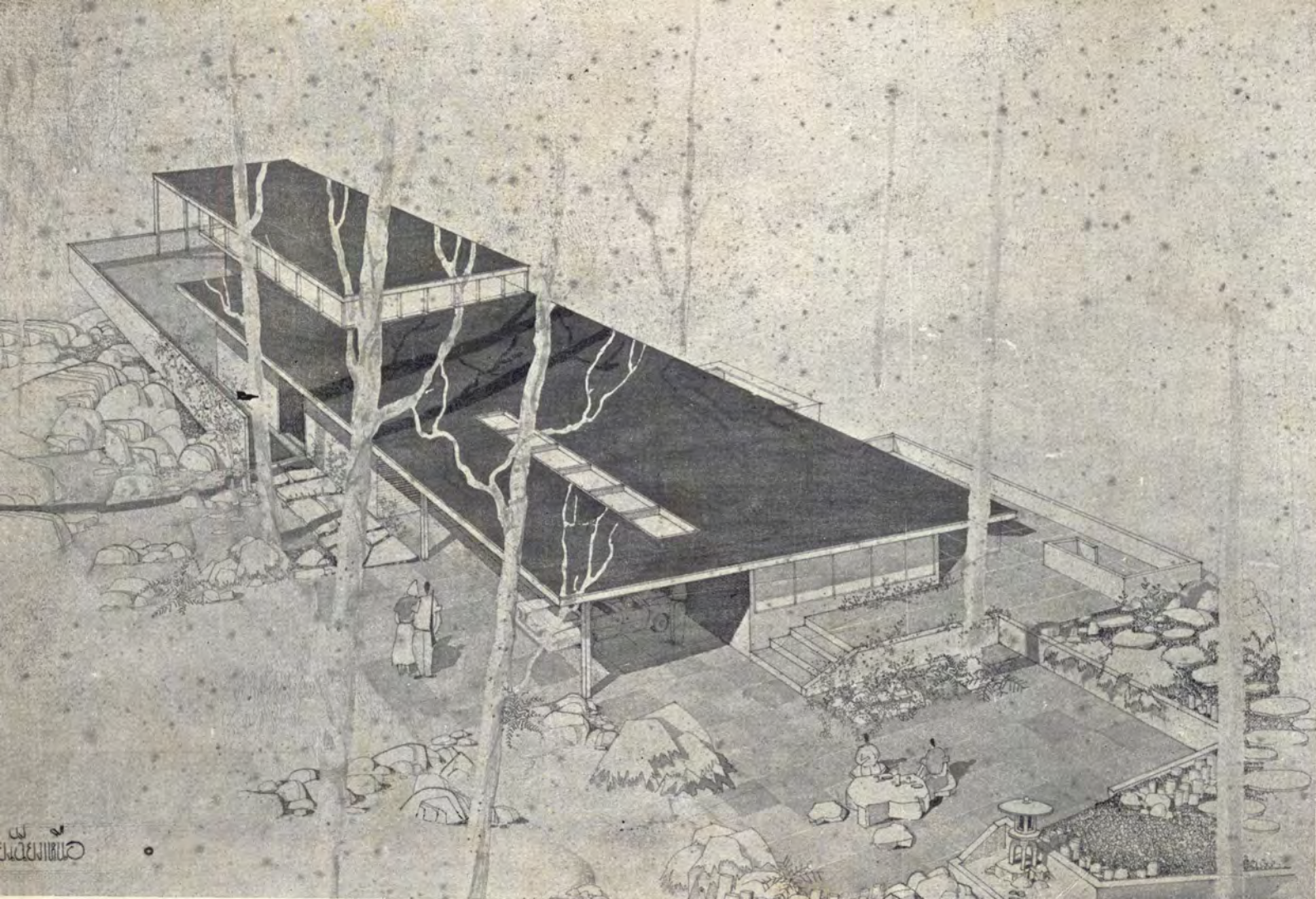

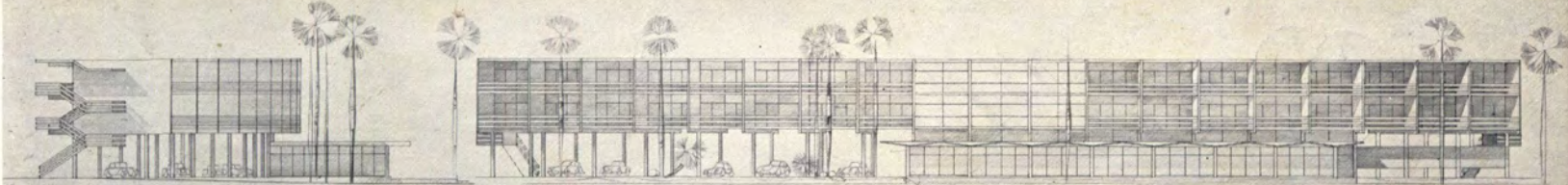
4

- 2- มติ ตังพานิช
- 3- มานะ โชติภพนิช
- 4- ที กนิษฐานันท์
- 5- มานะ โชติภพนิช
- 6- ที กนิษฐานันท์

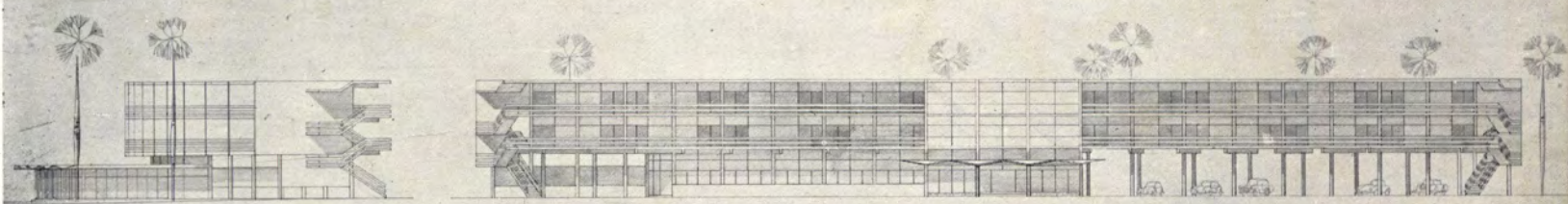

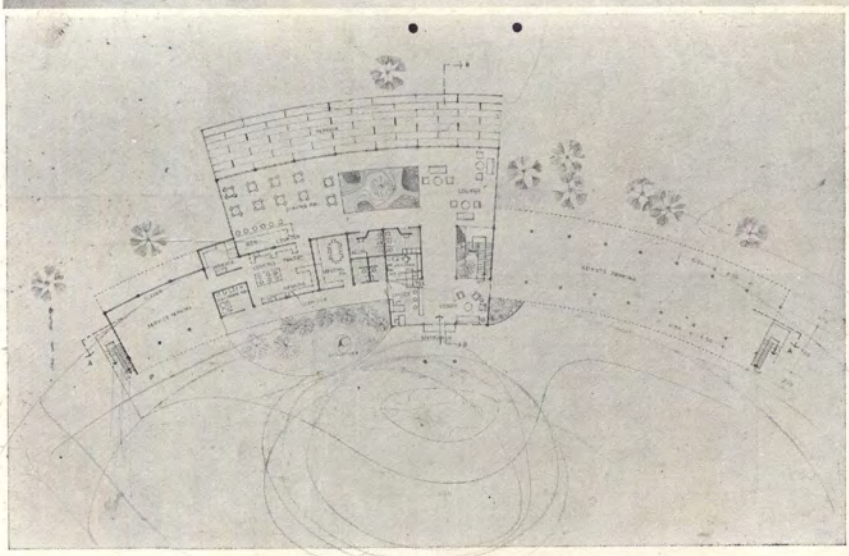
รูปถ่ายด้านซ้าย (ส่วนอาคาร) 1:200

รูปถ่ายด้านขวา (ส่วนอาคาร) 1:200

รูปถ่ายด้านซ้าย (ส่วนอาคาร) 1:200

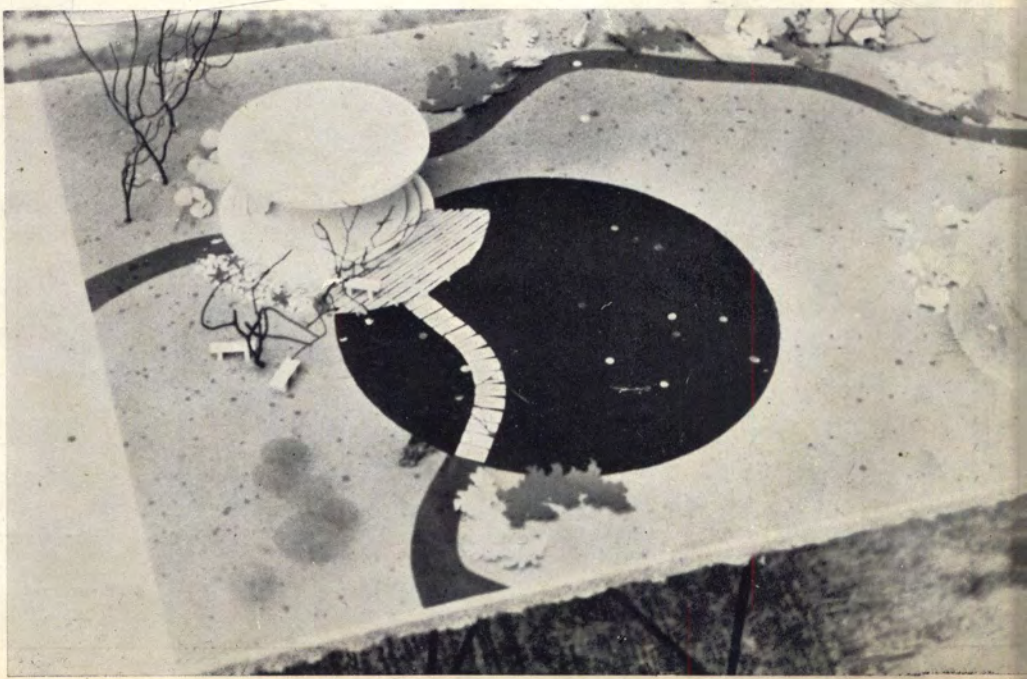
รูปถ่ายด้านขวา (ส่วนอาคาร) 1:200

RESORT HOTEL

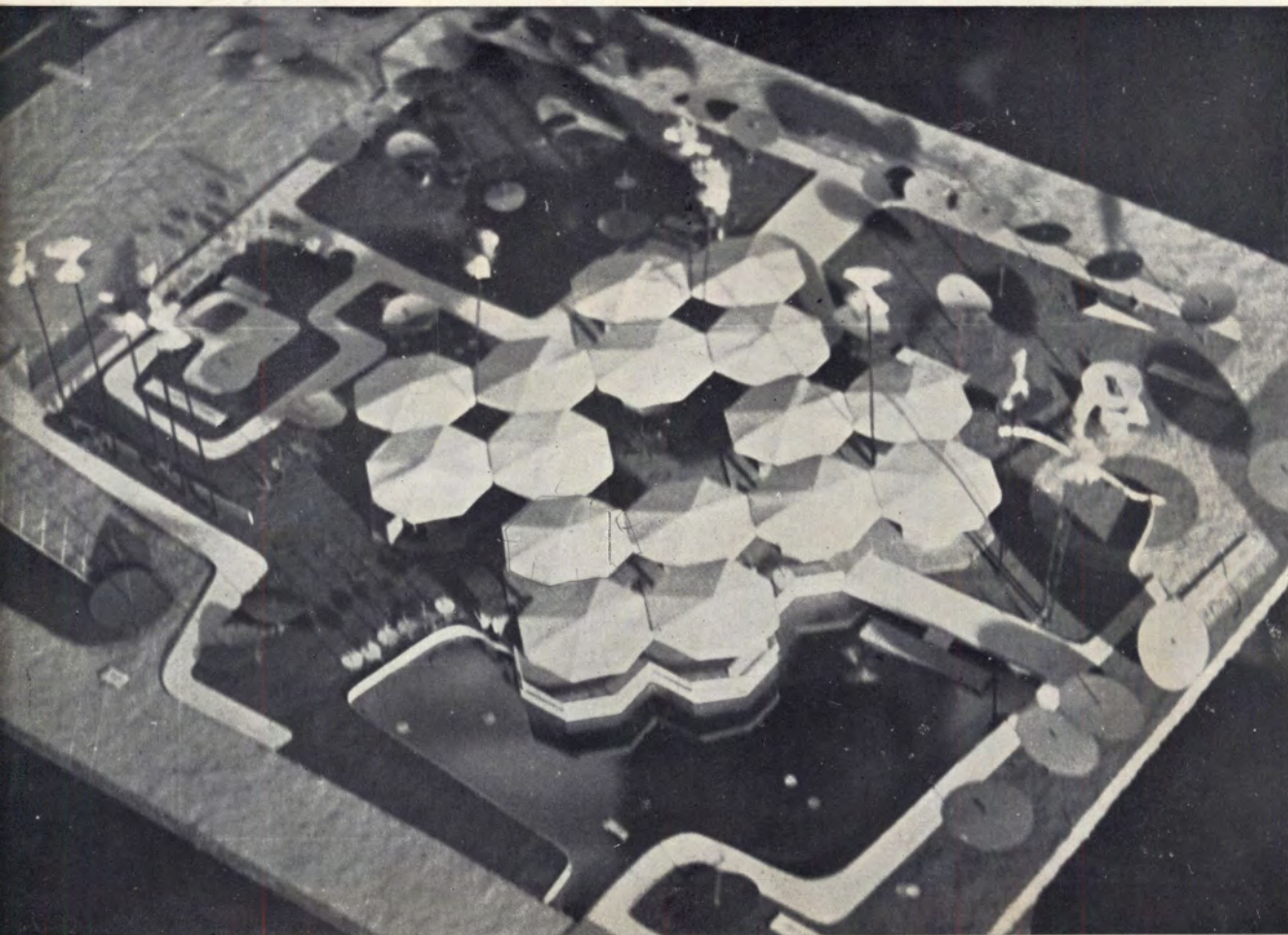
ที กนิษฐานันท์

มาลินี ลักษณากร

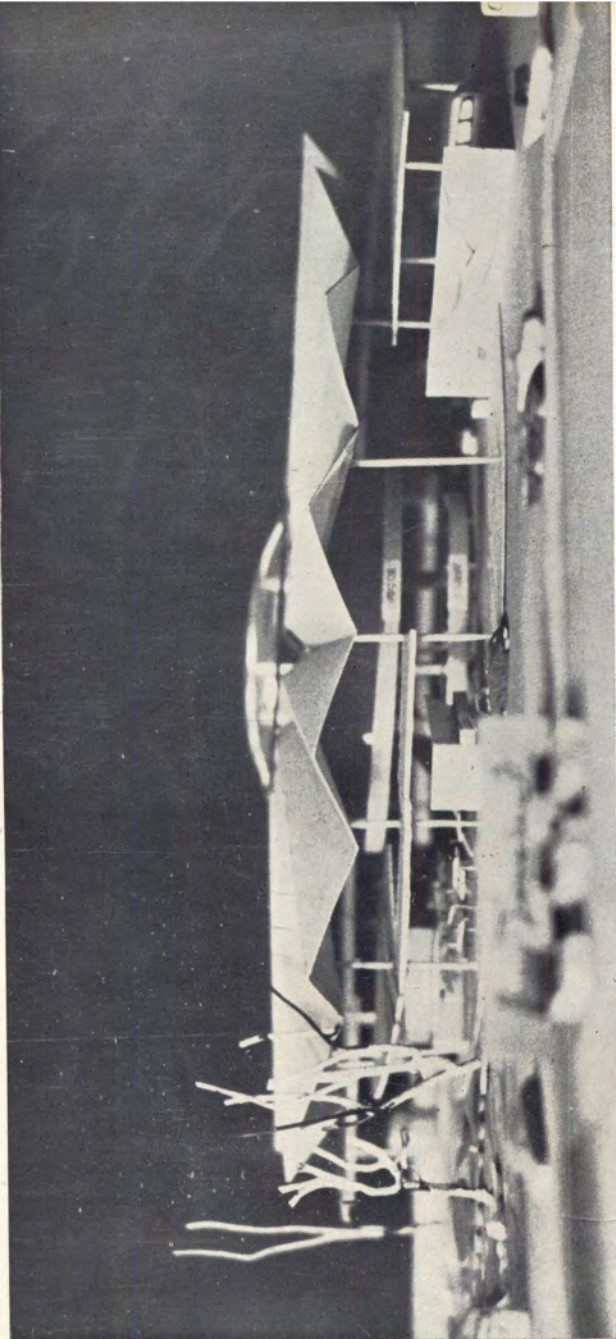
PROJECT DESIGN :

ชวัญใจ ชัยศิริ

วิมลสิทธิ์ ทรทบงกูร

PROJECT DESIGN 3 : MARKET

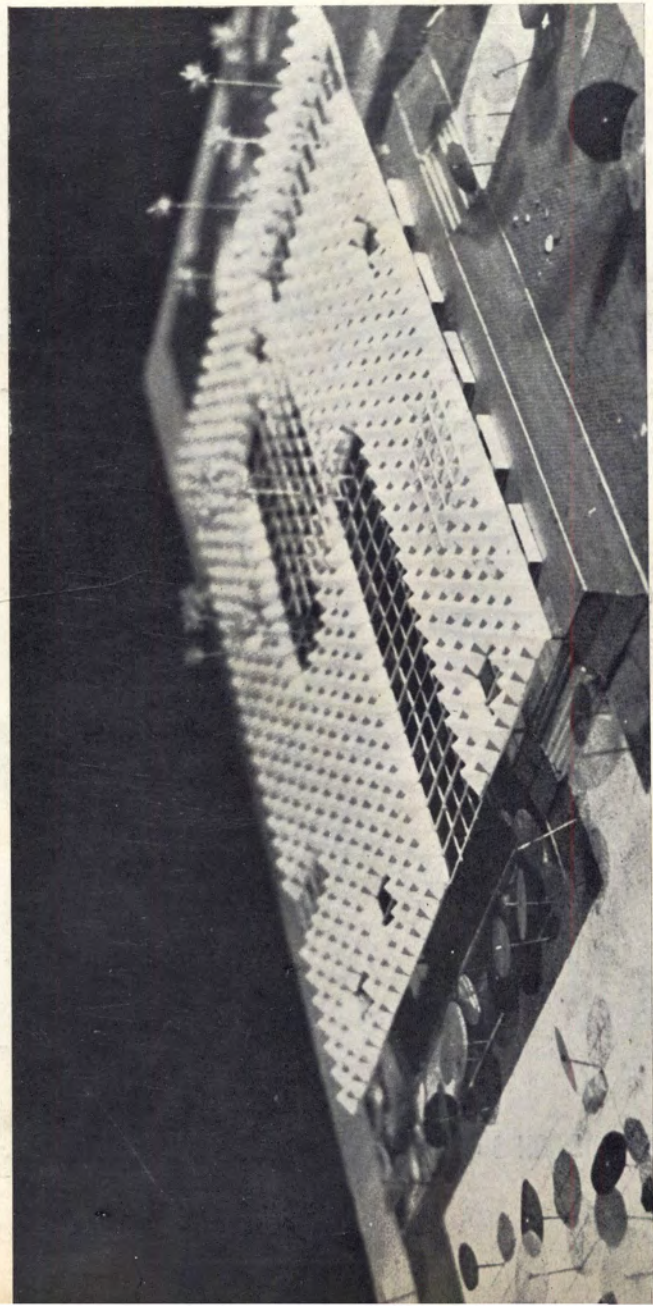

BUS TERMINAL

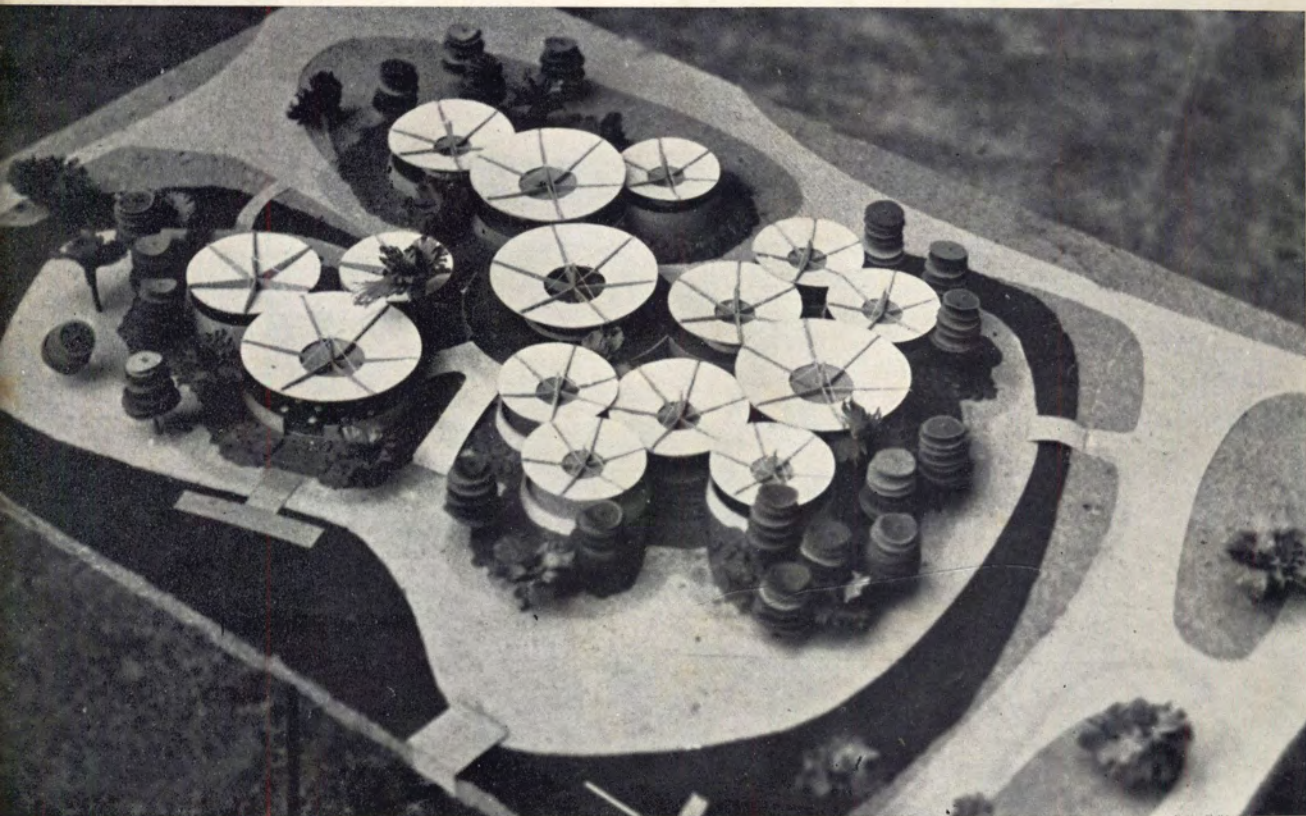
โพธิ์ทอง แก้วสุทธิ

MARKET

อรนุช สุรชาติชัยฤทธิ

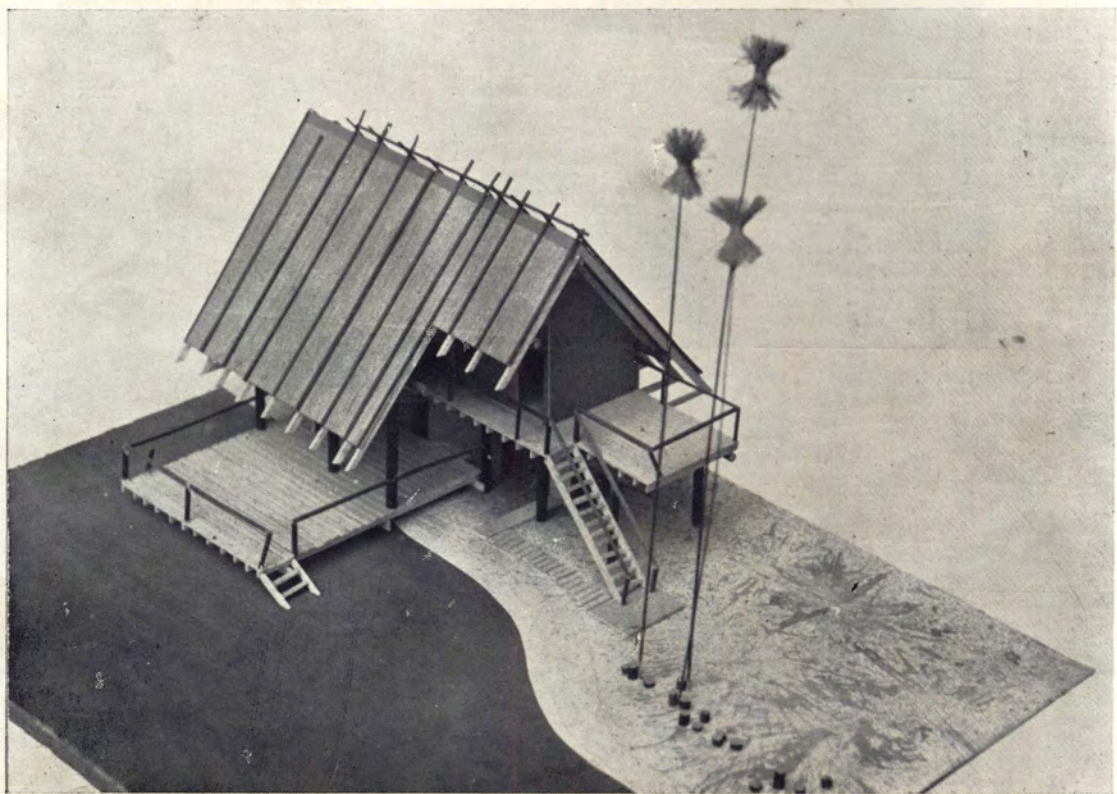

PROJECT DESIGN 3 :

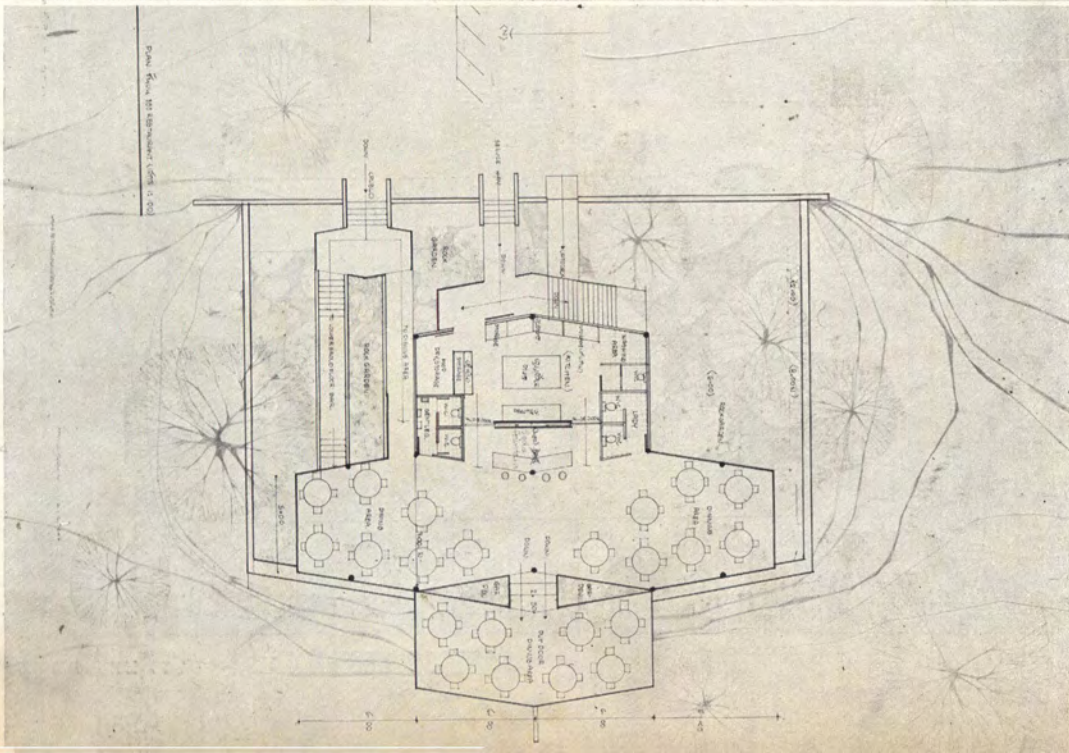
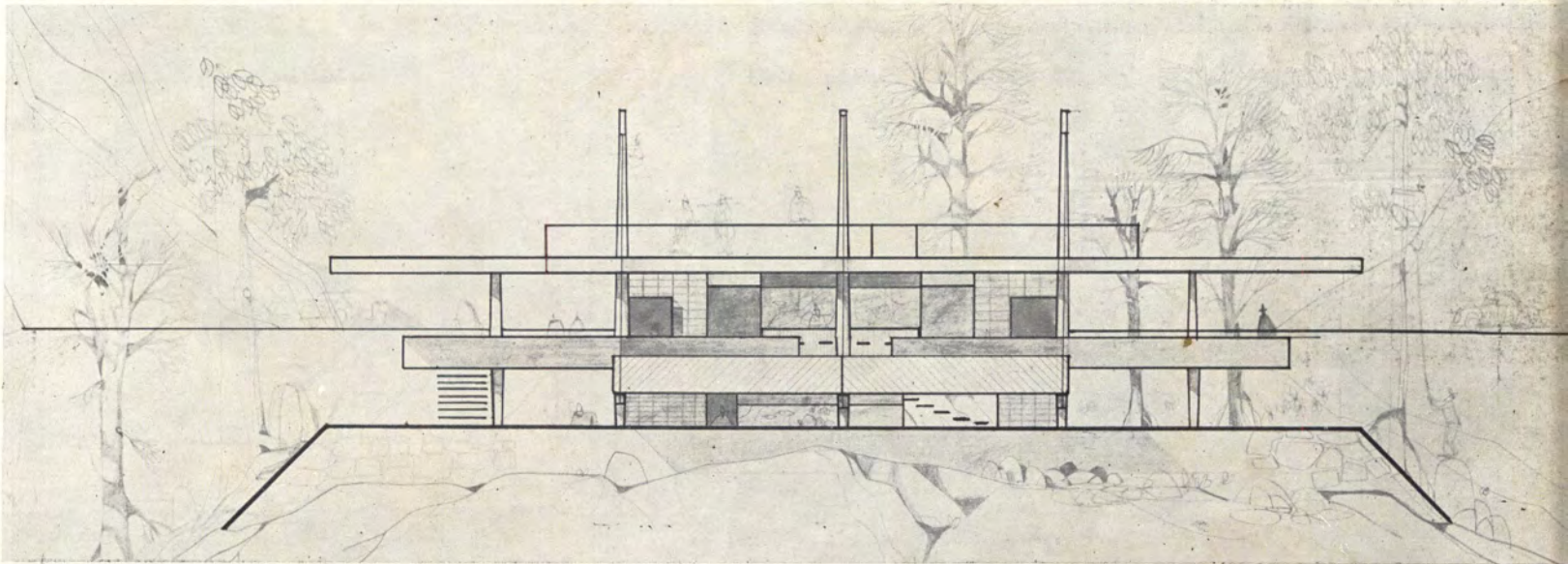
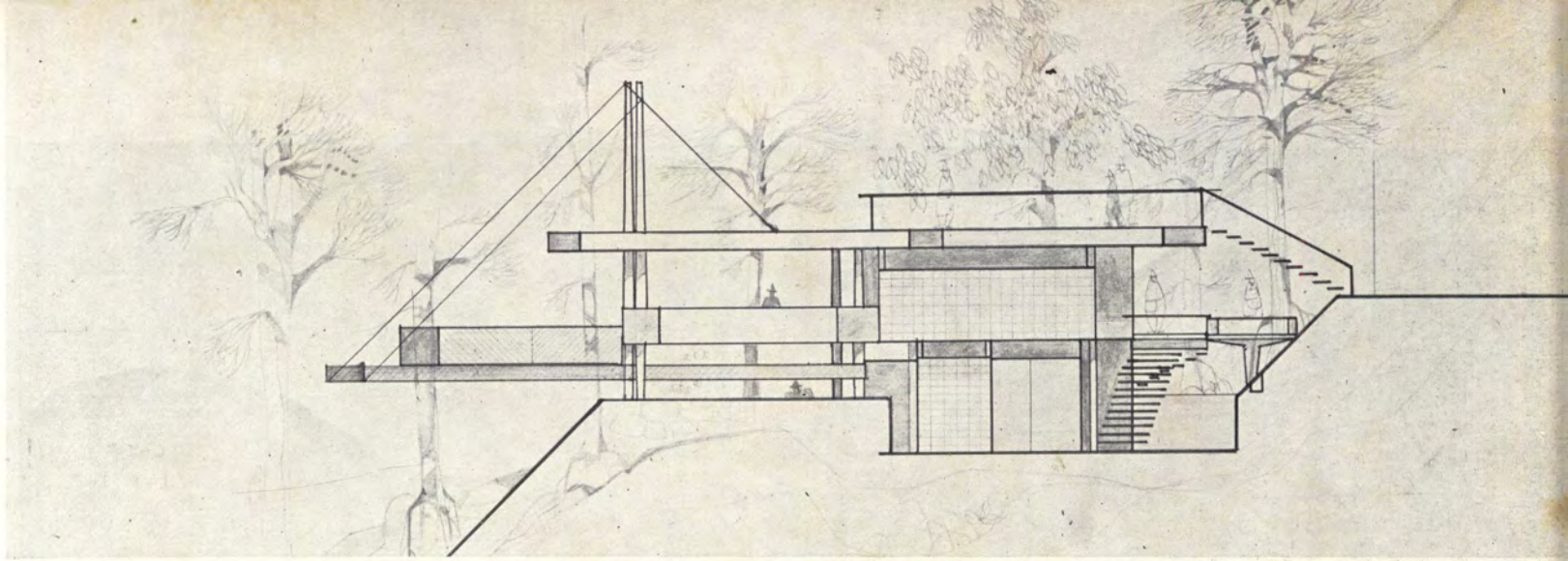
ปรีชา ศาสตราวาท

ศาลา

PROJECT DESIGN 3 :

เดิมศักดิ์ ฌ เชียงใหม่

PROJECT DESIGN 3: RESTAURANT.

วิวัฒน์ เตมียพันธ์

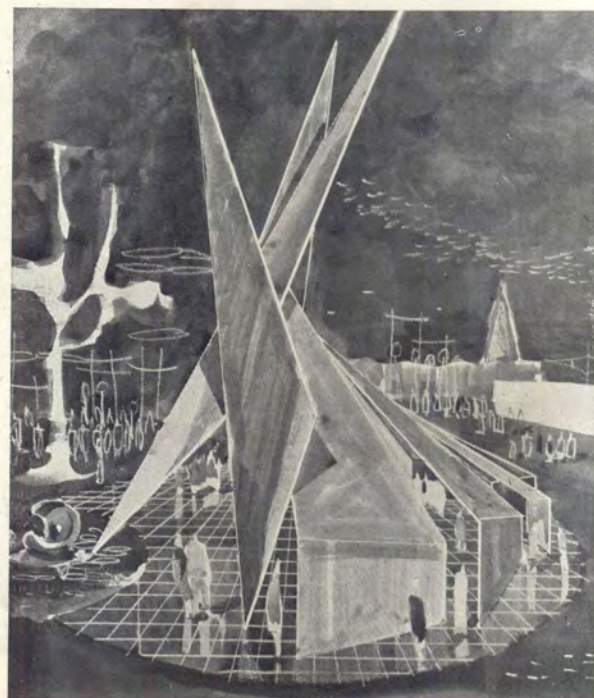
SKETCH DESIGN 4 :

สุบิน สุวนิช

PROJECT DESIGN 4 :
UNIVERSITY TEMPLE

อิฐ สุขขางค์

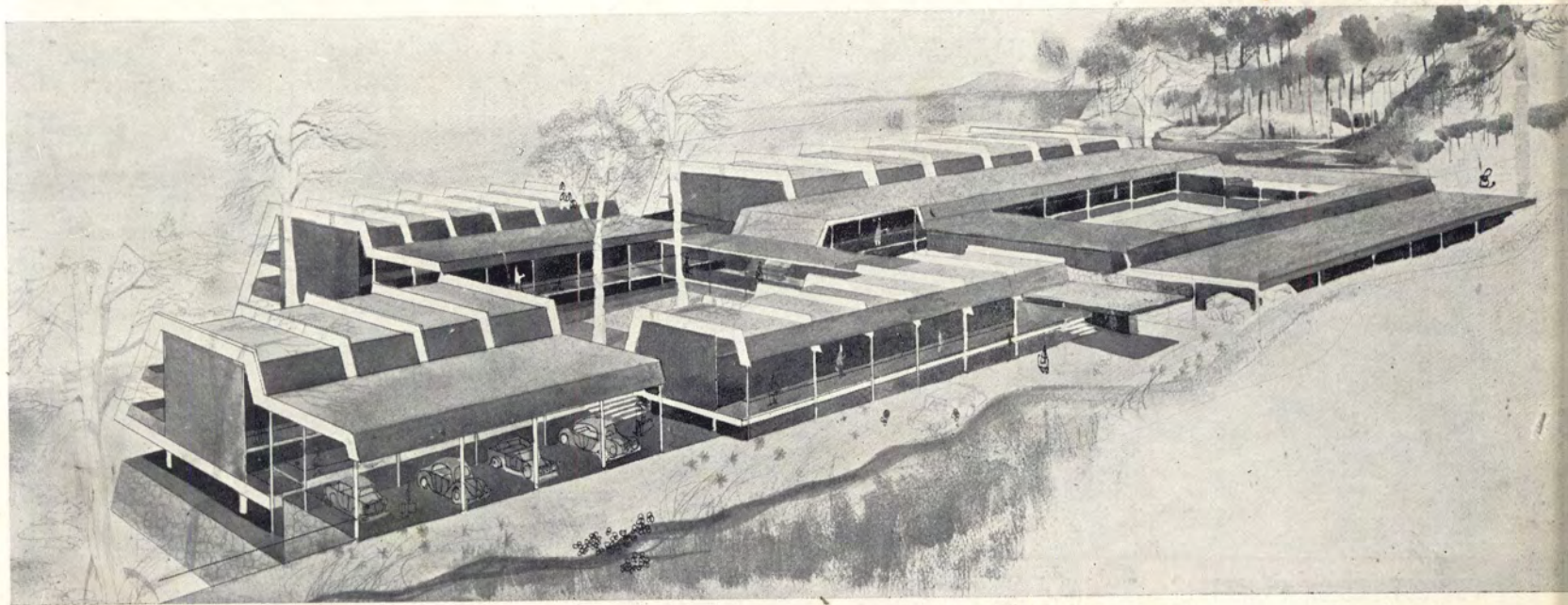
SKETCH DESIGN 4 :

ปราโมทย์ แต่งเที่ยง

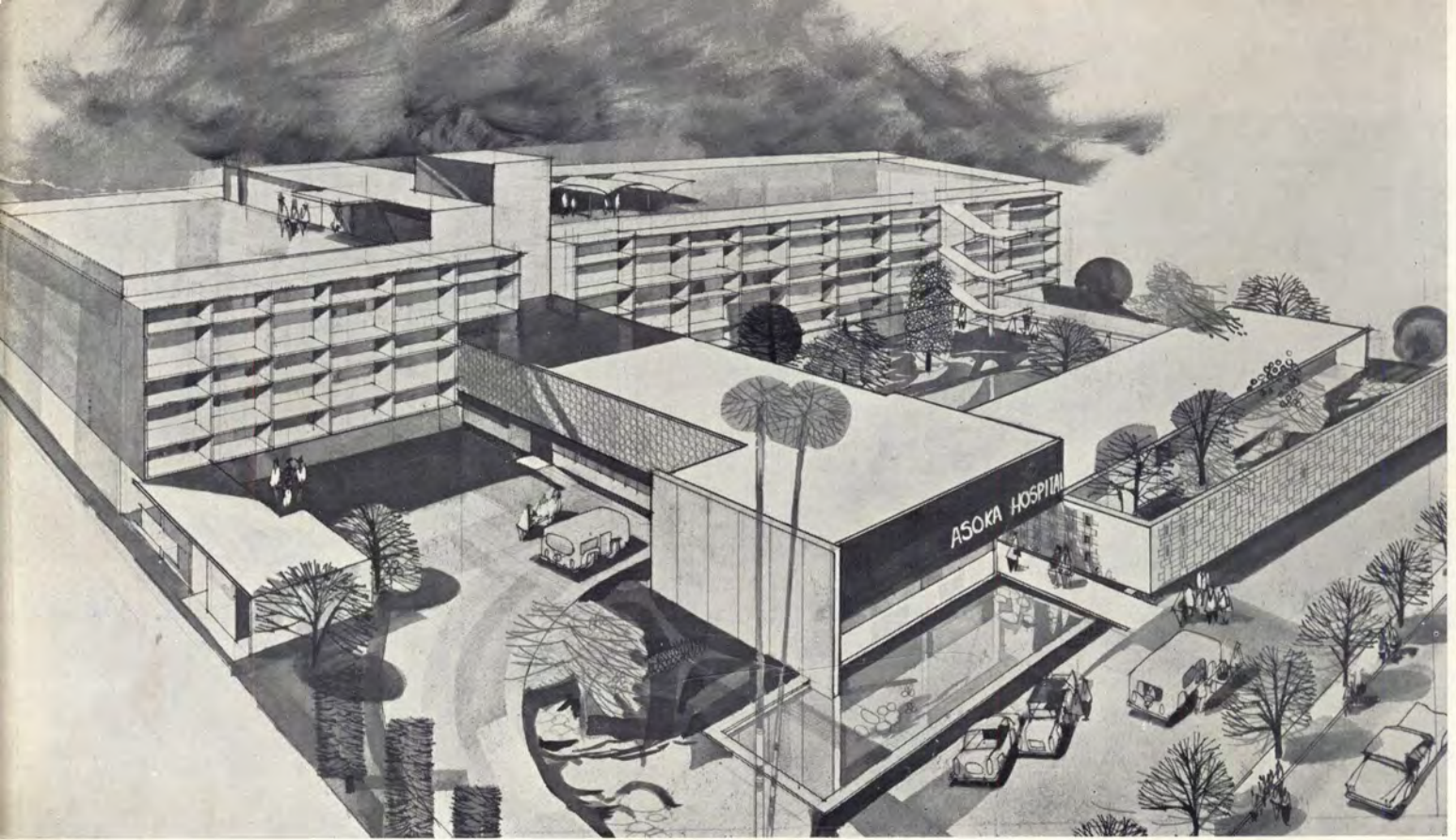
สุภัฏทิยะ วิจิตรานนท์

UNIVERSITY TEMPLE

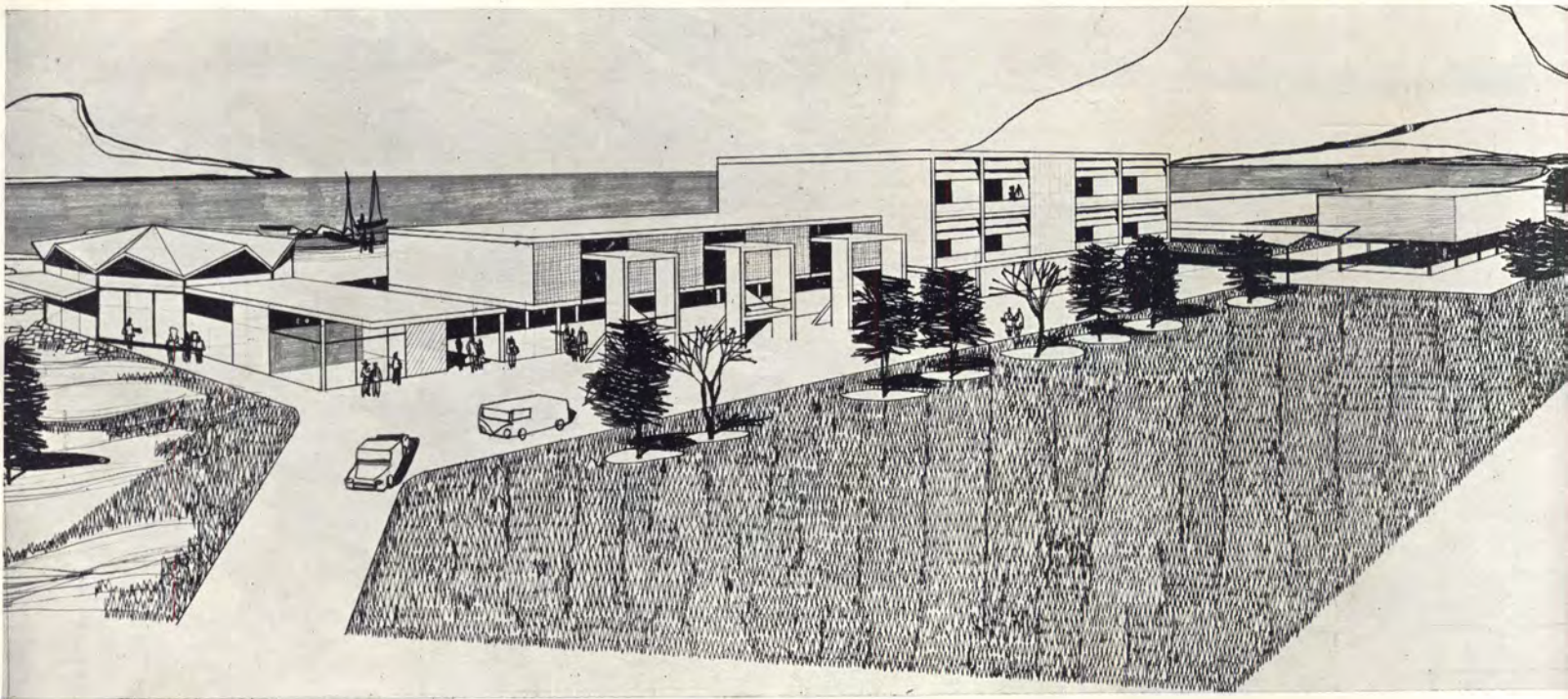
PROJECT DESIGN 4 : MOTEL

วิวัฒน์ เตมียพันธ์

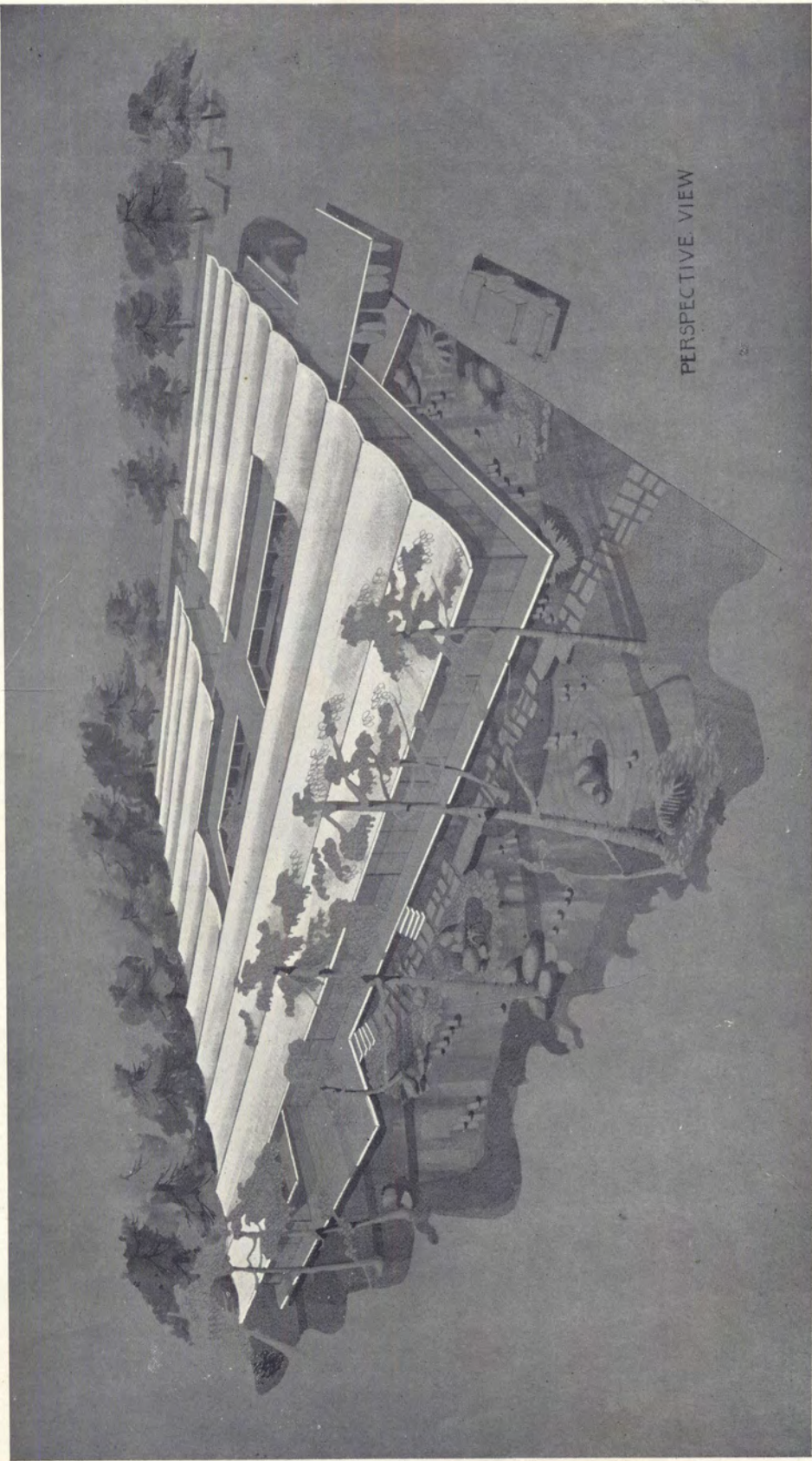
รพ. ฤๅษะนคร

PROJECT DESIGN 4 : HOSPITAL

PROJECT DESIGN 4 : MOTEL

ภิญโญ สุวรรณคีรี

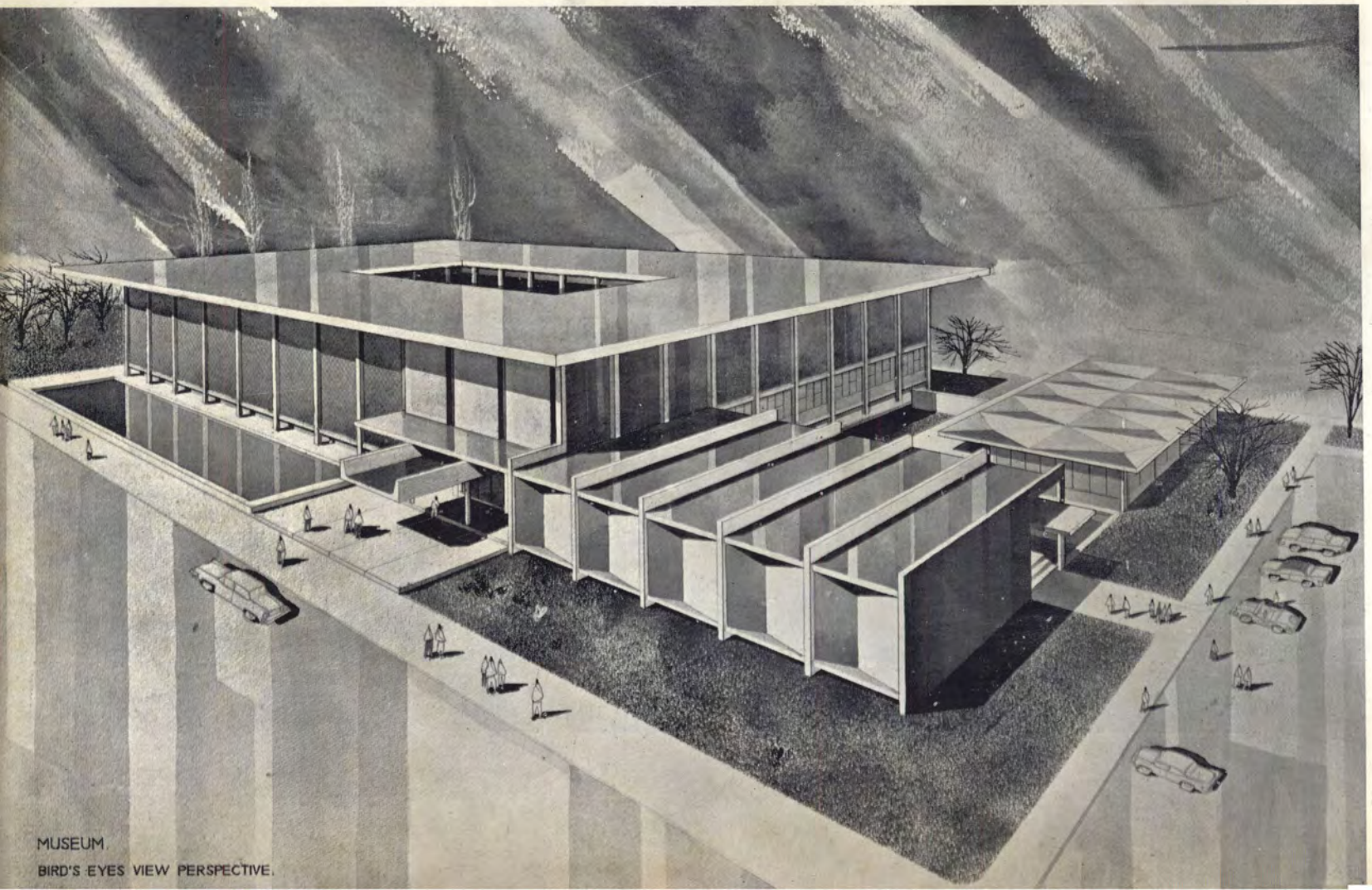

PERSPECTIVE VIEW

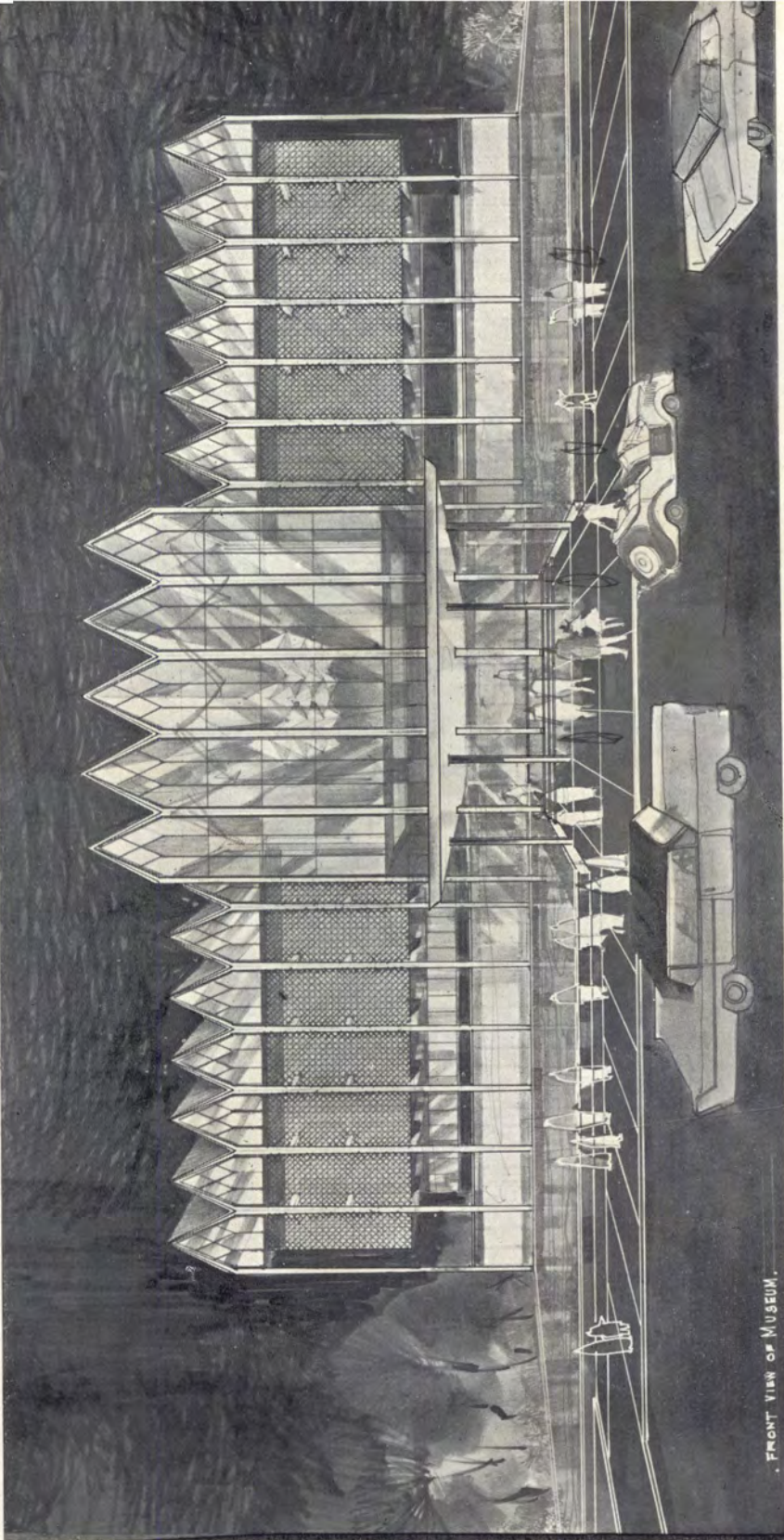
PROJECT DESIGN 4 : JAPANESE EMBASSY

รังสรรค์ ต่อสุวรรณ

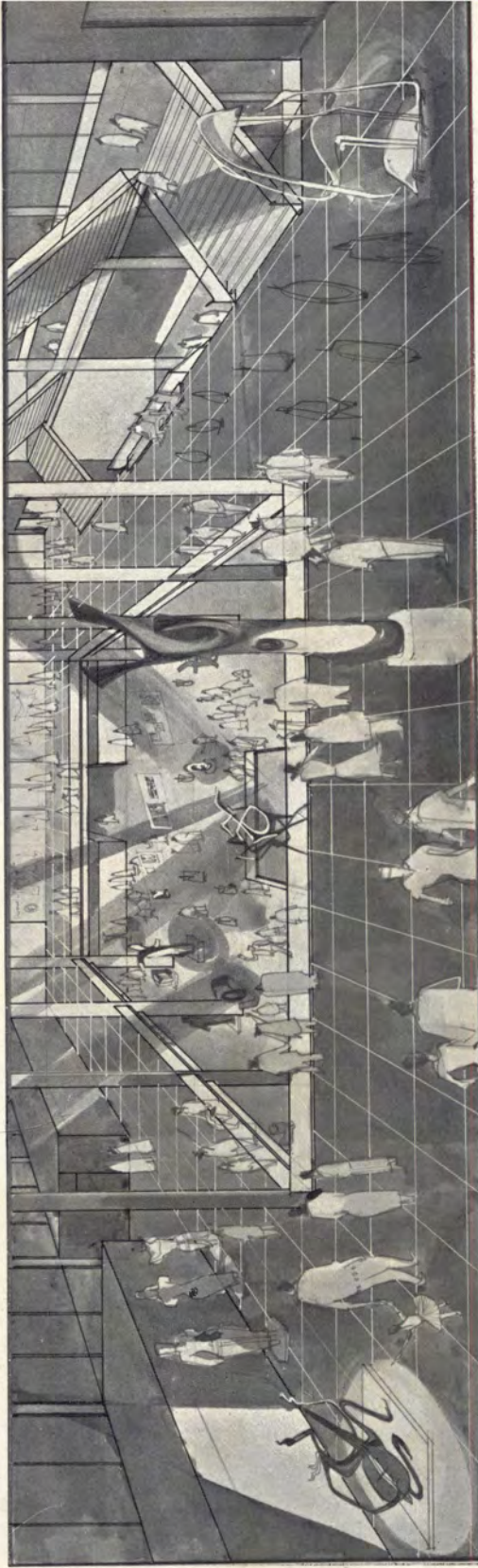
MUSEUM : સુબીન સુબીન

MUSEUM
BIRD'S EYES VIEW PERSPECTIVE.

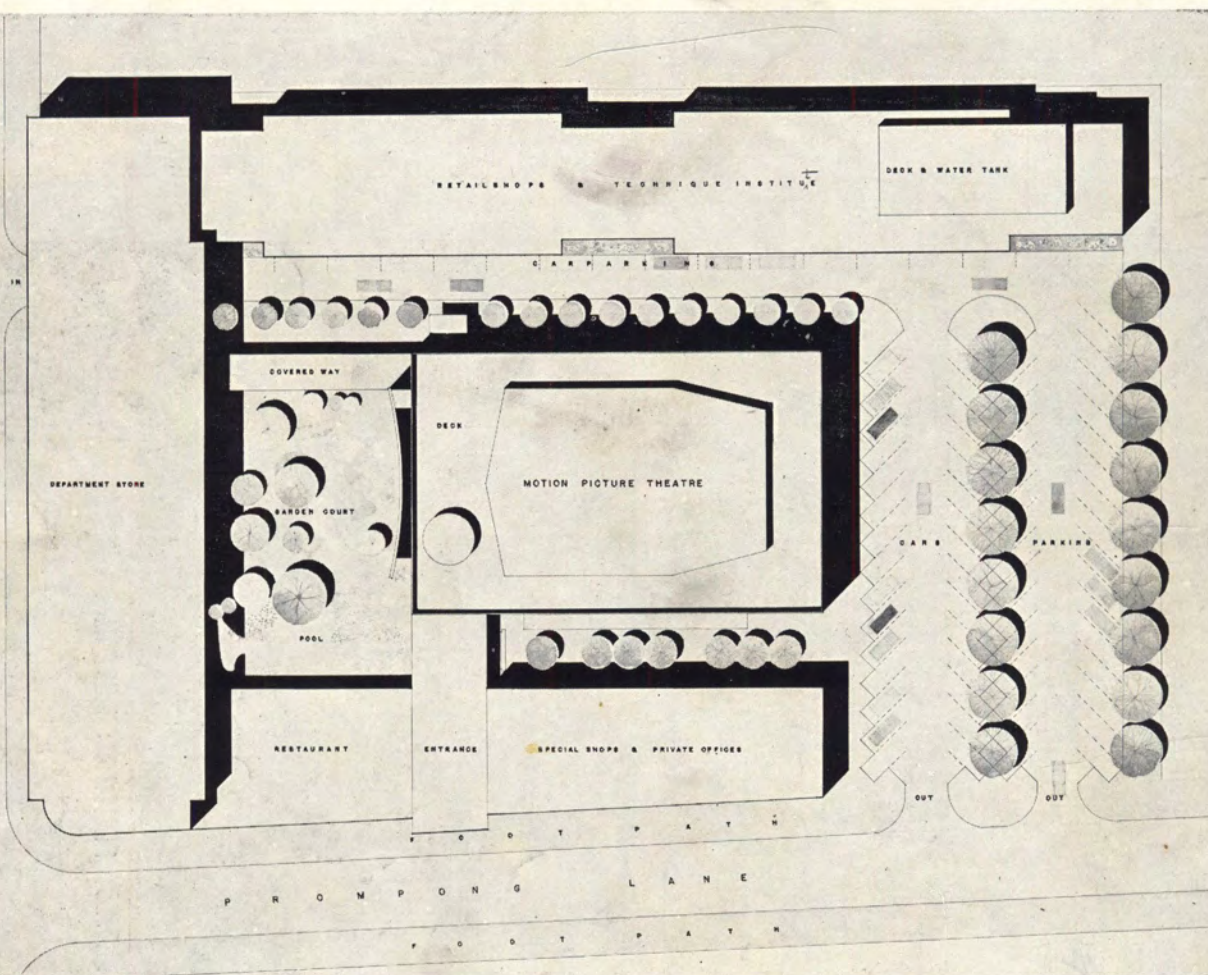
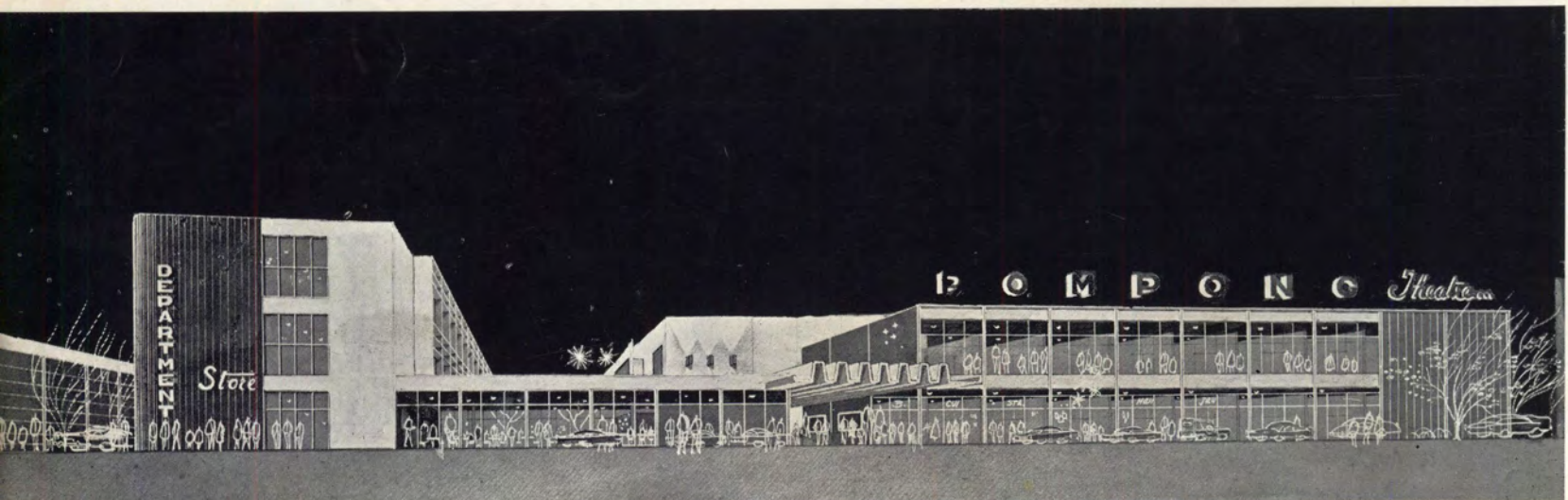

FRONT VIEW OF MUSEUM.

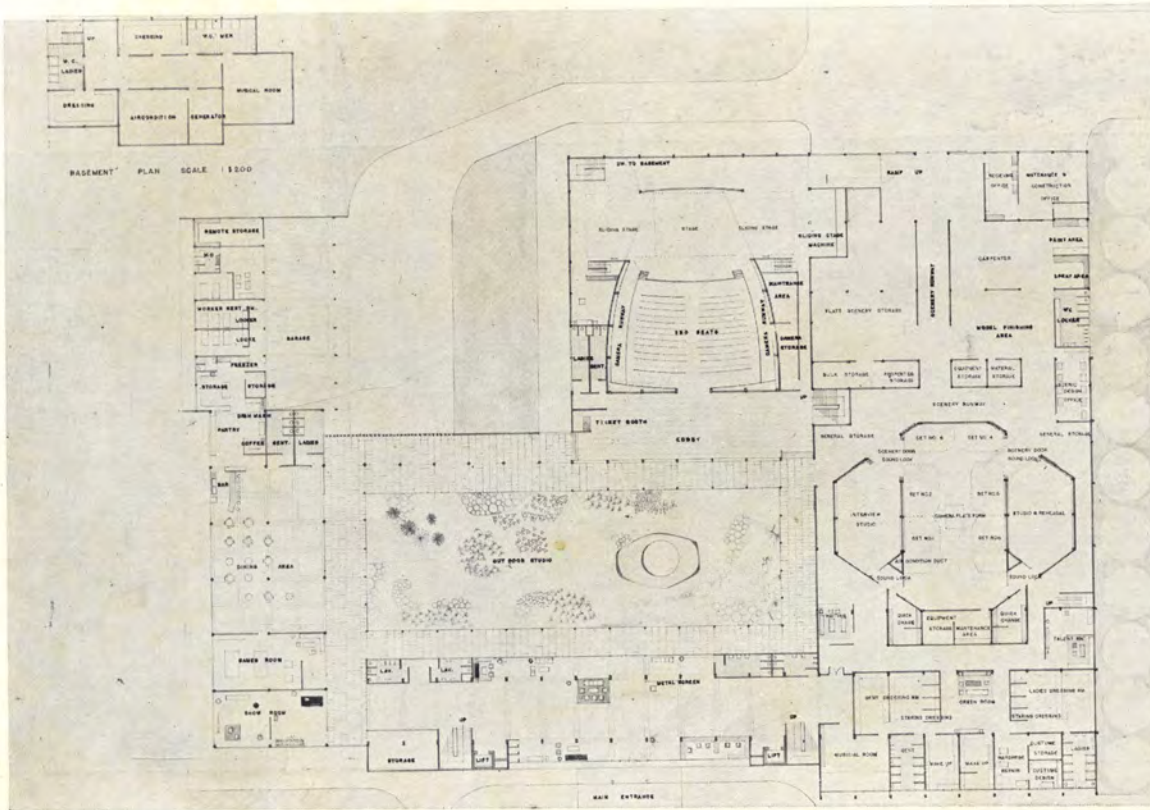
PROJECT DESIGN 5 : MUSEUM

ไพจิตร พงษ์พรฤก

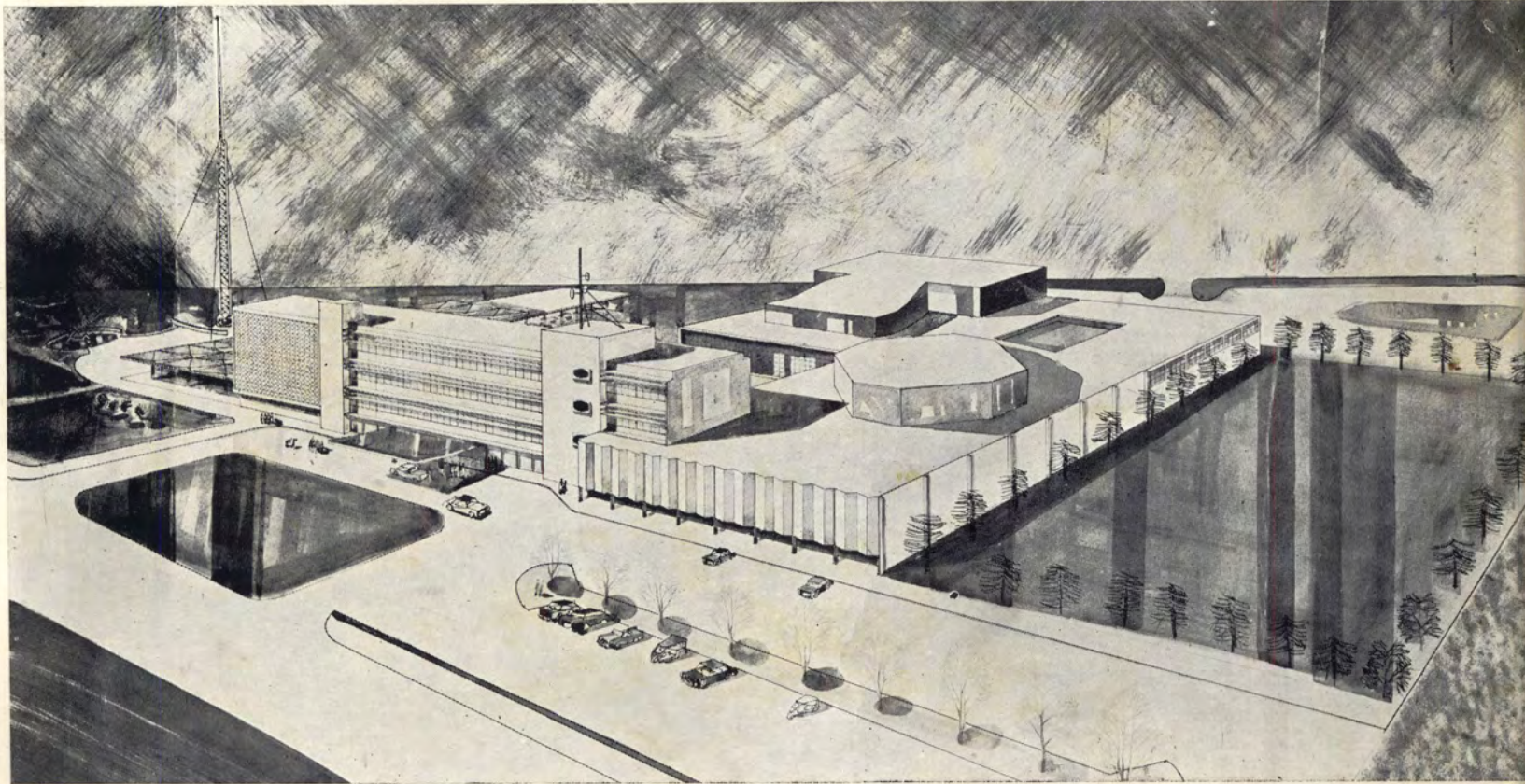
THESIS :

นิพนธ์ พุ่มกumar

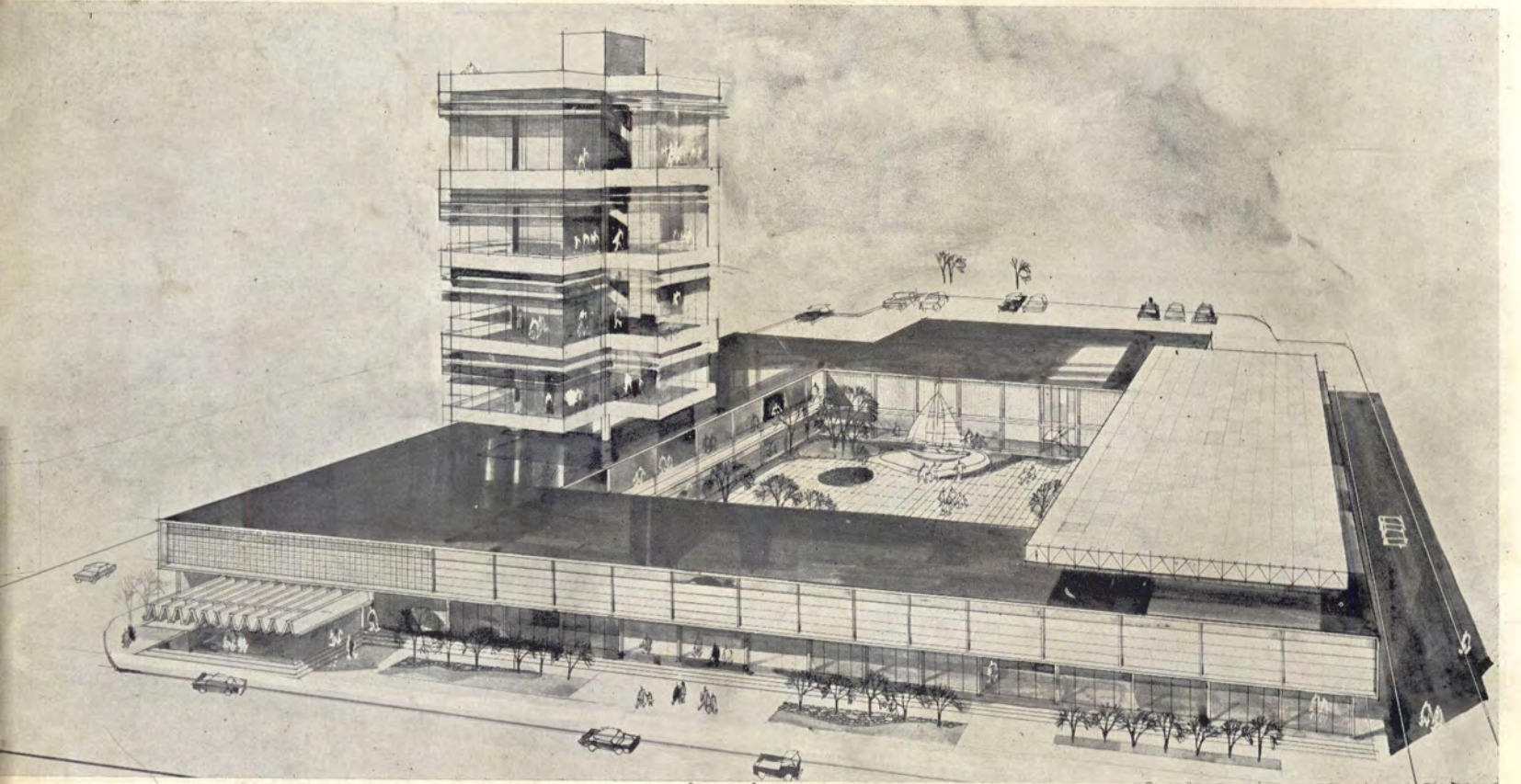
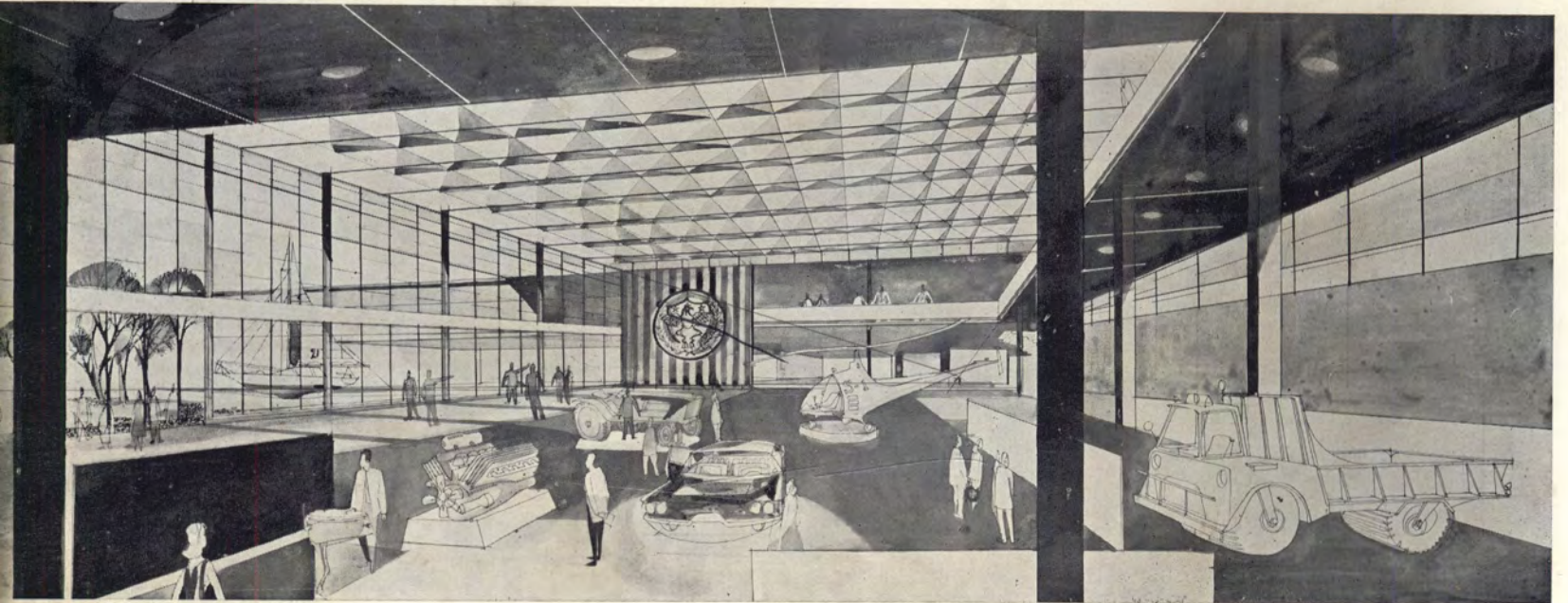
THESIS : COLOUR TELEVISION STATION

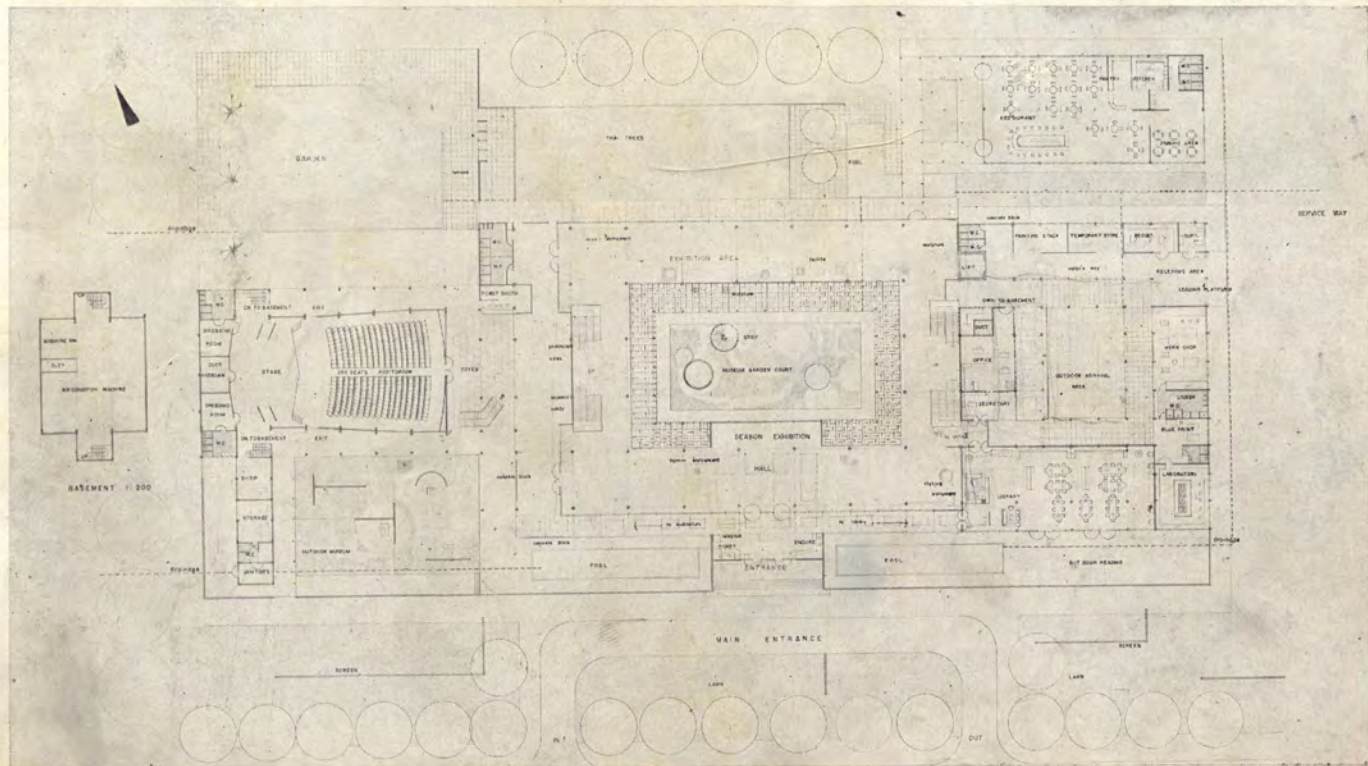
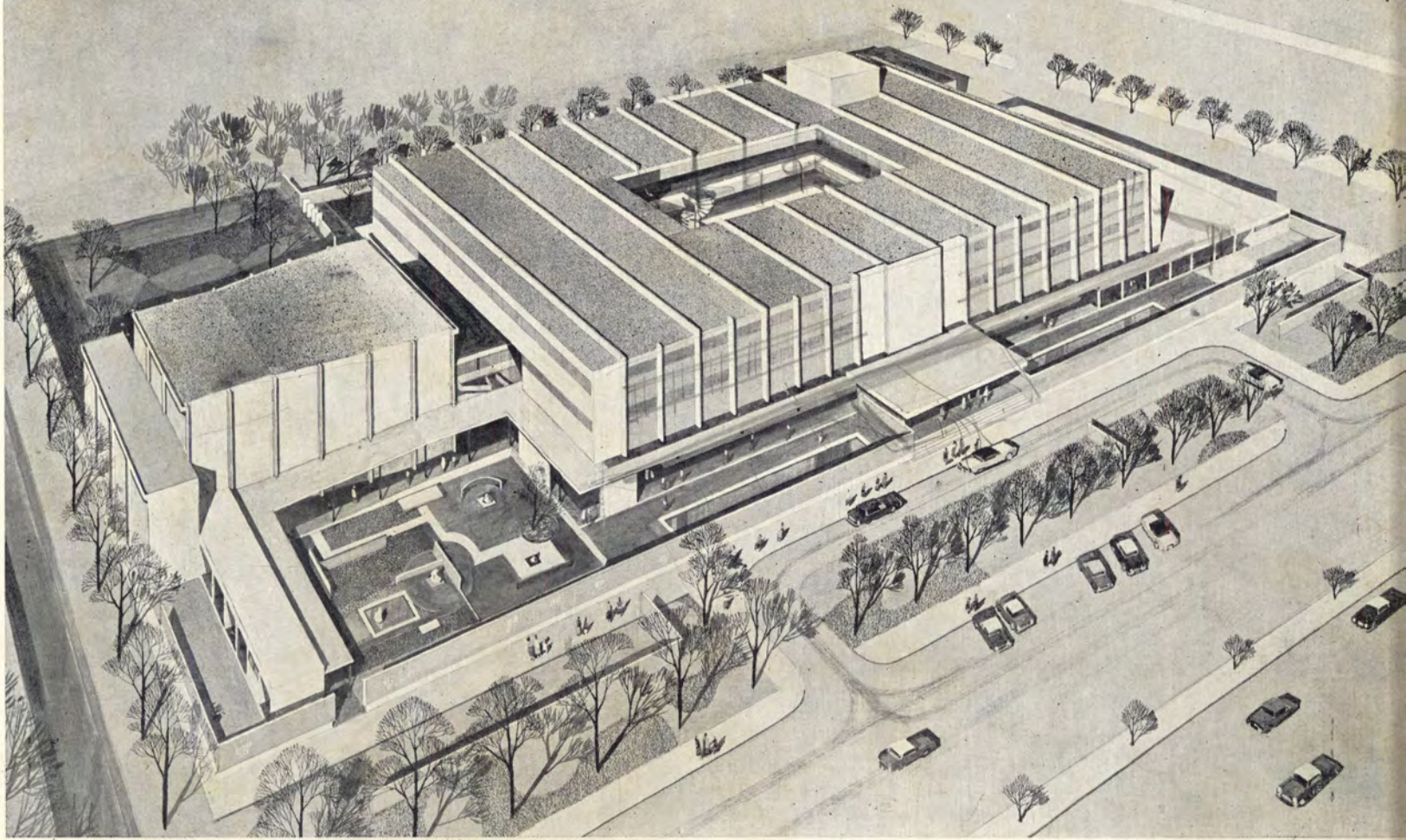
สุรินทร์ เจตนาการณ์กุล

THESIS : U.S. TRADE CENTER

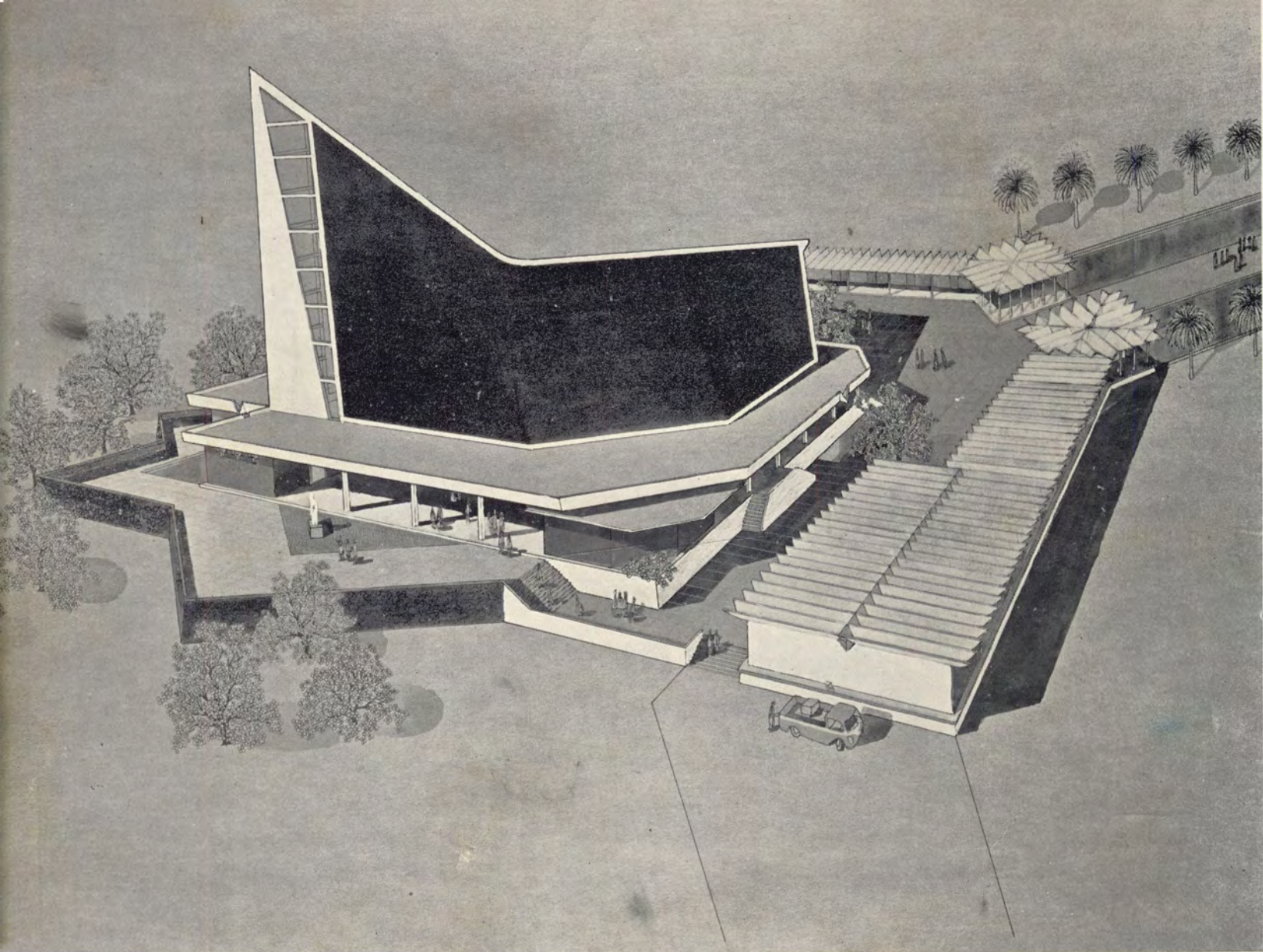
กิตติศักดิ์ บุญศิริ

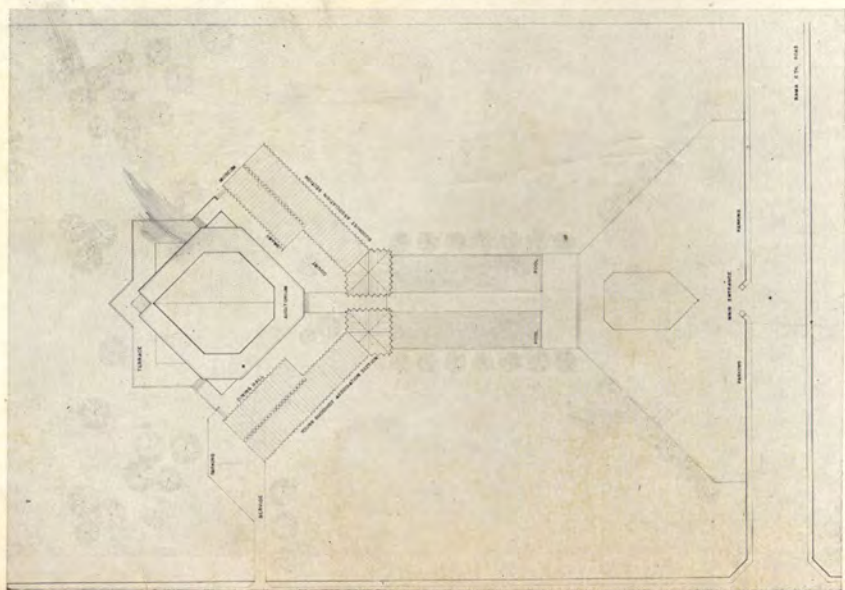

สุมาลี จันทวิมล

THESIS : FOLK ART MUSEUM

THESIS : BUDDHIST CENTRE, BANGKOK
พงศ์พันธ์ พิศาลสรกิจ

รูปแบบแห่งคุณค่า

ใครก็ตามที่ได้อ่านข้อเขียนของผู้ออกแบบและนักวิจารณ์หัวก้าวหน้า ในสมัยนี้จะพบว่าบ่อยครั้งเหลือเกินที่คำว่าประโยชน์ใช้สอย (Function) โครงสร้าง (Structure) ความง่ายตรงไปตรงมา (Simplicity) ถูกนำมาอ้างอิงอธิบายงานออกแบบของตนและงานที่ตนยกย่อง นักวิจารณ์เหล่านั้นพูดถึงงานออกแบบของผู้อื่นที่มีอุดมการกลาง ๆ ซึ่งต้องการความงามร่วมไปกับประโยชน์ใช้สอยว่าเป็นงานที่เต็มไปด้วยเครื่องตกแต่งที่ไม่มีความหมาย งานที่ดีของนักวิจารณ์เหล่านี้ก็คือ งานที่แสดงออกซึ่งโครงสร้าง อย่างซื่อสัตย์ ตามประโยชน์ใช้สอยอย่างแท้จริง การประดับประดาไม่เป็นการจำเป็นเพราะ Form ที่ได้จะต้องเกิดมาจากความต้องการทางด้านประโยชน์ใช้สอยเท่านั้น จนทำให้คิดไปว่าถ้าหากไม่มีประโยชน์ใช้สอยแล้ว Form ใดๆ ก็จะไม่เกิดขึ้นในโลกนี้ และโลกนี้ก็ควรจะเรียกได้ว่า The Functional World

ความต้องการในเรื่องประโยชน์ใช้สอย นั้นเป็น ความ ต้องการดั้งเดิมของมวลมนุษยชาติมาแต่สมัยดึกดำบรรพ์โบราณกาล เมื่อต้องการบ้านเข้าที่ซุ้ด้า หรือโพงไม้อยู่อาศัยเมื่อต้องการภาชนะก็ใช้หินบ้าง ไม้บ้างมาทำภาชนะใส่ของ แต่แล้วเมื่อมนุษยชาติเจริญขึ้นความต้องการทางด้านประโยชน์ใช้สอย ก็จะถูกขัดเกลาให้มีรูป Form ที่ดีและงดงามตามความพอใจของตนขึ้น มีความกระหายต่อรูป Form ที่ตนพอใจ ความพอใจอันนี้เองที่ทำให้เกิด Form ต่าง ๆ ขึ้น แม้แต่คนที่ยังห่างไกลต่ออารยธรรมเช่นคนป่า ก็ยังมีความต้องการในเรื่องรูปแบบ (Form) จะเห็นได้จากการประดับดาเครื่องใช้ไม้สอย ที่อยู่อาศัยของเขาเหล่านั้น

เราควรคิดว่า ก็อะไรเล่าที่สำคัญกว่ากัน Form หรือ Function Form นั้นมีความสำคัญต่อเราทางด้านจิตใจ อันเป็นเครื่องแสดงถึงบุคลิกภาพ นิสัยใจคอ ความเจริญ และวิวัฒนาการของมนุษยชาติ Function มีความสำคัญต่อมนุษย์ในภาคปฏิบัติ หรือพูดง่าย ๆ สนองความต้องการในทางร่างกาย (Physically Need) มนุษย์แตกต่างกับสัตว์ที่มีจิตใจมีอารมณ์อันละเอียด สามารถซาบซึ้งในความงามของสิ่งที่ตนสัมผัสได้โดยวิถีสัมผัสทั้งห้า และก้จิตใจในเองที่ควบคุมร่างกายของมนุษย์ ทำไมเราจึงไม่ให้ความสำคัญต่อจิตใจเราบ้างเล่า เราควรละหรือ ที่จะหยุดยั้ง Form เพราะว่ามันเกิดจาก Function ง่ายเหลือเกินที่จะได้ Form จาก Function Function นี้ก็เหมือนกับแม่พิมพ์ตัวแบบอะไรอย่างหนึ่ง Form ที่ได้จากแม่พิมพ์เหล่านี้ก็จะเหมือน ๆ กัน กล่าวได้ว่า Form นี้เป็น Form ขั้นต่ำ (Basic Form) ปราศจากการขัดเกลารสนิยม (Taste) และความต้องการของจิตใจ เช่นเดียวกับ Form ของจอมปลวก รังผึ้ง หรือรังหมาว่า

ผู้ทำงานในด้าน Design ในสมัยนี้ พยายามเหลือเกินที่จะล้างสมองมนุษยชาติให้มีความชื่นชม Appreciate ตามหลักการของตน และก็เป็นธรรมดาอยู่เอง ผู้ทำงานด้านใดด้านหนึ่ง ย่อมจะมีจิต

ใจละเอียดอ่อนแต่รุนแรงในอุดมคติของตนเอง ต้องการให้ผู้อื่นมีความคิดเช่นเดียวกับตนได้คิดฝันไว้ และก็เป็นธรรมดาที่เขาจะต้องฟังเพลงไปก่อนล่วงหน้าตามอุดมคติของตน จนลึมนึกไปว่าตัวเองนั้นทำงาน Design ก็เพื่อประชาชนทั่วไปจะได้รับประโยชน์และความพอใจ จนลึมนึกไปว่า ประชาชนมิได้ทุ่มเททุกสิ่งทุกอย่าง เพื่อจะฝึกฝนสนใจ และเข้าใจงาน Design เหล่านี้ อย่างเดียวกับตนเอง เขาเหล่านั้นจึงแทนที่จะชักจูงประชาชนให้เข้าใจงานของตน กลับเป็นการผลึกหรือกระชากลูกดุกงให้นิยมชมชอบงานของตนไป โดยที่เขาเหล่านั้นมิได้มีความต้องการเช่นเดียวกับนัก Design ก้าวหน้าพวกนั้นเลย

เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือ ที่เราจะขัดเกลา (Mould) Basic Form เหล่านี้ให้มีความงามขึ้นตามที่เราพอใจ ควรหรือที่เราจะเห็นความงาม จากของที่โล้น ๆ แข็งกระด้าง หรือเบี้ยวคุดตะปุ่มตะป่ำ (เพราะ Function มันเป็นอย่างนั้น) เราไม่ควรหรือถ้าหากเราจะยอมเสียสละบ้าง เพื่อให้ความโล้น แข็งกระด้าง เบี้ยวคุด ตะปุ่มตะป่ำเหล่านั้นหายไป ดังที่ได้กล่าวแล้วว่า Function มันเป็น Basic Need หรือเป็น Common Sense ของมนุษย์ทั่วไป คงไม่มีใครที่ต้องการแต่เพียง Form มากจนกระทั่งไม่สามารถ จะสนอง ประโยชน์ใช้ สรอย ชั้น ต้นของ ตนได้ Basic Function นี้แหละที่เป็นเครื่องควบคุม Form ของสิ่งต่าง ๆ ทั้งหลายในโลกนี้ (ยกเว้น Form ของศิลปวิจิตร เช่น Sculpture) ไม่ให้เตลิดเบิดเบิงจนไม่มีขอบเขต

ฉะนั้นจึงเป็นการจำเป็นที่เราจะต้องตีราคาของ Function ว่าเราควรจะ Sacrifice เพื่อ Beauty ได้เพียงใด ในทางด้านสถาปัตยกรรมและงาน Design เช่น Furniture หรือเครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ เราอาจพิจารณาในด้านความงามได้มาก เพราะ Function ของสิ่งเหล่านี้มันน้อย และ Flexible ได้ (คือหมายความว่าเราอาจทำได้หลายอย่างเพื่อสนองความต้องการง่าย ๆ นั้น) จึงไม่เห็นมี

ความจำเป็นแต่อย่างใด ที่งาน Design เหล่านี้จะต้องมี Form ซึ่งออกมาจากโครงสร้างและประโยชน์ใช้สอยอย่างตรงแท้และเมื่อเราได้คำนึงถึง Basic Function ดังที่กล่าวมาแล้ว เราก็สามารถตัดแปลงขัดเกลารูป Form เหล่านี้ให้งดงามและสนองประโยชน์ใช้สอยได้พอควร

นักวิจารณ์หัวก้าวหน้าในปัจจุบันนี้ มีข้ออ้างต่อความต้องการทางรูป Form ของมนุษย์โดยอธิบายถึงความงาม (Artistic Effect) ที่อ้างว่าได้ซ่อนเร้นอยู่ในรูปแบบของ Design ที่มาจาก Function แท้ๆ เช่นงานของ Mies van Der Rohe ทำไว้เมื่อปี ๑๙๒๗ ท่านคงจะจำได้ถึงเก้าอี้เหล็กของ Mies ที่ใช้หลักของ Cantiliver ซึ่งได้รับการยกย่องว่าเป็น Master Piece of Functionalism เราควรพิจารณาว่าทำไม Mies จึง Design เก้าอี้เช่นนั้น ทั้ง ๆ ที่ Function ของเก้าอี้ก็มีเพียงอย่างเดียวคือนั่งให้สบาย ๆ เก้าอี้ของ Mies ก็ไม่น่าจะนั่งสบายกว่าเก้าอี้ธรรมดา ๆ นี้ก็มาถึงจุดที่ Mies ต้องการ Mies ต้องการ Form ต่างหาก ต้องการ Form ที่ได้มาจากเหล็กมาประกอบกัน Mies เองจะไม่ทราบหรือว่าหน้าที่ใช้สอยของเก้าอี้มีเพียงนั่งเท่านั้น ถ้า Mies ต้องการเก้าอี้ที่ Function จริง ๆ แล้ว ก็จำเป็นอย่างไรที่จะต้องไปนั่งอเหล็กทำ Cantiliver Mies คงฉลาดพอที่จะทำเก้าอี้ได้ง่ายกว่านั้น นี่เองที่เป็นข้อพิสูจน์ว่า แม้แต่ผู้ออกแบบที่ยึดถืออุดมคติ Functionalism ยังมีความปรารถนาต่อรูปแบบ (Form)

เราไม่สามารถที่จะตัดความปรารถนาในความต้องการของรูปที่แปลกใหม่ สวยงาม เปลี่ยนแปลงไปตามสมัยของมนุษย์ได้ นั่นก็คือกล่าวได้ว่าความต้องการในด้าน Function เพียงอย่างเดียว ไม่ได้หมายถึงจุดสมบูรณ์ใน Form ที่ถูกรังสรรค์ขึ้น จากประโยชน์ใช้สอยเท่านั้น ถึงแม้ว่าจะมีอิทธิพลต่าง ๆ ที่ทำให้รูปแบบของ Design ไม่สามารถถูกขัดแต่งขัดเกลามาให้เป็นที่พอใจได้ แต่เมื่อมีโอกาสที่จะทำได้ ก็จะได้เห็นว่า เรามิได้ไร้รอยเลยที่จะรังสรรค์

Form ขึ้นใหม่ อิทธิพลที่กล่าวถึงนี้ก็คืออิทธิพลทางการผลิตไม่จำเป็นที่จะต้องกล่าวถึงเรื่องราวประวัติของ การปฏิวัติอุตสาหกรรมที่ทำให้เกิดการตื่นตัวเปลี่ยนแปลง ในวิธีการผลิต เมื่อขบวนการผลิต (Process) ได้เปลี่ยนแปลงไป Form ของ Design ก็เปลี่ยนแปลงไปด้วยถึงแม้ว่า Design นั้น ก็เพื่อ Function อย่างเดียวกันก็ตาม และถึงกระนั้นก็ตักกล่าวกันว่า Design จากเครื่องจักรนี้เป็น Design ที่ได้ Form จาก Function อย่างแท้จริงแต่เมื่อคิดลงไปให้ซึ่งแล้วผลิตผลนั้น สอนองประโยชน์ใช้สอยของใครกันแน่ ของคนหรือของเครื่องจักรเมื่อได้ Design รูปแบบ เพื่อความสะดวกในการผลิตเช่นนั้น แต่ก็ยังมีข้อดีในการผลิตเช่นนั้น คือ ความสะดวกง่าย ทำให้ราคาถูก และทำได้เป็นจำนวนมาก ๆ แต่ก็คงไม่ปฏิเสธกันว่า เราก็ยังต้องผจญด้วยเหตุรูปแบบให้มีมากขึ้นตามความพอใจของผู้ต้องการ Form นั้น ๆ Form เหล่านี้ก็ยังถูกบีบบังคับโดยวิธีการผลิตดังที่กล่าวแล้ว จากนั้นเราก็เห็นได้ว่า เราได้ลดและสละคุณค่าอันควรมีของ Form ลงไป เพื่อความสะดวกง่ายเหล่านั้น สิ่งที่เราเสียสละไปนั้นคืออะไรเล่า ก็คือ Form อย่างเราต้องการนั่นเอง ฉะนั้น ผลิตผลเหล่านี้ จึงมิใช่เป็นผลิตผลที่มีคุณค่าอย่างสมบูรณ์ เป็น Design ที่เรตัดความปรารถนาทางด้านจิตใจและความต้องการในรูป Form ออกไปเสีย เพราะว่าความต้องการเช่นนั้นเป็นของละเอียดอ่อน เราไม่มีความรู้สึกเมื่อมันขาดหายไป

ในชีวิตประจำวันของเราเหล่านี้ เราจะพบพยานหลักฐาน ในความต้องการในรูป Form ของมนุษย์ได้อย่างมากมาย เริ่มจากสิ่งใกล้ ๆ ตัวเราเองเช่น เสื้อผ้า ซึ่งถ้าคิดตามความเป็นจริงแล้ว ก็มี Function อันเดียว คือให้ความอบอุ่น และเพื่อความมีระเบียบเรียบร้อย ไม่ให้อูจาดตา ก็ไม่เห็นมีความจำเป็นอันใดที่เสื้อ กางเกง จะต้องเป็นแบบที่สรวมใส่กันในปัจจุบันนี้ คงจะไม่ยากที่จะคิดเสื้อผ้า ให้สนองประโยชน์ได้ดีกว่าในปัจจุบันให้ตรงตาม Function อย่างแท้จริง แต่จะเห็นได้ว่าการแต่งกาย

เจริญศักดิ์ พินทุโยธิน

ของมนุษย์เปลี่ยนแปลงเสมอมา ไม่ว่าจะของสภาพสตรีหรือสภาพบุรุษ ทั้งนี้ไม่ใช่เพราะความต้องการในเรื่องรูป Form ของมนุษย์หรือหรือ มนุษย์มีความพอใจที่จะได้เห็นรูป Form ใหม่ ๆ ที่มีความสวยงามแปลกตา Function นั้นดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่ามันเป็นความต้องการทางด้าน Basic อยู่แล้ว แต่ว่ามนุษย์ก็ไม่ได้รีบเลยที่จะสละความสะดวกสบายบางอย่างเพื่อ Form ที่ตนพอใจ ถึงแม้ว่าทางเก่งหรือเสื่อจะคับ สวมยากไปหน่อย ร้อนไปนิด มนุษย์ก็ทนได้และยินดีที่จะทำ

อีกสิ่งหนึ่งที่เห็นกันได้ง่าย ๆ ในเรื่องความปรารถนาในทางรูปทรงของมนุษย์ในปัจจุบันนี้ คือ รถยนต์ เราจะไม่พูดถึง วิวัฒนาการ ในเรื่องเครื่องยนต์ ส่วนมากเปลี่ยนแปลงแทบทุกปี ทั้ง ๆ ที่ Function ของรถยนต์มิได้เปลี่ยนแปลงไปเลย ความต้องการในเรื่องรูปแบบนี้มีมากจนกระทั่ง รถยนต์ซึ่งเป็น Mass Production ก็ต้องทำให้มี Variety มากพอในเรื่องรูปแบบตามความพอใจของผู้ซื้อ ถ้าหากว่ามนุษย์ไม่ต้องการคุณค่าของรูปทรงแล้วรถยนต์ในปัจจุบันก็คงไม่เปลี่ยนแปลงจากโบราณเท่าใดนัก

ต่อเมื่อ Function นั้นมีความสำคัญและมีแพ็คเกจที่จะต้องคำนึงถึงมาก นั่นแหละ มนุษย์จึงจะยอมสละความสะดวกสบายในเรื่องรูปทรง ยอมให้รูปทรงนั้นเป็นไปตาม Function ยกตัวอย่างเช่นรูปแบบของเครื่องบินในปัจจุบันนี้ เราไม่สามารถที่จะทำ Form ของเครื่องบินให้เป็นไปตาม ความ พยายามพอใจของตนเองได้เนื่อง จากเครื่องบินต้องรับแรงมากมาย รูปแบบนั้นต้องออกมาจากการคำนวณที่

จะผิดพลาดไม่ได้ แต่ถ้าหากมนุษย์สามารถจะเลือก Form สำหรับเครื่องบินตามความพอใจได้ เครื่องบินก็อาจมีรูปร่างที่ผิดไปจากนี้เป็นอันมาก

จากที่ได้กล่าวมาแล้วแต่ต้น ก็พอจะเห็นได้ว่า คุณค่าของรูปแบบนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่เราไม่ควรจะข้ามไป และไม่ควรที่จะถือเป็นเรื่อง Function เราต้องไม่ลืมว่ามนุษย์เท่านั้น ที่มีความสามารถ และคุณสมบัติพิเศษ ที่จะรังสรรค์ Form ให้เกิดขึ้นตามใจตนเองได้

และถ้าเราสร้างสรรค์ Form โดยคำนึงถึงหลักที่กล่าวแล้วนั้น ก็จะทำให้เราสามารถที่จะค้นหา Form ที่มีคุณค่าในตัวของมันเอง ที่มีได้มีค่ามาจาก Function แต่อย่างเดียว และเราก็ได้ Form ที่มีความงดงาม และสนองประโยชน์ใช้สอย ซึ่งคงจะดีกว่า Form ที่สนองแต่ Function เท่านั้น นั่นก็คือเราจะได้ Form ที่มีคุณค่าเป็นเครื่องแสดงชัยชนะของมนุษย์ในเรื่องรูป Form และยืนยันถึงวิวัฒนาการทางด้านฝีมือ และรสนิยมในความงามตามยุคสมัยของมวลมนุษย์

ที่สมาคมคนไว้หนวดและเคราแห่งหนึ่ง สมาคมเปิดโอกาสให้สมาชิกเสนอแบบหนวดซึ่งรางวัล "หนวด
นิยม ประจำปี ๑๙๖๒" โดยให้สมาชิกออกแบบและไว้หนวดที่ออกแบบ มาในพิธีการตัดสินด้วย

หลังจากที่ประธานได้ REVIEW ผู้เสนอแบบหนวดไปหลายรายแล้วก็มาถึงนายกระทาคนหนึ่ง หมอไว้
เคราที่แก้มข้างหนึ่งรุ่งรังมาก แต่ที่แก้มอีกข้างหนึ่งโกนเสียเรียบร้อย

ประธาน REVIEW "ทำไมคุณถึงไว้เคราแบบนี้ครับ?"

นายกระทา "ก่อนอื่นผมต้องขอเรียนให้ที่ประชุมทราบว่า ผมมีภรรยาอยู่คนหนึ่ง เธอช่างเป็นคน
เกลียดเคราเอาเสียจริงๆ จังๆ เพราะเหตุว่า เวลานอนกลางคืน เคราของผมมักเสียดสีกับแก้มของ
เธออยู่เสมอ ข้อนี้แหละที่ทำให้เธอรำคาญและเกลียดเครา ถ้าผมไว้เคราอีกต่อไป เธอต้องหย่ากับผม
แน่ๆ และผมก็เป็นคนรักเคราพอๆ กับรักเธอเหมือนกัน ผมจึงออกแบบโดยโกนเคราข้างที่ประชิด
กับแก้มของเธอ และไว้อีกข้างหนึ่งได้เต็มที่"

ปรากฏว่า ที่ประชุมลงมติให้เขาเป็นผู้ชนะเลิศ ได้รับรางวัล "หนวดนิยม ประจำปี ๑๙๖๒" ไป
โดยเหตุผล ๒ ข้อ คือ

1. SOLVE FUNCTION TO HIS WIFE'S PROBLEM 100 PERCENT.
2. DEEPLY IN LOVE WITH MOUSTACHE AND EXCELLENT DESIGN.

ของแถม

"ของแถม"

พระราชบัญญัติ ครู ๓ ประเภท ที่ได้รับยกเว้นการเป็นทหาร เมื่อมีอายุการสอนครบ ๑๐ ปี

(๑) ครูสอนเสริมสวย

(๒) ครูสอนเต้นรำ

(๓) ครูสอนขับรถยนต์

ในการสัมภาษณ์ ดาราเพลงสาวคราญ คนหนึ่ง

ผู้สัมภาษณ์ : คุณชอบเพลงไทยบ้างไหมครับ ?

ดาราสาว : ชอบมาก... มาก ค่ะ

ผู้สัมภาษณ์ : เช่นเพลงอะไรบ้างครับ ?

ดาราสาว : เพลงพม่ารำเคียว เต๋ากินบั้ง และเอ๋...เอ๋ ลมพัดชายชา ค่ะ

ในการอัญเชิญคบไฟจากประเทศกรีกลงจุดเพื่อเป็นปฐมฤกษ์ ในการแข่งขันกีฬาโอลิมปิคคราวที่แล้ว นักกีฬาได้อัญเชิญคบไฟวิ่งไปตามท้องถนน มีผู้คนวิ่งตามเพื่อแสดงความนิยมมากมาย ชายคนหนึ่งวิ่งตามไปอย่างกระชั้นชิด พร้อมกับควักบุหรี่ออกมาจากกระเป๋า แล้วกระซิบกับนักกีฬาคนนั้นว่า

“พี่ พี่ ขอตบหรี่หน่อยครับ”

วิชาเศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ช่างเรียนยากเสียนี้กระไร นิสิตคนหนึ่งเรียนไม่เข้าใจ จึงไปติดต่ออาจารย์ผู้สอนให้ TUE ที่บ้านอาจารย์

คืนวันนั้นนิสิตสาวก็ไป TUE ตามนัด หลังจากอาจารย์ได้ LECTURE ไปนานแล้วก็มาถึง:

อาจารย์ “เศรษฐศาสตร์เป็นวิชาที่ต้องคำนึงถึงการ SAFE ให้มากที่สุด ยกตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ ในขณะที่เรา TUE อยู่ เธอฟังอย่างเดียว ไม่ต้องเขียน จึงไม่จำเป็นต้องใช้ไฟฟ้า”

ว่าพลางอาจารย์ก็เอื้อมมือไปปิดสวิตซ์ไฟ แล้วก็พูดต่อไป ต่อมาอาจารย์ได้ยินเสียงกุกกักอยู่ใต้โต๊ะ จึงถามลูกศิษย์ว่า

“นั่นเธอทำอะไรนะ?”

นิสิตสาว “หนูคิดถึงการ SAFE ที่สุดค่ะ เพราะในขณะที่มีตอย่างนี้ เราควร SAFE ได้อีก หนูจึงถอดเสื้อกระโปรงออกเสีย เพราะไม่สิ้นเปลือง”

อาจารย์ “ ? ! ! ! ”

บัญชีรเลิศรสของ “ใต้ถุน”

ประเภทควาลิน

ต้มเปรต

ไก่หมกข้าว

หอยผัดน้ำมันหมู

วงไก่อบแห้ง

SON-IN-LAW'S-EGG

แกงผักหน้าเหลือง

ประเภทหวานคอ

จันอับ

ไอศกรีมไก่แห้ง

แป้งเผดทอด (อ้าวจาก้วย)

ประเภทของว่าง

ขนมบั้งหนีบกุนเชียง (แซนวิชไทย)

ประเภทเครื่องนำ

โอเลี้ยงท่อ

เท่าดี

ประเภทบำรุงกำลัง

ไก่ตายโคม

ไข่ไก่เยี่ยวม้า

ฟองไก่ลวก

หูลามบก

โลหิตค่างคว

เสลดนกนางแอ่น.

นิทานใต้ถุน - และแม่เล็กดูเหมือนจะมีความสัมพันธ์กันมากที่สุดทีเดียว เรื่องนี้เริ่มขึ้นจากแม่เล็ก ถ้าไม่มีแม่เล็ก คงไม่มีใต้ถุน

แม่เล็กคือใคร แม่เล็กคือแม่เล็ก อาจจะมีเมื่อ ๑๐ ปีที่แล้ว แล้วแม่เล็กก็มาใหญ่โตขึ้น โดยยึดอาณาเขตทางมุมตึกด้านตะวันออกเป็นที่ทำมาหากินเจริญรุ่งเรือง สืบเชื้อสายอย่างกว้างขวางในสถาปัตยกรรมอันพอแม่เล็กใหญ่ แม่เล็กก็ลืมนึกถึงออกคนเล็ก ๆ คือแม่เล็กไม่อนุโลมเลย สำหรับลูกคนที่ติดหนึ่มาแล้ว ๕ ปี, แม่เล็กลดจำนวนลูกชั้นนี้เอาไว้ จาก ๕ เม็ดเหลือ ๒ เม็ด เพราะอ้างว่า ไม่มีใครมาชำระหนี้ ไม่มีทุนทำนี่แหละจึงเกิดการปฏิวัติครั้งใหญ่ โดยไม่เห็นแก่แม่เล็กหรือใครทั้งนั้น

ชาวคณะใหม่ตั้งชื่อใหม่ที่น่ายกกว่า "ใต้ถุน" จะเพื่อหลบลี้หนีหน้าแม่เล็กหรือเพื่อจะได้ลูกชั้นใหม่ที่มากก็นึกเอาเองก็แล้วกัน

ใต้ถุนอุปถัมภ์อย่างน่าชื่นชอบ และชวนชม เพราะลงจากห้องก็เข้าใต้ถุนเลย มีโต๊ะใหม่ จานใหม่และคนเสิร์ฟใหม่ โดยเฉพาะหน้าใหม่, จากคณะอื่นมาเยี่ยมใต้ถุนกันมาก เพราะได้ข่าวว่าเป็นที่น่ายินรมย์ ใต้ถุนเป็นสังคมใหม่ที่เกิดขึ้นในยามเช้าถึงเย็น ทำให้หน้าตึกหมดความหมายลงไปบ้างทีเดียว

ใต้ถุนเป็นที่รวมของคนหลายชนิด และทุกคนก็นิยมใต้ถุนเพราะมันเย็นดี แล้วก็ปลอดภัยแน่ เพราะ Column และ Beam ของอาจารย์ทรงคุณ

เพื่อนที่มานั่งใต้ถุนส่วนมากดี ๆ ทั้งนั้น ความจริงมันก็ดีจริงเสียด้วย เราจะพบเรื่องราวและลีลาในลักษณะที่ต่างกัน

คนที่พบบ่อยก็คือครูของเรานั่น ครูไม่ถือตัวเท่าไรนักสำหรับศิษย์ เรื่องที่ครูชอบเล่าให้ศิษย์ฟังใต้ถุน ไม่ใช่เรื่องที่ครูพบ Frank Lloyd Wright ตัวต่อตัว แต่ส่วนมากเป็นเรื่องที่ครูพบเสือหรือหมีตัวต่อตัว ครูเข้าไปเป็นประจำ ครูมีเพื่อนก็คือศิษย์ของครูนั่นแหละ ครั้งหลังสุดทั้งครูและศิษย์แบกเอามาเลเรียนมาแทนเสือ ก็เลยหยุดไว้ก่อน

ใ ต้ ถุ น

สักรินทร์ ปุณฺณฤทธิ

ไม่ใช่สรรเสริญครูคุณ เพราะครูคุณเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เกิดไต้คุณ ครูคุณมีนิสัยส่วนตัวที่น่ารักสำหรับศิษย์ เพราะครูคุณถือว่า ศิษย์คือเพื่อน ครูคุณไม่ทิ้งไต้คุณ - ศิษย์จึงไม่ทิ้งไต้คุณ เพราะยังงี้ ๆ ก็ยังมีครูคุณ ตอนนั้นครูคุณเพิ่งพักฟื้น อีกหน่อยเราคงได้ฟังเรื่องป๊าป๊าจากครูคุณอีก

ผู้หญิงก็ชอบนั่งไต้คุณ แต่มักมาตอนเที่ยง เราชอบให้เพื่อนหญิงมานั่งไต้คุณมากเหมือนกัน ด้วยเหตุผลหลายประการ ซึ่งมีอาจจะกล่าวได้ แต่บางคน (ผู้ชาย) ไม่ค่อยชอบด้วยเหตุผลสั้น ๆ ว่า ผู้หญิงชอบรังแก ซึ่งก็คิดเอาเอง

เรื่องต่อไปเป็นเรื่องที่ไม่ควรนึก เพราะมันเสทือนใจ แต่อยากจะเขียน เพราะมันเป็นเรื่องของเพื่อน เพื่อนคนหนึ่ง เพื่อนที่รัก

เพื่อนเรียนสถาปัตย์มา ๕ ปี ตั้งแต่ไม่มีไต้คุณ จนมีไต้คุณ เพื่อนชอบไต้คุณมาก แต่เพื่อนก็ต้องจากไต้คุณไปทั้ง ๆ ที่รัก เพื่อนทำหนังสือเก่งพอ ๆ กับการ design หลายอย่าง มีหลายคนไม่เข้าใจเพื่อน, แต่ก็ยังมีหลาย ๆ คนที่เข้าใจเพื่อน รวมทั้งครูคุณที่เข้าใจเพื่อน

บางครั้งเพื่อนก็ไม่เข้าใจใครหลาย ๆ คน พอ ๆ กับไม่เข้าใจ Structure คุณหลวงก็คือคุณหลวง เพื่อนก็คือเพื่อน ไต้คุณก็คือไต้คุณ เมื่อมันแยกกัน หมดความสัมพันธ์กัน หมดเชื้อโยกัน มันก็มีแต่เรื่องเศร้า เราก็เลยขาดเพื่อน เพื่อนที่รักไต้คุณด้วยชีวิตจิตใจไปหนึ่งคน มันจุกคอหอย เลยของตเรื่องนี้ก่อน อีกหน่อยใคร ๆ ก็คงจะแยกย้ายไปจากไต้คุณ แต่ไต้คุณก็คงจะเป็นไต้คุณ

เรื่องนี้จะต้องจบอย่าง happy ending

ไต้คุณเมื่อเจริญเติบโตแล้ว อย่าเป็นแม่เล็กก็แล้วกัน ไต้คุณตามทวงหนี้ ๕ ปีไม่ได้แน่เพราะต้องจ่ายเงินสดทุกคน แต่ว่าจำนวนลูกชิ้นนะชื้ออย่าให้มันหายไป

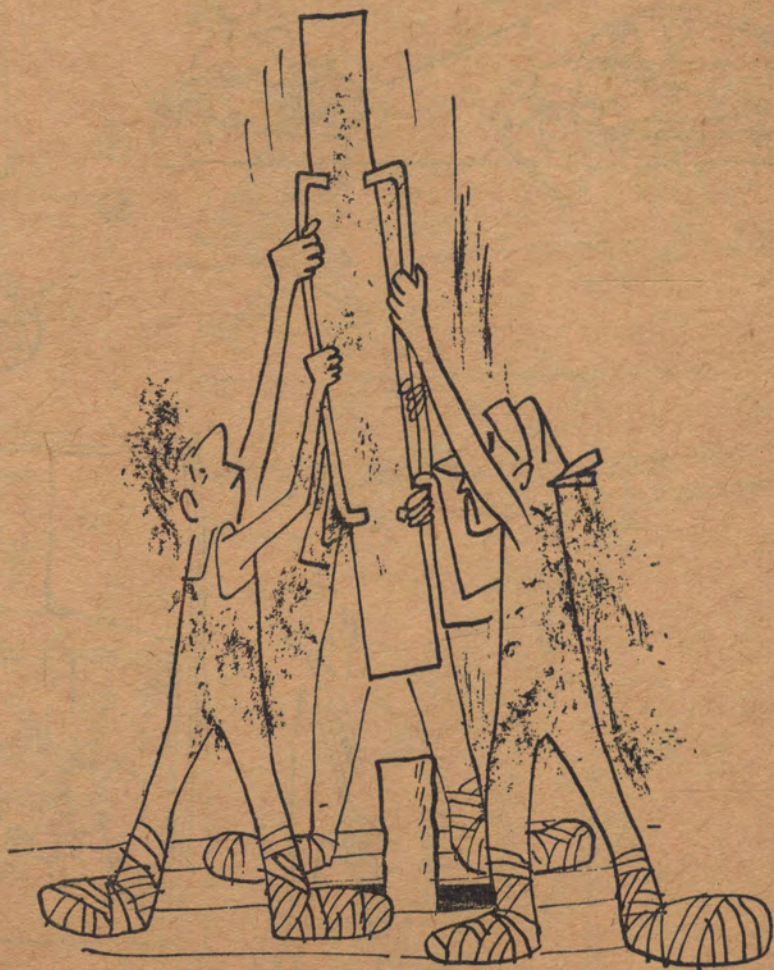
ใคร ๆ ก็รักไต้คุณ ไต้คุณคงไม่ทำให้ผิดหวัง

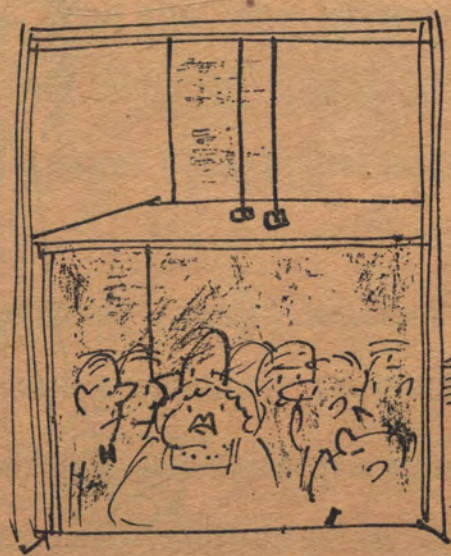
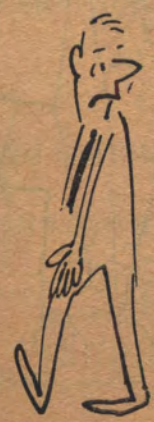
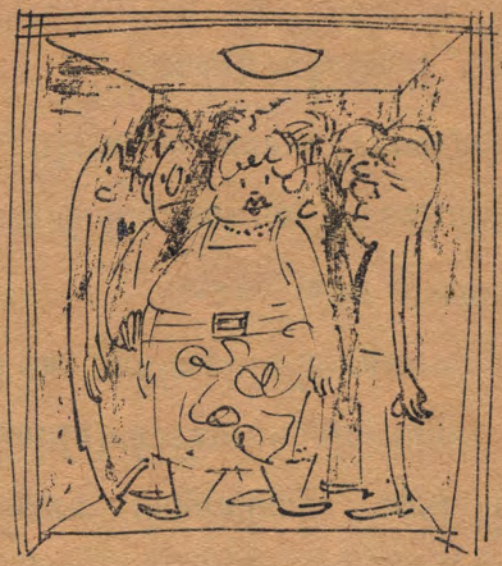
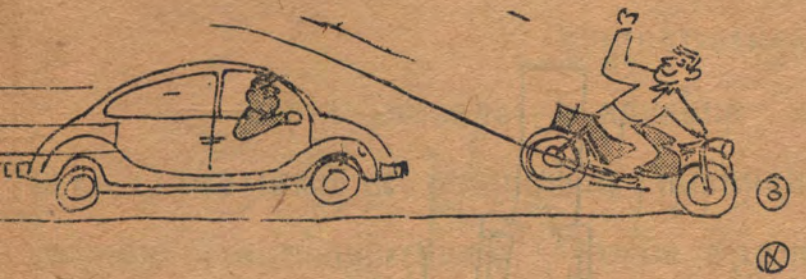
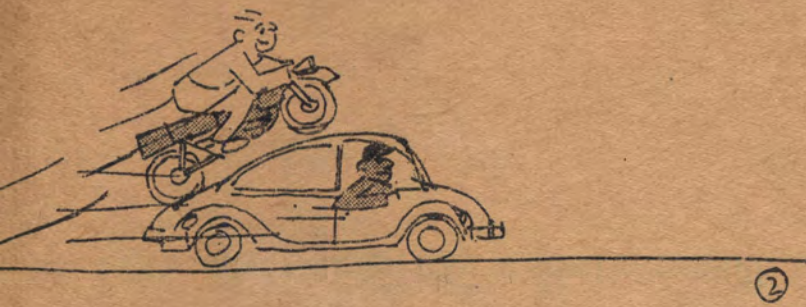
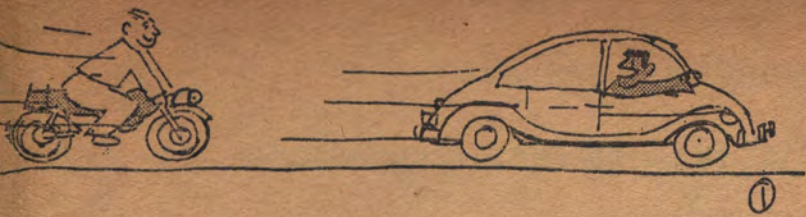
เชิงเต็มทีขอจบไว้ก่อน

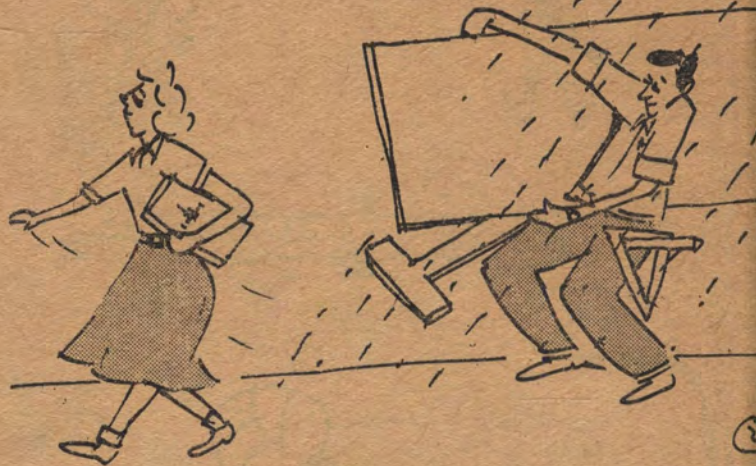
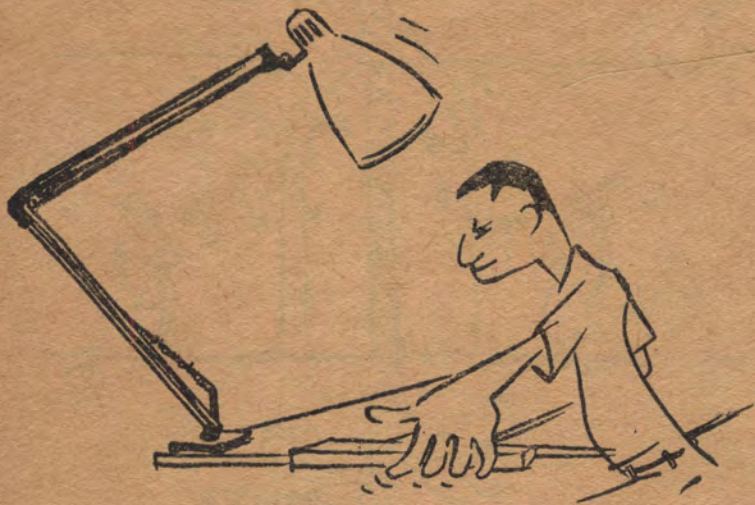
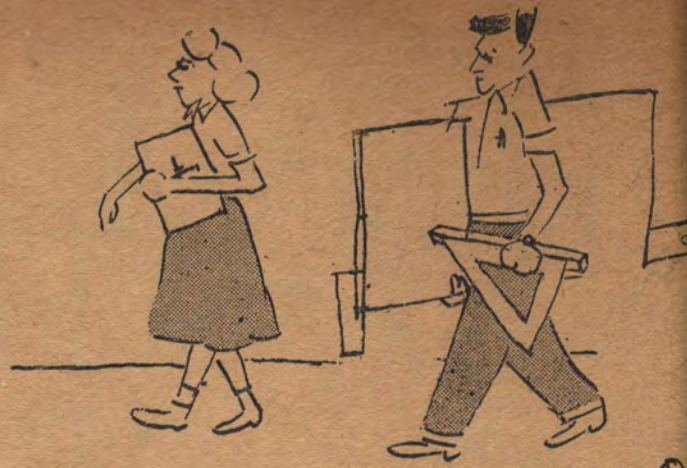
ใครบ้างที่เป็นตัวละครในเรื่องนี้ ขอได้ให้อภัยคนเขียนด้วย เพราะไม่มีเจตนาอันไม่ดีต่อท่านเลย

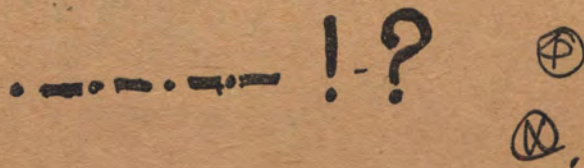
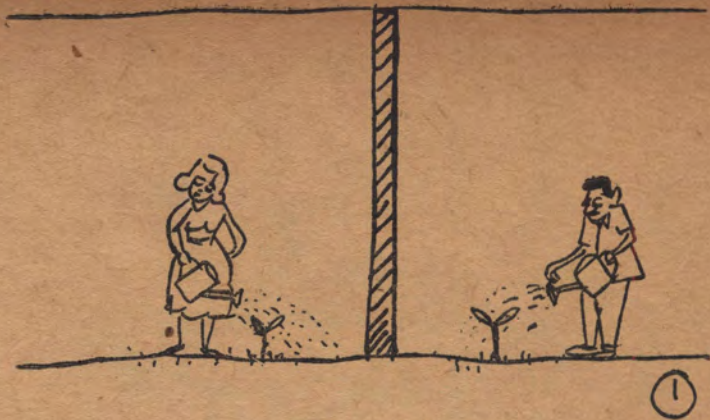
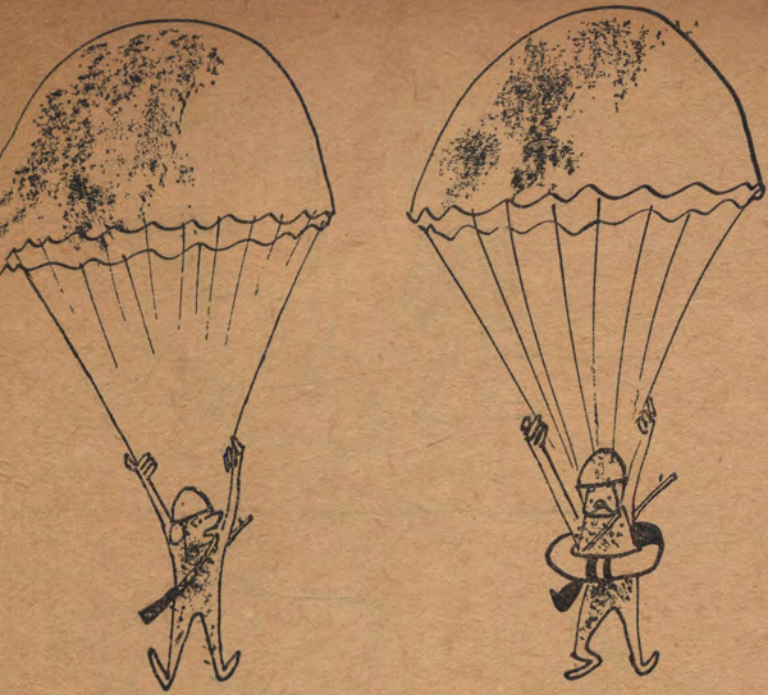
ขอให้นึกว่า ท่านเป็นส่วนสำคัญที่จะสนับสนุนไต้คุณให้แยกจากแม่เล็กได้เถอะ

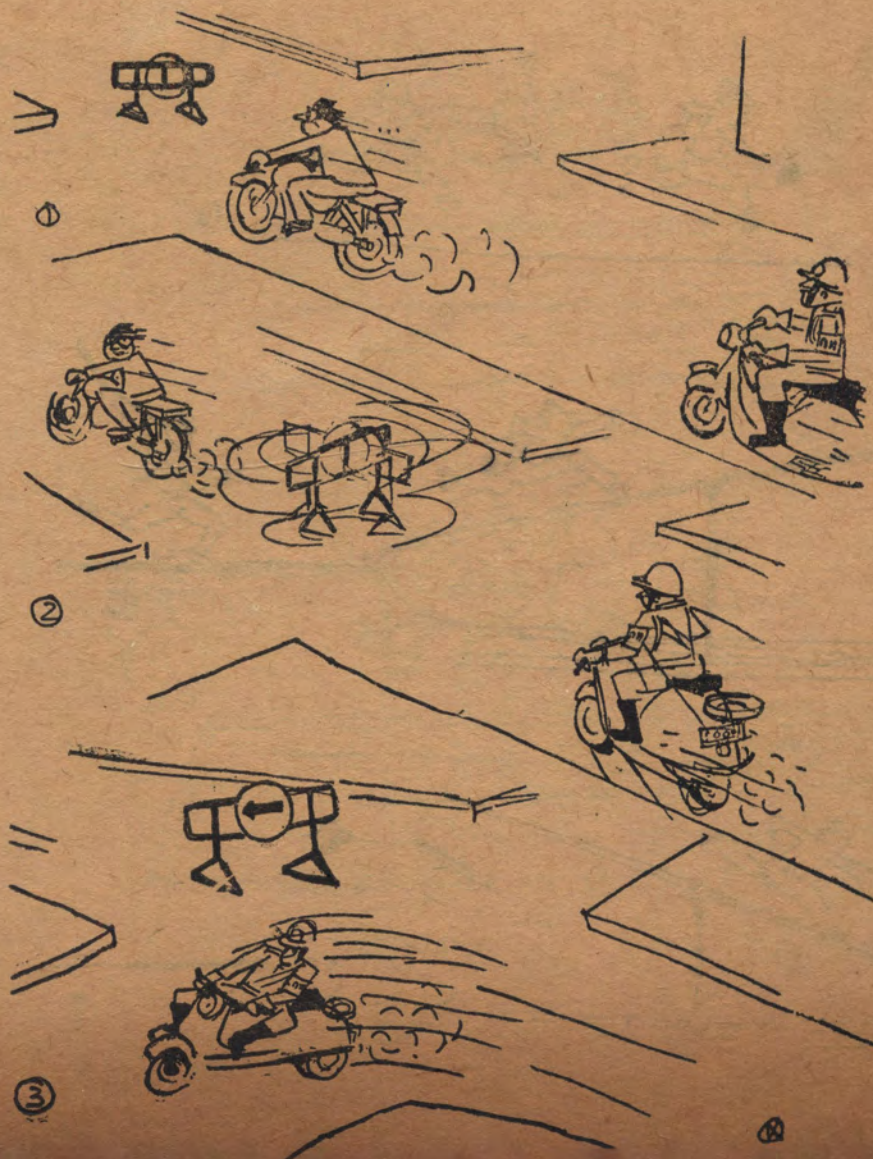
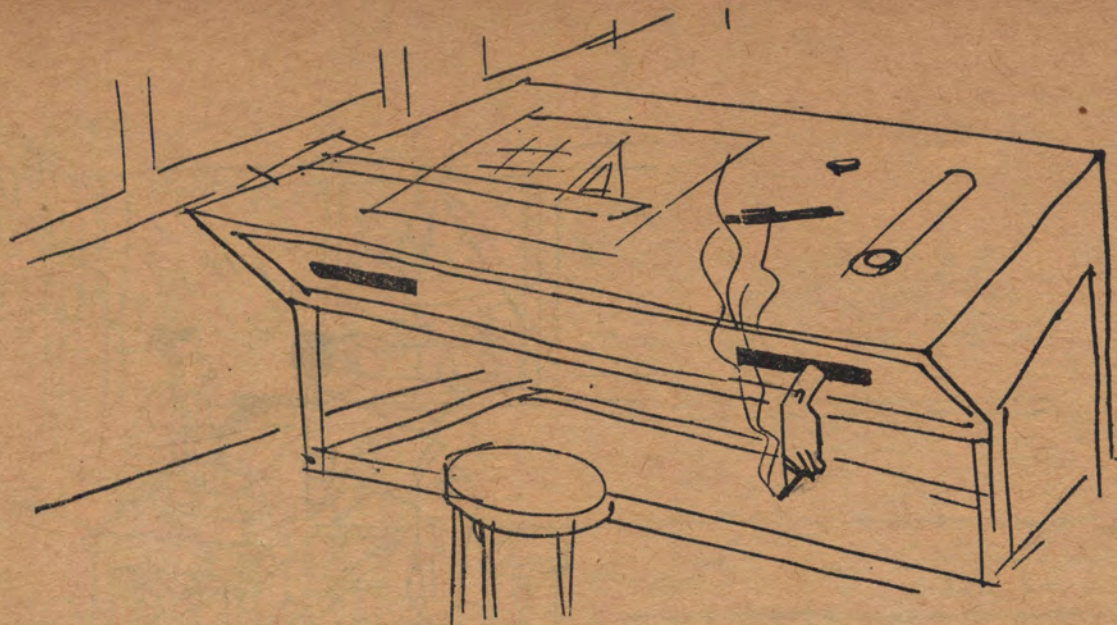
นิทานเรื่องนี้ก็หมดเพียงนี้ นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้อย่างไรนั้นท่านตั้งเอาเองเถอะ

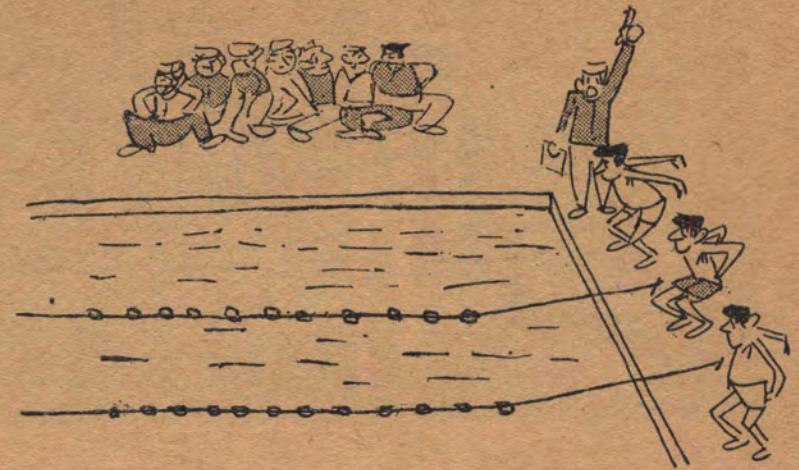

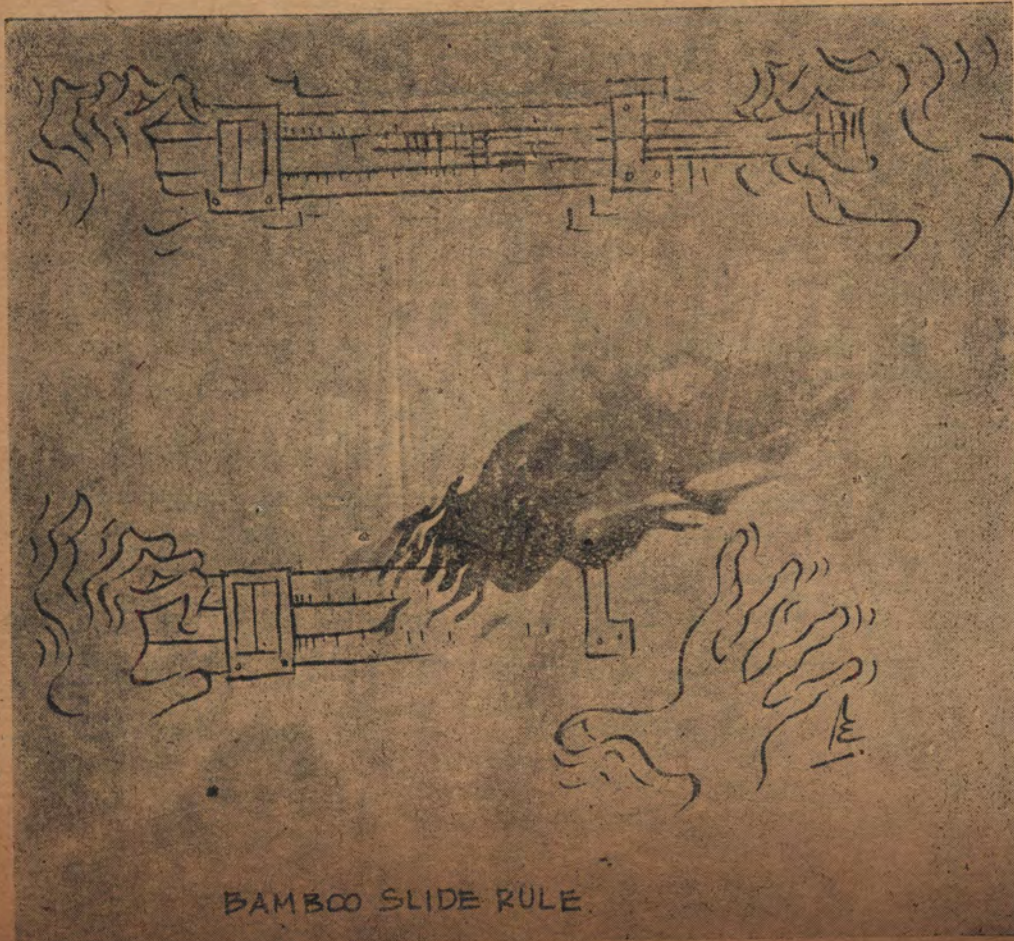
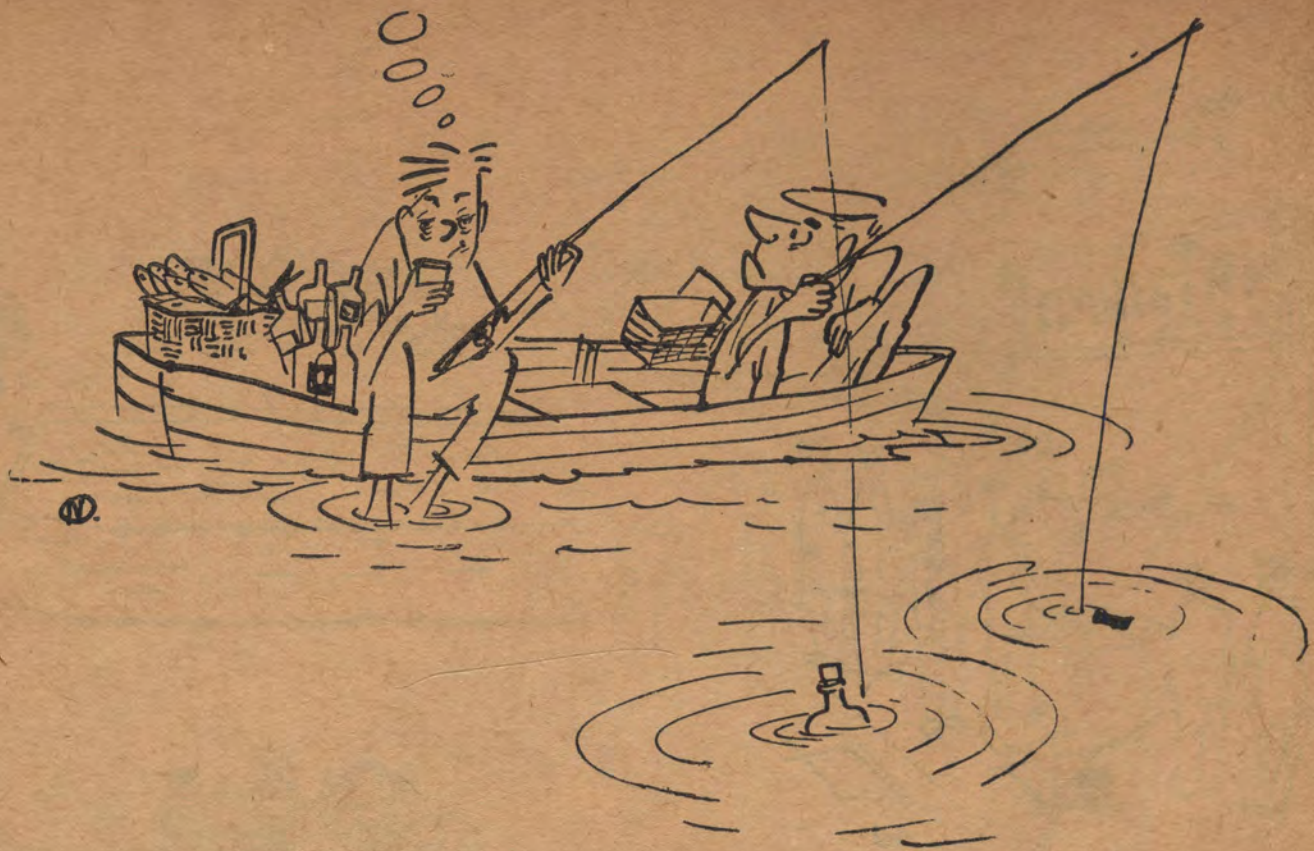

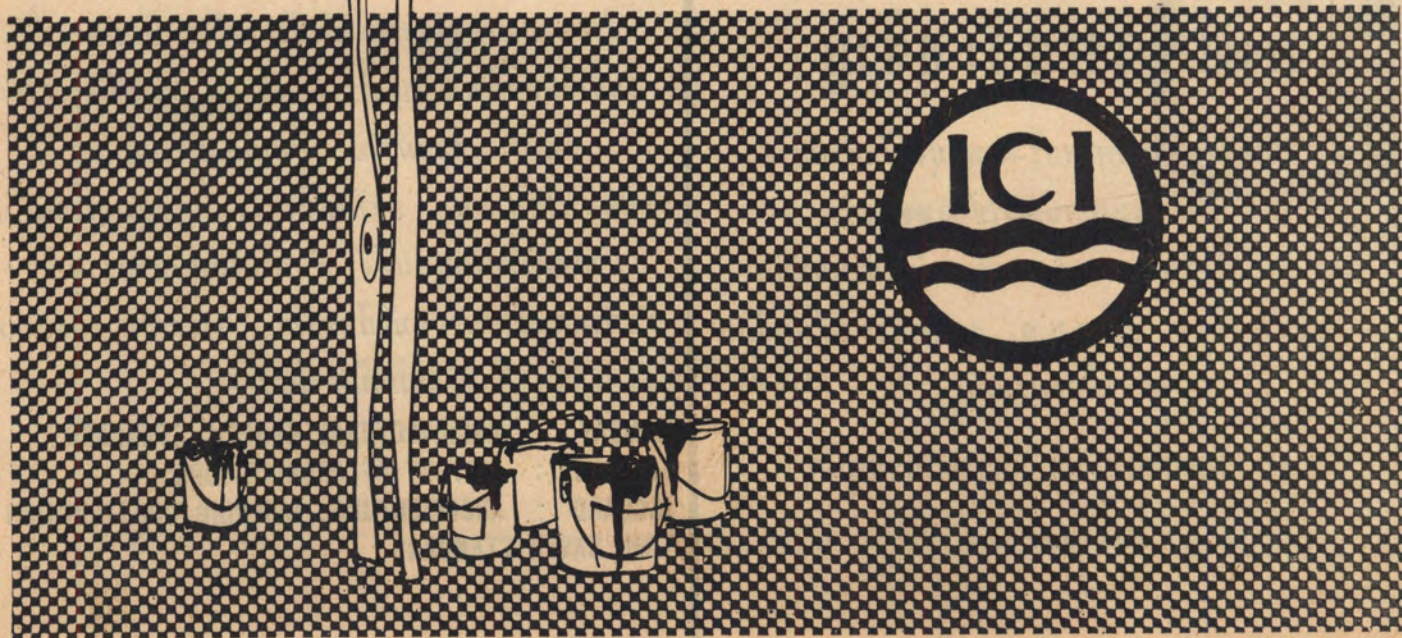

BAMBOO SLIDE RULE

ฟูมา-คิลล่า

บริการกำจัดปลวกนอกสถานที่ [มีช่างผู้ชำนาญรับรองท่าน
สำนักงานใหญ่ โทร 20018-23176 สาขา 21417-21810

SPRAY INSECTICIDE
ACTIVE INGREDIENT
PYRETHRIN
ADDED LINDANE

REGO TRADE MARK
FUMA KILLA

KILLS 100%
MOSQUITOES, FLIES, MOTHS, BEDBUGS
COCKROACHES, ANTS, LICE, FLEAS AND
ANY OTHER HOUSEHOLD INSECTS.

HARMLESS TO
HUMAN FEEL, LIVE-STOCKS AND FOWL

100% ตราเครื่องบิน

ไม้เนื้อแข็งป้องกันปลวก
100% ตราเครื่องบิน

WOOD PRESERVATIVE
น้ำยาไม้
ป้องกันปลวก

100% ตราเครื่องบิน

บริษัท ไทยการพาณิชย์ จำกัด (มหาชน) 100%
11) ไม้เนื้อแข็งป้องกันปลวก 100% ตราเครื่องบิน ขนาด 2x4 นิ้ว
200-250 ซีซี
12) ไม้เนื้ออ่อนป้องกันปลวก 100% ตราเครื่องบิน ขนาด 2x4 นิ้ว
100-150 ซีซี
3-4 ปีขึ้นไป

บ.ไทยการพาณิชย์ (น้ำแข็งวัดตึก) มีแผนจำหน่ายในประเทศไทย
โทร. 20018-23176 โทร. สาขา 25572-21810

โปรดเรียกใช้

กระเบื้องเคลือบดินเผาหมงหลังคา ของ

ฮกเฮงทองเจริญ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์—จุฬามุงเป็นตัวอย่าง
และวัดทั่วประเทศนิยมใช้มามากแล้ว
นอกจากนี้ยังจำหน่ายเครื่องเคลือบดินเผาทุกชนิด
เช่น ท่อน้ำเคลือบ อิฐ อ.ม.ก. รางอาหารสัตว์เคลือบ
กระเบื้องประดับ

๕๐๕ ถนนเพชรบุรี ทางไปประตูน้ำ

โทร ๗๑๘๓๐

บริษัท ประมวลมิตร จำกัด

๕๕-๕๕ ถนนจักรวรรดิ วัดตึก พระนคร

โทร ๒๔๕๐๐

จำหน่ายประตูโรงรถ ทำด้วยเหล็ก บัดและเปิด
โดยเลื่อนขึ้นลง เบาลง สะดวก ไม่เปลืองที่เก็บ
จำหน่ายเตียงผ้าใบ เป็นเตียงผ้าใบสนาม
ชนิดพับได้สามพับ ความแข็งแรงเป็นเยี่ยม น้ำหนักเบา
นำติดตัวไปได้ทุกแห่ง พับเก็บได้สะดวกรวดเร็ว
รับสั่งและจำหน่ายหนังสือตำรา, วารสารต่างประเทศ

ทุกชนิด เช่น:-

RAMSAY : ARCHITECTURAL GRAPHIC STANDARD

FLETCHER : HISTORY OF ARCHITECTURE

JAGGARD : ARCHITECTURAL BUILDING CONSTRUCTION

TIME SAVER STANDARD

บริษัท เบี่ยงฮงเต็ง จำกัด

แมนที โทร. ๒๑๘๖๗-๒๖๑๑๕

ผู้แทนจำหน่ายในประเทศไทย

ตั้ง ป.ณ. ๑๓๕๐

๖๖๖-๖๖๘ สามแยก เจริญกรุง พระนคร

TEAKO BOARD

TEAKO BOARD

“ทีโกบอร์ด”

ผลิตภัณฑ์ใหม่ ของ
บริษัท ไม้อุตสาหกรรม จำกัด

- เหมาะสม _____
- สวยงาม _____
- ทนทาน _____
- ราคาเบา _____
- สะอาด _____
- ทำงานง่าย _____
- ทนความร้อนได้สูง _____

สนใจโปรดติดต่อ บริษัท ไม้อุตสาหกรรม จำกัด
 53 ถนนพระอาทิตย์ โทร. 27666-7 ผู้จัดจำหน่าย

สดชื่นด้วย...

เบียร์ไทยตราสิงห์

บริษัท บุญรอดบริวเวอรี่ จำกัด

บางกระบือ พระนคร โทร. 47008-9

เหมาะสมที่สุด.... สำหรับ
ปากกาหมึกซึมทุกชนิด

เกฮา

ไม่จับปากกา
แห้งเร็ว ใช้สดวง
สีสวยสด หลายสี

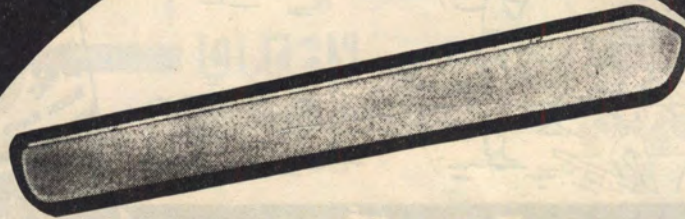

ส.ค.บ.

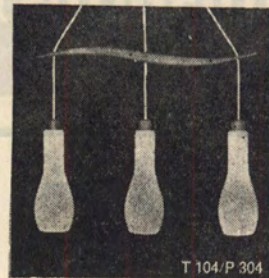
บริษัท **เบอร์ลียุกเกอร์** ผู้แทนจำหน่าย

ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ตั้งงานสุขุณ

262-264-266 ในเวียงนครเขษม พระนคร. โทร. 24742

T 101/P 289

T 104/P 304

T 101/
P 371

ผู้แทนจำหน่ายสินค้าไฟฟ้า และโคมไฟฟ้าสวยงาม แต่ผู้เดียวใน -
ประเทศไทย A/S NORDISK SOLAR COMPAGNI ประเทศเดนมาร์ค.
PAUL C. ROCHE CO. ประเทศอเมริกา และเยอรมันนี

๒๕๑๓

ที่
ดื่ม

พานิโช

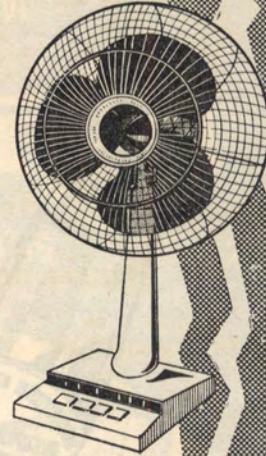
โปรดทราบของใหม่
ดีที่สุด

พัฒนา

ดีกว่า

ผู้แทนจำหน่าย

บริษัท รักษามาลา จำกัด

121 สีแยกพาหุรัด

โทร. 20094-20497

เชลล์มีจุดมุ่งไปข้างหน้าเสมอ และเพื่อการนี้ห้องทดลองวิทยาศาสตร์ก็ได้มีบทบาทสำคัญในโครงการก้าวหน้าของเชลล์ตลอดมา

เชลล์จะสนับสนุนองค์ความรู้ที่ประชาชนมีต่อเชลล์ได้ ก็โดยการปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์ของเชลล์ให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งต้องอาศัยความมุ่งมั่นในงานและการค้นคว้าทางวิทยาศาสตร์

ห้องทดลอง และเจ้าหน้าที่ทางเทคนิคของเชลล์ได้รับการอบรมมาเป็นอย่างดี และพร้อมเสมอที่จะให้บริการแก่ประชาชนให้สามารถดำเนินการโรงงานและใช้เครื่องจักรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประหยัดที่สุด

ในชั่วชีวิตของชาวไทย

บริษัท โฮมเฟอ์นิจซิ่ง จำกัด

๓๖๓/๑ ขอยพญานาค พระนคร โทร. ๗๑๑๘๒

รับออกแบบ จัดทำเฟอร์นิเจอร์ รั้ตคแต่งสถานที่ต่าง ๆ ทำตู้รับั้ตรายการและอุปกรณ์ห้องสมุด

โดยช่างเชี่ยวชาญ ฝีมือประณีต ราคาพอสมควร

ท่านต้องการให้บ้านเรือนของท่านสวยงาม เป็นที่สนใจของบรรดามิตรสหายแล้ว

โปรดมอบความไว้วางใจให้แก่

บริษัท โฮมเฟอ์นิจซิ่ง จำกัด

เป็นผู้รับใช้ - ท่านจะไม่ผิดหวัง

บริษัท ไม้อัดไทย จำกัด

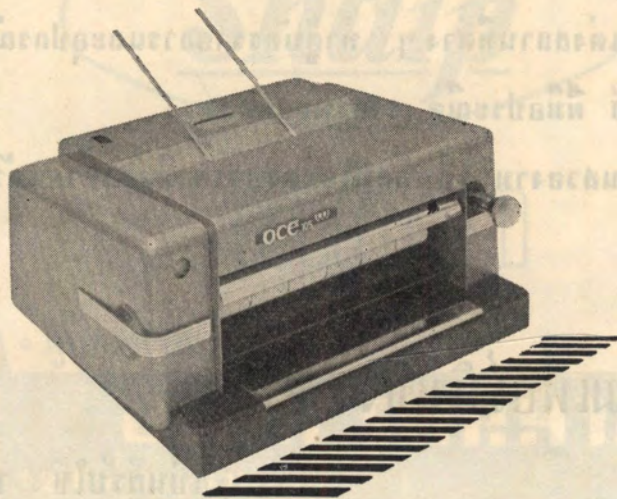
ผลิตไม้อัด ๒ ชนิด คือ

- ชนิดที่ ๑ ไม้อัดชนิดภายนอก (มารีนพลาญวู้ด) ทำเฉพาะชนิดสักและยมหิน ไม้ใช้เลือกใช้ไม้เนื้อแข็งชนิดดี มีความแข็งแรงทนทานเป็นเยี่ยม เหมาะแก่การใช้ต่อเรือและใช้กลางแจ้ง เช่น บุผ้าเพดานชายคานอกบ้าน และทำแบบหล่อคอนกรีต ได้ทนกว่าไม้ธรรมชาติ
- ชนิดที่ ๒ ไม้อัดชนิดใช้ภายใน (อินที่เรียพลาญวู้ด) เหมาะแก่การใช้ภายในร่ม เช่นทำผ้าเพดานในบ้าน กันฝ้า ประจันห้อง ทำเครื่องเรือนทุกชนิด มีความทนทานเท่ากับไม้ธรรมชาติ

สำนักงานใหญ่ อาคาร ๖ ถนนราชดำเนิน โทร. ๒๓๓๒๐-๒๔๓๖๕

VAN DER GRINTEN®

océ®

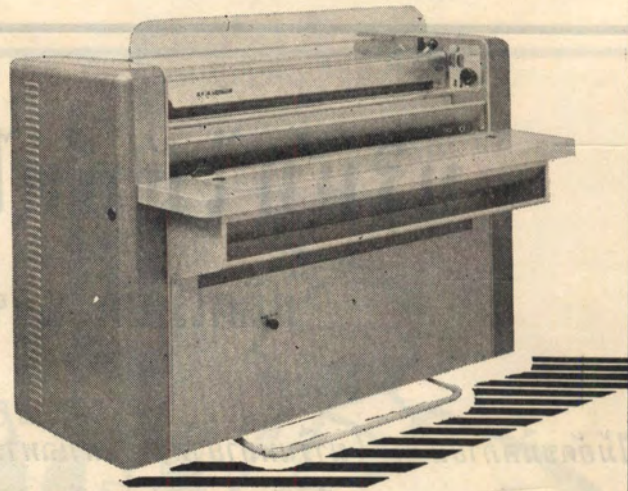
APPARATUS FOR
DOCUMENT
REPRODUCTIONS

and

océ®

APPARATUS FOR
PLAN REPRODUCTIONS
(diaz machines)

ALL SIZES & CAPACITIES
AVAILABLE FROM STOCK
PLEASE WRITE OR CALL:-

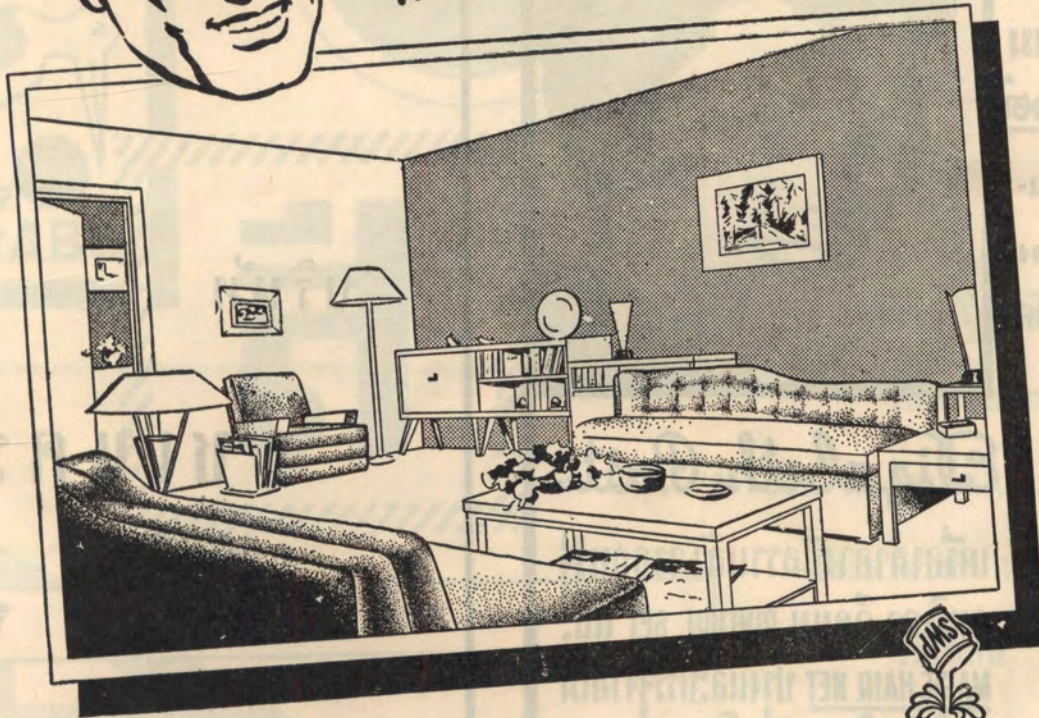
® = REGISTERED

SOLE DISTRIBUTORS IN THAILAND:-
SAKOL PHAN CO., LTD.

294/9 PHYA TAI ROAD, (Siyek Rachataevee) BANGKOK. TEL. 59241

.....ที่เสปทโปก เจ้าของบ้านอาคาร
 //ละที่แห่งที่ท้งสท้งบ้าน โปรดททท-

สีทาภายใน ซูเปอร์ เคม-โทน

เป็นสีแบบใหม่ ซึ่งเป็นผลเลิศของงานวิทยาศาสตร์ ของ บริษัท เซอร์วิน-วิลเลียมส์ ด้วยผลเลิศนี้ จึงปรากฏว่า อาคารชั้นเยี่ยมในอเมริกา ได้ทาภายในด้วยสี ซูเปอร์-เคมโทน ที่สีนี้ เพราะสีนี้ นอกจากจะงดงามเนิ่นนานแล้ว ยังรักษา ความงามส่วบสด ไว้อย่างทนนาน ทนทานอีกด้วย และขอรับรองว่า ถ้าทำความสะอาดได้ด้วยน้ำ ใช้ทาบนผนังทึบ-อิฐ-อิฐถือปูน หรือ พลาสติกและ ผนังไม้..... มีสีอันงดงามประณีตมากกว่า 139 สี จึงเลือกใช้เป็นชุดๆ .

- ท่านยอมใช้เงิน เพื่อซื้อสีทาบานได้ทุกชนิด แต่....
 ท่านจะได้ สีที่สีที่ลุด เมื่อซื้อ "ซูเปอร์ เคม-โทน"

บริษัท ดิกแฮล์ม จำกัด • ผู้แทนจำหน่ายและผู้เชี่ยวชาญในประเทศไทย

ทรงผมงามล้ำ
คงอยู่ตั้งใจปรารถนา
ตลอดวัน ด้วยฉีดผม
เอลิซาเบธ โพสต์

- ไม่ทำอันตรายให้เส้นผม-
เพราะแตกปลาย
- ไม่เปลี่ยนสีผมให้แดง
กรอบกระด้าง
- ไม่ทำอันตรายหนังศีรษะให้
ผมร่วง

Elizabeth Post.

เครื่องสำอางที่สรรแล้ว จากสหรัฐอเมริกา นวัตกรรม PINCURL SET และ MAGIC HAIR NET ปรงและบรรจุจากโรงงานใหญ่ ในอเมริกาโดยตรง.

* รับรองในคุณภาพดีเด่น กลิ่นหอม ช่วยให้เส้นผมดำอ่อนสลวยไม่เหนียว

บริษัท บิวตี้ดีปพลายเทรตติ้ง จำกัด

ต.ป.ณ. 751 โทรศัพท์ 32277

บริษัท

ชเนตร์

จำกัด

๑๕/๑ สุขุมวิท ๖๘

โทร. ๕๘๘๓๓

รับเหมาก่อสร้าง

จำหน่ายเครื่องเขียนทุกชนิด

เกี่ยวกับงานช่าง

เช่น ดินสอเขียนแบบ กระดาษสี

กระดาษไข กระดาษ OSALID

ไม้เสก ไม้ T

สีทุกชนิดของ MARABU

ตงเฮียง พาณิชย์

618 ถนนเจริญกรุง สามแยก พระนคร

27082

เตรียมชม

ภาพยนตร์อินเดีย ยิ่งใหญ่ในรอบปี

เพื่อลบลมตี “ธรณีกันแสง”

คงคายมนา

สีเทคนิค รุจิรา-มารศรี พากย์

ที่ ศาลาเฉลิมกรุง

กันยายนนี้

เครื่องใช้ห้องวิทยาศาสตร์ (Solidex-Laboratory Glasswares France)

เครื่องมือแพทย์

เครื่องใช้สำหรับโรงพยาบาล

เครื่องใช้ห้องเภสัชกรรม

ยารักษาโรค

ตัวยา (Chemical) ยาเม็ด ยาน้ำ สำหรับห้องยาและโรงพยาบาล

เครื่องเคมี และอุปกรณ์ทางเทคนิคการแพทย์

DILNER INSTRUMENT TUTTLINGEN GERMANY
PYREX FRANCE (SOLIDEX) CLAY ADAMS

บริษัท วิทยาศรม จำกัด

อาคาร ๘ ราชดำเนินกลาง โทร. ๒๒๖๓๔ และสาขา ๕ แยกหัวลำโพง โทร. ๒๑๓๓๔

KAMOL SUKOSOL CO, LTD.

OFFERS :

- ALL TYPES OF AIR-CONDITIONING EQUIPMENT FROM WINDOW UNITS TO CENTRAL SYSTEMS
- ALL KINDS OF MATERIALS FOR ELECTRICAL INSTALLATION IN BUILDINGS
- NOW ALSO OFFERS :
LIFTS FOR ALL PURPOSES FROM THE WELL-KNOWN FACTORIES OF A.G. GEBAUER & CO, SWITZERLAND
- GOOD SERVICE AT ALL TIMES ASSURED

KAMOL SUKOSOL CO, LTD.

857 Mahachai Rd.

Tel. 20270-23215

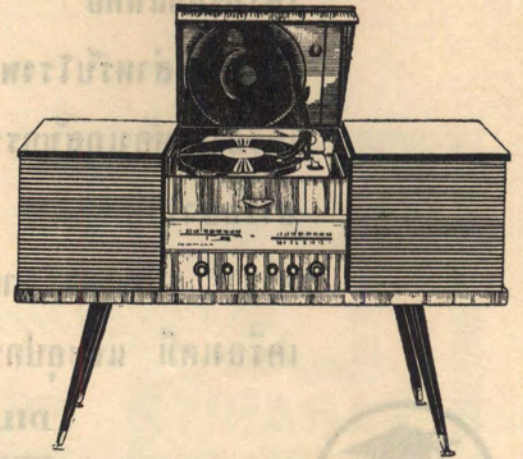
NIVICO

แบบนำ สมัย

คุณภาพเยี่ยม

เสียงดี

ผลิตภัณฑ์ของโรงงาน VICTOR แห่งประเทศญี่ปุ่น

บริษัท เจริญกรุงวิทยุ จำกัด

ผู้แทนจำหน่ายแต่ผู้เดียวในประเทศไทย

เลขที่ ๒๔๗-๒๔๙ ถนนเจริญกรุง ตรงข้ามเวียงนครเกษม พระนคร โทร. ๒๑๗๗๕

บริษัท ศิลปเสนีพานิชย์ จำกัด

๒๐๕-๒๑๑ ถนนเสือป่า พระนคร โทร. ๒๒๖๒๕

ผู้แทนจำหน่าย

ตรา BALATUM (คนคู่) พรหมนัมน์

ตรา D.L.W. กระเบื้องยาง ลินโนเนียม พรหมนัมน์

ตรา J.M. กระเบื้องยาง อุปกรณ์ก่อสร้าง

Pelikan
COLOURS
AND BRUSHES

for Artists and Students

YIP IN TSOI & CO., LTD. Sole Agents for Thailand

เมื่อเจ็บไข้ได้ป่วย

ควรปรึกษาแพทย์

สุพจน์ คณิศ

๘๓๘ สุขุมวิท พระนคร

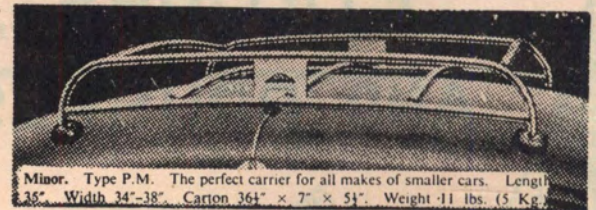
ด้วยอภินันทนาการ

จาก

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

ไทยสงเคราะห์ไทย

ถนนเพชรบุรี

Minor. Type P.M. The perfect carrier for all makes of smaller cars. Length 35". Width 34"-38". Carton 36 1/2" x 7" x 5 1/2". Weight 11 lbs. (5 Kg.)

46

Scaffold and Assembled House

ผลิตที่โรงงานสุราษฎร์ธานี

ข้อประกับ
เอส.แคลมป์

และ

ไม่ต้องเชื่อม - ไม่ต้องทำเกลียว
แก้ปัญหาทาวเวอร์เสถียร
มีฮิลล์ที่แข็งแรง
ในทรงก่อสร้างอาคาร

★ สร้างอาคารหรือ
โครงสร้างทุกชนิดด้วยแป้น
ซึ่งมีขดทุกแห่งในท้องตลาด
อาคารตามทาบนี้ก็สร้างด้วย
S. H. Lampp กับท่อนี้

เอส. วัฒนกิจ บัญญา

โทร. 23632, 20805

บริษัท นีพอน จำกัด

คู่ ป.ณ. ๔๐๒

ถนนเจริญกรุง

สี่แยกพระยาสุร

โทร. ๒๒๖๑๑

สาขาราชประสงค์

ถนนเพลินจิต

ตรงข้ามโรงแรมเอราวัณ

โทร. ๕๕๙๔๕

จำหน่ายหนังสือต่าง ๆ

รับส่งหนังสือจากต่างประเทศ

เป็นตัวแทนส่งวารสารจากอังกฤษ และอเมริกา

จำหน่ายงานเสียงเรียนภาษาต่างประเทศ

ด้วยวิธีลิทอโฟ

รับส่ง

JAPAN ARCHITECT

L'ARCHITECTURAL D'AUJOURDHUI

ARCHITECTURAL FORUM

PROGRESSIVE ARCHITECTURE

ARCHITECTURAL RECORDS etc.

TECK HENG

๑๓๒๖ เบริงสถานสี่ลม บางรัก โทร. ๓๒๘๓๖

จำหน่ายและรับส่งหนังสือจากต่างประเทศ

ตำราเกี่ยวกับศิลป ดนตรี และสถาปัตยกรรม

รับส่ง BAUEN + WOHNEN

ของเยอรมัน

มลิฟา

วังบูรพา โทร. ๒๓๖๒๖

ตัวแทนจำหน่ายราวบันโคปลาสติก

เรห์เอา

ของเยอรมัน

เฟอร์นิเจอร์

และเครื่องตกแต่ง

ภายใน

จากต่างประเทศ

"There is hardly anything in this world that some man cannot make a little worse and sell a little cheaper and the people who consider price only are this man's lawful prey"

BROOME
Studio

LIMITED PARTNERSHIP
511 PETCHABURI ROAD

ท่านเคยคิดไหม ว่า

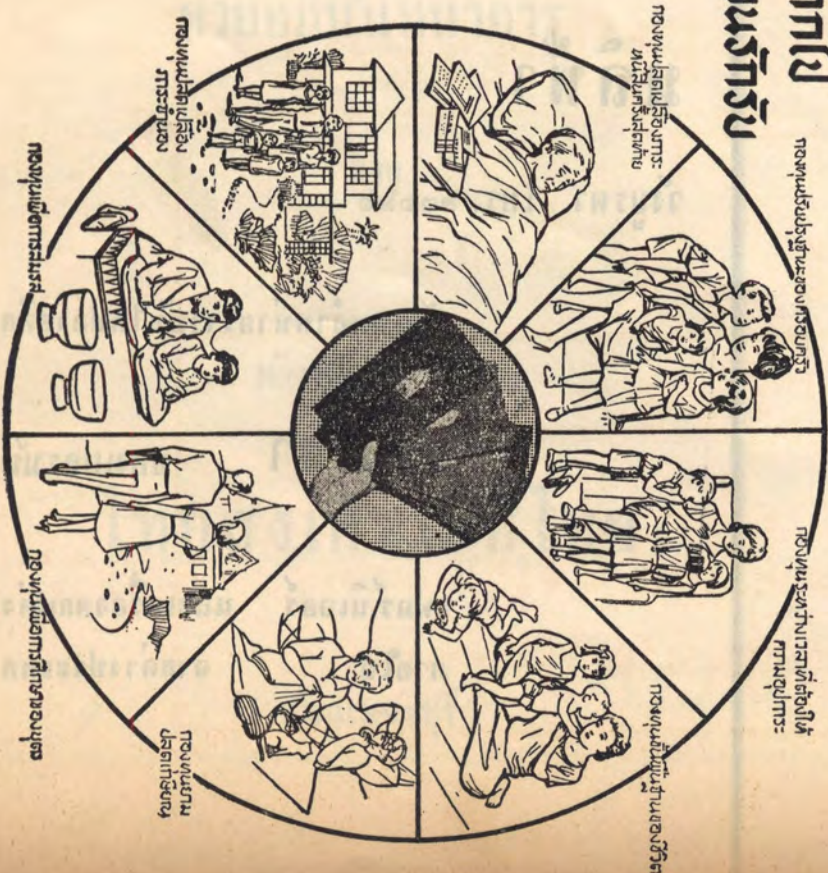
การประหยัดเป็นการออมหมั้นแต่กำไร

เมื่อมีชีวิตอยู่
ท่านรับเงิน

บริษัท
จากเนยปรอท
จำกัด

เมื่อจากไป
ผู้ซึ่งท่านรัก

Ardex

กระเบื้องมุงหลังคา

กระเบื้องวางปูพื้น

FLOORFLEX

Daltflex

กระเบื้องวางปูพื้น

น้ำยาผสมตอนกรตดั้มซีเมนต์

PROLAPIN

Gutan

ราวบันไดพลาสติก

หลังคาดั้มซีเมนต์

EVERSEAL

FAIRMILE

อาคารโครงเหล็กสำเร็จรูป

เลือกใช้ เครื่องก่อสร้างที่ทันสมัย

โปรดติดต่อ บริษัท **เต็กเซิ่งลิ่ง** จำกัด

379-383 ถนนมหาพฤฒาราม โทร 30371-36855

บริษัท ไทศาลการช่าง จำกัด

รับเหมาก่อสร้างทั่วราชอาณาจักร

๕๕ ซอยอารี ๓ ถนนพหลโยธิน
สามเสนใน อ. ดุสิต พระนคร
โทร. ๕๕๑๔๖

ไทยยง

๑๓๐๖ เจริญกรุง ปากตรอกโอเรียนเต็ล
พระนคร

รับตัดเสื่อ กางเกง สุภาพบุรุษ

แบบนำสมัย ราคาเขา

ไทยนำ

๑๑-๑๓ ถนนตรีเพชร หลังศาลาเฉลิมกรุง

รับตัดเสื่อกางเกงโดยช่างผู้ชำนาญ

ฝีมือประณีต รุ่งดงาม แบบทันสมัย
ราคาย่อมเยา มีผ้าให้เลือกมากมาย

จะตัดเสื่อกางเกง โปรดให้

ไทยนำ รับใช้ท่าน

โทร. ๒๐๗๙๘

ร้านอาหารสุธาโภชน

เลขที่ ๔๒๑/๖-๗ ถนนราชวิถี แขวงโรงพยาบาลหญิง

พญาไท พระนคร

โทร. ๕๕๐๗๐

สถานที่สะอาด ถูกอนามัย บริการกันเอง

อาหารรสโอชา ยินดีต้อนรับทุกท่านตลอดเวลา

รับจัดอาหารนอกสถานที่ ราคาเยี่ยมเยา

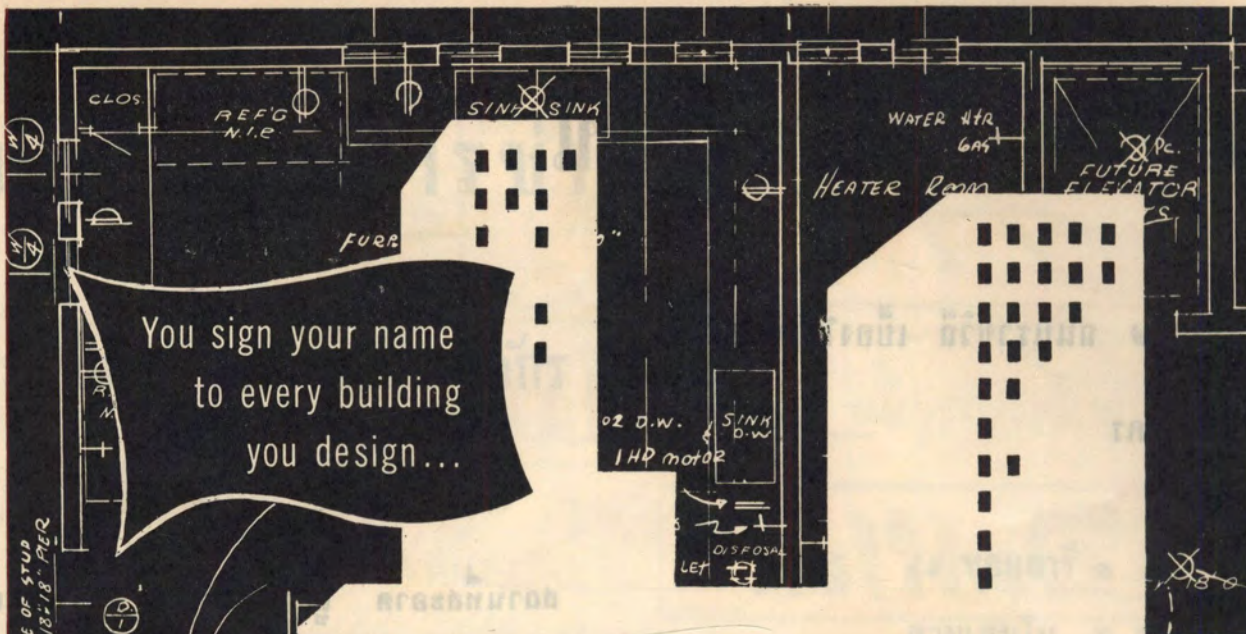
สถานตากอากาศ

วนอุทยานแห่งชาติ เขาใหญ่ ชายทะเลบางแสน

ในความอำนวยการของสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล

เลือกสถานที่พักผ่อนต้องให้ถูกใจ บ้ำเขาลำเนาไพรหรือชายทะเลอันสดใ สถานตากอากาศอุทยานแห่ง
ชาติเขาใหญ่ ถนนมิตรภาพระหว่าง ก.ม. ๑๖๕-๑๖๖ เข้าทางแยก ๒๔ กม. ทางขึ้นเขา ๑๖ กม. ธรรมชาติและ
วิญญานบ้ำจะทำให้ท่านสดชื่นด้วยชีวิตใหม่ สถานตากอากาศชายทะเลบางแสนเพียง ๒ ชั่วโมง จากกรุงเทพฯ ท่าน
ก็จะพบบรรยากาศที่น่ารักและติดใจไปชั่วกาลนาน ทั้งสองแห่งอากาศโปร่งบริสุทธิ์ ห้องน้ำประจำทุกห้องพัก มีชุดรับ
แขก โทรศัพท์และตู้เย็น โดยเฉพาะพนักงานรับใช้สุภาพอ่อนน้อม ค่าที่พัก อาหารและเครื่องดื่ม ราคาพอสมควร
สนามกอล์ฟใหญ่ที่บางพระ และกอล์ฟเล็กบริเวณสถานตากอากาศบางแสนเปิดบริการแล้ว ทุกบาร์ชายหาดมีห้อง
อาบน้ำจัด และห้องแต่งตัวชายหญิง ตู้เพลงทันสมัย สนามกอล์ฟใหญ่บนยอดเขาใหญ่ใกล้ที่พักกำลังดำเนินการสร้าง

ไปตากอากาศ สำรองที่พัก ที่สำนักงานสลากฯ โทร. ๒๕๕๔๐

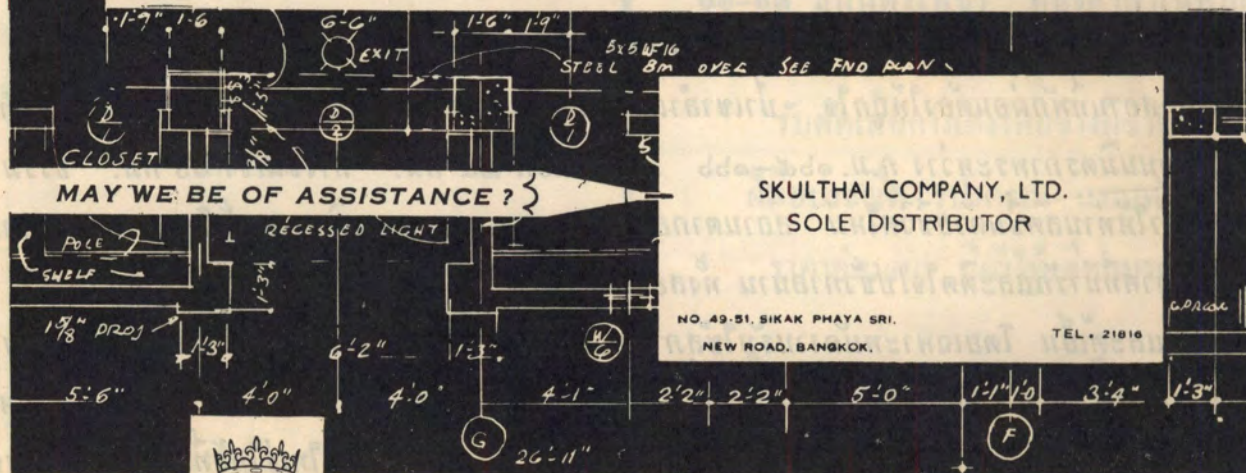
You sign your name
to every building
you design...

Whether you're meeting new problems of architectural styling or working within a traditional concept, your creative individuality as an architect is written on each building you design.

But your signature doesn't stop with the design. It shows as well in the careful attention you bring to the selection of materials for your buildings.

To assist you in selecting the finest in lock security and beauty, the Schlage Lock Company offers builder's hardware products designed for long-term serviceability.

Your signature is recognized as one of good taste and professional judgment. Specifying Schlage—the sign of quality lock construction on the world's outstanding buildings—will help maintain this recognition.

MAY WE BE OF ASSISTANCE?

SKULTHAI COMPANY, LTD.
SOLE DISTRIBUTOR

NO. 49-51, SIKAK PHAYA SRI,
NEW ROAD, BANGKOK.

TEL. 21816

SCHLAGE

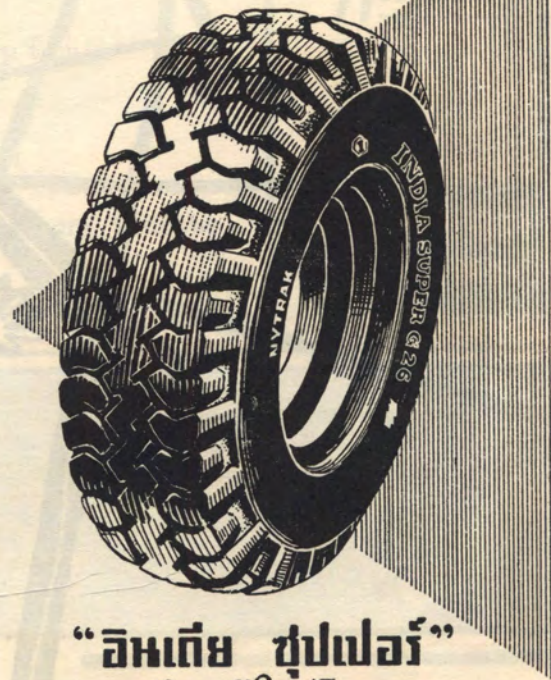
BEAUTY WHERE IT SHOWS... QUALITY WHERE IT COUNTS!

ยาง **INDIA Super**

ทำในประเทศอังกฤษ

“อินเดีย ซุปเปอร์”
สำหรับรถยนต์นั่ง

“อินเดีย ซุปเปอร์”
ดอกลึก-ผ้าใบ ไหลอน
สำหรับรถยนต์บรรทุก

134/4 ถนนสุริยวงศ์

โทร. 34653

โทรเลข: ชัยนทร์-กรุงเทพฯ

ห้างหุ้นส่วนจำกัด
ชัยนทร์ อิมพอร์ต

JAYANT IMPORT

Limited Partnership

134/4 Suriwongse Road

Telephone 34653

Telegram: JAYANT-BANGKOK

ເຂົ້າສບາຍ ກາຍໄດ້
ປັບປຸງເລື້ອຍໆ

SISALATION

ສິ່ງທີ່ໂດຍຕົວເອງທີ່
ບໍລິຫານ ວິສາມະໄນເຊີຍຕິກ
ໂທ. 31020-36

PAINT

SIGMALEX
SIGMARINE
SIGMAVAR
SIGMARDA
MUR-O-TONE
CRESOTOL
STAY-BRITE

SUN-STOP

GLASS COATINGS

WILLIAMS & WILLIAMS

Steel windows

**KENNA TRACK
SLIDING DOORS**

U.S

ALUMINUM

Shop fronts

WHITCO

**NACO
SUN SASH**

TALCO-fentron

Aluminum windows

**WEISER
LOCKS**

WEISER

ALCOA

CUPPLES PRODUCTS DIVISION

Aluminum
Suspended Ceilings

SOCIETA

212 SURIWONGSE ROAD. BANGKOK

TEL.32921-2

SIKA

Structural Waterproofing
and
Concrete Specialists

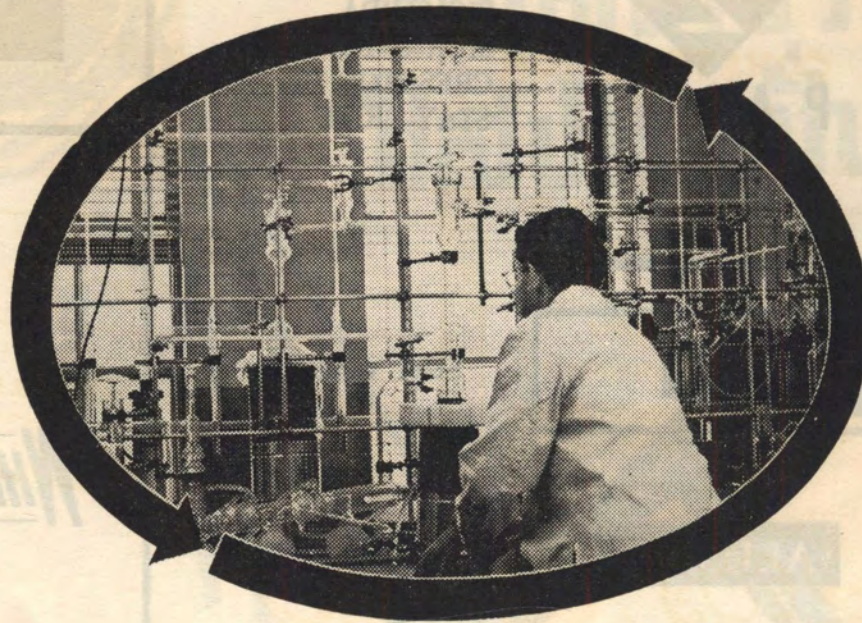
KENTILE

SAINT-GOBAIN

GERFLEX Tiles

SAINT-GOBAIN

V.I.S

ผลสำเร็จจากสถาบันการวิจัยใหญ่ที่สุดในโลก

Esso

พลังแรงสูง แบบใหม่

ROBUST CONSTRUCTION

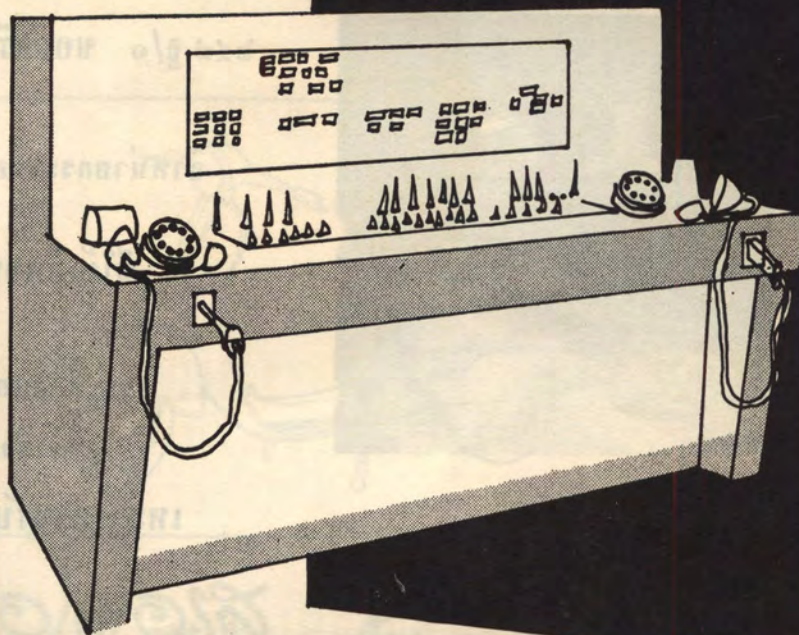
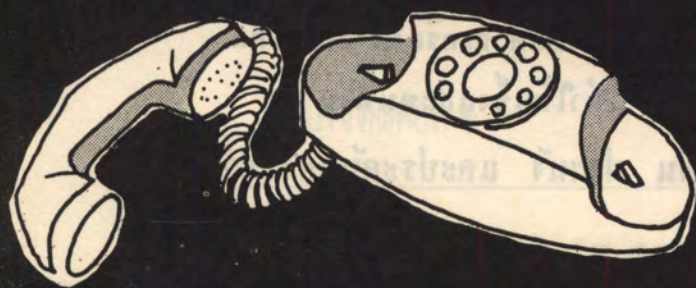
Smart line

Use of severely tested parts

Finishing in various colours, so that the equipment may be adapted to the interior decoration of the rooms

Simplicity and rapidity of service

Minimum maintenance requirements

THE INTERNATIONAL ENGINEERING CO.,LTD.

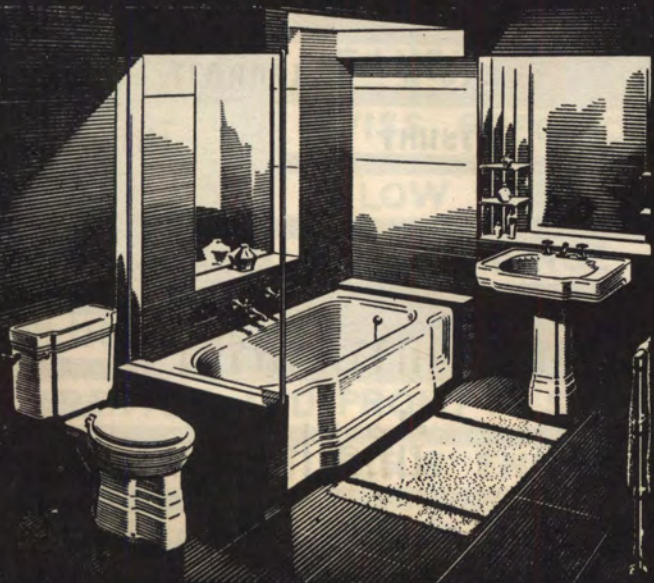
SOLE DISTRIBUTORS FOR THAILAND

P.O. BOX 39. TEL. 31070-3

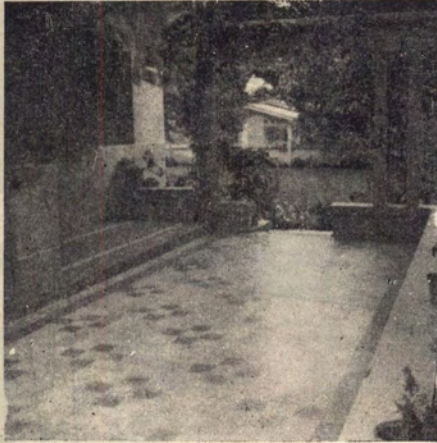
"Standard"

SANITARY

APPLIANCES

โรงงานกระเบื้องอัด ไทยแกรนไนท์ โปรดัก

๒๔๗ ฐ/๑ ขอยศรีนคร ท่งมหาเมม พระนคร โทร. ๓๓๐๕๑

จำหน่ายกระเบื้องแกรนไนท์ สีสดคงงาม ลวดลายทันสมัย

มีให้เลือกทุกสี และขนาดต่าง ๆ ตามต้องการ

กระเบื้องแกรนไนท์ ใช้อัดด้วยเครื่องต่างประเทศ

กำลังแรงสูง ทำให้แข็งและทนทาน

เหมาะสำหรับปูพื้น ฝาผนัง และประดับห้องโถง

ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยเสรีการช่าง

๕๕๑-๒ ถนนลูกหลวง สพานขาว

พระนคร โทร. ๔๖๑๘๔

ออกแบบ คำนวณ

รับเหมาทำการก่อสร้าง

โดยช่างผู้ชำนาญ

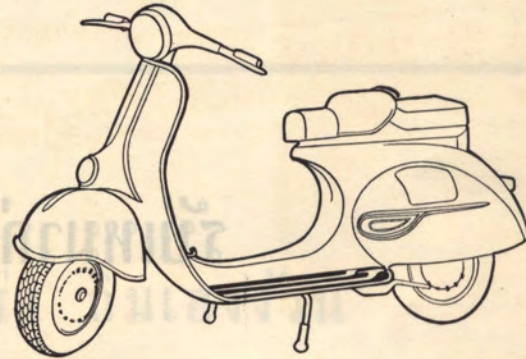
ฝีมือประณีต

Vespa

เวสป้า ขับง่าย ใช้คล่อง
 เวสป้า ตัวถังทำด้วยเหล็กกล้าแข็งแรง
 เวสป้า ไม่มีรอยต่อ รอยเชื่อม

เวสป้า ใช้เกียร์ตรง ไม่ใช้โซ่
 เวสป้า ราคาถูก
 เวสป้า เครื่องฮาหลังทุกชนิดของเวสเป่า ต่างง่าย

สนใจติดต่อที่*

ได้รพบขจวขเมจ/ตจวรส

สุริยภต
 โทร. 35941-8

Schlieren Elevators

MEANS:

SWISS PRECISION

LOW COST

CONVENIENCE

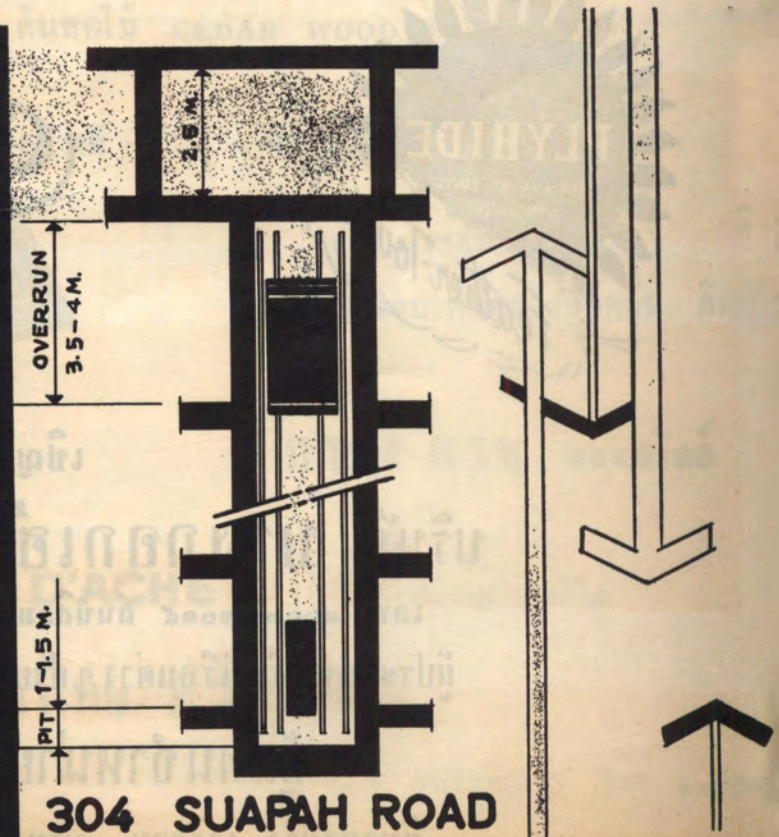
PLUS:

GUARANTEE AND PROMPT SERVICE

BY MANUFACTURER'S ENGINEER

ALWAYS AT YOUR DISPOSAL.....AT

LOXLEY [BANGKOK] LIMITED

304 SUAPAH ROAD

TEL. 26641-47

บริษัท สากลสถาปัตยกรรม จำกัด

๗๘ ตรอกกัปตันบุช สีพระยา

โทร. ๓๐๗๔๕

รับเหมาก่อสร้าง

หนังเทียมชนิด CHATEAU FEATHER-TOUCH

ชนิดด้านหลังมีฟองยางทำให้เกิดความนุ่ม

Chateau

ทนทาน

สีสวยสด

ไม่ย่น

มีความยืดหยุ่นเป็นพิเศษ

feather-touch

54" width

เชิญตรงไปที่

บริษัท บางกอกเฮ้าส์เฟอร์นิเจอร์ ค.จ.ก.

เลขที่ ๑๐๐๓-๑๐๑๕ ถนนสีลม พระนคร โทร. ๓๐๗๙๗-๓๖๖๔๐

ผู้ประดิษฐ์เครื่องเรือนต่าง ๆ ด้วยฝีมือประณีต สวยงาม ราคาขอมเยา

ผู้แทนจำหน่ายสินค้าต่างประเทศ

ที่นอนสปริง "เรลียอน" พรหม มู่ลี่ลูมิเนียม อุปกรณ์ม่านของ ๕๐๕

และอีสเทอร์น ผ้าม่าน มุ้งลวด โต๊ะและเก้าอี้ทำงานเหล็ก หนังเทียม ฯลฯ

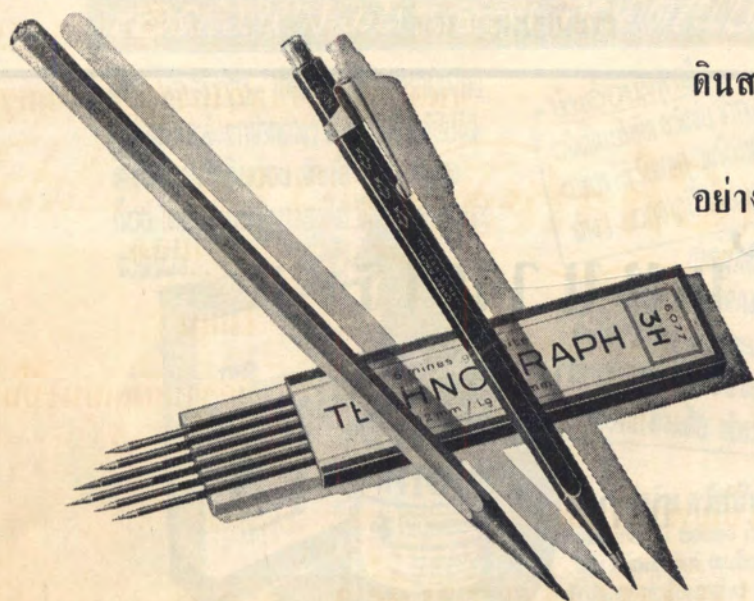
ด้วยความระลึกถึงสถาบันตั้งจริง

จาก..... พิชัย วัฒนาง

อธิบดีธนาคาร จาก

โรงงานโสร่ง กิมเฮงจ้วน

ชอยเอกมัย บางกระบี่

ดินสอไม้ CEDAR WOOD

อย่างดี ตกมาใหม่

FIXPENCIL

ที่ท่านใช้จนเหนือกว่าชนิดอื่น คือ

การรัง दाख ของสวิสส์

TECHNOGRAPH T CARAN D'ACHE

มีจำหน่ายทั่วไป

ห้างนาฬิกาไทย ศรีสุทธา

๑๖๔ ถนนตะนาว โทร. ๒๓๗๗๘

ห้างหุ้นส่วนจำกัด

โรงงาน

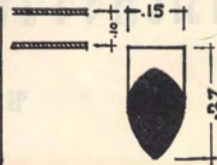
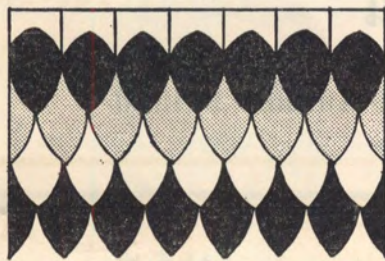
เครื่องเคลือบดินเผา

ที่แยกราชเทวี พญาไท

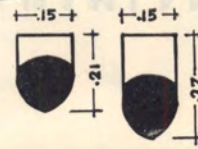
โทร. ๗๑๕๖๔-๗๑๕๓๗

ผลิตกระเบื้องเคลือบ "ตราเสมา"

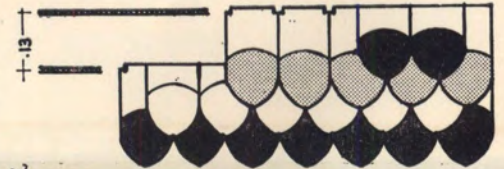
สีแดง แสด เขียว เหลือง ฯลฯ
สำหรับมุงอุโบสถ ศาลาการเปรียญ
และสถานศึกษา

แบบ ๙ ชนิด

กระเบื้องแบบ สองชั้น

อภิธานศัพท์

จาก

THAI ENGINEERING CONSULTANT Co., Ltd

บริษัท บูนหงัน จำกัด

รับเหมาก่อสร้าง และออกแบบอาคารทุกชนิด
 จำหน่ายเครื่องอุปกรณ์ก่อสร้าง

๒ ถนนสุขุมวิท ซอย ๑ พระนคร

โทร. ๕๖๕๒๓-๕๖๓๕๐

อุตสาหกรรมในอ่อน ทดผลดีในประเทศไทยเอง!

• **ซินโตลล้างขี้** • เป็นขี้ดเคา สามารถป้องกัน
 ความชื้น และสิ่งสกปรกต่างๆ มิให้แทรกซึมเข้าไปได้
 เหมาะสำหรับขัดพื้นอ่อน ไม้ขัด ผนังไม้ ไม้โครง
 ไม้ ไม้ค้ำ เป็นแววขาวสดใส มีทั้งชนิดน้ำ และ
 ชนิดผง...

• **หินอ่อนทาสี** •
 ผลิตในบริษัท อีซีซี จำกัด ใช้เป็นผนัง บอร์ด ใต้
 ฉากร ใต้รับแขก พร้อมทั้งเครื่องตัดสีได้ขนาด
 ต่างๆ นอกจากนี้ ยังมีสิ่งดินอ่อนจาก อิตาลี...

จัดทำต้องการ ให้พื้นบ้านสวยงามต้อง
 ไปด้วยกระเบื้อง TERRAZZO TILE & T.V.C. (กระเบื้อง
 หินขัด) ที่รับรองคุณภาพมากกว่า 30 ปี สามารถทน
 ความกดได้ 1 ต.ร. ซม. ต.ร. 95 กก. เหมาะสำหรับปู
 พื้นห้องน้ำ ทางเดิน ห้องรับแขก มีหลายสี ขนาดต่างๆ

บริษัท อีซีซี จำกัด.

รับเหมาก่อสร้าง ออกแบบ ฐานเขียงวัดทุกก่อ
 สร้าง เครื่องสุขภัณฑ์ กระเบื้องขาว กระ
 เบื้องไม้เสฉ กระเบื้องแกรนิตโต้ กระเบื้องเซ
 ลามิก้า และรับรักษา ผนังอาคารบ้านเรือน
 ด้วยหินอ่อน ในราคาขอมเข่าว.....

ขตรบลีอก

โรงงานหินอ่อน เลอติ 28 ซอย
 ออริสารวินชัย ถนนพหลโยธิน พระนคร โทร. 71214
สำนักงานใหญ่ เลอติ 816-818 ถนนพหลโย
 โธ ไกล่ตลาดสามย่าน พระนคร โทร. 30124

สวยงาม ทนทาน ภูมิฐาน

ต้องใช้กระเบื้องยางปูพื้น “ARMSTRONG”

และหน้าต่างเหล็ก “CRITTALL”

มีผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำ - ประเมิน

บริการและจำหน่ายโดย

บริษัท เกตซ์บราเดอร์สแอนด์โก จำกัด

GETZ BROS. & CO., INC.

๙๓-๙๕ ถนนพัฒนาพงศ์

โทร. ๓๕๕๕๑-๓

คู่มือเหย้า

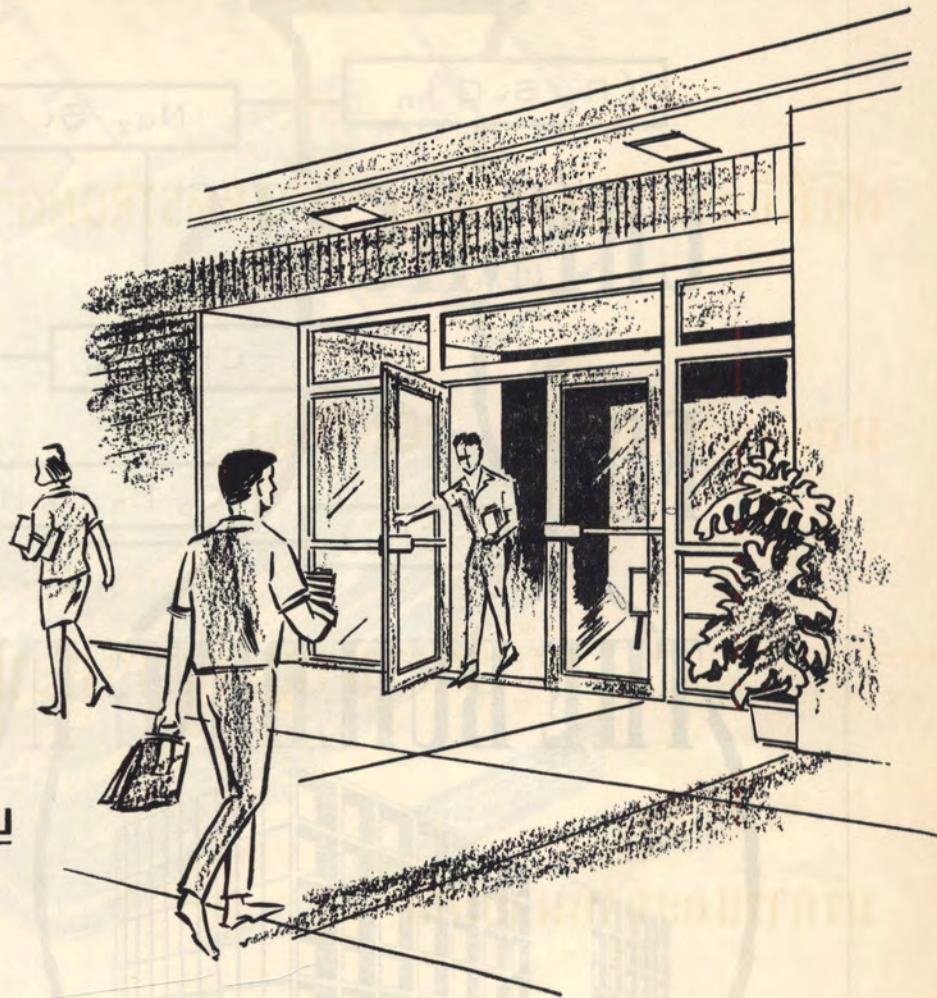
วัสดุก่อสร้างอะลูมิเนียม

ประตูทางเข้า

กรอบอะลูมิเนียม แข็งแรง บังคับ
การปิดเปิดโดยอัตโนมัติ เบาแรง
หน้าต่างใช้วัสดุ

กรอบอะลูมิเนียม สามารถทำได้
อย่างกว้างขวาง ตามความต้องการ
ทุกแบบ ทุกขนาด

แผ่นอะลูมิเนียมสำหรับการประดับ
มีหลายสี ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง
เช่น ทำป้ายโฆษณา ประดับผนัง
กรุตู้ใช้วัสดุ ประตูหน้าร้าน

จำหน่าย และติดตั้งโดย

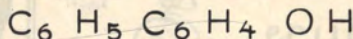
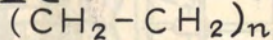
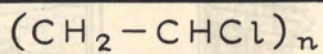
บริษัท ทีทีแอสเอ็ม จำกัด

$(R_2 Si O)_n$

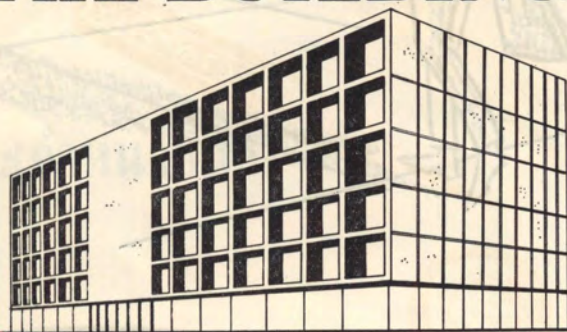
$Na_2 Si O_3$

CHEMICALS

FOR

THE BUILDING INDUSTRY

'PERSPEX'
Corrugated & Flat sheets
'ALKATHENE'
'PROPATHENE'
Film & Pipe
'FLOVIC' 'DARVIC'
P.V.C. Sheets
'SILICONE'
Masonry Water Repellent
'POLYURETHANE'
Foams
'PENTALITE' 'PENTALUX'
Paints
'RITE CURE'
Curing Membrane

'MOLD COTE'
Mould Release Agent

'STERNSON 100'
Case Hardening
'CALCIUM CHLORIDE'
Accelerator
'APHROSOL'
Foaming Agent
'LISSAPOL N'
Concrete Additive
'MELGAN' A
Mortar Plasticiser
'ORTHO PHENYLPHENOL'
Timber Preservation
'LIMBUX'
Hydrated Lime
'SODIUM SILICATE'
Surface Hardener

• Sole Agents for

THE EAST ASIATIC CO., LTD

53-55 ORIENTAL AVENUE, BANGKOK, TEL. 31020.

STAEDTLER

products —
world-renowned
for quality

SOLE DISTRIBUTORS FOR THAILAND: DIETHELM & CO., LTD.

ผู้นำไทยใหม่กับโครงการไทยใหม่

สด กุร มะโรหิต

เมืองไทยยังขาดผู้นำ เมืองไทยยังต้องการผู้นำ

อีกมากแต่ผู้นำที่หมายถึ้นนี้ ต้องไม่ใช่ผู้นำใน

ระบอบเผด็จการซึ่งแสวงแต่อำนาจ, ยศ, และลาภผลอย่างหาขอบเขตมิได้ ผู้นำในระบอบเผด็จการ, ไม่ว่าจะ
จะเป็นระบอบฟาสซิสต์ หรือ คอมมิวนิสต์, ล้วนเป็นศัตรูของเสรีชนคนไทยทั้งสิ้น เราไม่ต้องการ และ
เราไม่ยกย่องผู้นำชนิดนี้

ก็ผู้นำที่เราต้องการนั้นคืออย่างไร? ใครจะเป็นได้บ้าง?

ขอตอบว่า นักศึกษาทุกคนเป็นผู้นำได้ทั้งนั้น, คือเป็นผู้นำกลุ่มชนที่รวมกำลังกันพัฒนาบ้านเมืองให้เจริญทุก ๆ
ทาง กลุ่มชนแต่ละกลุ่มทั่วประเทศกำลังต้องการผู้นำ หมู่บ้านทุกหมู่บ้านทั่วประเทศ ซึ่งมีอยู่เกือบ ๕๐,๐๐๐
แห่ง กำลังต้องการผู้นำที่สามารถนำเขาออกจากความมืด มาสู่แสงสว่างแห่งความรุ่งเรืองได้ทันเวลาก่อนที่เขา
จะกลายเป็นเหยื่อของคอมมิวนิสต์ที่กำลังแทรกซึมหนาแน่นเข้ามาทุกวันทุกคืน ประชาชนคนไทยที่ยากจน
มากกว่า ๘๕% ของพลเมืองทั้งหมด กำลังรอความช่วยเหลือจากพวกเราชนชั้นนำอยู่ในหมู่บ้านทุกแห่ง เขา
กำลังรอนนหนทางที่จะพาเขาออกจากความมืดที่ได้มืดมานับด้วยศตวรรษ เขากำลังรอรงานอาชีพทุกชนิด
ที่สุจริต ซึ่งปลอดภัยจากการถูกขูดรีดจากระบบกินแรง ๖ ประการ คือ ระบบคอร์รัปชั่น, ระบบคนกลาง,
ระบบดอกเบียร์ร้อยละ ๕ ร้อยละ ๑๐ ต่อเดือน, ระบบผูกขาด, ระบบเช่าที่ไม่เป็นธรรมต่อสังคม, ระบบการ
พนันที่ทำลายกำลังซื้อของประชาชนทั่วประเทศไปปีละไม่ต่ำกว่า ๑,๐๐๐ ล้านบาท อันเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้
เกิดความเสื่อมโทรมของเศรษฐกิจการค้าทั่วประเทศในขณะนี้ นอกจากท้องหรืองานอาชีพแล้ว เขายังต้อง
การสมองที่มีอาหารชีวิต คือสมองที่มีการศึกษาอบรมให้มีความรอบรู้ทันเทียมอารยชนทั้งปวง พุฒสนั่น ๆ ก็คือ
เขาต้องการโรงเรียนและครูซึ่งยังขาดแคลนอีกมากมายในขณะนี้ เด็ก ๆ ในหมู่บ้านเกือบ ๕๐,๐๐๐ หมู่ ซึ่ง
กำลังเกิดมาใหม่ปีละอย่างน้อย ๑๐๐,๐๐๐ คน กำลังรอผู้นำการศึกษา ซึ่งสามารถจะช่วยให้เขาได้แลเห็น
แสงสว่างของชีวิตบ้าง เด็กเหล่านี้ไม่มีโอกาสจะได้เล่าเรียนหนังสืออย่างพวกเรา - นิสิตผู้มีโชคดี, การศึกษา
ของเขาอย่างมากก็เพียง ป. ๕ ในโรงเรียนประชาบาล และไม่ใช่ทุกคนได้เข้าโรงเรียน หรือถ้าเข้าเรียนได้
ก็เรียนไม่ได้ผลอย่างที่เราควรจะได้ เพราะระเบียบการสอบการควบคุมโดยมากแล้ว, ครูขาดบ่อย ๆ, ครูไม่พอ
แก่ชั้นและจำนวนเด็ก ครูโดยมากขาดความรู้ และความตั้งใจที่จะสอน, ฯลฯ เด็กไทยเหล่านี้เป็นเสาหิน
ของชาติในอนาคต เพราะเป็นเด็กของชนกลุ่มใหญ่, เป็นผู้ผลิตและผู้ซื้อของชาติ, เป็นรากฐานเศรษฐกิจ

ของสังคม เขามีความสำคัญต่อชาติไทยเหลือเกิน แต่เขากลับต้องเติบโตอยู่ในความมืด อนาคตของเขาไม่มี, เมื่ออนาคตของเขาไม่มี, อนาคตของชาติจะมีหรือ?

อาชีพกับการศึกษา เป็นความขาดแคลนอย่างร้ายแรงที่สุดในกลุ่มชนกลุ่มใหญ่ ซึ่งกระจายอยู่ตามหมู่บ้านเกือบ ๕๐,๐๐๐ แห่งทั่วประเทศ รายได้ของครอบครัวในชนกลุ่มใหญ่นี้ จากสถิติทางราชการ ปรากฏว่าแต่ละครอบครัวมีรายได้เฉลี่ยไม่เกินปีละ ๑,๕๐๐ บาท (หรือเดือนละ ๑๐๐ กว่าบาท) ชาติจะเจริญไม่ได้ ถ้ารายได้ของประชาชนส่วนใหญ่ตกต่ำเช่นนี้ การศึกษาเป็นอุปสรรคสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยเพิ่มรายได้ แต่เมื่อการศึกษาของชนกลุ่มใหญ่เหล่านี้ ก็ยังมีระดับอย่างสูงเพียง ป. ๔ ความหวังที่จะเพิ่มรายได้ก็ยิ่งลางเลือนมากขึ้น

ข้าพเจ้าได้เคยเขียนโครงการบูรณะชนบทไว้นานแล้วมากกว่า ๒๐๐ บท เพื่อเสนอรัฐบาลและประชาชน ข้าพเจ้าได้ยืนยันว่าชาติไทยปัจจุบันจะไปไม่รอดถ้าทิ้งหมู่บ้าน ซึ่งเราได้ทิ้งกันมาแล้วเป็นร้อย ๆ ปี การปฏิวัติชาติเมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ ไม่มีความหมายเพราะเป็นเพียงการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง หรือ การยึดอำนาจโดยคนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งเท่านั้น เกือบไม่มีนักยึดอำนาจคนใดที่ห่วงใยหมู่บ้านซึ่งเป็นเซลล์อันสำคัญที่สุดของการเศรษฐกิจสังคมและการปกครอง เพราะเหตุนี้ตลอด ๓๐ ปีของ "การปฏิวัติ," หมู่บ้านของเราจึงยังคงอยู่ในความมืดมิด เกือบจะหาแสงสว่างของความเจริญไม่ได้

สมัยนี้เป็นสมัยของมหันตภัยคอมมิวนิสต์ พวกคอมมิวนิสต์แทรกแซงและแทรกซึมเข้ามาในเมืองไทยทุกซอกทุกมุม โดยเฉพาะในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นรังอันอบอุ่นสำหรับการเพาะเชื้อคอมมิวนิสต์ บทบาทของนายรวม วงศ์พันธุ์ กับพวก เป็นข้อยืนยันอย่างดีว่า คอมมิวนิสต์กำลังยึดเอาหมู่บ้านเป็นศูนย์กลางของการพยายามยึดอำนาจทางประชาชนซึ่งกำลังอยู่ในความทุกข์ยาก ในสภาวะอันนี้, เรามีความจำเป็นที่สุดที่จะต้องปฏิวัติหมู่บ้านของเราเสียใหม่อย่างรวดเร็วที่สุด เราไม่มีเวลาจะเสียต่อไปอีกแล้ว เพราะเราได้เสียมามากแล้วตลอด ๓๐ ปี ของ "การปฏิวัติ" ที่ไม่ใช่การปฏิวัติ

รัฐบาลปัจจุบัน เป็นรัฐบาลชุดหนึ่งที่เริ่มสนใจกับการพัฒนาหมู่บ้าน อย่างมี วิชาการ ข้าพเจ้าพอใจและขอส่งเสริมการพัฒนาชนบทที่รัฐบาลกำลังทำอยู่ ข้าพเจ้าได้เคยให้ข้อคิดเรื่องการบูรณะชนบทมาหลายปีแล้ว โดยเสนอทางหนังสือพิมพ์ให้รัฐบาลพิจารณา ข้าพเจ้าได้วางหลักใหญ่ ๆ ไว้ว่า การบูรณะชนบท หรือการพัฒนาหมู่บ้าน ต้องอาศัยหลักการใหญ่ ๆ ๔ ประการ ซึ่งเป็นปัจจัย ๔ ของชีวิตหลัก ๔ ประการนี้ก็คือ:—

๑. บูรณะอาชีพ (ท้อง)
๒. บูรณะการศึกษา (สมอง)
๓. บูรณะสุขภาพอนามัย (พลังงานผลิต)
๔. บูรณะที่อยู่อาศัย (การสาธารณสุข)

ปัจจัย ๔ ของชีวิตนี้ เป็นสิ่งที่มนุษย์ทุกคนต้องการ. โดยเฉพาะมนุษย์ที่ต้องการจะอยู่อย่างเสรีชน ในสมัยที่คอมมิวนิสต์พยายามจะเอาคนไปเป็นทาสของรัฐ อันเป็นระบอบการเศรษฐกิจที่ด้อยหลังเข้าคลองมากกว่าจะก้าวไปข้างหน้า โดยมุ่งเสรีภาพและความไพบูลย์อย่างมากที่สุดของบุคคลแต่ละคนเป็นเป้าหมาย ข้าพเจ้ามีความเห็นที่ปักใจอย่างมั่นคงแล้วว่า เป้าหมายปลายทางของการเดินทางแห่งชนชาติมนุษย์ทั่วโลก ซึ่งได้เดินกันมาแล้วมากกว่า ๔,๐๐๐ ปีในประวัติศาสตร์ ควรเป็น เสรีภาพอันเป็นธรรมและความไพบูลย์อย่างมากที่สุดของบุคคลแต่ละคนในสังคม, ไม่ควรเป็น ความไพบูลย์ของสังคมที่เกิดจากการเอาคนไปเป็นทาสของรัฐ ข้าพเจ้าเห็นว่าบุคคล (Individual) สำคัญกว่ารัฐ (State) เพราะบุคคลให้กำเนิดแก่รัฐ ซึ่งตรงกันข้ามกับพวกคอมมิวนิสต์ที่เห็นว่ารัฐสำคัญกว่าบุคคล ข้าพเจ้าแน่ใจที่จะกล่าวว่า ลัทธิเอาคนไปเป็นทาสของรัฐ. เช่นเดียวกับการเอาคนไปเป็นทาสของเงินและอำนาจ, จะต้องวอดวายไม่มีทางจะเจริญต่อไปได้ เพราะคนได้ฉลาดขึ้นทุกวัน ลัทธิที่จะเจริญออกงามต่อไป, แม้ว่าจะซำคี่ ก็คือลัทธิที่มุ่งเสรีภาพอันเป็นธรรมและความไพบูลย์อย่างมากที่สุดของบุคคลแต่ละคนในสังคม ลัทธินี้ก็คือ *ลัทธิสหกรณ์*

ขอย้อนกลับไปหาปัจจัย ๔ ของชีวิตอีกที ข้าพเจ้าเห็นว่าชีวิตความเป็นอยู่ของชาติไทย คนไทยในขณะนี้ จำเป็นที่ที่สุดที่จะต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงอย่างเร่งรีบ ถ้าแม้เราต้องการจะต่อต้าน คอมมิวนิสต์ การแก้ไขเปลี่ยนแปลงต้องทำจากหมู่บ้านโดยอาศัยหลัก ๔ ประการนี้เป็นแนวทาง

ทำไมจึงต้องอาศัยหลัก ๔ ประการนี้? ตอบว่าเพราะเป็นหลักที่สร้างความอยู่ดีกินดีให้แก่ประชาชน ซึ่งจะช่วยป้องกันไม่ให้คิดโรคคอมมิวนิสต์ได้ง่าย ข้าพเจ้าได้พยายามไปเยี่ยมหมู่บ้านมากมายหลายแห่ง ส่วนมากข้าพเจ้าได้พบแต่ความขาดแคลนในหลัก ๔ ประการนี้ทั้งนั้น ซึ่งล้วนเป็นพื้นฐานของชีวิตประจำวัน ปัญหาที่ว่าเราจะทำให้หมู่บ้านพ้นจากความขาดแคลนทั้ง ๔ อย่างนี้ได้อย่างไร ในเมื่อเราไม่มีเงิน? ข้าพเจ้าเห็นใจรัฐบาลทุกรัฐบาลที่ไม่สามารถจะหาเงินมาสร้าง ความอยู่ดีกินดีให้แก่ชาวบ้านเหล่านี้ได้ เมื่อคิดถึงเรื่องเงินไม่มี, ความท้อใจก็เกิดขึ้นทันที ท่านก็เลยไม่พยายามที่จะคิดต่อไปถึงการวางโครงการ ซึ่งต้องใช้เงินอย่างมากมาย

แต่ข้าพเจ้าเชื่อว่าเงินไม่ใช่สิ่งที่สำคัญอย่างเดียว ซึ่งถ้าปราศจากเงินแล้ว ก็ทำอะไรไม่ได้ ในทัศนะของข้าพเจ้า, แรงงานสำคัญกว่าเงิน เพราะโลกก้าวหน้ามาได้จนถึงทุกวันนี้ก็เพราะแรงงาน, ไม่ใช่เพราะเงินอย่างเดียว ปัญหาที่ว่าทำอย่างไร เราจึงจะทำแรงงานให้เป็นเงินได้ เพื่อจะได้ใช้เงินเป็นสื่อการแลกเปลี่ยนวัสดุแห่งการสร้างสรรค์สิ่งอื่น ๆ ต่อไปตามหลัก ๔ ประการ ดังกล่าวมาแล้ว

เราควรจะทราบว่ ทุกวันนี้แรงงานของคนไทยส่วนใหญ่ (คือพวก ๘๕% ในชนบท) ได้เหลือว่างอยู่อย่างมากมายทุก ๆ ปี ในปีหนึ่งคนพวกนี้ทำงานเพียง ๑๐๐ กว่าวันเท่านั้น (สถิติกระทรวงเกษตรระบุไว้ว่า ทำงานเพียง ๑๒๓ วัน) เหลืออีก ๒๐๐ กว่าวัน คนพวกนี้ไม่ได้ทำอะไรเป็นล่าเป็นสัน โดยมากก็ออกไปยิงนกตกปลาหาอาหารมาใส่ท้องประจำวันบ้าง, เทียวปะปะกินเหล้าเมายาบ้าง, ดีก็กัดปลาบ้าง, เทียวหาพระอาจารย์ขอหวยขอเลขท้ายสลากกินรวบบ้าง, ไปรอฟังเลขท้ายทางวิทยุบ้าง ฯลฯ ปล่อยให้เวลาให้ผ่านไปวันหนึ่ง ๆ อย่างน่าเสียดาย ถ้าคิดเป็นตัวเลขทางเศรษฐกิจแล้ว ชาติได้สูญเสียแรงงานทุก ๆ ปีเป็นพัน ๆ ล้านหน่วยทีเดียว ซึ่งถ้าเอามาผลิตหรือสร้างสรรค์สิ่งทีสังคมยังขาดแคลน ก็จะทำให้ชาติก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว ปัญหาที่มีอยู่ว่า เราจะเอาแรงงานที่เหลือว่างเหล่านี้มาใช้ได้อย่างไร จึงจะเกิด

ประโยชน์ต่อบ้านเมืองและสังคม ปัญหาไม่ได้อยู่ที่ว่าเรามีเงินเท่าไร? ก็การที่จะคิดเอาแรงงานที่เหลืว่างเหล่านี้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้นั้น, เราก็ต้องมีโครงการที่ถูกต้องและเหมาะสมกับสถานะการณ์ ซึ่งปฏิบัติได้, ไม่ใช่โครงการที่เป็นเพียงความฝันเท่านั้น

ในฐานะที่เราเป็นประเทศเสรีประชาธิปไตย ซึ่งเคารพสิทธิของมนุษยชน การนำแรงงานที่เหลืว่างในชนบทไปใช้ให้เกิดประโยชน์ก็ต้องทำตามความสมัครใจของเจ้าของแรงงาน เราจะบังคับแรงงานอย่างวิธีคอมมิวนิสต์ไม่ได้ ข้าพเจ้าเชื่อว่าประชาชนคนไทย ๘๕% ไม่ใช่คนเกียจคร้าน เขาพร้อมที่จะทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเขาและชาติบ้านเมือง ปัญหาอยู่ที่ว่า เรามีโครงการหรือโครงการให้เขาทำไหม? เราจะนำเขาไปทางไหน? เรามีผู้นำพอหรือเปล่า? และผู้นำของเราสามารถจะนำเขาได้หรือไม่?

เหล่านี้คือปัญหา เงินไม่ควรเป็นปัญหา เพราะเงินเป็นเพียงสื่อของการแลกเปลี่ยนเท่านั้น ข้าพเจ้าเห็นว่าถ้าเราจะสร้างไทยใหม่ให้เจริญรุ่งเรือง พ้นจากการตกเป็นเหยื่อของคอมมิวนิสต์ เราก็ต้องขบปัญหาใหญ่ ๒ ข้อคือ

๑. ปัญหาโครงการ

๒. ปัญหาผู้นำ

ในข้อ ๑ ข้าพเจ้าได้พากเพียรเรียนเสนอให้รัฐบาลของเราวางโครงการสร้างชาติอย่างदार พร้อมด้วยเงื่อนไขเวลาอันเสียที่ เพราะแม้การปลุกสัวมเขาก็มีแผนผัง ี่ชาติทั้งชาติ, เราจะสร้างกันอย่างไรไม่มีแผนผังหรือโครงการเลยเช่นนั้นหรือ? ตั้งแต่คนไทยคบคิดกันปฏิวัติ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๗๕ เราไม่เคยมีโครงการสร้างชาติอย่างदारเลย หลัก ๖ ประการของผู้ก่อการรุ่น ๒๔๗๕ ล้มจมโคลนไปในไม่กี่ปี ตลอดเวลา ๓๐ ปีที่เขาเรียกกันว่า "สมัยปฏิวัติ" เราพบแต่การแย่งชิงอำนาจกันอย่างซุลมุนวุ่นวาย ตลอดเวลาที่แย่งอำนาจกันนี้ ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้มีฐานะดีขึ้นเท่าไร, โดยเฉพาะพวกตาสีายมากับอำหมีก ซึ่งเป็นเจ้าของแรงงานผลิต และเป็นกำลังซื้อของชาติ แต่คนกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งซึ่งเรียกตัวเองว่า นักการเมือง กลับร่ำรวยขึ้นอย่างกลับหน้ามือเป็นหลังมือ การที่ประชาชนอย่างพวกตาสีายมาและอำหมีกยังคงอยู่กระต๊อบ กินปูเค็ม ใส่เสื้อปะ เหมือนสมัยระบบไพร่และระบบทาส ยุคอยุธยาและรัตนโกสินทร์ เช่นนี้ ก็เพราะเราไม่มีโครงการสร้างชาติสร้างสังคมที่दार ใครมีอำนาจขึ้นมาก็เลิกจ้างงานของคนก่อนเสีย แล้วสร้างงานของตนเองขึ้นใหม่ คล้าย ๆ กับจะสร้างอนุสาวรีย์ให้กับตัวเอง และงานแต่ละงานนี้ ก็เป็นเพียงการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเท่านั้น ไม่ใช่งานที่มีโครงการदार, ไม่ใช่งานแก้ปัญหาของบ้านเมืองจากรากฐาน การบริหารงานของชาติแต่ละรัฐบาลไม่มีการสืบเนื่องกันเป็นลูกโซ่, ทำแล้วรื้อทิ้ง, รื้อทิ้งแล้วทำใหม่ แบบนักการเมืองผู้หนึ่งไปรื้อโรงพยาบาลชลบุรี ซึ่งประชาชนเขาสร้างไว้อย่างสวยงาม จึงทำให้เสียเวลาเสียเงินเปล่าอย่างน่าเสียดายที่สุด

ข้าพเจ้าได้เรียกร้องให้รัฐบาลวางโครงการสร้างชาติระยะยาวอย่างदार และอย่างมีเงื่อนไขเวลามาเกือบ ๑๐ ปีแล้ว แต่คำตอบที่ข้าพเจ้าได้รับก็คือ ทำไม่ได้เพราะไม่มีเงิน รัฐบาลมักคิดถึงแต่เรื่องเงิน, ไม่คิดถึงเรื่องงาน, พอมองไม่เห็นเงิน, ก็รีบบอกเสียก่อนว่าทำไม่ได้ ท่านไม่คิดว่า ถ้าไม่คิดทำงาน, เงินจะมีมาได้อย่างไร ในสมัยของท่านจอมพล ป. พิบูลสงคราม, แหกเมืองชาวอินเดียนผู้หนึ่งเข้าเยี่ยม คำนับและถามว่า เมืองไทยจะไม่คิดมีโครงการสร้างชาติในระยะยาวบ้างหรือ? ท่านจอมพล ป. ตอบว่าก็เคยคิด แต่ไม่มีเงิน ไม่รู้จะทำอย่างไร ท่านยอมจนปัญญาง่าย ๆ และนักการเมืองหลาย ๆ คนก็คิดอย่างท่าน คือ ทำไม่ได้เพราะไม่มีเงิน ตกลงชาติไทยก็บริหารกัน

อย่างไม่มีเป้าหมาย, ไม่มีแผนผังและโครงการที่แน่นอนเรื่อยมา การสร้างชาติจึงเต็มไปด้วยความซุลมุนวุ่นวาย, คนนี้ปลูก, คนนั้นรื้อ, ว่ากันไปตามอารมณ์ หาหลักการที่แน่นอนไม่ได้เลย

มาถึงสมัยรัฐบาลปฏิวัติของท่านจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ข้าพเจ้าถูกเกณฑ์เข้าไปนั่งในสภาพพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ข้าพเจ้าดีใจ เพราะชาติไทยจะได้มีโครงการสร้างชาติทางเศรษฐกิจกันเสียที ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่เห็นด้วยในหลักการหลายประการ, แต่สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจก็ได้ทำประโยชน์ให้มาก ถ้าแม้ผู้ปฏิบัติสามารถปฏิบัติได้ตามโครงการซึ่งต้องการงบประมาณอย่างมากมาย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลนี้ได้วางโครงการระยะยาวอย่างมีเงื่อนไขเรียบร้อยแล้ว ประชาชนกำลังรอผลงานของการปฏิวัติแต่ละปีตามโครงการ ซึ่งถ้าแม้ทำได้เต็มตามโครงการจริง ก็จะเกิดประโยชน์แก่ชาติมาก

แต่ข้าพเจ้าใจร้อน เพราะวิตกว่าเหตุการณ์ของโลก โดยเฉพาะรอบ ๆ บ้านจะไม่รอเรา โครงการระยะยาวอย่างที่สภาพพัฒนาการเศรษฐกิจได้วางไว้ ถ้าได้เริ่มเมื่อ ๑๐ ปีมาแล้ว ก็จะปลอดภัยที่สุด เพราะคงจะทำสำเร็จทันเหตุการณ์ แต่เมื่อมาเริ่มเอาเดี๋ยวนี้ ข้าพเจ้าจึงวิตกอยู่ไม่วาย วันเวลายิ่งผ่านไปก็ยิ่งหนักใจ เพราะปัญหาลาว, ปัญหาเขมรก็ได้เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งเป็นสัญญาณที่ไม่ล่อไปในทางที่ดีเลย

เมื่อเหตุการณ์รอบ ๆ บ้านได้แปรเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ ซึ่งการแปรเปลี่ยนนี้ได้เริ่มมาหลายปีแล้ว ข้าพเจ้าก็มีความเห็นว่า การแก้ปัญหาเศรษฐกิจของเราอย่างค่อยทำค่อยไปแบบในเวลาปกติ ควรจะได้รับการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์บ้านเมืองที่กำลังเป็นอยู่ ปัญหาสำคัญที่เราควรจะเอามาคิดก็คือ เรื่องการแทรกซึมและการบุกทะลวงของคอมมิวนิสต์ ซึ่งนับวันจะร้ายแรงมากขึ้นทุกที เพราะการเปลี่ยนแปลงในลาวกับเขมร

ข้าพเจ้าเห็นว่าเราควรจะแก้ปัญหาคอมมิวนิสต์กับปัญหาเศรษฐกิจควบคู่กันไป และควรแก้ในทางลัด, คือแก้ให้ถึงตัวประชาชนทีเดียว ไม่แก้ทางอ้อมที่ถึงตัวประชาชนช้า ซึ่งอาจไม่ทันต่อเหตุการณ์ที่กำลังรัดตัวเข้ามาทุกวัน

การแก้ปัญหาเศรษฐกิจควบคู่กันไปกับการแก้ปัญหาคอมมิวนิสต์ และการแก้ในทางลัดให้ถึงตัวประชาชนทันที, คืออย่างไร ?

ตอบว่า เราต้องตรงไปที่หมู่บ้านซึ่งเป็นที่รวมของประชาชนส่วนใหญ่ แล้วรีบสร้างชีวิตใหม่ให้แก่ชาวบ้านทันที ที่ต้องตรงไปที่หมู่บ้านก็เพราะหมู่บ้านเป็นรากฐานของเศรษฐกิจแห่งชาติ เป็นศูนย์กลางของกำลังผลิตและกำลังซื้อ และหมู่บ้านกำลังเป็นจุดบุกของคอมมิวนิสต์ โดยเฉพาะหมู่บ้านในอีสาน

ข้าพเจ้าได้เสนอโครงการบูรณะชนบทแก่รัฐบาล และเฉพาะอีสานก็ได้เสนอโครงการแถบเศรษฐกิจ (Economic Belt Programme) โดยอาศัยหลักการดังต่อไปนี้

$$\text{แรงงาน} + \text{ที่ดิน} = \text{กำลังซื้อ}$$

หลักการอันนี้หมายถึงการทุ่มแรงงานอันเสรีซึ่งเหลือว่างอยู่หลายพันล้านหน่วยทุกปี ลงไปในแผ่นดินซึ่งเหลือว่างอยู่อย่างน้อย ๒๖๐ ล้านไร่ จากที่ดินทั้งหมด ๓๒๐ ล้านไร่ ซึ่งในจำนวนที่เหลือว่างอยู่นี้ควรจะใช้ทำการเกษตรได้อีกหลายสิบล้านไร่ หลังจากที่ได้สงวนป่าไว้แล้ว ประเทศไทยยังคงเป็นประเทศกสิกรรมอยู่ เราจะทิ้งเศรษฐกิจการเกษตรไม่ได้ เพราะมากกว่า ๘๐% ของรายได้แห่งชาติได้มาจากสินค้าเกษตรทั้งสิ้น เราต้องรับใช้แรงงานและที่ดินซึ่งเหลืออยู่อย่างมากมายนี้ให้เกิดประโยชน์ขึ้นมาอย่างรวดเร็วที่สุด ถ้าแม้เราต้องการจะอยู่อย่างไทยต่อไป, คือ มีเอกราชและเสรีภาพอย่างสมบูรณ์

โครงการที่ข้าพเจ้าได้เสนอไว้ไม่ใช่โครงการ ใช้เงิน เพราะข้าพเจ้ารู้ดีว่าเราไม่มีเงิน หากเป็นโครงการ ใช้แรงงานและที่ดิน ซึ่งเหลืออยู่มากมายทั่วประเทศเป็นเวลานานมาแล้ว โดยที่ "การปฏิวัติ" ตลอด ๓๐ ปีมาแล้วยังไม่ได้แต่ต้องเลย

ก็ทำอย่างไรเล่าจึงจะทำงานได้โดยไม่ต้องใช้เงิน? ตอบว่าเราต้องตั้ง ฐานพลังทางเศรษฐกิจ (Economic Base) ขึ้นในหมู่บ้านทุกแห่ง เพื่อเอาแรงงานมาใช้แทนเงินด้วยความสมัครใจ ของเจ้าของแรงงาน, ไม่ใช่ ด้วยการข่มขู่บังคับ

ฐานพลังทางเศรษฐกิจ คืออะไร? ตอบว่า คือคลังแห่งสาธารณสมบัติของหมู่บ้านแต่ละแห่งที่สร้างสรรขึ้น โดยแรงงานบริสุทธิ์ของชาวบ้านในหมู่บ้านแห่งนั้น เพื่อเปลี่ยนเป็นเงินมาใช้บูรณะหมู่บ้านของตนให้เจริญรุ่งเรืองตามระบบบูรณะหมู่บ้านสามประการ คือ

- (๑) ระบบสหกรณ์ (อาชีพ)
- (๒) ระบบสวัสดิการ (อยู่ดีกินดีและปลอดภัย)
- (๓) ระบบพัฒนาการ (สาธารณูปโภค)

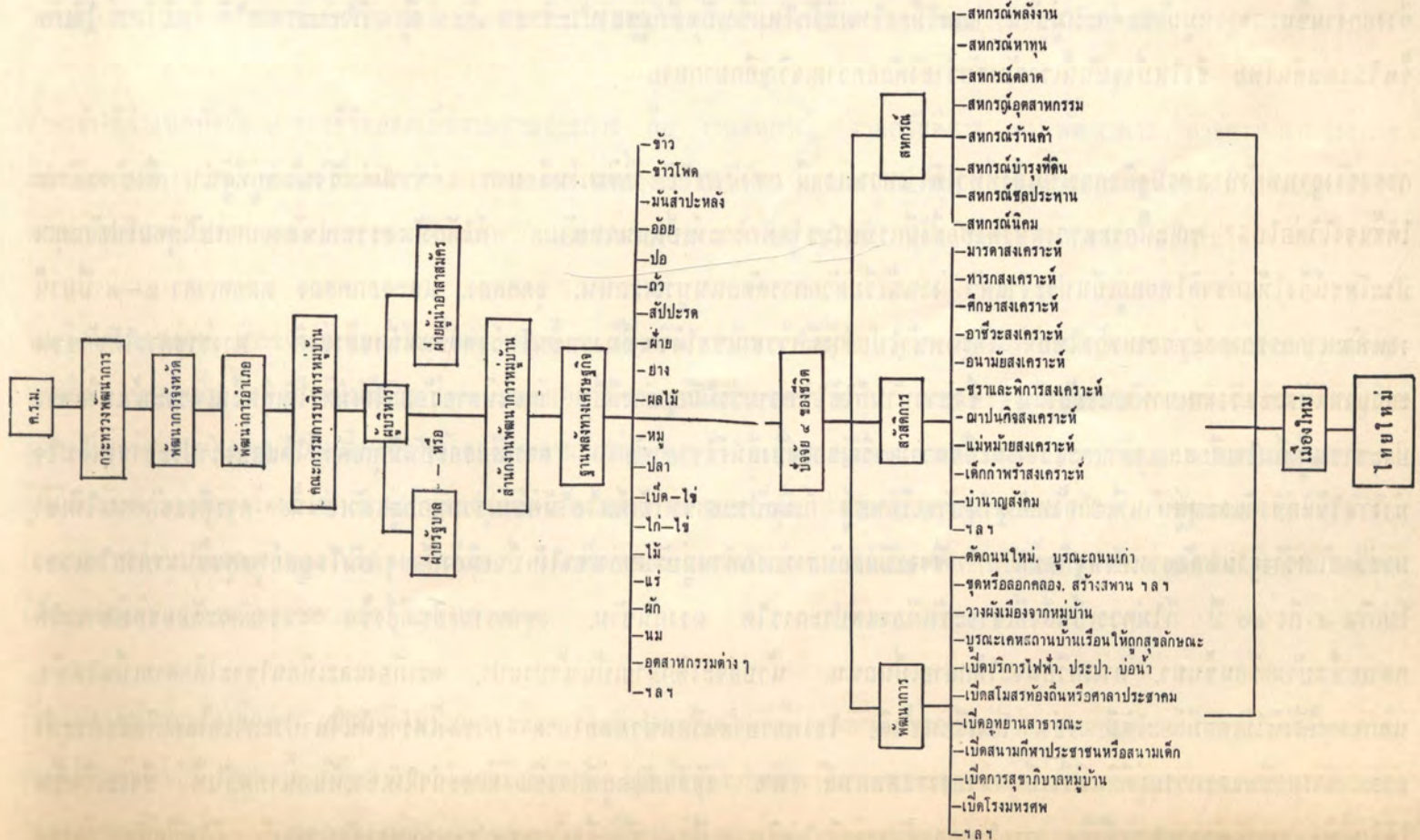
ฐานพลังทางเศรษฐกิจนี้ จัดตั้งด้วยใจสมัครของชาวบ้านซึ่งมีแรงงานของแต่ละคนเหลือว่างอยู่เปล่า ๆ ถึงปีละ ๒๐๐ กว่าวัน ฐานพลังทางเศรษฐกิจของแต่ละหมู่บ้าน ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน เพราะจัดตั้งตามทำเล หรือตามประเภทของทรัพยากรที่มีอยู่ หรือที่พึงก่อให้เกิดขึ้นในบริเวณหมู่บ้านนั้น ๆ เป็นต้นว่า ถ้าทำเลเป็นน้ำก็ทำฐานพลังประมง, ถ้าทำเลเป็นน้ำก็ทำฐานพลังข้าว, ถ้าทำเลเป็นสวนก็ทำฐานพลังสวน, ถ้าทำเลเป็นไร่ก็ทำฐานพลังไร่, ถ้าทำเลเป็นอุตสาหกรรมก็ทำฐานพลังอุตสาหกรรม, ถ้าทำเลเป็นป่าก็ทำฐานพลังไม้, ถ้าทำเลเป็นแร่ก็ทำฐานพลังแร่ ฯลฯ

ประเทศไทยเป็นประเทศที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ความจริงข้อนี้ไม่ควรจะมีใครปฏิเสธ เราขาดแต่คนที่คิดและทำเพื่อจะนำมันขึ้นมาใช้ประโยชน์เท่านั้น เรามีแรงงานว่างอยู่อย่างมากมาย และแรงงานที่ว่างนั้นนับวันจะทวีขึ้นโดยไม่ถอย เพราะประชาชนของเรา กำลังเพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ ๗๐๐,๐๐๐ คน ข้าพเจ้ายังไม่ท่วงเรื่องคนเกิด และข้าพเจ้ายังไม่คิดอย่างเงินแดง คือชักชวนให้ประชาชนคุมกำเนิด เพราะข้าพเจ้ายังเชื่อว่าเมืองไทยยังต้องการแรงงานอีกมากสำหรับบุกเบิกขุดค้นเอาทรัพยากรมาใช้, ข้าพเจ้าท่วงแต่เรื่องเราไม่คิดไม่ทำ และที่แย่ยิ่งกว่านั้นก็คือ เรากำลังตัดทอนพลังงานที่ชาติต้องการ ด้วยการชักชวนกันให้คุมกำเนิด ถึงขนาดส่งคนออกไปดูว่าบ้านอื่นเมืองอื่นเขาคุมกำเนิดกันอย่างไร ซึ่งการตัดทอนพลังงานของชาติในขณะที่ชาติกำลังดิ้นรนด้วยความเจริญนี้ จะเป็นโทษมากกว่าเป็นคุณ เพราะเมืองไทยยังต้องการแรงงานอีกมากเพื่อพัฒนาประเทศ ยังไม่ถึงเวลาที่จะต้องคุมกำเนิดเหมือนเงินแดง อยู่ยับตัดกำลังตัวเองเสียเลย

เพราะความตื่นกลัว ขอให้ถึงเวลาเสียก่อน สิ่งเดียวที่จะต้องคิดก็คือ ทำอย่างไรจึงจะทำแผ่นดินไทย ๓๒๐ ล้านไร่ ให้เกิดประโยชน์ขึ้นมาให้จงได้ในเร็ววัน และทำอย่างไรจึงจะจัดสรรแรงงานของเราให้กระจายออกไปทั่วประเทศ เพื่อบุกเบิกความเจริญให้แก่บ้านเมืองได้อย่างเต็มที่ เราต้องการ *คนไทยยุคใหม่* สำหรับสร้าง *ไทยใหม่* ให้สำเร็จ เมื่อการสร้างไทยใหม่ด้วยคนไทยยุคใหม่ที่ได้เกิดมาแล้ว และกำลังจะเกิดมา ได้มีพื้นฐานที่มั่นคงแล้ว การลอค้อตราคนเกิด ก็น่าจะทำได้ด้วยการคำนวณว่าเราจะให้มีคนคิดเฉลี่ยตารางไมล์ละกี่คน จึงจะสมส่วนกับความเจริญในขณะนั้น

ระบบฐานพลังทางเศรษฐกิจที่ข้าพเจ้าพยายามส่งเสริมขึ้นนี้ เป็นวิธีเดียวที่จะสร้างไทยใหม่ขึ้นมา *โดยไม่ต้องใช้เงิน* ระบบฐานพลังทางเศรษฐกิจ เป็นระบบที่เหมาะสมกับเมืองไทยในขณะนี้ เพราะเป็นระบบที่เปิดช่องให้แรงงานที่เลื๋อว่างได้มีโอกาสเข้าไปในงานที่มีประโยชน์ต่อเจ้าของแรงงานและต่อสังคมที่เขาอาศัย ระบบฐานพลังทางเศรษฐกิจจะเป็นแม่แรงสำคัญที่สุดของชาติที่จะช่วยทำหมู่บ้านให้เป็นเมือง ถ้าหมู่บ้านเกือบ ๕๐,๐๐๐ หมู่ของเราสามารถกลายเป็นเมืองเล็กๆ ขึ้นมาได้ โดยชาวบ้านทุกคนมีอาชีพดี มีรายได้ดี, มีการอยู่ดีกินดีเพราะมีสวัสดิการ, ตลอดจนมีการสาธารณสุขูปโภคที่ดี เมืองไทยก็จะเจริญรุ่งเรืองอย่างรวดเร็ว โดยที่รัฐบาลไม่จำเป็นต้องใช้เงินงบประมาณไปสร้างสรรเมืองใหม่ในหมู่บ้านเลย รัฐบาลเพียงแต่ตั้งเจ้าหน้าที่ที่มีความสามารถออกไปดำเนินงาน หรือตั้งหน่วยผู้นำอาสาสมัครออกไปทำงานแทน โดยมีเจ้าหน้าที่ทางจังหวัดคอยควบคุมเท่านั้น

เพื่อจะแสดงให้เห็นว่า ระบบฐานพลังทางเศรษฐกิจ สามารถจะสร้างสรรความเจริญให้แก่หมู่บ้านได้อย่างไร ในหลักการใหญ่ของความเจริญสามประการ ตามปัจจัย ๔ ของชีวิต, ข้าพเจ้าขอนำผังการดำเนินงานมาตีพิมพ์ไว้ด้วย, ดังนี้

ข้าพเจ้าควรจะชี้แจงรายละเอียดของโครงการสร้างไทยใหม่จากหมู่บ้านเล็กน้อยเพื่อความเข้าใจอันดี

ข้าพเจ้าได้ทราบข่าวมานานแล้วว่า รัฐบาลจะตั้งกระทรวงพัฒนาการ ข้าพเจ้าสนับสนุนความคิดนี้ เพราะเป็นความคิดที่ถูกต้องกับสมัยเวลา
อย่างที่สุด ประเทศไทยยังด้อยพัฒนาอีกมาก เราต้องมีกระทรวงพัฒนาการแน่นอน งานพัฒนาการเป็นงานสร้างชาติที่สำคัญที่สุดในขณะนี้
เพราะเป็นงานวางรากฐานของไทยใหม่ เพราะฉะนั้นจึงไม่ควรจะไปฝากไว้กับกระทรวงแต่ละกระทรวง ซึ่งทำให้กลายเป็นงานที่หมด
ความสำคัญไป ข้าพเจ้าไม่ทราบว่ารัฐบาลจะวางโครงการพัฒนาการอย่างไรเมื่อได้ตั้งกระทรวงนี้แล้ว แต่ข้าพเจ้ามีความเห็นอย่างที่ได้เขียน
ไว้ในผังพัฒนาการนี้ จึงขอเรียนเสนอให้รัฐบาลได้พิจารณา ในฐานะที่เป็นราษฎรไทยคนหนึ่งที่ได้ต่อสู้กับชีวิตมาหลายสิบปีด้วยเป้าหมาย
อันเดียว คือระบบเสรีประชาธิปไตยที่มีเสรีภาพอันเป็นธรรมและมีความปลอดภัยสูงสุดถ้วนทั่วหน้าโดยเฉพาะคนจน ๘๕% ที่เป็นพื้นฐาน
ของเศรษฐกิจสังคม

ผังพัฒนาการที่เสนอมานี้ ข้าพเจ้าได้เขียนโครงร่างไว้แล้วในหนังสือพิมพ์ไทยเสรีหลายปีก่อน ผังนั้นได้ปรับปรุงขึ้นอีกครั้งหนึ่ง
เพื่อขยายอาณาเขตของการพัฒนาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น จุดสำคัญจุดแรกของผังนี้อยู่ที่ฐานพลังทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นคลังเงินของหมู่บ้าน
สำหรับบูรณะหมู่บ้านตามหลักปัจจัย ๔ ของชีวิต (อาชีพ, การศึกษา, โรคภัย, ที่อาศัย) จึงจำแนกออกเป็นงานสามประเภท คือ
งานสหกรณ์, งานสวัสดิการ, และ งานพัฒนาการ, งานสามประเภทนี้ ถ้าทำได้เต็มตามแผน เราก็จะได้เมืองใหม่ชีวิตใหม่
ซึ่งงอกงามขึ้นมาจากหมู่บ้านแต่ละหมู่บ้าน และเมืองใหม่ชีวิตใหม่ซึ่งเป็นที่อยู่ของประชาชน ๘๕% นี้ ก็จะบรรดาลให้ *ไทยใหม่* ได้เกิด
ขึ้นในแผ่นดินไทย ซึ่งในปัจจุบันนี้เราต้องรับว่ายังด้อยความเจริญอีกมากมาย

การสร้างฐานพลังทางเศรษฐกิจควรเป็นสิ่งที่ทำได้ เพราะเรามี *แรงงาน* กับ *ที่ดิน* เหลือมาก แต่ความสำเร็จขึ้นอยู่กับผู้นำ ซึ่งข้าพเจ้าจะ
ได้ชี้แจงไว้ต่อไป ขณะนี้กระทรวงมหาดไทยซึ่งมีกรมประชาสงเคราะห์เป็นแนวหน้า ก็ได้สร้างสรรงานพัฒนาการอันอุดมไปด้วยคุณ
ประโยชน์ยิ่งให้แก่ชาติไทยอยู่เป็นประจำแล้ว งานนี้เริ่มด้วยการตัดถนนบูรณะถนน, ซดคลอง, และลอกคลอง ตลอดเวลา ๒-๓ ปีมานี้
งานพัฒนาการของกระทรวงมหาดไทย ได้รู้หน้าไปอย่างที่เราชมเชยได้ว่าเป็นงานชั้นโบว์แดงชั้นหนึ่งของชาติ ทางราชการได้ชักชวน
ชาวบ้านให้สละแรงงานมาพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งชาวบ้านก็ได้ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่ง ถนนหลายร้อยกิโลเมตรได้เกิดขึ้นเพราะน้ำเหงื่อของ
ประชาชนผู้เต็มใจเสียสละเวลาและแรงงานเพื่อความเจริญของท้องถิ่นที่เขาอาศัย การเสียสละอันมีคุณค่านี้ได้แสดงว่าประชาชนเต็มใจ
ทำงานให้แก่ชาติและหมู่บ้านที่เขาตั้งหลักฐานบ้านเรือนอยู่ ก็เมื่อประชาชนได้เต็มใจให้ความร่วมมืออยู่แล้วเช่นนั้น, การที่จะชักชวนให้เขา
มาช่วยกันสร้างฐานพลังทางเศรษฐกิจขึ้น ซึ่งจะมีผลอันสามารถทำให้หมู่บ้านของเขาให้เป็นเมืองเล็ก ๆ อันปลอดภัยสุขสันต์มาภายในเวลา
ไม่เกิน ๕ ถึง ๑๐ ปี ก็ไม่ควรเป็นสิ่งที่เขาจะรังเกียจแต่ประการใด ตรงกันข้าม, เขาควรจะยินดียิ่งขึ้น เพราะกระตือรือร้นของเขาจะได้
กลายเป็นบ้านเรือนขึ้นมา, ทางเกวียนจะได้กลายเป็นถนน, น้ำบ่อจะได้กลายเป็นน้ำประปา, ตะเกียงและเทียนไขจะได้กลายเป็นไฟฟ้า,
นอกจากนี้สิ่งที่ไม่เคยมีก็จะได้มี, เช่น โรงเรียนชั้นดี, โรงพยาบาลหรือหน่วยพยาบาล การสงเคราะห์นานาประการตั้งแต่เกิดจนกระทั่ง
ตาย, การอาชีพและการอยู่ดีกินดีซึ่งเป็นผลของงานสหกรณ์, ฯลฯ ข้อสำคัญอยู่ที่การชี้แจงแนะนำให้เขาเห็นอนาคตอันนี้ ซึ่งจะเกิดขึ้น
ได้ก็เพราะแรงงานของเขาเองทั้งสิ้น ภายในเวลาอันรวดเร็วไม่เกิน ๕ ปี ๑๐ ปี ซึ่งดำรงบประมาณของรัฐบาลแล้ว ก็ไม่มีหวัง เพราะ

รัฐบาลต้องมีภาระจำเป็นในทางอื่นที่สำคัญเหมือนกันอีกมากมาย ความสำเร็จของการชักชวนและชี้แจงให้ชาวบ้านเข้าใจอยู่ที่ผู้นำท้องถิ่น ทั้งที่อาสาสมัคร และที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ถ้าจะพูดกันสั้นๆ ก็พูดได้ว่า งานที่รัฐบาลต้องเหนี่ยวนำคืองานฝึกผู้นำที่มีสมรรถภาพขึ้นมาให้มากที่สุดและเร็วที่สุด และงานนี้รัฐบาลต้องลงทุนไปก่อน แต่รัฐบาลจะได้ทุนคืนแน่นอนจากภาษีอากรเมื่อหมู่บ้านได้กลายเป็นเมืองเล็กๆ แล้ว

อนึ่ง, เพื่อความเข้าใจอันดี ควรชี้แจงเพิ่มเติมสักนิดว่า การสร้างฐานพลังทางเศรษฐกิจนี้ มิได้หมายความว่าต้องอาศัยแรงงานฟรีของชาวบ้านทุกๆ ปี เราต้องการการเสียสละของชาวบ้านเพียงในระยะเริ่มต้นเท่านั้น เมื่อฐานพลังมีทุนนอนและมีกิจการที่สามารถดำเนินไปได้ด้วยตนเองในรูปธุรกิจ แบบรัฐพาณิชย์ประจำหมู่บ้านแล้ว, ชาวบ้านก็หมดความจำเป็นที่จะสละแรงงานอีกต่อไป, ยิ่งไปกว่านั้น, ฐานพลังที่เขาสร้างขึ้นนี้ ก็กลับจะกลายเป็นแหล่งทำมาหากินของเขาต่อไปอย่างมั่นคงที่สุด

ข้าพเจ้าได้กล่าวถึงปัจจัย ๔ ของชีวิตไว้แล้วว่า คนเราทุกคนเมื่อเกิดมาแล้ว, โดยเฉพาะในสมัยที่โลกก้าวหน้า, ควรจะมีความต้องการอย่างพื้นฐาน ๔ ประการ คือต้องการอาชีพที่มั่นคง, ต้องการการศึกษาอบรม, ต้องการการรักษาพยาบาลและการบำรุงสุขภาพอนามัย, ต้องการที่อยู่อาศัยอันสะอาดสบาย ทั้ง ๔ ประการนี้เป็นพื้นฐานแห่งความต้องการของชีวิตประจำวัน เป็นความต้องการที่รัฐจำเป็นต้องจัดให้ประชาชน ถ้าแม้เราจะหวังให้ประเทศชาติเจริญก้าวหน้า ปัจจัย ๔ ของชีวิตนี้เป็นสัจธรรมของชีวิตมนุษย์ยุคปัจจุบันที่ไม่ควรจะมีใครปฏิเสธ ปัญหาที่ว่าเราจะจัดให้มนุษย์ คือชาวบ้านในหมู่บ้านทุกแห่งมีปัจจัย ๔ ของชีวิตอย่างดีที่สุดได้อย่างไร

ข้าพเจ้าได้จำแนกปัจจัย ๔ ของชีวิตออกเป็นงานสามประการ คือ งานสหกรณ์, งานสวัสดิการ, งานพัฒนาการ ถ้าจัดงานสามประเภทนี้สำเร็จตามโครงการ ข้าพเจ้าก็แน่ใจว่า เราจะพบสังคมของเสรีชนที่มีความสุขสมบูรณ์ที่สุด ซึ่งพวกคอมมิวนิสต์ไม่มีทางจะแทรกแซงหรือแทรกซึมเข้าไปหลอกลวงประชาชนได้อีกเลย คนอย่างนายรวม วงศ์พันธุ์ จะไม่มี, หรือถ้ามีก็จะโกหกชาวบ้านอีกไม่ได้

ในเรื่องงานสหกรณ์ ข้าพเจ้าได้เขียนไว้มากมายตลอด ๑๐ ปีที่แล้วมา ข้าพเจ้าได้ยืนยันว่าเศรษฐกิจสหกรณ์เป็นเศรษฐกิจของประชาชนโดยแท้จริง, เพราะเป็นเศรษฐกิจที่ไม่มีการเบียดเบียนกันอย่างเศรษฐกิจในระบบนายทุน และเศรษฐกิจในระบบคอมมิวนิสต์ เศรษฐกิจสหกรณ์มุ่งรักษา แรงงานส่วนเกิน ของเจ้าของแรงงาน แต่ละคน ไว้ให้เป็นสมบัติของเขาแต่ละคนอย่างมากที่สุด ส่วนเศรษฐกิจนายทุน ผู้ที่มีกำลังมากกว่ามุ่งขูดรีดแรงงานส่วนเกินของผู้ที่มีกำลังน้อยกว่าอย่างมากที่สุด, สำหรับเศรษฐกิจคอมมิวนิสต์, รัฐคอมมิวนิสต์มุ่งบังคับเอาแรงงานส่วนเกินของราษฎรไปอย่างมากที่สุด โดยที่เจ้าของแรงงานไม่มีทางจะโต้เถียงคัดค้านได้เลย ตัวอย่างที่เห็นได้อย่างง่ายที่สุด ก็คือการบังคับแรงงานในระบบคอมมิวนิสต์ของมาเซดง

เรื่องสหกรณ์เป็นเรื่องยืดยาว ข้าพเจ้าไม่มีเวลาจะชี้แจงได้อย่างละเอียดในที่นี้ แต่ข้าพเจ้าขอยืนยันว่า ทางออกทางเศรษฐกิจที่ดีที่สุดเท่าที่มนุษย์จะค้นพบได้ในขณะนี้ ก็คือทางออกโดยวิธีสหกรณ์, โลกปัจจุบันกำลังจะพินาศเพราะการต่อสู้อย่างบ้าคลั่งระหว่างระบบทุนนิยมกับระบบคอมมิวนิสต์ การต่อสู้จะมีแต่ผู้แพ้เพราะทั้งสองฝ่ายจะพินาศเพราะอาวุธวิทยาศาสตร์ ข้าพเจ้าไม่ทราบว่าจะพวกเรามนุษย์ผู้รัก

เสรีภาพทั่วโลกรวมทั้งทาสที่ต้องการเสรีภาพ ในประเทศคอมมิวนิสต์ทุกประเทศ, จะแหวกวงล้อมของสงครามมหาประลัยนี้ออกมาได้อย่างไร
ทั้ง ๆ ที่เราต้องการเพียงแต่จะอยู่อย่างสงบและอย่างเสรี. ไม่ต้องการจะบ้าคลั่งไปกับบ่อสุรสงครามเพียงไม่กี่คนที่ครองซาตกรรมของโลกอยู่
ในขณะนี้

อย่างไรก็ดี, ข้าพเจ้าควรจะชี้แจงไว้สักเล็กน้อยว่า ในประเทศไทยทุกวันนี้ราษฎรอย่างน้อย ๘๕% กำลังอยู่ในความยากจน, หรืออย่าง
น้อยก็อยู่ในความขาดแคลน อะไรเป็นต้นเหตุของความยากจน ขอตอบอย่างไม่ลังเลว่า *การกินแรง* คือต้นเหตุของความยากจนทุกยุค
ทุกสมัย ประชาชนของประเทศไทยได้ถูกกินแรงมาหลายร้อยปีแล้วหลังจากสมัยอันสุขเสรีของยุคสุโขทัย จึงต้องยากจนอยู่เรื่อยมา
ระบบไพร่ กับ *ระบบทาส* เป็นระบบที่กินแรงคนอย่างทารุณที่สุด สองระบบนี้เพิ่งจะหมดสิ้นไปเมื่อพุทธศตวรรษที่แล้ว แต่ปัจจุบันนี้
ระบบกินแรงอีก ๖ ระบบก็เกิดขึ้นมาแทนที่ นั่นคือ ระบบดอกเบี่ยอัตราสูง, ระบบคอร์รัปชัน, ระบบการพนัน, ระบบคนกลาง, ระบบ
เช่าที่ไม่เป็นธรรม, ระบบผูกขาด ทั้ง ๖ ระบบนี้เป็นมูลเหตุสำคัญยิ่งที่ทำให้ความยากจนยังคงมีอยู่ในแผ่นดินทองผืนนี้ ซึ่งแสนจะอุดม
สมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ เราจำเป็นจะต้องต่อต้านกับระบบกินแรงเหล่านี้ เพื่อกำจัดความยากจนอันเป็นโรคร้ายของสังคมและ
เป็นเชื้อกำเนิดของคอมมิวนิสต์ให้หมดไป และวิธีต่อต้านที่ดุที่สุดก็คือวิธีสหกรณ์

สหกรณ์ได้เอากำเนิดมาในประเทศไทยเมื่อราวครึ่งศตวรรษมาแล้ว รัฐบาลเอาสหกรณ์เข้ามาใช้เพื่อวัตถุประสงค์อันเดียวที่สำคัญคือ แก่
ปัญหาการเงินของชาวบ้านบางกลุ่มซึ่งไม่มีทุนรอนและต้องเสียดอกเบี้ยแพงจากนายทุนพวกแขกและพวกจีน รัฐบาลไม่ได้เอาสหกรณ์เข้ามา
เพื่อจะกำหนดเป็นนโยบายเศรษฐกิจของชาติ เพราะฉะนั้นครึ่งศตวรรษจึงได้ผ่านไปโดยที่ความยากจนยังคงมีอยู่และนับจะมีมากขึ้นทุกวัน
ข้าพเจ้าเสียเวลาครึ่งศตวรรษที่ได้ผ่านไปแล้ว โดยที่เศรษฐกิจของชาติไทยไม่ได้ดีขึ้นเลย โดยเฉพาะเศรษฐกิจของประชาชน ๘๕%
ข้าพเจ้าจึงขอเสนอรัฐบาลนี้ ขอให้นำสหกรณ์ขึ้นมาพิจารณาว่าควรจะทำให้เป็นนโยบายเศรษฐกิจของชาติได้หรือไม่ เพราะรัฐบาล
ก็ตั้งกระทรวงสหกรณ์ขึ้นมาแล้ว และอย่างน้อยก็ขอฝากความเห็นไว้กับรัฐบาล ในเรื่องการสร้างวงจรของสหกรณ์ขึ้นในหมู่บ้านตามผังที่
ได้เสนอไว้ เพื่อแก้ปัญหาการครองชีพของชาวบ้านต่อไป

ตามผังของข้าพเจ้า ข้าพเจ้าได้กำหนดประเภทสหกรณ์ไว้หลายประเภท นับตั้งแต่ประเภทแรงงานผลิตไปจนถึงประเภทจำหน่าย นอก
จากนี้ยังกำหนดสหกรณ์บำรุงที่ดินไว้ด้วย เพราะอาชีพส่วนใหญ่ของชาวบ้านเป็นอาชีพเกษตรกร สิ่งที่ชาวบ้านขาดแคลนในการประกอบ
อาชีพขณะนี้คือ ทุนกับตลาด ทุนหมายถึงแรงงานผลิตซึ่งอาจเป็นแรงงานคน, แรงงานสัตว์, หรือแรงงานเครื่องจักรทุนแรงก็ได้ แรง
งานเหล่านี้สามารถจะจัดหามาได้โดยวิธีสหกรณ์ ซึ่งไม่ยากนักถ้าจะทำ เมื่อชาวบ้านได้ทุนในการผลิตแล้ว เราก็จัดตลาดสหกรณ์ไว้ให้เพื่อ
แก้ปัญหาคนกลางที่เข้าไปขูดรีดชาวบ้านทุกแห่งทั่วประเทศไทย ตั้งแต่สมัยเก่า จนถึงสมัยใหม่ในปัจจุบันนี้ ทุนที่ได้จากสหกรณ์จะช่วย
ให้ชาวบ้านได้ลดอัตราดอกเบี้ยให้ถูกลงได้เป็นอย่างมาก หรืออาจไม่ต้องเสียดอกเบี้ยเลยถ้าได้ทุนในรูปแรงงานโดยเฉพาะแรงงานจาก
เครื่องจักรกลซึ่งชาวบ้านโกงตัวเองไม่ได้และสามารถผลิตได้มากและรวดเร็ว ข้อได้เปรียบดังกล่าวนี้จะช่วยให้ต้นทุนการผลิตลดลง ซึ่ง
หมายถึงมีกำไรมากขึ้น เมื่อส่งผลผลิตไปสู่สหกรณ์ตลาด ชาวบ้านก็ปลอดภัยพ้นจากการถูกคนกลางขูดรีด, ซึ่งทำให้ขายผลผลิตได้ราคา อัน
หมายถึงมีกำไรมากขึ้นอีก นอกจากนี้ยังให้มีสหกรณ์อุตสาหกรรมคอยรับช่วงจัดทำวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูปเพื่อส่งออกไปจำหน่าย

ในหน่วยสหกรณ์ร้านค้า, อันจะเป็นการตัดคนกลางที่ปลายทางออกไปอีก ในสภาพการณ์อันใหม่ของชีวิตเศรษฐกิจนี้, สังคมสหกรณ์ก็จะค่อย ๆ เติบโตขึ้นทีละน้อย, เป็นสังคมที่ไม่มีกัณธินแรง, เป็นสังคมที่สมาชิกสหกรณ์ทำการผลิตเอง, ขายเอง, และซื้อเอง, กำไรที่เกิดขึ้นจะไม่ตกเป็นของนายทุนและคนกลางที่มุ่งแต่จะขูดรีดกำไรให้มากที่สุด, กำไรที่เกิดขึ้นในวงจรของสหกรณ์รูปต่าง ๆ จะแบ่งกันส่วนไปสู่อำนาจของแรงงานทุกคนอย่างเสมอหน้า, ตามอัตราส่วนที่แต่ละคนเข้าใช้ประโยชน์ในสหกรณ์แต่ละรูป ซึ่งหมายความว่าสมาชิกแต่ละคนสามารถจะรักษา *แรงงานส่วนเกิน* ของตนไว้ได้โดยไม่กินแรงใคร, และไม่ถูกใครกินแรง, นี่คือความยุติธรรมของเศรษฐกิจสหกรณ์ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ดีที่สุดเท่าที่มนุษย์เคยค้นพบ

ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยกับการจัดสหกรณ์ในปัจจุบันนี้ ซึ่งจัดอย่างขาดความจริง ทำให้งานสหกรณ์เจริญไม่ได้เพราะตีแสกวงล้อมของนายทุนและคนกลางออกไปไม่ได้ ยกตัวอย่างสหกรณ์หาทุนเอาทุนให้ชวานากูไป ชวานาผลิตข้าวได้ก็ขายให้สหกรณ์ขายข้าวซึ่งตนเป็นสมาชิกเมื่อถึงสหกรณ์ขายข้าว ทางก็ตันลงเพียงนั้น เพราะสหกรณ์ขายข้าวไม่มีโรงสีข้าว, ตกลงสหกรณ์ขายข้าวก็ต้องจำใจขายข้าวให้โรงสีแจ็ก ซึ่งบังคับซื้อเอาตามชอบใจ เมื่อถูกโรงสีกดราคาข้าว, สหกรณ์ขายข้าวก็ทำอะไรให้แก่ชวานามากไม่ได้ ชวานาจึงยังคงตกอยู่ในกะลาครอบของนายทุนต่อไป สหกรณ์ที่มีรูปไม่ครบวงจรของเศรษฐกิจสหกรณ์จึงช่วยอะไรไม่ได้มาก

กำลังเงินที่ได้มาจากฐานพลังทางเศรษฐกิจ นอกจากจะช่วยสร้างระบบวงจรของสหกรณ์ขึ้นในหมู่บ้านแต่ละหมู่ เพื่อช่วยการอาชีพและการครองชีพของชาวบ้านแล้ว, ยังสามารถช่วยสร้างระบบสวัสดิการขึ้นได้อีกด้วย ระบบสวัสดิการ คืออะไร? จำเป็นอย่างไร? เรื่องนี้อาจเป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้คิดว่ามนุษย์ควรจะมีชีวิตอยู่อย่างตัวใครตัวมัน และรัฐไม่มีหน้าที่อะไรจนต้องมาเลี้ยงดูประชาชน ข้าพเจ้าคิดว่าโลกได้กำหนดมาให้ไกลพอที่จะถึงสมัยสวัสดิการ พวกคอมมิวนิสต์ได้คุยโดยอยู่ทุกวันว่า เขามีระบบสวัสดิการที่ดีเลิศ ข้าพเจ้าไม่คัดค้านระบบสวัสดิการของคอมมิวนิสต์, แต่ข้าพเจ้าเห็นว่าระบบสวัสดิการของคอมมิวนิสต์เป็นเพียงระบบเลี้ยงไก่ไว้ในกรง, ไม่มีเสรีภาพ, เป็นระบบกะลาครอบของลัทธิเผด็จการ, ไม่มีความหมายอะไรเลยสำหรับสังคมที่เสรี

ในทัศนะของข้าพเจ้า รัฐควรมีหน้าที่อันสำคัญยิ่งที่จะเลี้ยงประชาชนด้วยการให้สวัสดิการ เพื่อสร้างพลเมืองที่มีสุขภาพอนามัยดี, มีความคิดดี, มีสมรรถภาพในการทำงานสูง, ขึ้นมาสำหรับสร้างสรรความรุ่งเรืองให้แก่สังคมอันเป็นชีวิตของชาติ ถึงเวลาแล้วที่เราจะต้องเลิกคิดว่าสวัสดิการเป็นธุระของพลเมืองแต่ละคน เช่นการกำเนิดของทารก, การเลี้ยงทารก, การให้การศึกษาแก่เด็ก, การหาอาชีพ, การบ่วยใช้, การต่อสู้กับความขาดแคลนเมื่อชรา, ฯลฯ ในประเทศที่เจริญแล้วโดยมาก, สวัสดิการเป็นงานที่รัฐต้องจัดทำอย่างดีที่สุด ประเทศเดนมาร์ก, ประเทศฮอลันดา, ประเทศนอร์เวย์, ประเทศสวีเดน, ประเทศฟินแลนด์, ประเทศไอซ์แลนด์, เป็นประเทศขนาดเล็กในยุโรปที่จัดสวัสดิการได้ดีที่สุด พลเมืองของเขาสามารถมีชีวิตอยู่ได้โดยปราศจากความกลัว คือ *กลัวเกิด, กลัวแก่, กลัวเจ็บ, กลัวตาย*, สักวันมีอยู่อย่างหนาแน่นในประเทศที่ด้อยความเจริญ, เพราะประชาชนต่างคนต่างอยู่ไม่มีใครสนใจที่จะช่วยเหลือใคร และรัฐก็ขาดโครงการที่จะช่วยเหลือประชาชนได้อย่างเต็มที่เพื่อให้หมดความกลัวทั้งสี่ประการนี้, ซึ่งอาจเป็นด้วยไม่มีเงินหรือขาดความสนใจก็ได้ ในชีวิตของมนุษย์แต่ละคน, ไม่มีอะไรจะให้ความวิตกกังวลได้มากกว่าความกลัวสี่ประการนี้ ซึ่งเกิดเพราะความยากจน. เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว, ที่หออุดมสุขซานพระนครนี้เอง, พ่อกลัวความยากจนถึงกับต้องฆ่าเมียและฆ่าลูกตลอดจนตัวเองรวม ๗ คน ให้พ้นจากความทุกข์ทรมานจากความกลัว ต่อมาอีกวันหนึ่งที่บางซื่อชายชราอายุ ๕๐ ปี ก็โงนให้รถไฟทับตายเพราะกลัวความยากจนไม่มีจะกิน

เมื่อเวลาแก่ มันช่างน่าอดใจที่ต้องเห็นคนในแผ่นดินทองซึ่งแสนจะอุดมไปด้วยทรัพยากรของธรรมชาติต้องฆ่าตัวฆ่าลูกเมียตายเพื่อจะหนีความยากจนอันเป็นมูลเหตุของความกลัวทั้งสิ้น ข้าพเจ้าเห็นว่าความกลัวี่ประการนี้เป็นเรื่องที่เราจะต้องกำจัดไปหมดไปโดยเร็ว เพื่อไม่ให้คนจนหนีไปหาคอมมิวนิสต์ซึ่งโฆษณาหลอกลวงอยู่ใต้ดินดังที่ท่านรองนายกदनอม กิตติขจร ได้ให้ข้อคิดไว้ในหนังสือพิมพ์สารเสรีเมื่อเดือนสิงหาคมปี^{นี้} (๒๕๐๕) ข้อยืนยันของท่านรองนายกदनอมเรื่องคอมมิวนิสต์เข้ามาโฆษณาหลอกลวงเพื่อจะเอาประชาชนไปเป็นพวก ควรจะช่วยสนับสนุนเรื่องสวัสดิการได้เป็นอย่างดีว่าเป็นเรื่องที่ควรจัดด่วน เพื่อช่วยให้ประชาชนได้พ้นจากความกลัว, จะได้ไม่หนีไปหาคอมมิวนิสต์ แต่การจัดระบบสวัสดิการเป็นเรื่องใหญ่, ต้องใช้เงินมาก, จึงเป็นปัญหาที่ยากจะพบให้แตกได้โดยเร็ว

อย่างไรก็ดี, ข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้าแม้เราสร้างฐานพลังทางเศรษฐกิจขึ้นได้สำเร็จตามหมู่บ้านที่ควรจะสร้างขึ้นก่อน เราก็ควรจะการจัดระบบสวัสดิการให้แก่ชาวบ้านได้ภายในไม่กี่ปี ระบบสวัสดิการตามผังที่ข้าพเจ้าวางไว้มีเป้าหมายต้องการกำจัดความกลัวของมนุษย์ตั้งแต่เกิดไปจนตาย ระบบสวัสดิการนี้จะช่วยให้มนุษย์ได้เกิดอย่างปลอดภัย, จะช่วยให้ทารกเติบโตด้วยสุขภาพอนามัยดี, จะช่วยให้เด็กได้เข้าโรงเรียนที่ได้อย่างทั่วถึงกัน โดยไม่ต้องเสียค่าเล่าเรียน, จะช่วยให้เด็กที่เรียนสำเร็จแล้วได้มีอาชีพเป็นล่าเป็นสัน, จะช่วยให้ผู้ที่ป่วยไข้ได้รับการรักษาพยาบาลอย่างดี โดยไม่ต้องเสียค่ารักษา, จะช่วยให้ผู้ชราและผู้พิการได้มีบำนาญชีวิตไม่ต้องกลัวอดอยาก, จะช่วยให้ทุกคนไม่ต้องกลัวตาย เพราะมีระบบออมทรัพย์ไว้ให้ลูกหลานไม่ต้องห่วงใย รวมความว่าตั้งแต่เกิดจนตาย, ทุกคนในหมู่บ้านในผังที่ข้าพเจ้าได้เสนอไว้^{นี้} จะไม่ต้องกลัวชีวิตเลยเพราะชีวิตในระบบสหกรณ์และระบบสวัสดิการเป็นชีวิตที่มั่นคงปลอดภัย, ไร้ร่มย์, และสดใสตลอดเวลาที่ชีวิตดำรงอยู่

ในทัศนะของข้าพเจ้า, ระบบสวัสดิการเป็นระบบของอารยชนอย่างแท้จริง เพราะเป็นระบบที่ทำให้ชีวิตของมนุษย์ห่างไกลต่อชีวิตของสัตว์โลกที่ถูกทอดทิ้งไม่นำพาแบบตัวใครตัวมัน ข้าพเจ้ามีความเห็นว่ารัฐที่เจริญที่สุด ก็คือรัฐที่มีสวัสดิการดีที่สุด การเคลื่อนไหวของขบวนการสังคมนิยมเคราะห์ที่ตลอด ๒-๓ ปีมานี้ เป็นสัญญาณอันดีที่ควรจะทำให้เราคิดว่าสวัสดิการของเมืองไทยอาจจะมีผู้สนใจมากขึ้น ปัญหาอยู่ที่เราจะวางโครงการอย่างไรเพื่อให้มีการประสานงานกันอย่างเป็นล่าเป็นสัน โครงการสวัสดิการของข้าพเจ้าในผังที่พิมพ์ไว้^{นี้} อาจเป็นส่วนหนึ่งของงานสังคมนิยมเคราะห์ที่จัดในหมู่บ้านด้วยน้ำเหลืองของชาวบ้าน ซึ่งเป็นผู้สร้างสวัสดิการให้แก่ตัวเอง ข้าพเจ้าเชื่อว่าถ้าทุกหมู่บ้านสามารถจะจัดระบบสวัสดิการให้แก่ตนเองได้จริง ๆ ตามผังนี้ ประเทศไทยก็จะกลายเป็นรัฐสวัสดิการที่ดีที่สุด เพราะประชาชนสามารถช่วยตัวเองได้โดยรัฐบาลไม่ต้องแบกภาระเลย

ข้าพเจ้าคงจะไม่ถูกกล่าวหาว่าเป็นนักฝัน เพราะการวาดภาพหมู่บ้านสวัสดิการและรัฐสวัสดิการซึ่งไม่น่าจะทำได้ แต่ข้าพเจ้าเชื่อว่าความกดดันของปัญหาสังคมซึ่งทวีขึ้นหนักมากขึ้นทุกวัน จะต้องทำให้รัฐบาลและผู้เฒ่าของสังคมหันมาเผชิญกับความจริงอันเป็นสัจธรรม, คือความจริงที่ว่าโลกจะวอดวายถ้าเราแก้ปัญหาขัดแย้งระหว่างค้ายนายทุนกับค้ายคอมมิวนิสต์ไม่สำเร็จ ความขัดแย้งของสองค่ายนี้จะแก้ไม่ได้ด้วยอาวุธเพราะอาวุธจะทำลายเท่านั้น, จะไม่แก้ไขอะไรให้เราเลย เราต้องแก้ด้วยการสร้างความผาสุกให้แก่ประชาชนด้วยระบบเศรษฐกิจสหกรณ์และระบบสวัสดิการ เมื่อประชาชนมีความผาสุกความปลอดภัยแล้ว, ความกดดันที่จะนำไปสู่การขัดแย้งระหว่างนายทุนกับคอมมิวนิสต์ก็จะลดน้อยไปเอง

เพื่อความเข้าใจอันดีในระบบสวัสดิการตามทัศนะของข้าพเจ้า. ข้าพเจ้าขอเน้นความมุ่งหมายของระบบการครองชีวิตระบบนี้ไว้ดังนี้

ในระบบสวัสดิการ. รัฐหรือองค์การสวัสดิการของประชาชน. ถือหลักว่าประชาชนเป็นผู้สร้างสังคม. เพราะฉะนั้นรัฐจึงต้องสร้างประชาชนขึ้นมาก่อน. เป็นการลงทุนเบื้องต้นเพื่อให้ประชาชนเกิดสมรรถภาพสำหรับนำไปใช้ในการสร้างชีวิตสร้างสังคมที่เขาอาศัย อันจะส่งผลกระทบต่อรายได้ของรัฐในเวลาข้างหน้า การสร้างประชาชนหมายถึงการโอบอุ้มทารกในครรภ์มารดา. การดูแลทารกให้เติบโตด้วยสุขภาพอนามัยอันดี. การให้การศึกษาอบรมอันดีแก่เด็กโดยไม่เก็บค่าบริการ ระยะเวลาที่รัฐต้องสร้างคนจากเงินที่ได้มาจากประชาชนนั่นเอง เมื่อเด็กเติบโตใหญ่เป็นพลเมืองที่มีสมรรถภาพแล้วรัฐก็พ้นจากความรับผิดชอบในการสร้างคน ซึ่งได้ใช้เวลาอย่างมากประมาณ ๒๐ ปี พลเมืองที่รัฐสร้างขึ้นมานี้จะทำงานให้แก่ตัวของเขาและครอบครัวของเขาอย่างเสรี อันจะส่งผลไปสู่สังคมและประเทศชาติด้วยผลอย่างน้อย ๔๐ ปี รัฐจะได้ประโยชน์อย่างเต็มที่ตลอด ๔๐ ปีนี้ เพราะพลเมืองที่สร้างขึ้นย่อมมีสมรรถภาพในการทำงานทุกชนิดที่รัฐหาให้หรือหาเอาเอง ประโยชน์ที่รัฐได้รับนี้ เช่น ภาษีอากรที่แต่ละคนเสียให้แก่รัฐ เป็นต้น จะมีผลมากกว่าที่รัฐได้ลงทุนสร้างเขามาตลอด ๒๐ ปี จนประมาณไม่ได้ เมื่อเขาได้ทำงานสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่ตัวเขาและสังคม ๔๐ ปีเขาก็จะมีอายุได้ประมาณ ๖๐ ปี ในระยะนี้เขาควรจะได้พักผ่อนหาความรื่นรมย์กับชีวิตในสังคมที่เขาได้สร้างมาตลอด ๔๐ ปีด้วยความเหน็ดเหนื่อย และเพื่อให้เขาได้พักผ่อนอย่างสบาย. รัฐจะก้าวเข้าไปดูแลเขาอีกครั้งหนึ่ง ด้วยการให้บำนาญชีวิตตลอดจนการรักษาพยาบาลฟรีเมื่อป่วยไข้แม้การจ้างงานศพเมื่อเขาตาย รัฐไม่มีทางขาดทุนจากการสร้างเขามา. และจากการเลี้ยงเขาเมื่อชราทำงานไม่ไหวแล้ว เวลา ๔๐ ปีที่เขาทำงานสร้างตัวและสร้างสังคมอันเสรีในสภาพที่เป็นตัวจักรกลและตัวพลังงานของรัฐโดยที่เขาไม่รู้ตัวนี้ สามารถจะสร้างรายได้ให้แก่รัฐและสังคมท่วมพันรายจ่ายที่รัฐได้จ่ายไปในการสร้างเขาเมื่อเกิด และเลี้ยงเขาเมื่อแก่ นี้คือระบบสวัสดิการ นี้คือไทยใหม่ที่ข้าพเจ้าปรารถนาจะได้เห็น !

งานประเภทที่สามที่จะสร้างขึ้นในหมู่บ้านจากกำลังเงินที่ได้จากฐานพลังทางเศรษฐกิจ ก็คืองานพัฒนาการ งานนี้เป็นงานสร้างเมืองใหม่ สวมลงไปหมู่บ้าน เพราะฉะนั้นจึงต้องวางผังเมืองดำเนินการตัดถนน. จัดเขตที่อยู่อาศัย. เขตการค้า. เขตที่ทำการของเจ้าหน้าที่. เขตที่พักผ่อนหย่อนใจ. จัดการสาธารณสุขไปทั่ว ตลอดจนสร้างโรงเรียนและหน่วยรักษาพยาบาล หมู่บ้านมากมายหลายแห่งในประเทศไทย มักไม่ได้อยู่เป็นกลุ่ม บ้านเรือนของประชาชนปลูกอยู่กระจัดกระจายห่าง ๆ กันไม่มีระเบียบ ยากแก่การปกครอง และไม่ปลอดภัยสำหรับชาวบ้านเอง ยิ่งในระยะที่คอมมิวนิสต์กำลังแทรกซึมเข้ามาในหมู่บ้านดังที่เป็นอยู่เดี๋ยวนี้ ก็ยิ่งเป็นภัยมากขึ้นเพราะเจ้าหน้าที่ไม่สามารถจะตรวจตราดูแลให้ทั่วถึงได้ ชาวบ้านจะเป็นหูเป็นตาให้เจ้าหน้าที่ก็ทำไม่สะดวก ข้าพเจ้าได้เคยเขียนบทความลงหนังสือพิมพ์หลายครั้งเพื่อเสนอรัฐบาลให้วางโครงการปรับปรุงหมู่บ้านโดยรวมบ้านมาไว้ในกลุ่มเดียวกันและวางผังชุมชนเสียใหม่ ข้าพเจ้าได้ท่องเที่ยวไปในหมู่บ้านหลายแห่ง ได้พบปะชาวบ้านและเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองและเล่าความคิดเรื่องการปรับปรุงหมู่บ้านให้ฟัง ทั้งชาวบ้านและเจ้าหน้าที่ไม่ว่าจะเป็นที่ไหนต่างก็เห็นด้วย ชาวบ้านมองไปในแง่ความปลอดภัยที่จะได้อยู่กันเป็นหมวดหมู่ ทางเจ้าหน้าที่มองไปในแง่การปกครอง คือปกครองง่าย ในญวนใต้ประธานาธิบดีโงดินเดียมก็ได้พยายามรวมบ้านเข้าเป็นหมู่เหมือนกัน โดยเฉพาะบ้านทางชายแดนลาว เพื่อป้องกันคอมมิวนิสต์แทรกซึม นอกจากจะรวมแล้ว ยังวางโครงการอะโกรวิลด์ (Agroville Programme) บูรณะหมู่บ้านอีกด้วย ซึ่งสหรัฐอเมริกาได้เห็นพ้องด้วยและได้ช่วยเงินไปมากมาย ข้าพเจ้าได้เขียนโครงการแถบเศรษฐกิจ (Economic Belt Programme) เสนอรัฐบาลนี้เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ เกี่ยวกับการรวมบ้านและการบูรณะหมู่บ้านในอิสาน และยึดแนวออกไปยาวตลอดชายแดน คือตั้งต้นจากเชียง

รายไปสุดเอาที่ตราด แถบเศรษฐกิจมันมีความมุ่งหมายอย่างสำคัญที่จะป้องกันการแทรกซึมของคอมมิวนิสต์ที่เข้ามาทางลาวและเขมร ข้าพเจ้าชอบคุณรัฐบาลที่ได้เริ่มโครงการบูรณะหมู่บ้านอิสานในปีนี้ (๒๕๐๕) โดยจะตัดถนนซอยเข้าไปในหมู่บ้านก่อน ซึ่งสหรัฐอเมริกาจะร่วมมือด้วย นอกจากโครงการแถบเศรษฐกิจแล้ว ข้าพเจ้าก็ได้เสนอความคิดเรื่องการใช้เฮลิคอปเตอร์ของทางราชการไปลงในหมู่บ้านทุกหมู่บ้าน ซึ่งความคิดอันนี้เดิมนายทหารผู้รักชาติผู้หนึ่งได้เล่าให้ข้าพเจ้าฟัง ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นความคิดที่มีประโยชน์มากโดยเฉพาะในระยะเวลาที่คอมมิวนิสต์รุกรานจึงได้เขียนเสนอรัฐบาล ข้าพเจ้าได้ให้ความเห็นว่าเฮลิคอปเตอร์ของทางราชการที่ไม่ใช้งานจอดอยู่เปล่า ๆ หรือที่ว่างจากงานควรจะนำออกไปตระเวนตามหมู่บ้านเพราะสามารถจะลงได้ง่าย ความมุ่งหมายก็เพื่อจะทำให้ชาวบ้านที่อยู่ในแดนกันดารเกิดความอบอุ่นใจที่รัฐบาลได้เอาใจใส่ดูแลมิได้ทอดทิ้ง นอกจากนี้ก็สะกิดการแทรกซึมของหน่วยโฆษณาใต้ดินคอมมิวนิสต์ ซึ่งอาจมีอยู่ในหมู่บ้านมากมายหลายหมู่บ้านเพราะได้พิสูจน์เห็นชัดแล้วในคดีนายครอง จันดาวงศ์ กับนายรวม วงศ์พันธ์ การเยี่ยมเยียนชาวบ้านซึ่งไม่เคยเห็นหน้าเจ้าหน้าที่ส่วนกลางของรัฐบาลเลยเป็นสิบ ๆ ปี จะเป็นผลดีต่อการปกครองอย่างมากมาย อย่างน้อยก็ทางจิตวิทยา ข้าพเจ้าต้องการอย่างที่สุดที่จะให้รัฐบาลได้ค้นหาความจริงที่รัฐบาลไม่เคยเห็นด้วยตาทุกซอกทุกมุมในหมู่บ้านเกือบ ๕๐,๐๐๐ แห่ง ข้าพเจ้าไม่ชอบให้รัฐบาลได้อ่านเพียงรายงานของเจ้าหน้าที่ในส่วนภูมิภาคเท่านั้น ขณะนี้ชาติไทยกำลังเผชิญกับวิกฤตการณ์ทางการเมืองอย่างคับขันที่สุด เพราะฉะนั้นรัฐบาลจำเป็นต้องรู้เห็นความจริงด้วยตา ไม่ควรจะรู้เพียงด้วยหู เพื่อจะได้คิดอ่านป้องกันมหันตภัยให้แก่ชาติได้ทันทั่วทั้ง การสำรวจหรือการเยี่ยมหมู่บ้าน (โดยเฉพาะในอิสาน) ด้วยเฮลิคอปเตอร์ทุก ๆ เดือน หรือทุก ๆ ๑๕ วัน นอกจากจะเปิดเผยความจริงอันน่ากลัวให้เห็นอย่างชัดแจ้งแล้ว ยังเป็นการบำรุงขวัญประชาชนชาวบ้านที่สุจริตอีกด้วย ถ้าจะนำเครื่องอุปโภคบริโภคตลอดจนยารักษาโรคไปแจกชาวบ้านด้วย ก็จะเป็นกำลังใจให้แก่ชาวบ้านเป็นอย่างดี โดยเฉพาะในระยะนี้ซึ่งหมู่บ้านทุกหมู่บ้านในอิสานรับฟังวิทยุจากปักกิ่งและลาวแดงทุกวันทุกคืน คำโฆษณาเย้ยของคอมมิวนิสต์จะเป็นผลร้ายต่อจิตใจของชาวบ้านอย่างที่สุด ถ้าเรายังคงทอดทิ้งชาวบ้านไว้ตามยถากรรมเช่นนี้ ข้าพเจ้าห่วงหมู่บ้านในอิสานมากเพราะวิทยุของศัตรูได้เอาความจริงมาแจ้งใจชาวบ้าน เช่นความยากจนเป็นต้น ชาวบ้านรับฟังอยู่ทุก ๆ วัน สักวันหนึ่งก็อาจจะมึใจโน้มเอียงไปกับคำโฆษณาเย้ยอันเป็นยาพิษร้ายนี้ได้ ซึ่งถ้าถึงขั้นนั้นก็จะแก้กันยากที่สุด เพราะฉะนั้นจึงควรวางวิธีการหาทางเข้าถึงตัวชาวบ้านเสียเดี๋ยวนี้ เพราะคอมมิวนิสต์ได้เข้าไปแล้ว อย่างน้อยก็ทางวิทยุกระจายเสียง ถ้าแม้เฮลิคอปเตอร์มีไม่พอใช้ ข้าพเจ้าคิดว่าสหรัฐคงจะยินดีช่วยเหลือ ถ้าเรายื่นโครงการให้แก่เขาและคงจะไม่ช่วยเฉพาะเฮลิคอปเตอร์ อาจจะช่วยเอายารักษาโรค, อาหาร, และเสื้อผ้าซึ่งมีอยู่เหลือเพื่อไปช่วยแจกด้วยก็ได้ โครงการสำรวจหมู่บ้านโดยเฮลิคอปเตอร์ เป็นประจำ จึงควรพิจารณากันดู และควรพิจารณาด้วยเพราะคอมมิวนิสต์ไม่เคยรอเรา ข้าพเจ้าว่าเราควรตั้งจุดหมายสำคัญของการป้องกันอิสานไว้ดังนี้ ต้องไปให้ถึงหมู่บ้าน เพราะคอมมิวนิสต์ได้เข้าไปแล้ว.

โครงการฐานพลังทางเศรษฐกิจของข้าพเจ้า มิได้มุ่งหวังจะสร้างไทยใหม่แต่อย่างเดียว ยังมุ่งจะต่อต้านคอมมิวนิสต์อีกด้วย โดยวิธีเข้าไปให้ถึงตัวชาวบ้าน ซึ่งเป็นกำลังคนส่วนใหญ่ของชาติ ข้าพเจ้าใคร่ให้คนไทยที่รักชาติทุกคนได้ระลึกว่า ชาติไทยของเราได้เดินทางมาถึงทางแยกสำคัญแล้ว ซึ่งถ้าเราเลี้ยวผิด อนาคตของชาติก็จะตกอยู่ในอันตรายอย่างร้ายแรง ทางที่เราจะต้องเลี้ยว (และรีบเลี้ยว) เท่าที่ข้าพเจ้าแลเห็นอยู่ ก็คือทางประชาชนในชนบท เราต้องไปทางนี้ เราต้องไปหาประชาชน ๘๕% ที่รอผลงานของการปฏิวัติ ๓๐ ปีอยู่ด้วยความอดทน เราต้องรักษาความสามัคคีของคน ๘๕% นี้ไว้ เพราะเขาเป็นพื้นฐานอันแท้จริงของชาติ เราต้องระดมสรรพกำลังทางเศรษฐกิจ

จากประชาชนส่วนใหญ่กลุ่มนี้ออกต่อต้านการบุกทะเลหลวงของคอมมิวนิสต์ทุกวิถีทาง เราต้องสร้างการอยู่ดีกินดีให้แก่คนเหล่านี้อย่างรวดเร็ว
เพราะการอยู่ดีกินดีคือบ่อปรกการที่แข็งแรงที่สุดสำหรับสะกดกั้นไม่ให้คอมมิวนิสต์บุกทะเลหลวงเข้ามา

บัดนี้มาถึงปัญหาผู้นำ เมื่อมีโครงการแล้ว เราก็ต้องมีคนนำโครงการนั้นออกไปบริหาร และคนที่จะบริหารโครงการก็ต้องมีจำนวนพอ
เพียงกับมีความสามารถด้วย นี่เป็นปัญหาที่ยากมาก เพราะการฝึกคนขึ้นมาให้เป็นผู้นำท้องถิ่นนั้นไม่ใช่งานที่ง่ายนัก รัฐบาลอาจต้อง
ใช้จ่ายบ้างในโครงการฝึกคนและใช้คน แต่ก็ต้องถือว่าเป็นการลงทุนเบื้องต้น เพื่อไปเก็บผลกำไรเอาปลายทาง ผู้นำที่ข้าพเจ้าหมายถึงนี้
ย่อมจำแนกออกได้เป็นสองประเภท คือ เจ้าหน้าที่รัฐบาล กับประชาชนอาสาสมัคร ในด้านประชาชนอาสาสมัครขณะนี้สหรัฐก็กำลัง
สนใจกับหน่วยสันติภาพ (Peace Corps) หน่วยอาสาสมัครนี้จะทำประโยชน์ให้แก่โครงการบูรณะหมู่บ้านมาก เพราะมีแนวทางใกล้เคียง
กันอยู่แล้ว ข้าพเจ้าจะไม่พูดถึงเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล เพราะเป็นเรื่องของรัฐบาล แต่ข้าพเจ้าจะพูดถึงประชาชนที่ควรอาสาสมัครเข้าช่วย
ชาติในงานอันสำคัญนี้. ถ้าแม้เราได้ชี้แจงให้เขาเข้าใจว่าจำเป็นอย่างไรที่เขาจะต้องก้าวเข้ามาช่วย และจะเกิดประโยชน์แก่ตัวเขา
อย่างไรบ้าง

ทุกวันนี้เรามีนักศึกษาจำนวนหมื่น ๆ ที่เดินย่ำต๊อกอยู่ตามข้างถนนอย่างน่าสงสารเพราะไม่มีที่ที่จะศึกษาต่อ และไม่มั่งงานจะทำ หนุ่มสาวไทย
เหล่านี้เป็นกำลังอันสำคัญยิ่งของชาติ เขากำลังหนุ่ม, มีกำลังใจ, มีความหวัง แทบทุกคนต้องการจะเรียน, หรือถ้าไม่มีที่เรียนก็อยาก
ทำงาน เขาไม่ต้องการจะปล่อยให้เวลาผ่านไปอย่างเปล่าประโยชน์ แรงใจของเขาพุ่งไปข้างหน้าอย่างกล้าแข็ง แต่เป็นการพุ่งไปใน
อากาศที่ว่างเปล่า หนุ่มสาวนักศึกษาเหล่านี้กำลังอยู่ในความมืด, ถ้าไม่ใช่ความมืด ก็เป็นความเปล่าเปลี่ยว ในท่ามกลางความมืดและ
ความเปล่าเปลี่ยวนี้เขาย่อมจะไขว่คว้าหาที่เกาะเลาะไปตามทางของชีวิตอย่างขาดสติและความยั้งคิด, ซึ่งเป็นอันตรายมากเพราะความเฝ้าฝัน
ของความชั่วย้อมมีอยู่ทุกหนทุกแห่ง โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ เมืองสวรรค์ เรากำลังปล่อยพลังของชาติอันมีค่าสูงยิ่งนี้ ให้ล่องลอยไปใน
ความว่างเปล่าของชีวิตโดยไม่มีทางเสื่อ คนเหล่านี้เป็น cream ของชาติ, เป็นชนชั้นนำที่ก้าวหน้าของชาติไทยไว้ในกำมือ ถ้าเขาต้อง
เดินไปในความมืด, มีโอกาสจะพลาดพลั้งเสียคนอยู่ทุกขณะลมหายใจเช่นนี้ อนาคตของชาติจะเป็นอย่างไร เราคงจะเดากันได้ดี
ข้าพเจ้าหวังโยนนักศึกษาของเราที่สุด เพราะทุกปีเด็กได้เพิ่มขึ้นถึง ๗๐๐,๐๐๐ คน แต่สถานที่เรียนของเราเพิ่มไม่ทัน โดยเฉพาะในกรุงเทพฯ
และธนบุรี, เรามีเด็กใหม่เกิดมาถึงสี่ปีละ ๑,๐๐๐ กว่าคน เราจะต้องสร้างโรงเรียนสี่ปีละ ๑ โรงเรียนอย่างน้อย จึงจะรับเด็ก
เหล่านี้ไว้ได้บ้าง เรื่องเด็กไม่มีที่เรียนพอเพียง ต้องเดินแกว่งอยู่ตามข้างถนนนี้เป็นปัญหาใหญ่มาก เราคงจะประหลาดใจถ้าคิดว่าเมืองไทย
กำลังอยู่ในสมัยปฏิวัติ ซึ่งหมายถึงสมัยก่อสร้าง เรามีงานจะต้องทำมากมายเหลือเกิน แต่เด็กของเราซึ่งเป็นชนชั้นนำของชาติและต้องการ
จะทำงานกลับไม่มีงานทำ! รัฐบาลก็พยายามช่วย ถึงขนาดแกะตราดอกตามซองจดหมาย บอกให้ช่วยกันหางานให้เด็กที่ว่างเรียนว่างงาน
ได้มีงานทำบ้าง แต่เด็กก็ยังคงเดินแกว่งอยู่ตามถนน และนับวันนับจะทวีจำนวนมากขึ้นทุกที เพราะเด็กที่ไม่มีที่เรียนต่อได้ทวีจำนวนมาก
ขึ้นเสมอ, ไม่มีลด

ข้าพเจ้าเห็นว่า ถ้ารัฐบาลรับโครงการบูรณะหมู่บ้านไว้พิจารณา และถ้าสามารถนำออกใช้ได้โดยรัฐบาลจัดการแก้ไขเสียใหม่ตามแต่จะเห็นควร. เด็กที่ว่างเรียนว่างงานของเราซึ่งมีอยู่เป็นหมื่น ๆ คนขณะนี้ ก็จะได้มีโอกาสทำตนให้มีประโยชน์ต่อชาติบ้านเมืองบ้างแน่นอน เด็กเหล่านี้มีการศึกษาดีพอเพียงจะเป็นผู้นำในท้องถิ่นได้ ถ้าได้รับการฝึกฝนอบรมอีกเล็กน้อย เขาควรจะได้ตั้งใจทำงานให้แก่ชาติบ้านเมืองของเขา และเขาควรจะมีภาคภูมิใจที่ได้ก้าวเข้ามาช่วยชาติในเวลาคับขัน สำหรับรายได้เขาก็ควรจะได้รับบ้างตามควรแก่งานที่เขาทำ ซึ่งรายได้เหล่านี้รัฐบาลอาจจะจ่ายเพียงระยะเริ่มแรกเท่านั้น เมื่อฐานพลังทางเศรษฐกิจประจำหมู่บ้านดำเนินงานได้ผลแล้ว หมู่บ้านก็ย่อมสามารถจะรับผิดชอบต่อรายได้ได้เองโดยไม่ต้องรบกวนงบประมาณแผ่นดินอีกต่อไป ควรจะชี้แจงไว้เพื่อความเข้าใจอันดีว่า โครงการบูรณะหมู่บ้านของข้าพเจ้า มุ่งให้หมู่บ้านได้เลี้ยงตัวเอง (self-sufficient) ไม่ต้องอาศัยงบประมาณแผ่นดินซึ่งรัฐบาลมีภาระผูกพันจะต้องจ่ายไปในทางอื่นที่สำคัญและหลีกเลี่ยงไม่ได้ รายจ่ายที่เกี่ยวกับการสร้างเมืองใหม่ในหมู่บ้าน เช่นรายได้หรือเงินเดือนของผู้นำท้องถิ่น, หมู่บ้านจัดการจ่ายเองทั้งสิ้น แต่ต้องรอให้ฐานพลังทางเศรษฐกิจดำเนินงานได้ผลเสียก่อน ซึ่งอาจเป็นระยะ ๑ ปีหรือหลายปี แล้วแต่งานของฐานพลังแต่ละชนิด การช่วยนักศึกษาที่ว่างเรียนและว่างงานโดยวิธีนี้ จะทำให้นักศึกษาอย่างน้อย ๑๐๐,๐๐๐ คนมีงานทำคือคิดให้มีผู้นำเพียงหมู่บ้านละ ๒ คนก่อน, ซึ่งต่อไปก็ต้องเพิ่มขึ้นอีกเพราะงานจะต้องแยกออกไปอีกหลายแขนง

ข้าพเจ้าขอยืนยันว่าชาติไทยต้องการผู้นำกลุ่มเป็นจำนวนมากมาย เพื่อสร้างไทยใหม่ให้สำเร็จโดยวิธีลัด ซึ่งหมดเปลืองน้อยและได้ผลเร็ว โครงการบูรณะหมู่บ้านนั้นนอกจากสามารถจะช่วยนักศึกษาให้มีงานทำและบำเพ็ญตนเป็น "คนมีประโยชน์" ต่อชาติบ้านเมืองอย่างที่เขาคควรจะมีภาคภูมิใจตัวเองแล้ว ยังจะช่วยชาติปฏิวัติระบบกษัตริย์ผู้ใหญ่อีกด้วย ซึ่งจะเป็นการปฏิวัติระบบการปกครองที่มีผลส่งไปถึงอนาคตอย่างกว้างขวางที่สุด

เราทราบกันดีแล้วว่า ตัวจักรสำคัญยิ่งของระบอบการปกครองท้องถิ่นของเราคือกำนันผู้ใหญ่บ้าน ผู้ว่าราชการจังหวัดกับนายอำเภอทำอะไรไม่ได้มากนักถ้าแม้กำนันผู้ใหญ่บ้านไม่ร่วมมือ นโยบายของรัฐบาลทุกชั้นกำนันผู้ใหญ่บ้านรับไปบริหาร หรือมิฉะนั้นก็เบี่ยงทางให้เจ้าหน้าที่เฉพาะสายเข้าบริหาร กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอิทธิพลเหนือลูกบ้านมาก จะพูดอะไรชาวบ้านก็ยอมเชื่อดียาเกรง จึงเป็นความจริงที่ประจักษ์แจ้งว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านคือหัวใจของการปกครองในส่วนภูมิภาค ตัวแกเล็กก็จริง, แต่มีความสำคัญอย่างกว้างขวางมากเหลือเกิน

แต่ว่ากำนันผู้ใหญ่บ้านของเรา ส่วนมากมักเป็นคนทีล้าสมัยแล้ว กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีการศึกษาดีและเป็นคนทันสมัยมีไม่มากพอ เมืองไทยกำลังก้าวไปข้างหน้า, และต้องก้าวไปข้างหน้าเพื่อเอกราชและเสรีภาพของชาติไทยและคนไทย เมืองไทยต้องการผู้นำที่ทันสมัยโดยเฉพาะผู้นำในท้องถิ่น ซึ่งเป็นผู้จูงชาวบ้านให้ก้าวหน้า กำนันผู้ใหญ่บ้านที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่มีสมรรถภาพพอที่จะนำการปฏิวัติในท้องถิ่นให้ลุล่วงไปด้วยดีได้ เพราะฉะนั้น ถ้าได้ใช้โครงการบูรณะหมู่บ้านนี้เข้าปฏิวัติหมู่บ้าน ผู้นำซึ่งเป็นนักศึกษาก็จะเข้าทำหน้าที่แทนกำนันผู้ใหญ่บ้านได้ทันที อันจะเกิดผลดีต่อการปกครองและการปฏิวัติชาติและสังคมอย่างมากมาย แต่ว่าทั้งนี้มิได้หมายความว่าเราจะปลดกำนันผู้ใหญ่บ้านออก เรายังต้องการกำนันผู้ใหญ่บ้านอีกหลายปี เพราะเป็นผู้มีอิทธิพลเหนือชาวบ้าน ซึ่งสามารถจะเป็นมือที่มีประโยชน์ของผู้นำซึ่งเป็นนักศึกษาในการทำงานเกี่ยวกับชาวบ้าน, โดยเฉพาะงานโฆษณาชักชวนให้ชาวบ้านเห็นประโยชน์ในการบูรณะหมู่บ้าน

เพื่อให้เกิดศรัทธาที่จะร่วมมือร่วมใจเสียสละแรงงานให้แก่หมู่บ้านที่เขาอาศัย ระบบกำหนดผู้ใหญ่บ้านยังจะต้องมีอยู่ แต่ก็ค่อย ๆ หมดไปทีละน้อยด้วยกาลเวลา และระบบผู้นำไทยใหม่ในท้องถิ่นจะค่อย ๆ เติบโตขึ้นมาแทน ซึ่งจะเป็นการปฏิวัติระบบการปกครองส่วนภูมิภาคอย่างสำคัญมาก และจะประกันความก้าวหน้าของหมู่บ้านใหม่หรือเมืองใหม่อันเป็นหน่วยสำคัญยิ่งของชาติและสังคมได้เป็นอย่างดี

ข้าพเจ้าเขียนบทความชิ้นนี้ด้วยความปรารถนาดีต่อบ้านเมืองอย่างสุดใจ และเขียนในฐานะที่เป็นประชาชนคนไทยคนหนึ่งซึ่งควรจะมีสิทธิเหลืออยู่บ้างที่จะขอเป็นเจ้าของแผ่นดินไทยด้วยสักคนหนึ่ง ข้าพเจ้าหวังว่าถ้าจะเป็นที่วิพากษ์แก่ท่านผู้ใดแล้ว ก็ขอได้โปรดอย่าให้เสียเถิด

ข้าพเจ้ามีความแน่ใจว่า การบูรณะหมู่บ้านตามผังที่ข้าพเจ้าเสนอมานี้เป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้, ถ้าจะทำ และความสำเร็จที่เกิดขึ้นจะสร้างไทยใหม่ให้แก่คนไทย—คือไทยใหม่ที่จะเป็นทั้งรัฐสหกรณ์และรัฐสวัสดิการ

ถ้าจะประเมินผลได้ของโครงการไทยใหม่ที่มุ่งบูรณะหมู่บ้านโดยไม่ใช้เงิน, ข้าพเจ้าก็ขอประเมินไว้ดังนี้:—

๑. โครงการไทยใหม่ จะช่วยให้แรงงานที่เหลือว่างของคนไทยส่วนใหญ่ทั่วประเทศ ได้ทำงานที่มีคุณค่าต่อชาติอีกปีละอย่างน้อย ๒,๐๐๐, ๐๐๐, ๐๐๐ หน่วยทุก ๆ ปี
๒. โครงการไทยใหม่ จะทำให้แผ่นดินไทยที่ว่างอยู่อีก ๒๖๐ ล้านไร่ ได้ใช้ประโยชน์และเกิดผลผลิตอีกอย่างน้อย ๓๐ ล้านไร่ ใน ๑๐ ปี
๓. โครงการไทยใหม่ จะช่วยให้นักศึกษาที่ว่างเรียนและว่างงานมีงานทำอย่างน้อย ๑๐๐,๐๐๐ คนในปีแรก และอีกหลายแสนคนในปีต่อ ๆ ไป
๔. โครงการไทยใหม่ จะเพิ่มผลผลิตการเกษตรส่งออกขายต่างประเทศเพื่อทำรายได้ให้แก่ชาติอีกอย่างน้อยปีละ ๑๐,๐๐๐ ล้านบาทหลังจากที่ใช้โครงการนี้แล้ว ๓ ถึง ๕ ปี
๕. โครงการไทยใหม่ จะช่วยให้เกิดเมืองใหม่ที่อุดมสมบูรณ์และมีระเบียบแบบแผนอันดีขึ้นในแผ่นดินไทยอย่างน้อย ๑๐๐ เมืองใน ๕ ปี
๖. โครงการไทยใหม่ จะช่วยให้เกิดหมู่บ้านแผนใหม่อย่างสมบูรณ์ขึ้นในแผ่นดินไทยอย่างน้อย ๑๐๐๐ หมู่ใน ๕ ปี ซึ่งพร้อมที่จะเติบโตไปเป็นเมืองต่อไป
๗. โครงการไทยใหม่ จะช่วยให้เกิดหมู่บ้านที่ปรับปรุงใหม่แล้วแต่ยังไม่สมบูรณ์ขึ้นในแผ่นดินไทยอย่างน้อย ๒๐,๐๐๐ หมู่ใน ๕ ปี
๘. โครงการไทยใหม่ จะช่วยนำคนไทยในหมู่บ้านซึ่งจมอยู่ในความมืดเป็นจำนวนศตวรรษ ออกมาสู่แสงสว่างของอารยธรรมอย่างน้อย ๑๐ ล้านคนใน ๕ ปี
๙. โครงการไทยใหม่ จะช่วยให้เด็กไทยในหมู่บ้านได้รับการศึกษาเล่าเรียนอย่างทั่วถึงอย่างน้อย ๕ ล้านคนใน ๕ ปี
๑๐. โครงการไทยใหม่ จะช่วยสร้างโรงพยาบาลหรือหน่วยพยาบาลหรือหน่วยพยาบาลเคลื่อนที่ขึ้นทั่วประเทศอย่างน้อย ๑๐๐๐ แห่งหรือหน่วยใน ๕ ปี

๑๑. โครงการไทยใหม่ จะช่วยตั้งสหกรณ์หลายรูปขึ้นทั่วประเทศอย่างน้อย ๑๐๐,๐๐๐ สหกรณ์ ใน ๓ ปี (หมู่บ้านละ ๒ ถึง ๓ สหกรณ์)
๑๒. โครงการไทยใหม่ จะช่วยสร้างถนนดินให้แก่หมู่บ้านและเชื่อมหมู่บ้านยาวอย่างน้อย ๕๐,๐๐๐ กิโลเมตร ใน ๕ ปี (หมู่บ้านละอย่างน้อย ๒๐๐ เมตร ต่อปี)
๑๓. โครงการไทยใหม่ จะช่วยตั้งการไฟฟ้าท้องถิ่นอย่างน้อย ๕๐,๐๐๐ แห่งใน ๕ ปี
๑๔. โครงการไทยใหม่ จะช่วยบูรณะบ้านเรือนของชาวบ้านให้ถูกสุขลักษณะอย่างน้อย ๒,๐๐๐,๐๐๐ หลัง ใน ๕ ปี
๑๕. โครงการไทยใหม่ จะช่วยขุดบ่อน้ำให้ชาวบ้านอย่างน้อย ๑๐๐,๐๐๐ บ่อ ใน ๑ ปี
๑๖. โครงการไทยใหม่ จะช่วยจัดให้มีหน่วยสังคมสงเคราะห์ประจำหมู่บ้านทุกหมู่บ้านอย่างน้อย ๑๐๐,๐๐๐ หน่วย ใน ๕ ปี

นิสิต ทั้งหลาย

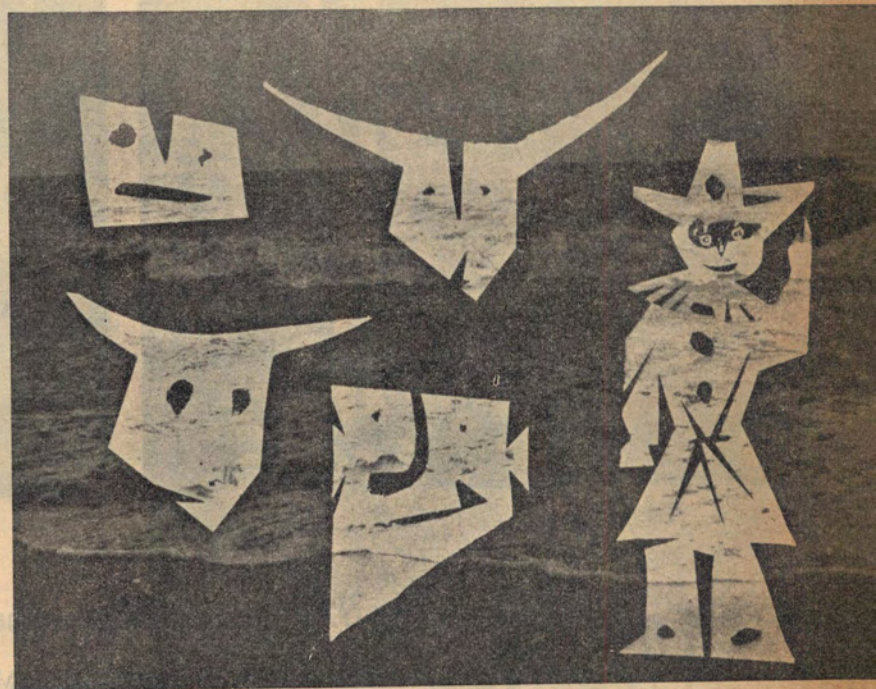
ข้าพเจ้าขอฝาก โครงการไทยใหม่ นี้ ไว้กับท่าน คนรุ่นข้าพเจ้า คงจะตายไปในไม่กี่ปีนี้ ท่านจะต้องเป็นเสาหินของชาติต่อไป ชาติไทยเป็นของท่าน ขอท่านได้พิจารณาดู ความคิดของข้าพเจ้าจำเป็นต้งแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพราะเวลาย่อมล่วงไป และทุกสิ่งทุกอย่างก็ย่อมจะต้องแปรเปลี่ยนไปด้วย

โปรดระลึกว่า, ถ้าไม่มีท่านซึ่งเป็นผู้นำของชาติ ถ้าไม่มีชาวบ้าน ๘๕% ซึ่งเป็นผู้ผลิตและผู้ซื้อ ชาติไทยก็อยู่ไม่ได้.

สด กุรมะโรหิต

ไร่แผ่นดินไทย

๒๒ สิงหาคม ๒๕๐๕

NEW
PICASSOS

PABLO PICASSOS เป็นจิตรกรชาวสเปน ที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายทั่วโลก เพราะผลงานของเขาที่สร้างออกมานั้นเป็นแบบ CUBISM ซึ่งเป็นวิธีการวาดภาพแบบสมัยใหม่ ภาพเขียนจะมีลักษณะเป็นรูปเหลี่ยมต่าง ๆ ประกอบกัน อย่างเช่นรูป THE THREE MUSICIANS อันมีชื่อเสียง เป็นต้น

สำหรับผลงานที่น่าสนใจชิ้นใหม่ของเขา มิใช่เป็นงานที่เกิดขึ้นจากฝีมือของเขาโดยตรง แต่เกิดขึ้นจากผลงานของคนอื่นร่วมกัน จึงนับว่าเป็นผลงานที่แปลกออกไปจากผลงานเก่า ๆ ของเขา ซึ่งเป็นสิ่งที่ควรสนใจอย่างยิ่ง

ผลงานเหล่านี้เกิดขึ้นเมื่อเร็ว ๆ นี้ ในเมื่อ PICASSOS ได้พบกับช่างภาพหนุ่มชาวฝรั่งเศสชื่อ André Villers ที่หมู่บ้าน Vallauris, Riviara, จากการที่ได้เห็นภาพถ่ายต่าง ๆ ของช่างภาพหนุ่มผู้นี้ PICASSOS ก็มีความสนใจ และได้แสดงออกต่อภาพถ่ายเหล่านั้น โดยการตัดกระดาษให้มีรูปร่างและความหนาบางแตกต่างกันตามลงบนภาพถ่ายเหล่านั้น แต่ละภาพจะมีความหมายแตกต่างกันออกไป กระดาษที่ตัดทาบจะเป็น FORE GROUND สิ่งต่างๆ ในรูปถ่ายจะเป็น

๔ ข้อภาพ

- (1) The enchanter with the bulls.
- (2) The woman on the shore.
- (3) The woman with the horse.
- (4) Jacqueline and the trees.
- (5) The Korrigan stripped of leaves.

จากหนังสือ SCHÖNER WOHNEN.

P. 93 Volume 6. July 1962.

เรียบเรียงโดย

ขั้วवाल ทาสुकนธ์

BACK GROUND วิธีการอัดรูปออกมาจะเห็นได้ว่ากระดาษที่ตัดทาบจะเป็นทั้ง POSITIVE และ NEGATIVE ผลงานที่ PICASSOS ได้แสดงออกต่อภาพถ่ายเหล่านี้ เขาได้ทำไว้ทั้งหมด ๓๐ ภาพด้วยกัน แต่ที่นำมาลงเป็นตัวอย่างนี้มีทั้งหมด ๕ ภาพ แต่ละภาพจะมีชื่อแตกต่างกันออกไป ชื่อเดิมของภาพเป็นภาษาฝรั่งเศสทั้งหมด แต่มีชื่อภาษาอังกฤษกำกับไว้ นอกจากวิธีการตัดกระดาษทาบลงบนภาพถ่ายแล้ว PICASSOS ยังมีวิธีอื่นๆ ผลงานใหม่ๆ ของเขาก็คงเช่นบางครั้งเขาจะใช้เมล็ดข้าว, ทราย, และวัสดุต่างๆ ที่เป็นเส้นๆ ปักลงตามลำแสงไฟ แล้วถ่ายรูปเอาไว้เป็นต้น

เรื่องอ่านเล่น

Vitruvius สถาปนิกชาวโรมัน แนะนำให้นักศึกษาทางสถาปัตยกรรม ฝึกนิสัยให้เป็นผู้
ละเอียดถี่ถ้วน, มีความสังเกตดี, เข้าใจ, และศึกษากฎของธรรมชาติอย่างดี, ครุ่นคิด
ตรึงตรอง ศึกษาให้ทราบถึงเหตุผล ความตั้งใจของช่างหรือสถาปนิกอื่น ๆ ที่ผลิตงานสถาปัตยกรรมขึ้นมา ท่าน
แนะนำให้นักศึกษา คำนึงถึง Convenient, Durability และ Beauty เป็นหัวใจสำคัญในการออกแบบสถาปัตยกรรม ใน
หนังสือ Ten Books on Architecture (ถ้าผมจำชื่อหนังสือไม่ผิด) ท่านได้กล่าวถึงความสำคัญของงาน Engineering
ไว้หลายบท หนังสือที่ท่านเขียนขึ้น เป็นแนวทาง เป็นตำราให้ Palladio, Alberti และผู้มั่งงายอีกหลายท่านได้
ยึดเป็นรากฐานในการออกแบบสถาปัตยกรรมยุคต่อมา

ปัจจุบันนี้ ปัญหาหลายอย่างซึ่งเราต้องคิดในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมได้ทวีความสำคัญ ความสลับซับซ้อน
ขึ้น เช่นความสำคัญของ Mass Production ความสะดวกในการคมนาคมติดต่อ ความเจริญในวิชาวิศวกรรมและ
ความก้าวหน้าทาง Techniques เป็นต้น เราจะต้องเป็นผู้ที่นำเอาทั้งวิธีการ, และวัสดุก่อสร้างจากตลาดนำมาใช้,
นำมาประกอบกันเข้าอย่างประณีตที่สุด ฉลาดที่สุด และสมเหตุสมผลที่สุด โดยต้องระลึกถึง ความต้องการ
เดียนและความต้องการซึ่งไม่เหมือนกันของแต่ละบุคคลที่มอบงานให้เราทำ

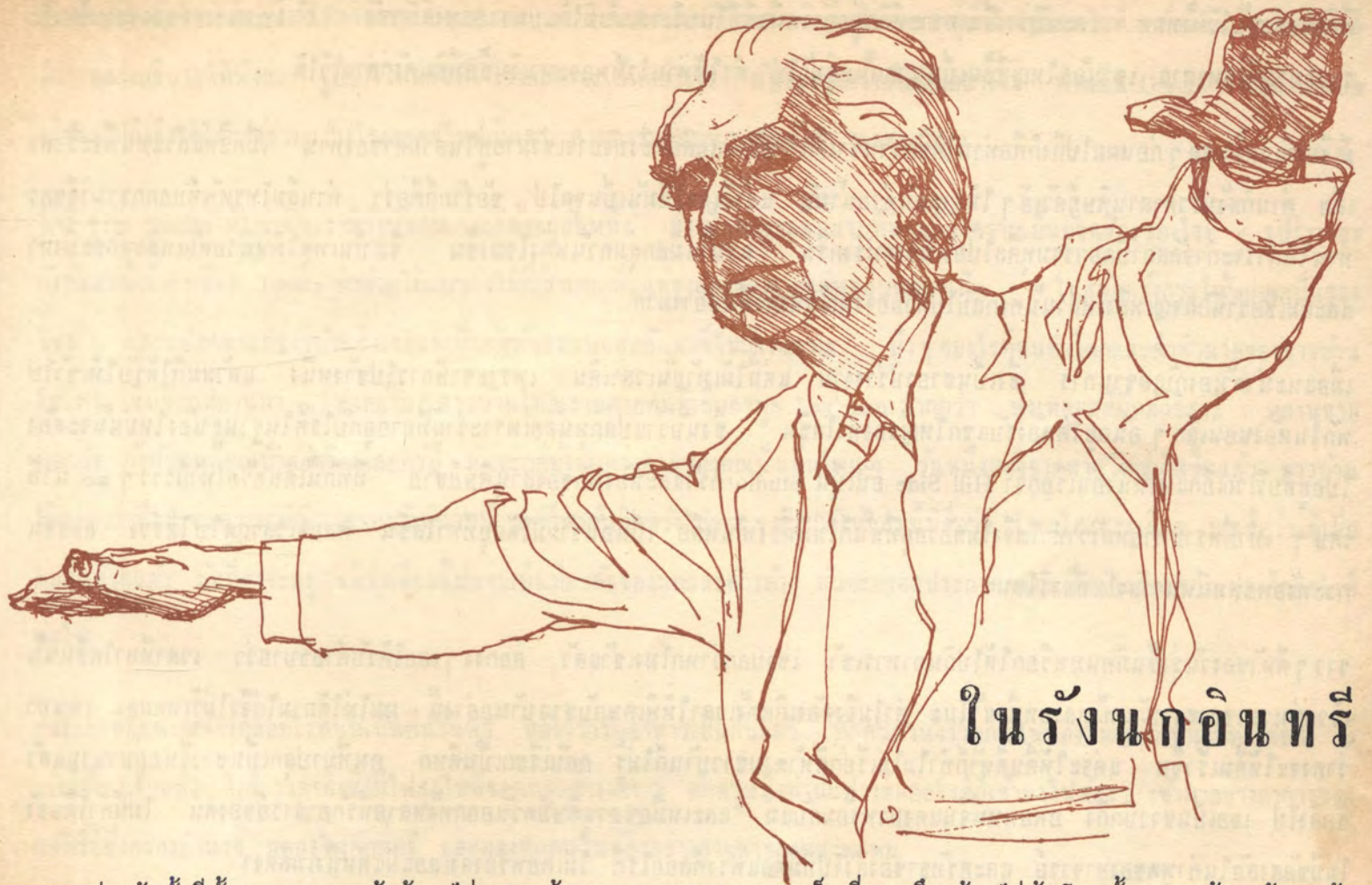
เรื่อง Form ของสถาปัตยกรรมเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ซึ่งถ้าเราหลงใช้ form ซึ่งคุ้นตา หรือซึ่งเราชอบโดยไม่รู้เหตุผล
อาจจะทำให้เราแก้ปัญหาทางสถาปัตยกรรมได้ไม่ดีเท่าที่ควร Maillart แนะนำให้เราอย่าจำกัดตัวเอง, ฝังหัวอยู่กับ form
โดยไม่ได้ศึกษาเหตุผลทั้งหมด มีข้อแนะนำหนึ่งของเขาซึ่งผมเห็นว่ามิใช่ประโยชน์แก่พวกเราเหลือเกินคือ แนะนำให้
เราใช้ Material to its ultimate ซึ่งผมเข้าใจว่าท่านหมายถึงการใช้วัสดุอย่างฉลาด, ให้เหมาะสมที่สุด ถูกต้องที่สุด สม
เหตุสมผลที่สุด และรับกำลังได้ประหยัดที่สุด เราต้องใช้ให้ถูกต้อง และมันจะต้องแสดงเนื้อแท้, ชาติแท้
คุณสมบัติเฉพาะของมันซึ่งจะไม่เหมือนกับวัสดุอื่นเลย

ถ้าวัสดุก่อสร้างทำหน้าที่ของมันเต็มกำลัง แล้วมันก็จะเป็เครื่องจักรก่อสร้างงานสถาปัตยกรรม, มันจะเป็น
เครื่องจักรรูปลักษณะใหม่ของอาคาร ตัวเลข, การคำนวณ, ทฤษฎีทางวิศวกรรมศาสตร์จะช่วยส่งเสริมซึ่งกันและกัน
กับถึงซึ่งความชำนาญชำนาญของช่าง, ของสถาปนิก, เครื่องจักรผ่อนแรงต่างๆ ที่จะช่วยลดเวลาในการทำการก่อสร้าง
และแล้งงานสถาปัตยกรรม ซึ่งมีโครงสร้างประหยัดสมเหตุสมผลและมีคุณค่าสมกับหน้าที่ของมัน และไม่เหมือน
กับงานที่เราได้เห็นได้คุ้นตาเลยมาแต่ก่อนก็จะเกิดขึ้นได้

นอกเหนือไปจากนี้ เราจะต้องคำนึงถึงความกลมกลืนกันอย่างน่าดูของส่วนปลีกย่อยกับรูปทั้งหมดของงานสถาปัตย-
กรรม, ระนาบต่างๆ ซึ่งเราจะเห็นด้วยตาและเปลี่ยนไปตามแง่มุม ที่ยืนดูต่างๆ ของมนุษย์ซึ่งเป็นผู้ใช้, ได้มอง,
ได้เห็น, และได้เกิดความประทับใจ, รวมทั้งสิ่งที่เราใช้และการปลูกต้นไม้, จัดสวน, เป็นสิ่งซึ่งสถาปนิกจะต้องคิด
อย่างถี่ถ้วนเพื่อส่งเสริมสถาปัตยกรรมนั้นขึ้นมา

นอกเหนือไปจากทั้งหมดที่ได้กล่าวไปแล้วผมอยากจะยกคำของ ดร. ไอสไตน์ นักปราชญ์ผู้มั่งงายคนหนึ่งของโลก
ซึ่งล่วงลับไปแล้ว "Imagination is more important than knowledge" ผมอดที่จะคล้อยตามความเห็นของท่านเสียมิได้
และผมคิดว่า ในงานสถาปัตยกรรมชั้นยอดเยี่ยมที่สุดของเรา (ซึ่งเราอาจเรียกของเราแต่ผู้เดียว) ก็ไม่ควรจะขาดสิ่ง
และผมก็รู้สึกว่ามีใส่เข้าไปน้อยเหลือเกินในงานของผมซึ่งมีโอกาสที่ได้ทำก็ยังมีน้อยอยู่แล้ว.

เฉลิม สุจริต

ในรั้งนกอินทรี

อากาศบ่าวนั้นมีทั้งเมฆและแดดสลับกัน ไร่นาสองข้างทางงดงามมากเพราะฤดูเก็บเกี่ยวมาดิ่งแล้ว ไร่ข้าวโพดนั้นเขาเอาต้นนมั้ตรวมกันเป็นกระโจม คุ ๆ ราวกับวิภววมของอินเดียนแดง ได้แถวได้แนวระเรื่อไปตามเนินที่มีอยู่ทั่วไป

วันนั้นเป็นวันที่ ๒๓ ของเดือนกันยายน ค.ศ. ๑๙๕๒ สถานที่ที่คือนทางหลวงของรัฐวิสคอนซิน ผมกำลังเดินทางไปอยู่กับแฟรงค์ลอยไรท์ สถาปนิกผู้ยิ่งใหญ่ของอเมริกาและของโลก ตำบลสปริงกรีน (Spring Green) เป็นตำบลเล็กๆ ตั้งอยู่อย่างสงบ แสงแดดส่องทะเลมุเมลงมาเป็นทางซี้ด ๆ ทำให้เมืองเล็กๆ นี้ให้สว่างเรืองชนในหมู่ไม้และเนินเขาที่ห้อมล้อมมันอยู่ แม่น้ำวิสคอนซินงดงามเหมือนแม่น้ำทางเหนือของประเทศเรา มีหาดทรายผุดระกะในกลางสายน้ำ แม่น้ำนี้ไหลผ่านเฉียดตำบลเล็กๆ แห่งนี้ และจากที่นี่ทวนกระแสรั้นาขึ้นไป ด้วยรถซึ่งวิ่งเรียบแม่น้ำประมาณ ๑๕ นาที ภาพของทาลาไลซีนก็ค่อยๆ เผยโฉมหน้าขึ้นอย่างสง่าและงดงาม

บริเวณที่ล้อมรอบทาลาไลซีนนี้เป็นท้องทุ่ง ซึ่งเป็นเนินเขาน้อยและใหญ่ ตัวทาลาไลซีนเองตั้งอยู่บนเนินลูกเดียว ลูกหนึ่ง จากที่ตั้งนี้สายตาของผู้สร้างทาลาไลซีนจะกวาดลงสัมผัสท้องทุ่งทิวเขาและป่าละเมาะ — ลงมาตามแอ่งที่ราบ ซึ่งข้างหน้าเป็นบึงเล็กๆ อันเป็นที่อยู่ของสวอน (swan) สองตัวผิวเมีย และเป็นที่พักของหมอกในตอนเช้าตรู่ ก่อนที่แสงแดดจะขับมันให้ละลายไป

ในบริเวณที่สายตาของแฟรงค์ลอยไรท์ กวาดจากทาลาไลซีนไปยังที่ใดก็ตาม สายตานี้ย่อมเป็นสายตาของมหาพรหม อันจะทำลายความน่าเกลียดให้ปราศนาการ และคงไว้หรือเพิ่มความงามของภูมิประเทศให้บังเกิดขึ้น ที่เป็นเช่นนี้ได้ก็เพราะว่าท่านไรท์ได้ลงทุนกว่าพันชื้อ

ที่ดินเหล่านั้นไว้ทั้งหมด และนับว่าเป็นเคราะห์ดีอยู่อย่างหนึ่งที่อยู่ในบริเวณนั้นมีได้แบบราบแบบเทกซ์ส อันมีอาณาเขตของขอบฟ้าเป็นระยะทางอันมหาศาล เขาอยู่ใหญ่ที่ขึ้นเป็นฉากกันอยู่ทั่วไป ทำให้ท่านไรท์พอจะหาเงินซื้อที่ดินดังกล่าวไว้ได้

มีเรื่องที่เกิดขึ้นสด ๆ ก่อนผมไปถึงก็คือท่านได้ซื้อบ้านเช่าเล็ก ๆ อันน่าเกลียดซึ่งบังอาจเข้ามาอยู่ในสายตาของท่าน เมื่อซื้อแล้วแทนที่จะรอลงเสีย ท่านก็ส่งบรรดาสาธุศิษย์ตัวเอ้ ๆ ให้รวมมันด้วยน้ำมัน แล้วก็เผาไหม้มันเป็นจุลไป ข้อร้ายก็คือว่า ท่านล้มโทรศัพท์บอกรวมวิธีของท่านในการจะกำจัดสถาปัตยกรรมที่ล้าสมัยไปยังเมืองสปริงกรีน ฉะนั้นเมื่อกลุ่มควีนพลูมโชมงขึ้น จึงเป็นเหตุให้หน่วยดับเพลิงหือตะบึงมา และผมเชื่อว่านักผจญเพลิงเหล่านั้นคงกลับไปด้วยอารมณ์ชื่นมื่นเป็นอย่างมาก

เมื่อแนะนำตัวเองกับเลขานุการ ซึ่งเป็นชายรูปร่างงาม แต่มีไม้เท้ายันเวลาเดิน เพราะขาพิการไปข้างหนึ่ง แล้วผมก็ได้รับให้เข้าไปพักในห้องนอนเล็ก ๆ อันอยู่ใต้ห้องรับแขกใหญ่ของทาไลซีน ซึ่งนับว่าแปลกหน่อยเพราะว่าผู้ที่มาอยู่กับไรท์ในฐานะน้องใหม่นั้นจะต้องไปอยู่ที่บริเวณอีกแห่งหนึ่งอันเรียกว่า Hill Side อันเป็น Studio คริวและห้องพักของสาธุศิษย์ชาย ที่พักนั้นเดินด้วยเท้าก็ราว ๆ ๑๐ นาทีเศษ ๆ เท่าที่ทราบภายหลังว่าทำไมจึงไม่ต้องอยู่ที่นั่นก็ไม่มีห้องพักเหลือ เป็นอันว่าผมได้อยู่ที่ทาไลซีน ตลอดเวลาดูใบไม้ร่วง และจนกระทั่งอพยพหนีหนาวลงไปอาร์โซนา

ราว ๆ สี่ห้าของวันรุ่งขึ้นมีคนมาเรียกให้ไปกินอาหารเช้า เขาบอกว่าหกโมงเช้าแล้ว ออกง ๆ เลยได้รับคำอธิบายว่า เวลาที่ทาไลซีนนั้นเร็วกว่าเวลาของชาวบ้านทั้งหลายหนึ่งชั่วโมง ทำไมจึงต้องเกิดตั้งเวลาให้พิเศษกับชาวบ้านอย่างนี้ ผมไม่ได้ถามได้จึงไม่รู้เหตุผล เขาเอวว่าจะให้ตื่นเร็วขึ้น แต่จะให้ตื่นตีห้าก็ทำไมไม่เรียกตีห้าตามชาวบ้านก็ไม่รู้ กลับเรียกเป็นตีหก คนที่มาปลุกเป็นชาวเงินอยู่มานานแล้ว ซ้อลิงโป เธอเป็นชาวบักกิง อพยพหนีเงินแดงมาพร้อมกับแม่ และเหมือนสาธุศิษย์ตัวนอกทั้งหลายที่รักอาจารย์ของตน ไม่มีคำโต้แย้ง ไม่มีข้อสงสัยในคำพูดของอาจารย์ และศรัทธาของลิงโปที่มีต่อแฟรงค์ลอยไรท์ ไม่เคยพร่องลงเลยแม้แต่หนึ่งเมล็ดงา

ลิงโปผู้เป็นเพื่อนร่วมชั้นเรียนกันมากับอาโมส อีเดียว ชาวผู้ซึ่งเคยมาแสดงสุนทรภคาที่ตึกเราเมื่อปีกลายนี้

ทุกคนที่มาอยู่กับไรท์จะได้รับมอบหมายให้ทำงานต่าง ๆ กัน ตั้งแต่ล้างชาม กวาดพื้น สร้างบ้าน เกียวหญ้า ตัดพื้น เขียนแบบ และซักผ้าให้ Mr & Mrs Wright และเพราะงานประการหลังนี้เองที่ทำให้ผมถือเป็นเหตุมาจากทาไลซีน เมื่อฤดูหนาวมาถึง

เมื่ออาหารเช้าเสร็จและแดดออก ภาพอันงามของบริเวณ Hill Side ก็ปรากฏขึ้น กลุ่มอาคารที่สร้างขึ้นแต่ครั้งบ้ำของไรท์ตั้งโรงเรียน เมื่อบ้ำตายก็ยกโรงเรียนให้ และเปลี่ยนเป็น Studio ติด ๆ กันนั้นเป็นโรงละคร ซึ่งกำลังสร้างใหม่ แทนของเก่าซึ่งไฟไหม้ไปก่อนหน้าผมไปถึงไม่เท่าไร

เรื่องไฟไหม้ตึกโรงละครนั้นก็แปลกอีก ชตากรรมของแฟรงค์ลอยไรท์ขึ้นอยู่กับเรื่องไฟไหม้ ไฟได้ไหม้ทาไลซีนครั้งใหญ่ ซึ่งสันเสีท่อนสังคมของรัฐฯ มาแล้ว เมื่อครั้งไรท์ขึ้นครองความเป็นผู้ยิ่งใหญ่แห่งนครชิคาโก ตอนหนุ่ม ๆ มันไม่ใช่ไฟไหม้ธรรมดาแต่ที่ว่าเพราะคนรับใช้นี้โกรธได้จุดเผามันขึ้น หลังจากได้ฆ่าภรรยาคนที่สอง, ลูกเลี้ยง และแขกที่มาพักแล้ว ไฟไหม้โรงละครนี้เกิดขึ้นเพราะไรท์สั่งให้เผากองขยะ ลูกศิษย์บอกว่าอย่านะครับ เดียวมันจะไหม้บ้านเข้า ท่านบอกว่าไม่ไหม้ จงจุดเถิด — ก็เมื่อมหาพรมสั่งเช่นนั้นแล้ว จุดเป็นจุดไหม้เป็นไหม้ และมันก็ไหม้

ในขณะที่เพลิงไหม้ตัวเอง ไรท์ก็ลืมทุกอย่างทุกอย่าง ความเสียดายสมบัติไม่เคยเกิดขึ้นในจิตของผู้ยิ่งใหญ่อย่างไร ท่านได้เรียกศิษย์ตัวเอ้
มา พลาทอนอธิบายให้ฟังว่า รูปร่างใหม่ของตึกโรงละครจะเป็นอย่างไร มันจะงามกว่าอันเดิมอย่างไร ท่านยื่น Design กันเดียนั้นเลย
เมื่อผมไปถึงจึงได้โอกาสช่วยสร้างโรงละครใหม่กับเขา ด้วยการฉาบปูน มุงหลังคา และผสมปูน

ใกล้ ๆ กัน Studio นั้นบนเนินเขามีกังหันลมเก่าแก่ตั้งอยู่อันหนึ่ง ซึ่งเป็นผลงานชิ้นแรกที่พิสูจน์ถึงความเป็นอัจฉริยะของไรท์ รูปร่างของ
กังหันลมนี้เป็นเหมือน Tower ทำด้วยไม้แบบดั่งไม้ที่เราเคยเห็นแต่สูงและแลดูเบาเด่นอยู่บนยอดเนิน ในสมัยกรุงกระโน้นย่อมเป็นของ
ใหม่ และแปลกตาแก่ชาวบ้านซึ่งเคยแต่เห็นกังหันลมแบบฮอลันดาที่ใหญ่เทอะทะ บ้า ๆ ของไรท์ทนคำวิดุกและคำทำนายของชาวบ้าน
ไม่ไหว จึงเรียกหลานมา — [คงคล้าย ๆ ชาวบ้านไทยเราหลายคนทีเชื่อคำพูด Lay man มากกว่า ฟังเหตุผลที่มีหลักวิชา] หลานชาย
บอกว่า กังหันลมนี้คุณบ้าอย่าวิดุกเลยครับ มันจะอยู่ยั่งยืนกว่าอายุของคุณบ้าเป็นไหน ๆ วันหนึ่งหลังจากพายุใหญ่เกิดขึ้นแล้ว ชาวบ้าน
ได้ออกมาเพื่อจะชมความพิงพินาตของกังหันลมนี้ แต่ก็พากันผิดหวังไปตาม ๆ กัน กังหันลมนี้มีชื่อว่า โรเมโอและจูเลียต ผมเชื่อว่าแม้เมื่อ
ผมสิ้นชีวิตแล้ว มันก็คงจะอยู่ แม้ว่าเดี๋ยวมันจะเป็นที่อาศัยของนกและค้างคาว มันจะคงอยู่ประกาศความเป็นอัจฉริยะของแฟรงค์ลอยไรท์
ต่อไป

ครั้งแรกที่ผมพบแฟรงค์ลอยไรท์นั้นเป็นคืนวันพุธ หลังจากรับอาหารเย็นกันแล้ว ทุกคนมานั่งรวมกันในห้องใหญ่ห้องหนึ่งที่ท่าไลเซ็น มี
เก้าอี้ตั้งอยู่ตัวหนึ่ง ใกล้ ๆ เตาผิงซึ่งมีไฟลุกไหม้ขออน้อยอย่างงดงาม สักครู่หนึ่งท่านแฟรงค์ลอยไรท์ก็เข้ามาในห้อง เข้ามาอย่างอาการของ
กษัตริย์ซึ่งครองอำนาจ ผยองในศักดิ์ศรี และมองทุกคนในห้องอย่างสายตาของมหาพรหม

อายุ ๘๓ ปีของสังขารมิได้ทำลายบุรุษผู้ยิ่งใหญ่ให้ลงไป ปราศจากอาการของคนแก่คือความหลงลืม นัยตาเป็นประกายแจ่มใส ริมฝีปาก
แดงระเรื่อ และผมที่เป็นสีเงินยวงนั้นช่างงดงามเสียจริง ๆ กับเบเร่ไหมพรมสีขาวยุติด้วยโคลิคดำสนิทคลุมไหล่ของท่าน เน็กไทสีเขียว
ไบไม้สตรากับสีของเปลือกไข่ช่นก และขาดไม้ได้คือไม้เท้า ซึ่งติดตัวไปด้วยทุกหนทุกแห่ง ทุกคนยืนชั้นคารวะ ราวกับทหารที่เห็น
จอมทัพผ่านมา ผมกำลังมองท่านเพลินอยู่ เลยต้องรีบลุกขึ้น เพราะไม่นึกว่าจะมีภาพเช่นนี้เกิดขึ้นในอเมริกา มันควรจะเกิดขึ้นใน
ตะวันออกมากกว่า หรือเกิดในกองทัพหรือราชสำนักในยุโรปยุคศิวินเฟื่องฟู

คำแรกที่เอ่ยขึ้นของท่านคือ Good evening gentlemen มีหญิงอยู่หลายคน แต่ท่านเรียกรวมกับชายไปเลย ไม่ต้องใช้ตามแบบฉบับ
ทั้งหลายที่ใช้กันอยู่ พวกศิษย์ตัวเอ้สองสามคนก็เดินเครื่องเทปอัดเสียง บางคนก็จัดไฟให้ส่องให้ได้ระยะพอดีกับตัวท่านไรท์ เพื่อให้ท่าน
อ่านหนังสือได้ถนัดขึ้น และเพื่อเน้นความเป็น "มหาพรหม" ให้มากขึ้น

คำวันนั้นท่านอ่านบทความของท่านซึ่งแต่งขึ้นเมื่อ ๓๐ ปีก่อน กล่าวโดยย่อคือการให้เข้าใจธรรมชาติของสรรพสิ่งทั้งหลายให้ต้องแท้
เพราะธรรมชาติเป็นครู ท่านจบคำพูดด้วยคำว่า God blesses your soul. — Good night.

รุ่งขึ้นอีกวันผมก็ถูกเลขานุการพาไปพบท่านในห้องทำงาน ทางเข้าไปสู่ห้องทำงานนั้นเป็นทางเดินยาวและแคบและมีแสงสลัวๆ ปลายทาง
เมื่อเดินถึงก็จะพบว่าเราประจันกับห้องซึ่งเปิดกว้างอย่างฉับพลัน กำลังตั้งลิ้นกับปริมาตรที่ขยายตัวออก ก็พบว่าเบื้องหน้าคือ มหาพรหม—
แฟรงค์ลรอยท์

คำแรกที่เอ่ยขึ้นหลังจากจับมือกันแล้ว ก็คือว่า “เธออย่าคิดว่าฉันจะสอนอะไรให้เลย เธอเก็บเกี่ยวเอาเอง” เป็นคำพูดที่เพราะที่สุดเท่าที่
จะฟังได้ฟังจากบรมครู และกาลต่อมาก็ได้พิสูจน์ให้เห็นว่า มีผู้เก็บเกี่ยวมากหลายซึ่งก้มหน้าก้มตาเก็บเกี่ยวเอาเก็บเกี่ยวเอาจนลืมนวันเวลา
และมีจำนวนไม่กี่คนซึ่งเก็บเกี่ยวได้พอเพียง และออกไปเพาะปลูกในที่ดินใหม่ของตนเอง ส่วนมากเป็นทาสของที่ดินและไม่อาจข้ามออก
ไปได้

ทุกเสาร์และอาทิตย์ ทุกคนจะมาร่วมรับประทานอาหารเย็นกับท่านไรท์และครอบครัว ซึ่งมีภรรยาของท่านชาวมอนเตนิโกร ลูกสาวคน
สุดท้ายของท่านกับภรรยาคนนี้ ชื่อไอโอวาน่า (ซึ่งเคยแต่งงานเป็นกรีกติดพัน และตั้งตัวเป็นครูสอนมอเดิร์นแดนส์แก่บรรดาสานุศิษย์ของ
พ่อ ผมไม่ได้ไปร่วมวงด้วยเพราะขาดศรัทธา เพราะลีลาการเต้นก็ไม่ดีไปกว่า คุณพิจิตร ของเราเท่าไร แดมก่อนเต้นต้องนั่งทำสมาธิ
เสียก่อน ตูมันอะอะอะอะอะอะอะอะ) อยู่)

ดินน่อเสาร์อาทิตย์ ทุกคนจะแต่งตัวเต็มยศ เน็คไท เสื้อนอกชุด เมื่อท่านไรท์เข้าสู่ห้องพร้อมศรีภริยาในคองแชน เราทุกคนก็ยืนกัน
พริบแบบทหาร และนั่งลงพร้อมกันเมื่อท่านทั้งสองนั่งลงแล้ว จากนั้นบรรดาบริกรก็ยกอาหารออกมาเซฟ บริกรทั้งหลายก็จากสานุศิษย์
นี่แหละ ผลัดเปลี่ยนเวรกันคนละอาทิตย์ หลังจากอาหารก็เป็นการเล่นดนตรี และร้องประสานเสียง ซึ่งเล่นโดยบรรดาสานุศิษย์ในนั้น
เช่นกัน แต่ไม่มีเวร เล่นเป็นประจำ

อาทิตย์แรกของผมคือการเก็บผักในไร่ส่งโรงครัว ผักต่างๆ ในไร่ปลูกเองในต้นฤดู และเก็บเกี่ยวเรื่อยมาจนฤดูใบไม้ร่วงมาถึง มี
บรอกเคอร์—ข้าวตอก—มะเขือเทศ—กล่ำปลี และอื่น ๆ อากาศเย็นจัดในเวลากลางคืน ผักจึงเสียเร็วขึ้นเพราะความเย็นทำให้น้ำใน
เซลล์ของผักกลายเป็นน้ำแข็งและแตกหักหมด แม้ตัวผมผู้เก็บซึ่งใส่เสื้อกันหนาวมือเท้าหนาวเป็นที่สุด เพราะเท่ากับไปเก็บ
น้ำแข็งและแช่เท้าไปในน้ำแข็งดี ๆ นี้เอง ยิ่งฤดูใบไม้ร่วงแก่ขึ้นเท่าไร ความเย็นและความงามก็เพิ่มทวีขึ้น ป่าไม้ทั้งราวป่าเปลี่ยนเป็น
สีทองสีแดง สีเหลือง ต้นเบิร์ชมีลำต้นขาวราวกับหาดินสอพอง ชนตัดกับทิวเขาสีน้ำเงิน เกล็ดน้ำแข็งหุ้มใบหญ้าในตอนเช้าและสว่าง
เป็นรัศมีราวกับเพชร พลอย และมรกต เมื่อแสงแดดลำแรกสาดข้ามหุบเขาลงมากกระทบ หมอกจะค่อย ๆ ยกตัวออกจากที่ลุ่มต่ำ ๆ—และ
สรรพความงามทั้งหลายได้หุ้มเคลือบตัวผม พร้อมทั้งความหนาวเหน็บของกายก็คือความสมบูรณ์ของจิต นี้กระมัง - การเริ่มต้นของ
“ออแกนิก” (Organic Architecture)

เราต้องเริ่มสะสมท่อนไม้ เพราะจะได้ใช้สุ่มไฟ แต่คุณอย่าเข้าใจว่าเรามีเตาผิงกันทุกๆ คน - เปล่าเลย สุ่มไฟในเตาผิงให้แฟรงค์ลอยไรท์ เท่านั้นดอกเพราะท่านชอบเปลวเพลิง ท่านชอบเสียงประทุค่อยๆ ของเตาผิง และท่านชอบดูเราผ่าฟืน แต่ตอนเช้าถึงจะมีผักพอเพียง ผมงก็ต้องไปเก็บใบสะระแหน่ และใบซอเรล เป็นผักใบเขียว เปรี้ยวแบบใบมะดันของเรา เก็บทุกวัน เพราะ Mr & Mrs Wright ชอบ ท่านไรท์ไม่ชอบพริกไทย ดังนั้นจึงไม่มีพริกไทยสำหรับคนอื่นด้วย

มีคนมาเยี่ยมทาลิซีนกันเสมอ บางคนก็เคยอยู่มาก่อน แวะมาเยี่ยมเพื่อนำคำหวาน ๆ มากำนัล และเพื่อจะได้รับทานอาหารร่วมกับไรท์ (ปกตินี้ทุกเที่ยงวันไรท์จะมาร่วมรับประทานอาหารเสมอกับศิษย์ ดินเนอร์นี้จะร่วมกันแค่ปลายสัปดาห์เท่านั้น) เป็นภาพที่น่าดูไม่น้อย เมื่อไรท์เดินไปในที่ใด ช่างเหมือนพด ๆ ท่านของเมืองไทยเรา ก็มีบุคคลแวดล้อมติดตาม คอยรับคำสั่งและปฏิบัติตามคำสั่ง เมื่อท่านอุทานอะไรออกมา ก็มีเสียงสาธุการรับ ก็เมื่อเป็นเช่นนี้แล้วจึงเป็นของแน่นอนที่จะพบว่า บางคนอยู่กันเป็นเวลาสิบ ๆ ปี โดยไม่อยากจะจากไปไหน อันเป็นธรรมชาติของสัตว์โลกซึ่งรักจะเดินตามหลังและอยู่ในเงาของราชสีห์ เพราะยิ่งอยู่ ๆ ไปก็เห็นว่าปลอดภัยและสบายดี ทุกอย่างราชสีห์ทำไว้ให้เสร็จ

อาทิตย์ต่อมาผมรับหน้าที่เป็นผู้ช่วยพ่อครัววันที่ ๓ เศษ ๆ ออกเดินจากห้องพัก หนาวเพียงไรลองนึกดู เดือนมืด แต่ทางเดินจากทาลิซีน มาครัวก็สว่างด้วยแสงดาว ความงามของโลกในยามนี้ งามน่าพิศวง เสียงนกกลางคืนที่บินผ่านหัวไป เสียงของลมซึ่งฟุ้งชัดเจนและแจ่มใสกว่าตอนหัวค่ำ เสียงของป่าซึ่งทั้งใบ และเสียงของกิ่งไม้ที่กระทบกันเมื่อลมพัด เป็นเสียงแห่งๆ เหมือนคนผัดข้าว เมื่อเข้าครัวก็เตรียมอาหารเข้า เอนามออกจากห้องเย็น รินใส่เหยือกตั้งตามโต๊ะ วางจาน ช้อน ผ้าเช็ดมือ ดูเนยและขนมปังที่หั่นพอหรือยัง ถ้ายังก็ทำให้พอ พ่อครัวซึ่งเป็นสานุศิษย์คนหนึ่งจะปรุงอาหารอันได้แก่ไข่เจียวแบบฝรั่ง เบคอนทอด อะไรพวกนี้ เสร็จอาหารเข้า ก็เตรียมทำกลางวัน เสร็จกลางวันก็เย็น ดีที่ไม่ต้องล้างชาม เพราะพวกเราจะล้างและเก็บเข้าที่เอง ผมล้างแต่ภาชนะที่ปรุงอาหารเท่านั้น กาแฟนั้นขาดไม่ได้ แต่ทำไม่ยากอะไร เอาผงกาแฟเทลงหม้อโซน่า ติดไฟแกสเท่านั้นเอง ครั้งหนึ่งผมล้างหม้อต้มกาแฟไม่หมดเศษบูติ เอาไปต้มกาแฟของท่านไรท์ดื่มท่านนั้นร้องว่า กาแฟวันนี้นรสประหลาดสุดจะดื่มได้ แต่มีสมุนตัวเอนคนหนึ่งมาชมว่า ดั่งแต่ต้มกาแฟวานนี้วิเศษสุด

เวลาอาหารพร้อมผมจะต้องถือมีดลือตีตระเวนตามที่ตั้งต่าง ๆ ทำให้ออกนิกถึงห้องของตึกสถาปัตยกรรมไม่ได้ ห้องอาหารนั้นจะต้องประดับประดาให้งดงาม ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้ช่วยพ่อครัว เมื่อเวรผมมาถึงจึงต้องเข้าป่าหากิ่งไม้ใบหญ้ารูปงาม ๆ มาประดับห้อง ถ้าหากไม่เป็นที่พอตา-ก็จะมีความตำหนิลงมา หมายความว่า จะต้องแก้ไข

ปลายเดือนตุลาคมซึ่งเป็นวันฮาโลวีนของเด็ก ๆ ที่ทาลิซีนมีงานรื่นเริงตอนกลางคืน คือทุกคนแต่งแฟนซีมาเต้นรำและดินเนอร์ โดยมีท่านไรท์และครอบครัวมาเป็นประธาน เป็นงานปาร์ตี้ที่ไม่มีรสเลเยเท่าที่เคยเห็นมา เพราะว่าทุกคนส่วนมากขาดความเป็นตัวของตัวเอง เมื่ออยู่ต่อหน้า "มหาพรหม" จะทำตลกก็แห้งเหี่ยว ดูเกรง ๆ กลัวกันพิกล ลิงไปก็บอเดียวซาง แต่งเป็นตือไปยก่าย กับตัวอะไรก็จำไม่ได้

จากเรื่องไซอิว แต่คงอาราธนาพระธรรมได้ไม่ครบก็ดูหมดแรง คล้าย ๆ กับพวกเราเล่นลำตัด แล้วยืนขาสนับ ๆ เมื่อวันน้องใหม่ปีก่อนจะร้องจะรำดูมันสิ้นคัปปากอะไรทำนองนั้น

สัปดาห์หลัง ๆ เป็นงานในท้องทุ่ง การเกี่ยวเก็บหญ้าอัลฟาฟาเข้าโรงนาให้พอเพียงกับดูหนาวอันยาวนาน เพราะมีโคนมซึ่งจะอยู่ที่โรงนา เพื่อให้นมแก่ทาลาขึ้นเป็นประจำ ทุกคนเรียนการเก็บเกี่ยวด้วยมือและเครื่องจักร ผมเองหัดขับแทรกเตอร์ที่นี้ และเท่าที่ทราบผมเป็นคนแรกที่ขับแล้วรดตะแคงไปครั้งนั้น ร้อนถึงผู้ชำนาญต้องมายกรดขึ้น

โรงนาของทาลาขึ้นงดงามกว่าของใคร ๆ ในโลก เพราะนอกจากส่วนที่สนอง Function แล้วยังมีส่วนที่เดิมเข้าไปเฟื่องาม และเพื่อจะให้งามแบบทั่วจดเท่า ก่อนหญ้าตัดทุกก่อนจะต้องเรียงให้ได้รูปทรงที่งามด้วย มิใช่สักแต่ว่าเรียง ๆ เข้าไป เคยมีอยู่ครั้งหนึ่งที่ไร้ที่ผ่านมาแล้วให้หรือลงมาเรียงใหม่ทั้งหมด เพราะเรียงไม่สวย

วันหนึ่งไฟไหม้บ้านบุญเขา พวกผู้ชายล่า ๆ ถูกส่งให้ขึ้นรถไปช่วยเขาดับ ไฟไหม้จนค่าก็ยังไม่สงบ ผมกินข้าวแล้วก็ขึ้นรถออกไปอีก นึกถึงเขาจุดป่าในเมืองไทย แล้วอดเศร้าไม่ได้ว่าจิตใจเราช่างโหดเหี้ยมจริง ๆ บางคนก็พลอยดูว่ามันงามดีเสียอีก ความรักในธรรมชาติมีอยู่ในทาลาขึ้น หรือเพราะให้เกิดในที่นี้แก่ทุกคน แต่จะรับได้แค่ไหน ย่อมเป็นเรื่องของแต่ละคนไป ปกติท่านแฟรงค์ลอยไร้นั้น ทุกๆ จะพูดให้สาธุศิษย์ฟังถึงเรื่องปรัชญาต่าง ๆ ของท่าน ตลอดจนบางครั้งก็อ่านงานกวีนิพนธ์ แล้วอธิบายให้ฟังว่างามอย่างไร แทบจะไม่เคยขาดเลยนอกจากออกไปธุระต่างเมืองหรือเจ็บ แต่คนฟังที่นั่งวงก็มีหลายคน บางคนก็ทำเป็นเข้าใจดูดีมี บางคนถือเครื่องตามกฎที่ตั้งไว้คือไม่สูบบุหรี่ดื่มสุรา แต่พอออกไปเมืองก็ลืมเสียสิ้น เรื่องต่าง ๆ นี้ต้องถือว่าไม่อาจจะเลือกเฟ้นบุคคลที่เหมาะสมแท้ ๆ กับทาลาขึ้นได้ แต่ก็ เป็นสิ่งน่าประหลาดใจที่ความศรัทธาของคนทุกคนในสถานที่นี่ต่อแฟรงค์ลอยไร้ มีสูงเหลือเกิน สูงกว่าความสัมพันธ์ระหว่างครูและศิษย์ในที่ใด ๆ ในอเมริกา

ส่วนดีของการฝึกทำงานดังที่เล่ามาย่อ ๆ ก็คือการได้ First hand Experience ซึ่งเป็นของดีพิเศษ และไม่มีวันพลาดได้ เมื่อเราออกไปทำงาน ออกแบบ ถ้าเรามีการฝึกฝนจริง ๆ อย่างที่ทาลาขึ้นนี้ มันคล้าย ๆ การสอนสมัยกรุงตักศิลา นั่นคือผู้ฝึกต้องอดทน และใช้เวลานาน แต่ถ้าสำเร็จได้ก็รู้จริง การเรียนตามทฤษฎีและแผ่นกระดาษดังที่เราปฏิบัติกันอยู่เดี๋ยวนี้ มันเป็นเรื่องการยกเมฆกว่าครึ่ง ฉะนั้นเมื่อออกไปทำงาน เราจึงต้องเรียนต่อกันอีก แต่ที่ร้ายก็คือ การทำงานพลาดด้วยงบประมาณคนอื่นมันทำให้เราเข้าใจ และมันจะประจานเราอยู่ตลอดไป

ในที่สุดดูไบไม่รุ่งก็ถึงที่สุด หิมะเริ่มลงคลุมพื้นดินและทาลาขึ้นประปราย ต้นโอ๊คใหญ่ซึ่งมีใบเป็นสีแดงเลือดนก ก็ชุกักันสีดำขึ้น ทาบกับท้องฟ้าสีน้ำเงินสดใส คำสั่งอพยพก็เริ่มขึ้น ทุกคนจะหนีจากทาลาขึ้นลงไปทางใต้ ทาลาขึ้นจะปิดชั่วคราว ผมเก็บของและดู

ทาลิซีนเป็นครั้งสุดท้ายเพราะรู้ว่าจะไม่มันได้มากอีกในชีวิตนี้ มองดูรอบ ๆ ตัวเพื่อจะจารึกเอาไว้ในหัวใจให้ลึกที่สุด ปัจจุบันนี้ทาลิซีน เป็นเสมือนความฝันของผมที่บางครั้งเมื่ออดทนออกจากความทรงจำ ก็ทำให้ชื่นใจและเศร้าระคนกัน ความสุขใจที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเพราะ ผมได้สัมผัสกับความมั่งคั่งอันยิ่งใหญ่ของบุคคลผู้หนึ่ง ซึ่งตลอดเวลาได้แสดงความกล้าหาญยืนด้วยขาทั้งสองข้างและตัดทางเดินสายใหม่ ด้วยลำพังตัวของตัวเอง ตลอดทางมีขวากมีหนาม ล้มลงก็หลายครั้ง แต่ก็บรรลุถึงปลายทางอย่างสง่า ศรีษะไม่เคยตก ไหล่ไม่เคยค่อม ที่เศร้าใจก็เพราะได้สัมผัสกับความเป็น Parasite ของบุคคลที่ห้อมล้อมทาลิซีน และสร้างความเห็นแก่ตน การทรยศ การหลงตัว และ ปฏิเสธที่จะรับรู้ว่าคุณนั้นยังมีอยู่อีกกว้างไพศาล

รังอินทรี ทาลิซีน จะโทรมลง จะอับเฉา และเป็นอดีต แต่อย่างไรก็ตามผมก็ยังรักที่จะฝันถึงมันอยู่เสมอ ไม่ใช่อะไร - เมื่อเราฝัน แม้ความทุกข์ก็มีรสหวาน.

ส. รัตกลีกร

ผลของการศึกษาและค้นคว้าเรื่องจิตที่ทำกันมานานแล้ว ทำให้มีความเชื่ออย่างหนึ่งว่า เมื่อจิตว่าง หรือจิตบริสุทธิ์แล้ว เราสามารถสร้างปัญญาและ Experience ให้แก่จิตได้ตามต้องการ ผลงานทางจิตที่แท้จริงของมนุษยชาติที่เห็นได้ชัดแจ้ง และจะกล่าวถึงในที่นี้ก็คือ ศิลป และ สมภาติ เพราะทั้งศิลปและสมภาติในระยะแรกจะมีกรรมวิธีของการสร้างสรรค์ซึ่งสัจจะแห่งจิตอยู่ในแนวเดียวกัน กล่าวคือ

สมภาติ หมายถึงการสำรวมจิต โดยใช้ความชัดเจนจากพลังปัญญาจัดซึ่งรูปธรรมและอรูปธรรมทั้งหลาย จนกระทั่งจิตถึงภาวะหนึ่งที่เราเรียกว่า ฌานวิค ว่างจากการถูกรบกวนโดยสิ่งแวดล้อมด้วยประการทั้งปวงแล้วสร้างพลังปัญญาอันใหม่เป็นพลังปัญญาที่ทรงคุณภาพสูงขึ้นกว่าเดิม มีหน้าที่ไปช่วยให้พลังสมภาติเฟื่องฟูขึ้นไปอีก บังเกิดความพึงพอใจภายในเฉพาะตนเป็นปัจเจกภาวะ (Individuality) อันเป็นสัจจะแห่งจิตโดยแท้

กรรมวิธีของศิลปก็เป็นที่ไปในทำนองเดียวกัน สำรวมจิตให้กล้า ให้อยู่เหนือสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งที่เรารับรู้จากโลกภายนอกโดยผ่านบุญทวาราวี (Five senses) ห้ามจิตมิให้เบือนหนีแล้วใช้พลังปัญญาร่วมกับ Aesthetic Experience โดยเฉพาะเป็นแรงคลใจ สร้างสรรค์งานทางศิลปออกมาภายใต้ความพึงพอใจของผู้สร้าง อันเป็นการแสดงออกซึ่งปัจเจกภาวะซึ่งเป็นสัจจะแห่งจิตเช่นเดียวกัน ถือว่าเป็นภาวะสุดยอดของศิลป

จะเห็นว่าสมภาติกับศิลป โดยเฉพาะความเชื่อทางตะวันออก ไปคล้ายกันตรงที่การสร้างผลงานจากจิตที่ว่างเหมือนกัน แต่จาก Experience แห่งจิตไปคนละแง่ ผลงานที่ออกมาจึงเป็นไปคนละอย่าง ตัวกลางที่ใช้เป็นสื่อของการออกก็ต่างกัน ผู้สมภาติต้องใช้คุณค่าแห่งจิต อันเป็นนามธรรม (Abstract) เป็นตัวกลาง ส่วนศิลปนั้นต้องใช้วัตถุเป็นตัวกลาง

ทั้งศิลปและสมภาติเป็นแรงคลใจซึ่งกันและกันอยู่เสมอ จะเห็นได้จากงานการเขียนรูป ส่วนใหญ่ของชาวตะวันออก มักจะเป็นสี่เหลี่ยม ๆ ทั้งนี้ไม่ใช่ศิลปินชาวตะวันออกขาดความรู้เรื่องสี่ ตามที่เรา ๆ ท่าน ๆ ทราบดีอยู่แล้ว แต่เป็นการแสดงคุณค่าของงานในเชิง Simplicity ซึ่งน่าจะเป็นเพราะ Zen Buddhist Meditation เป็นแรงคลใจ

จากความเชื่อดังกล่าวนั้นเองชาวตะวันออกจึงพึงใจว่า การฝึกงานทางศิลป หรือการฝึกผู้ที่จะเป็นศิลปินจึงต้องฝึกจากภายใน (Spiritual Training) มาสู่ภายนอก (External Training) ฝึกจิตจนมี Experience พอ จนกลายเป็นสันดาน (คือให้เข้าใจได้อย่างแจ่มแจ้งใน

ศิลป
กับ
สมภาติ

เรื่องของศิลปะ ซึ่งเปรียบเทียบง่าย ๆ ได้กับการรู้ตัวรู้ตัวของจิต แม้จะลึกซึ้งกว่ามากนักก็ตาม) สันดานทางศิลปะอันนั้นจะเป็นตัวบังคับ
หรือแรงดลใจกรรมวิธีของศิลปะโดยศิลปินไม่รู้ตัว ความเชื่ออันนี้แม้ทางตะวันตกก็ยังมี จะเห็นได้จากบรมครู Louis H. Sullivan
และศิษย์เอก F.L. Wright ซึ่งล่วงลับไปแล้ว ก็ยังเชื่อว่า "All architects who undertook to teach were prostitutes."

กลับมาดูตัวอย่างผลงานที่ออกมาจากจิต ผลงาน Drawing ของศิลปินชาวตะวันออก เมื่อเปรียบเทียบกับงานชาวตะวันตกแม้จะเป็นชั้น
Master เช่นของ Dürer จะเห็นว่าจังหวะของเส้นที่มีอยู่ใน Drawing ทั้งสองต่างกัน ของชาวตะวันออกจะแสดงให้เห็นจังหวะของ
เส้นสายออกมาจากภายในจริง ๆ ออกมาอย่างที่เราเรียกว่า Spontaneous ซึ่งเป็นจังหวะของจิตนั่นเอง ถ้าท่านได้เคยดูภาพยนตร์
สั้น ๆ เกี่ยวกับ Oriental Drawing บางละก็จะเข้าใจได้ดีทีเดียวเมื่อแกจะเขียนผ้าผยอง แกต้องทำจิตให้ผยองเหมือนม้าไปเลย จึง
จะสร้างงานได้ดี แม้แต่เรื่องเก่า ๆ ที่เล่ากันต่อ ๆ มาว่า ศิลปินจีนคนหนึ่งนั่งเขียนปลาอยู่ข้าง ๆ บ่อน้ำ บังเอิญลมพัดกระดาศปลาตก
น้ำ พอเก็บกระดาศขึ้นมา เหลือแต่กระดาศเปล่า ปลาไปว่ายอยู่ในน้ำ จะจริงเท็จเพียงไรก็ตาม ก็แสดงให้เห็นถึง Spirit ของ
ศิลปินจริง ๆ

การที่จะเข้าใจให้ทราบซึ่งถึงศิลปะตะวันออก จึงไม่ใช่ของง่าย โดยเฉพาะเมื่อเราอยู่ในฐานะเป็นผู้ที่จะเข้าใจซึ่งถึงศิลปะชาวตะวันออก
เราต้องปรับระดับความรู้หรือพลังปัญญา, Experience และสันดานของจิตให้สูงทัดเทียมกับศิลปินเสียก่อนเป็นขั้นต้น แล้วก็ปฏิบัติตาม
The Book of Chinese Art คือ

**"ENTER INTO THE MIND OF THE MAN WHO MADE IT, DISCOVER WHAT HIS AIM WAS
AND CONSIDER HOW FAR HE HAS ACHIEVED HIS AIM."**

เอกชัย

มีส แวน เดอ โรห์

คุณ ๆ ที่มีโอกาสผ่านไปตามถนนปาร์ค เอเวนิว ในนครนิวยอร์ก ก็คงจะได้เห็นอาคาร รูป ทรง กล้อง สมบูรณ์ แบบ สูงตระหง่านเป็นที่สะดุดตาอยู่หลังหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะแปลกกว่าอาคารหลังอื่น ๆ ทั้ง ๆ ที่มีรูปทรงกล้องเช่นเดียวกัน หรือคุณ ๆ ที่ดูภาพยนตร์บ่อย ๆ ก็คงจะเคยเห็นอาคารหลังนี้มาแล้วเหมือนกัน เช่นในเรื่อง The Best of Everything หรือ Breakfast at Tiffany's เป็นต้น ณ เลขที่ ๓๗๕ ถนนปาร์ค เอเวนิวนี้ คือที่ตั้งของตึกซีแกรมนั่นเอง และครั้งคราวใดที่คุณ ๆ ได้เห็นตึกซีแกรม หรือได้ยินคำว่า ซีแกรม หรือเอาเดอะ—แม้แต่ว่ากำลัง จิบรสชาดของ วิสกี้ซีแกรม อยู่ก็ตาม คราวนั้นคุณ ๆ ก็คงจะนึกไปถึงบุคคลผู้หนึ่ง เขาผู้นั้นก็คือสถาปนิก มีส แวน เดอโรห์ ผู้ออกแบบ ตึกซีแกรม อันมีชื่อเสียง หลังนี้นั่นเอง

มีส แวน เดอ โรห์ เป็นคนพูดน้อย เขาไม่ค่อยแสดงความคิดเห็นโดยการพูดหรือการเขียนเท่าไรนัก ต่างกับ เลอ คอร์บูซีเออร์, ไรท์, และโกเรเบียส และเขามีชื่อเสียง ชนมากเมื่อ ตอนหลังสงครามนี้เอง แต่กระนั้น สำหรับทางด้านความคิดของเขา

แล้ว ดูเหมือนว่าก็ยังไม่ใช่ที่เข้าใจสำหรับคนเป็นจำนวนมากอยู่นั่นเอง ใคร ๆ ต่างก็พิจารณาเขาไปในแง่ต่าง ๆ นานา ฝ่ายที่ไม่ชอบเขาก็วิพากษ์วิจารณ์ว่า มีส แวน เดอ โรห์ เป็นคนเย็นชาปราศจากความรู้สึก เป็นคนยึดถือ หลักเกณฑ์ และเป็นนักตรรกวิทยาใน การออกแบบ อาคาร แข็งทื่อแบบเรขาคณิต ผู้ถือคติ "LESS IS MORE" แม้แต่ แฟรงค์ ลอยด์ ไรท์ ก็เคยเอามติของเขามากระแนะกระแน่ว่า "LESS IS MORE, BUT MORE IS NO GOOD" ทำนองว่า "มีน้อยแต่ได้มากอย่างที่มีส่วนนั้นถูกแล้ว แต่ทว่าสิ่งที่ได้มากมานั้นไม่ได้ความเลย" ส่วนผู้ถือหางเขานับถือเขาเสมือนเป็นเทพเจ้าผู้ประสิทธิ์ประสาหัสจะแก่พวกเขาโดยคำบัญญัติสั้น ๆ หรือโดยบทกวีอันลึกลับ

อย่างไรก็ตาม ทั้ง ๆ ที่มีสมันสัยเก็บตัวปรากฏว่า เขาเป็นบุคคลที่ได้รับการยกย่องอย่างเป็นทางการมากกว่าคนอื่นในบรรดาสถาปนิกใหญ่ ๆ รุ่นเดียวกัน ชื่อนี้อาจจะเนื่องมาจากความพิถีพิถันในการ ออกแบบ และการดำเนินงานของเขาก็เป็นได้ อาคารที่มีสออกแบบทุกหลัง จะได้รับการไตร่ตรอง

ในรายการละเอียดทุกรายการ จะมีที่ติดได้ก็ในแง่ที่ว่าอาคารของเขามองดูเย็นชาเกินไป เขามีชื่อเสียงมากที่สุดเมื่อตอนที่เขาเป็นชาวต่างประเทศคนเดียวที่ได้รับเชิญไปเข้าร่วมประกวด โรงอุปรากร แห่งเมืองมานไฮม์

ภายในที่ทำงานของเขา ณ นครชิคาโกเต็มไปด้วย หุ่นจำลอง อาคาร ขนาดต่าง ๆ กัน ภายในห้องเขียนแบบที่ I.I.T. Department of architecture ก็เช่นกัน บรรดานิสิตลงมือทำงานช่างเหล็กเอง สอนปฏิบัติการก่อสร้างจริง ๆ ไม่ใช่เขียนแต่แบบ ทำหุ่นจำลองกันจริง ๆ จัง ส่วนแบบนั้นถือเป็นเพียงเครื่องมือสำหรับนำไปก่อสร้างเท่านั้น หลักการอันหนึ่ง ของเขาก็ได้แก่ Clear Construction กับ free plan ซึ่งแยกกันมิได้ Clear Structure เป็นรากฐานของ free plan ถ้าหากอาคารไม่มี clear structure ก็ไม่น่าสนใจ ฉะนั้นการออกแบบของเขาจึงพิจารณาถึง structure ก่อน plan ถ้าหากคิด plan ก่อน plan ก็จะทำให้จำกัด structure ทำให้ ไม่สามารถทำ clear structure ได้ หลักการอันนี้ กลับกับหลักการของ Sullivan กล่าวคือ หลักการของมีส Form

ไม่ได้ตาม Function แต่ Function ตาม Form

Clear structure ของมีส แวน เดอ โรท์ หมายถึงการจัดระเบียบ structure ให้สามารถทำ standardization ได้ เพื่อสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในปัจจุบัน หากปราศจาก clear structure อาคารก็จะยุ่งเหยิงและจำกัดเกินไป มีสไม่ชอบคำว่า design เพราะกินความกว้างเกินไป หมายถึงทุกอย่างแต่เอาไม่ได้สักอย่าง อาคารของเขาโดยมากมักเป็นแบบ symmetry แต่ก็ไม่ใช่เสมอไป ขึ้นอยู่กับ nature ของอาคารมากกว่า

อาคารของมีส โดยมาก มักมีแบบฉบับเดียว เพราะเขาถือว่า ถ้าหากคิดสร้างแต่แบบใหม่ ทุก ๆ วัน แม้การสรรหาฟอร์มจะไม่ต้องเสียอะไรเลย ก็จะต้องเสียอะไรต่อมิอะไร เป็นอันมากในการที่จะก่อสร้างฟอร์มนั้น ๆ ขึ้นมาให้สำเร็จเป็นรูปเป็นร่าง ตัวอย่างเช่น โบสถ์ โกรทิกกว่า จะเป็น โกรทิกได้ ก็ต้องปรับปรุงแก้ไขกันเป็นเวลาถึง ๓๐๐ ปี หน้าที่ของเรา สถาปนิก คือ จะต้อง วางรากฐานไว้เพื่อการปรับปรุงต่อไป

มีสคือหลักในการสร้างอาคารให้เป็นเสมือน

ตึกซีแกรม ณ นครนิวยอร์ก กล่าวได้ว่าเป็นอาคารที่มีรูปทรงสมบูรณ์แบบที่สุดหลังหนึ่งของ มีส แวน เดอ โรท์

วินัย ไชโยศิลป์

ตัวกลาง ปลอ่ยให้มนุษย์และงานศิลป์มีอิสระเสรีในการดำรงชีพของตนเอง ซึ่งจะต้องอาศัย ความด้อมตัวเป็นอันมากต่อสิ่งทั้งหลายทั้งปวง แม้แต่ธรรมชาติ เขาก็ปลอ่ยให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างอิสระ หาได้ไปแต่ต้องแต่ประการใดไม่ เขาคิดว่าไม่ควรจะทำลายธรรมชาติด้วยสีของอาคาร หรือสีภายในอาคาร แต่ควรจะนำธรรมชาติอาคารและมนุษย์มารวมกันเข้าไว้ บ้านฟาร์นสวิตเป็น ตัวอย่างอันหนึ่งของเขาสำหรับชั้นนี้ กล่าวคือ ธรรมชาติได้ถูกเรียกร้องให้เข้ามาภายในมากขึ้น เพราะว่า บัดนี้ภายในได้เป็นส่วนหนึ่งของ ธรรมชาติ ทั้งมวลเหล่านั้นแล้ว

มีสไม่ชอบให้เกิดมุมในตัวอาคาร เขาทำลายมุมต่าง ๆ ด้วยการใช้นั่งอันหนึ่งวิ่งตัดหน้าผนังอีกอันหนึ่งไป เพราะมุมของอาคารทำให้อาคารดูหนักเทอะทะ ซึ่งยากที่จะรวมกับ free plan ได้ free plan เป็นเสมือนไวอากรนด์ใหม่ เป็นภาษาอันหนึ่ง มีผู้เข้าใจว่า free plan ก็คือการวางแปลนอย่างอิสระเสรีเต็มที่ นับว่าเป็นความคิดที่ผิด เพราะว่า free plan ต้องการ ระเบียบวินัยและ ความเข้าใจของสถา-

ปนิทไม่แพ้การออกแบบสมัยก่อน ๆ กล่าวคือ free plan ก็ต้องการผนังกันโดยรอบเช่นกัน แต่ทว่าการวางแปลนไม่จะต้องกับผนังนั้น ๆ คือแยกตัวเองออกจากผนังอย่างเด็ดขาด ดังเช่นซานฟรานซิสโกซึ่งกล่าว โดยวิธีนี้ทำให้เกิด free space ขึ้นปกติมีสไม้มักจะใช้เส้นโค้ง แต่ก็มีใช้เหมือนกันในระยะหลัง ๆ เขากล่าวว่าเส้นตรงหรือเส้นโค้ง ถ้าทำดี ๆ ก็ใช้ได้ทั้งนั้น สถาปนิกบาโรคเชี่ยวชาญในเรื่องนี้มาก ซึ่งนับว่าเป็นขั้นสุดท้ายสำหรับการพัฒนาการอันยาวนาน

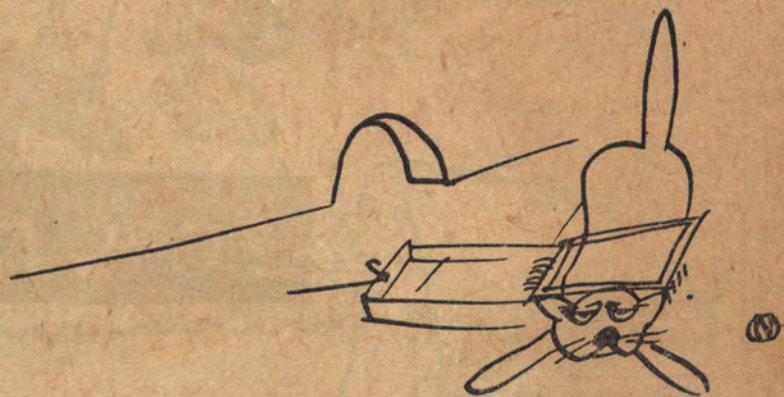
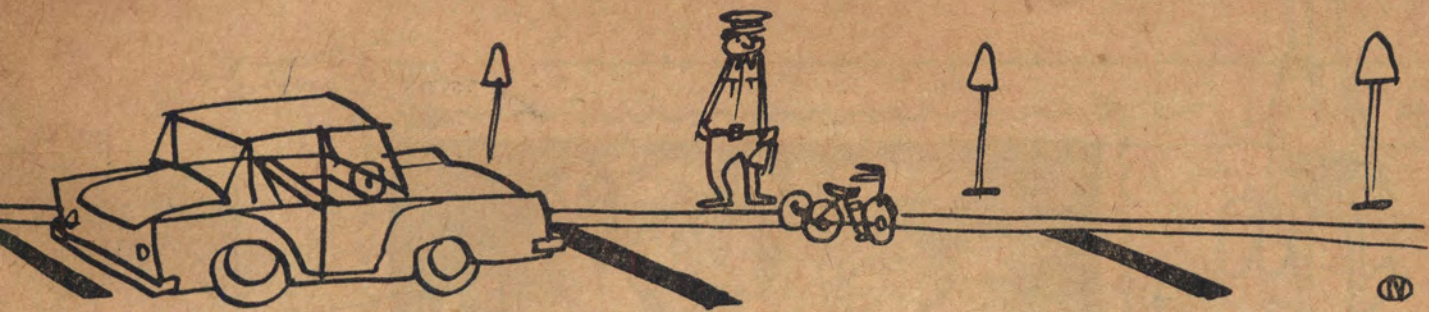
ในทางด้านฟอร์ม มีสถือว่าไม่ใช่จุดมุ่งหมายของเขา เป็นแต่เพียงผลเท่านั้น เพราะ ฟอร์ม นั้นเป็น อนัตตา ไม่มีตัว มีตน ฉะนั้นการมุ่งหมายฟอร์มนั้น ก็คือการผูกมัดตนเองอยู่กับฟอร์ม ซึ่งเราไม่ประสงค์อย่างใดก็ตาม การไม่มีฟอร์มเลยนั้นก็ไม่ได้ และการมีฟอร์มมากเกินไปก็ไม่ดีเหมือนกัน ทุกครั้งที่ข้าพเจ้าได้ยินท่วงทำนองของเพลง The Best of Everything หรือแม้แต่ Moon River ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมกันอยู่ในปัจจุบันนี้ก็ตาม ข้าพเจ้าก็อดนึกถึงอาคาร

ซีแกรม และชีวิตมนุษย์ซึ่งโลดเต้นอยู่ภายในอาคารนั้นดูเครื่องจักรกล หลากหลากชีวิต ต่างถิ่นฐาน ต่างความหวัง ต่างความคิดจิตใจ มาแล้วก็จากไป แต่แน่ละมากกว่าอย่างอื่น ข้าพเจ้าย่อมคิดถึงบุคคลผู้สังสรอาคารนั้นขึ้นมา มีส แวน เดอ โรห์ ผู้ถือว่าฟอร์มนั้นเป็นอนัตตา

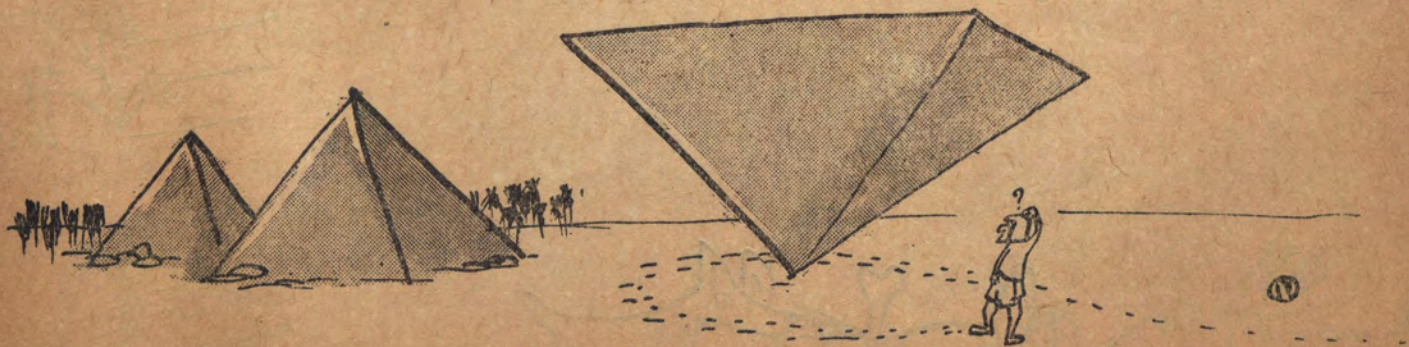
"The un-formed is no worse than the over-formed. The former is nothing; the latter is mere appearance."

—Mies van der Rohe.

หมายเหตุ ฟัง ๆ ดูก็เข้าที่ดี ถ้าจะเปรียบเทียบ quality ของอาคารแวนเดอโรห์ กับ quality ของวิศก ซีแกรม ก็คงพอเทียบกันได้ กล่าวคือไม่มีฟอร์มของตนเองด้วยกัน ริน ซีแกรมไล่ด้วยแก้วรูปไหน ก็เป็นรูปนั้น พูดถึงซีแกรมบ่อย ๆ ไปหาซีแกรมจับกันดีกว่า.

โดย.....มโน โสภากย์

ປຣາບໂຕ 2505

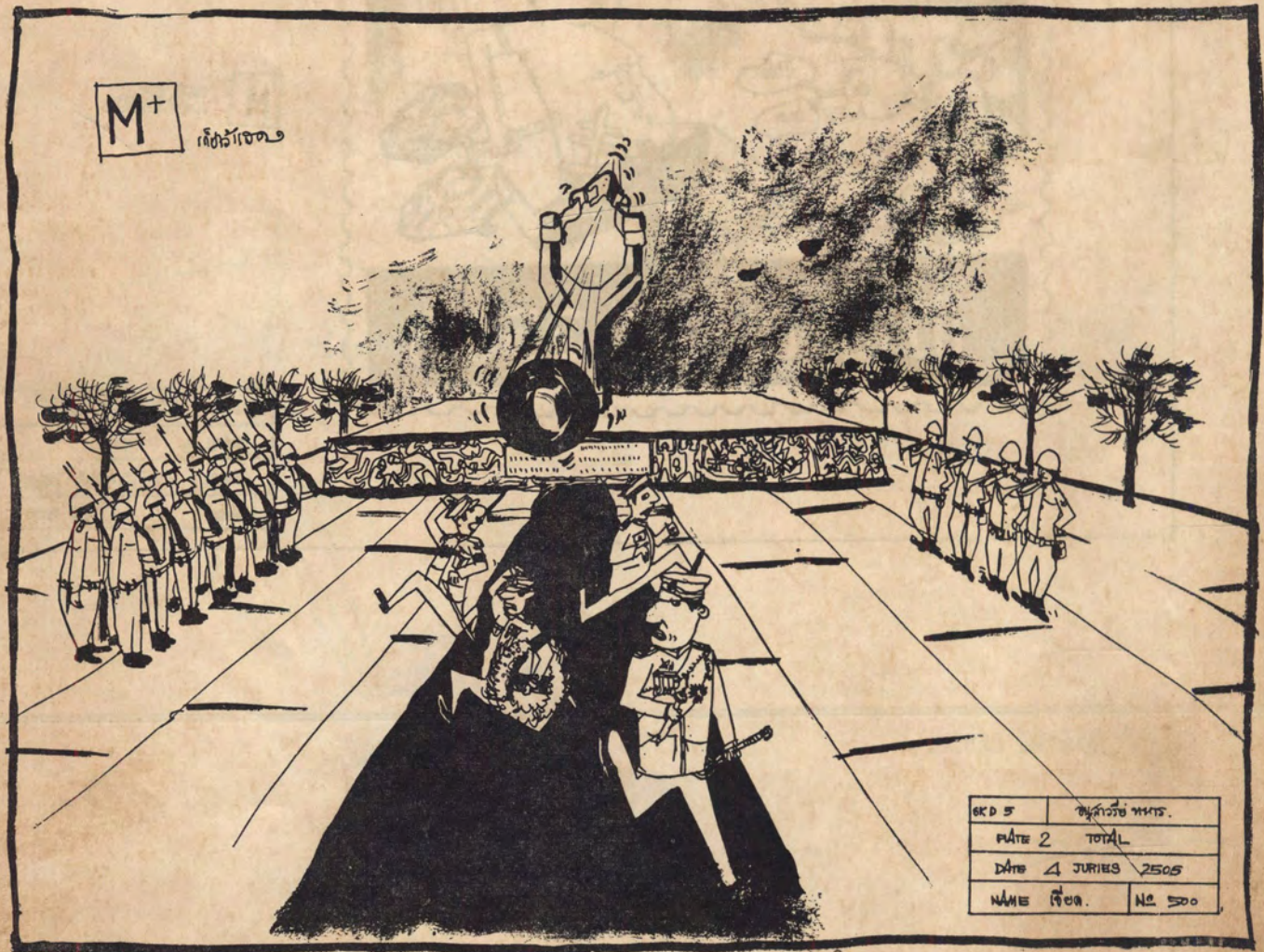
M ມະຫາວິທະຍາໄລ

SK D 4-5	ນາມສະກຸນ ຫຼື ນາມສະກຸນ ທີ່ມີ
RATE 3	TOTAL 1
DATE 27	JULIES 2505
NAME	NR 500

SKETCH DESIRE

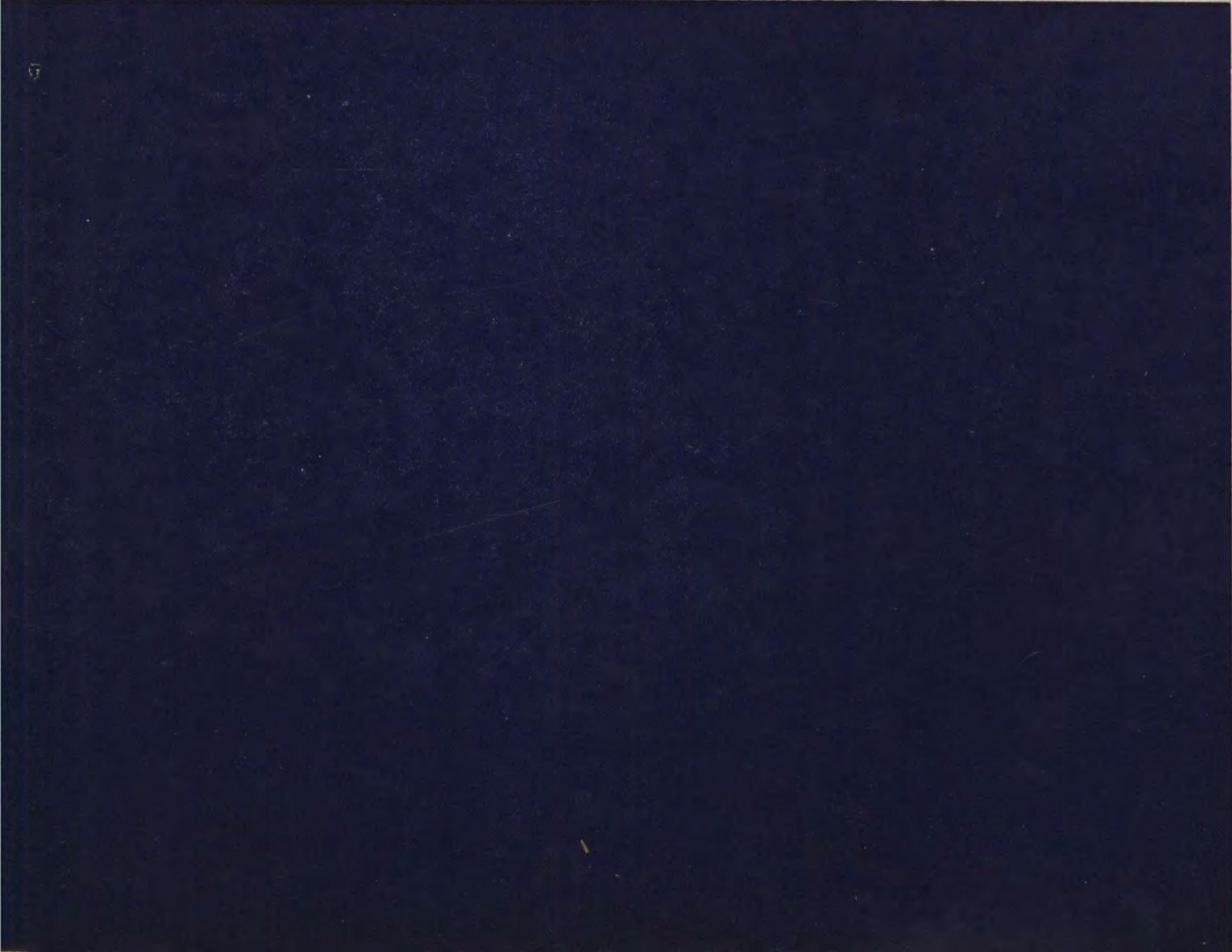
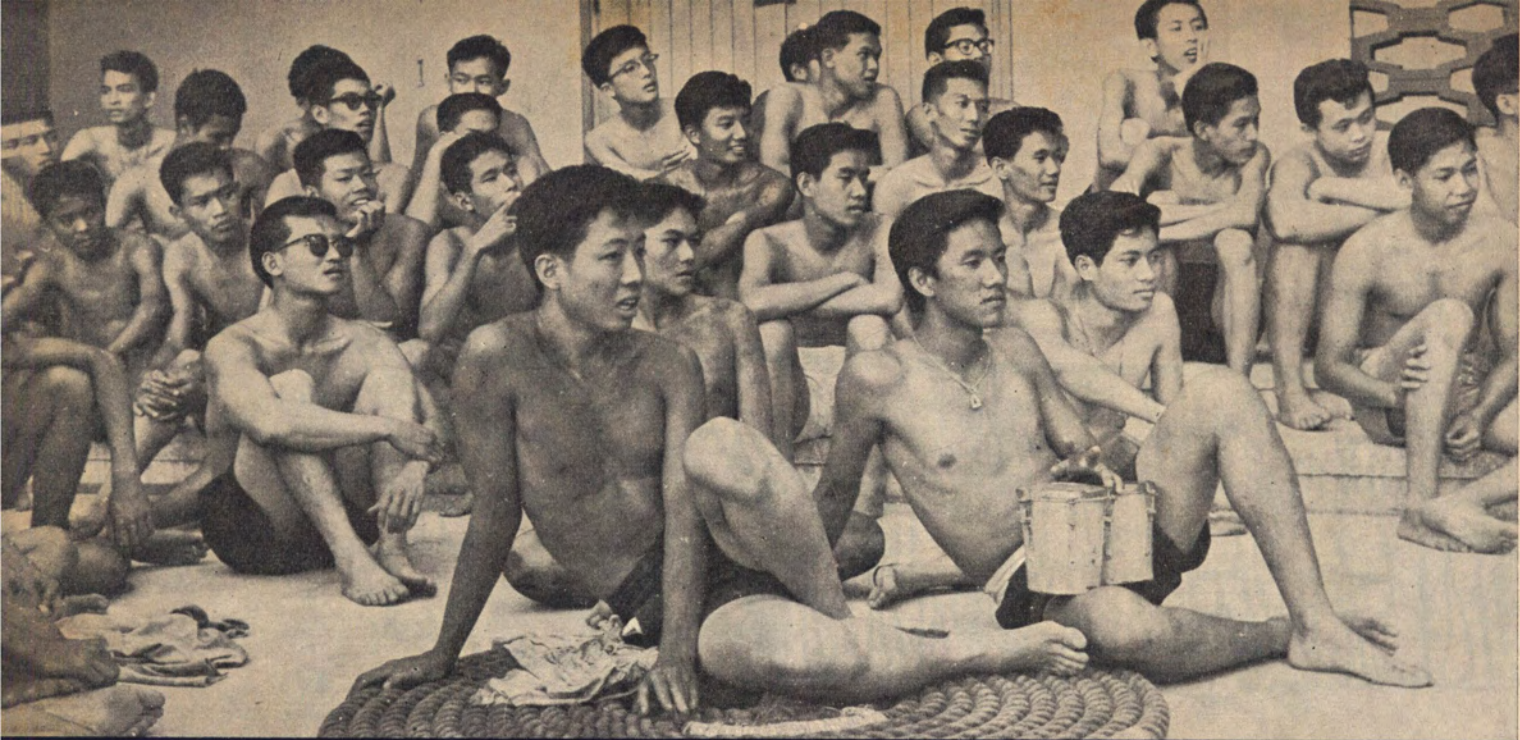
M+

ရေစိမ်းခြင်း

စာအုပ် ၅	စာအုပ်အရေအတွက်
ပုံနှိပ် ၂	စာအုပ်အရေအတွက်
ရက်စွဲ ၂	စာအုပ်အရေအတွက် ၂၅၀၆
နာမည်	စာအုပ်အရေအတွက် ၅၀၀

รับน้องใหม่

ฟุตบอลล์ประเพณี

เกาเซเตมิต

